

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

DISERTAČNÍ PRÁCE

2024

Mgr. Alena Švepešová

UNIVERZITA KARLOVA
FAKULTA TĚLESNÉ VÝCHOVY A SPORTU

**Československá hokejová reprezentace
v letech 1970 - 1989**
DISERTAČNÍ PRÁCE

Školitel:

Prof. PhDr. Marek Waic, CSc.

Zpracovala:

Mgr. Alena Švepešová

Praha 2024

Prohlašuji, že jsem disertační práci zpracovala samostatně a že jsem uvedla všechny použité informační zdroje a literaturu. Tato práce ani její podstatná část nebyla předložena k získání jiného nebo stejného akademického titulu.

V Praze, dne 3. 1. 2024

Mgr. Alena Švepešová

Poděkování

Na tomto místě si zaslouží velké poděkování Prof. PhDr. Marek Waic, CSc. za odborné vedení, podnětné připomínky a především velkou dávku trpělivosti a podpory. Dále bych chtěla vzdát dík pracovníkům institucí, archivů a knihoven, které jsem během svého bádání navštívila a jež umožnili hladký průběh výzkumné fáze. Na závěr děkuji i svým nejbližším, jež mi v některých chvílích dodali potřebnou energii.

Abstrakt

Disertační práce pojednává o československém národním hokejovém týmu v letech 1970 – 1989, jež v tomto období procházel turbulentním vývojem. Úspěšné roky se střídaly s prohrami a výsledky ovlivňovala řada proměnných, mezi které patřilo například složení realizačního a reprezentačního týmu, organizace ligových soutěží, úroveň přípravy dalších účastníků šampionátů a samozřejmě i sportovní štěstěna. Nemalá část práce se zabývá i odchody Čechoslováků do zámoří, ať už legálně či v pozici emigranta. Důraz je v práci kladen na osobní příběhy jednotlivých aktérů a způsob nazírání na československý hokej, potažmo reprezentanty v dobovém zahraničním i československém tisku. Cílem práce je popis významných historických milníků československého ledního hokeje s důrazem na archivní prameny a periodika. Během psaní práce bylo využito kvalitativních metod zahrnující především analýzu primárních a v menší míře i sekundárních zdrojů. Nevýhodou této metody je obrovské množství materiálů, které mají vzhledem k probíhající studené válce v řadě případů subjektivní vypovídací hodnotu. Práce přináší nový náhled na historii ledního hokeje v Československu v letech 1970 – 1989 díky využití primárních zahraničních zdrojů, jež nejsou reflektovány v české ani cizojazyčné literatuře. Oproti existujícím sekundárním zdrojům, které se zabývají ledním hokejem, se více zaměřují na běžný život aktérů a důležité milníky související s reprezentačním týmem.

Klíčová slova: Lední hokej, Dějiny sportu, Studená válka, Zimní olympijské hry, Československá hokejová emigrace.

Abstract

The dissertation deals with the Czechoslovakian national ice hockey team between the years of 1970 - 1989 going through a turbulent development during that time. Successful years alternated with losses, and the results were influenced by a number of variables, for example: the management team as well as the players, the organization of league competitions, the level of preparation of any other championship participants and of course, the level of luck needed in sport events. A significant part of the work also deals with Czechoslovakian hockey players fluctuation between countries, either playing overseas legally or in a position of an emigrant. Emphasis is placed on the personal stories of individuals playing ice hockey either home or abroad viewed by Czechoslovakian press of the time. The aim of the thesis is to describe important historical milestones of Czechoslovakian ice hockey with an emphasis on archival and periodicals sources. Primary and partially secondary data were used for analyses. The disadvantage of this method is the substantial amount of material, which, in many cases, have a subjective informative value due to the ongoing cold war. Thanks to foreign primary sources, that up till now has not been reflected in Czech or foreign sports literature, the work brings a new perspective on the history of ice hockey in Czechoslovakia in the years of 1970-1989. I prefer to concentrate rather on the daily lives of the individuals in ice hockey history and important milestones related to the Czechoslovakian national team than the existing secondary sources written about history of ice hockey.

Keywords: Ice hockey, History of sports, Cold War, Winter Olympics, Czechoslovakian ice hockey emigration.

Obsah

Úvod.....	11
Lední hokej v Československu před rokem 1970	18
Odras politického dění ve sportovních událostech	18
Úspěchy československého národního hokejového týmu na mezinárodní úrovni před rokem 1970.....	20
Trenéři československé reprezentace v 70. a 80. letech 20. století.....	22
Vladimír Kostka a Jaroslav Pitner 1967 – 1973	22
Karel Gut a Ján Starší 1973 – 1979.....	24
Luděk Bukač a Stanislav Neveselý 1979 – 1985	25
Ján Starší, František Pospíšil 1985 – 1988.....	27
Pavel Wohl, Stanislav Neveselý 1988 – 1990	27
Zimní olympijské hry v 70. letech 20. stol.	29
XI. ZOH - 1972.....	30
Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Sapporu	34
Československo na XI. zimních olympijských hrách v Sapporu.....	35
Československý národní hokejový tým v Sapporu 1972	37
XII. ZOH - 1976.....	38
Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Innsbrucku	42
Československo na XII. zimních olympijských hrách v Innsbrucku.....	42
Československý národní hokejový tým v Innsbrucku 1976	43
Důsledek chřipkové epidemie na ZOH 1976	45
Hokejový turnaj v Innsbrucku 1976.....	46
Mistrovství světa a Evropy v ledním hokeji v 70. letech 20. století.....	48
1970.....	49
1971.....	52
1972.....	56
1973.....	61

1974.....	64
1975.....	69
1976.....	73
1977.....	76
1978.....	80
1979.....	85
Českoslovenští hokejisté v zámoří 70. léta 20. století	90
Václav Nedomanský	90
Richard Farda.....	93
Václav Nedomanský a Richard Farda.....	94
Crha Jiří.....	95
80. léta 20. století	98
Zimní olympijské hry v 80. letech 20. století	100
XIII. ZOH – 1980.....	100
Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Lake Placid	105
Československo na XIII. zimních olympijských hrách v Lake Placid	107
Československý národní hokejový tým v Lake Placid 1980	109
XIV. ZOH – 1984	110
Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Sarajevu	114
Československo na XIV. zimních olympijských hrách v Sarajevu	117
Československý národní hokejový tým v Sarajevu, 1984	118
XV. ZOH – 1988.....	120
Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Calgary.....	124
Československo na XV. zimních olympijských hrách v Calgary.....	127
Československý národní hokejový tým v Calgary 1988.....	128
Mistrovství světa a Evropy v ledním hokeji v 80. letech 20. století.....	131
1981.....	131

1982.....	137
1983.....	141
1984.....	145
1985.....	146
1986.....	151
1987.....	154
1988.....	160
1989.....	160
Vybraní českoslovenští hokejisté v zámoří 80. léta 20. století	166
Peter Šťastný, Anton Šťastný a Marián Šťastný	166
Vítězslav Ďuriš.....	167
Jiří Bubla a Ivan Hlinka	168
Miroslav Fryčer.....	171
Peter Ihnačák a Miroslav Ihnačák	172
Miroslav Dvořák	173
Milan Nový	173
Jaroslav Pouzar	174
František Černík a Milan Chalupa	175
Petr Klíma	175
František Musil	178
Petr Nedvěd.....	180
Michal Pivoňka	183
Závěr	186
Bibliografie	190
Primární zdroje.....	190
Archiv bezpečnostních složek.....	190
Archiv Ministerstva zahraničních věcí	190

Archiv tělesné výchovy a sportu.....	190
Hoover Institution, Stanford, California 94305-6010, USA.....	191
Olympic Studies Centre - Archiv mezinárodního olympijského výboru Lausanne	191
Oficiální reporty.....	191
Periodika	192
Audiovizuální zdroje.....	194
Sekundární zdroje	195
Literatura.....	195
Internetové zdroje	197
Další zdroje	198

Úvod

Historický základ ledního hokeje nelze přesně určit. Rozličné oblasti světa mají doklady o hrách a sportech, jež využívaly míče či puky získávající pohyb pomocí klacku či specificky zahnuté tyče. Tyto hokeji podobné sporty přinášely zábavu nejenom v zimě, ale v některých oblastech byly modifikované i na letní počasí. Území dnešní České republiky a Slovenska bylo prvotně pod vlivem hry bandy. Propagátorem tohoto sportu na fotbalovém hřišti pokrytém ledem byl Josef Rössler Ořovský. Na začátku 20. století se v Praze odehrála dvě mistrovství Čech v bandy hokeji a základna hráčů se začala postupně rozšiřovat.

V souvislosti s evropským trendem se ale zájem hráčů i fanoušků postupně přesunul ke kanadskému lednímu hokeji, jehož pravidla si nechal z Marseille do Čech poslat a následně je přeložil Josef Gruss. Společně s dalšími původními bandy hokejisty se v roce 1909 vydal do Chamonix, kde se jakožto první zástupci Čech zúčastnili hokejového turnaje, díky čemuž se do naší české historie zapsali jako hokejoví mušketýři. Součástí turnaje byla i jednání organizace Ligue Internationale de Hockey sur Glace (LIHG), do jejichž členské základny se zástupci Čech zapsali již v roce 1908. K propagaci ledního hokeje kanadského typu dopomohlo i pořádání v pořadí třetího mistrovství Evropy, jehož organizaci dostala v roce 1912 na starost Praha. Tento šampionát byl následně oficiálně anulován z důvodu účasti Rakouska, které nebylo členem LIHG, ale problémy nastaly i kvůli finálovému zápasu zástupců Německa a Čech, během kterého padla sporná branka, jež byla řešena i na následném zasedání LIHG. První světová válka způsobila stagnaci mezinárodních hokejových vztahů, ale již v roce 1920 se v turnaji, jež byl součástí olympijských her v Antverpách, sešlo sedm hokejových týmů světa.

Počet družstev v Československu zaznamenal značný nárůst a již v sezóně 1936/37 bylo do ligové soutěže zapsáno osm týmů. Druhá světová válka nezastavila rozvoj ledního hokeje a hráčská základna se i nadále zvětšovala. Po roce 1945 výstavba krytých kluzišť na území ČSR prodloužila hokejovou sezónu a snížila závislost na rozmarech počasí.

V letech 1945 - 1969 se v Československu v souvislosti s ledním hokejem odehrála řada významných událostí, jež měly pozitivní i negativní dopad na následující

roky. Medailová umístění z let 1947, 1948 a 1949 byla přerušena neúčastí na šampionátu v roce 1950 v Londýně, o čemž rozhodly „vyšší politické cíle“, protože po emigraci Aleny Vrzáňové po mistrovství světa v krasobruslení na začátku března 1950 se představitelé Československa obávali emigrace ledních hokejistů. Utrpěl by tak obraz spokojeného socialistického sportovce a to si Československo nemohlo dovolit.

Velká část hokejových hráčů se po oznámení neúčasti na mistrovství v Londýně sešla v restauraci U Herclíků, kde za přispění alkoholu protestovali proti politickému zřízení. Tento odpor se však neodehrál jen v tichosti u stolu, ale hráči protistátní hesla vykřikovali i na ulici před restaurací. Poté, co si vyslechli relaci Edmunda Koukala v Československém rozhlasu, se někteří dokonce rozhodli zavolat do rádia, aby uvedli neúčast na mistrovství světa na pravou míru. Po několika hodinách se dostavili příslušníci VB a nastalo zatýkání, během kterého došlo i k fyzické potyčce. Po prvních výsleších se rozhodlo o vykonstruování politického procesu, který byl veden pod názvem Modrý a spol. a v rámci jehož bylo odsouzeno dvanáct osob na 77 let a 6 měsíců. Hlavní obvinění se týkala rozvracení lidově demokratického zřízení, velezrady a veřejného pobuřování. Dílčí tresty byly uloženy i za neoznámení chystané velezrady bezpečnostním úřadům, nepřekažení nebo neoznámení trestného činu, hanobení člena vlády pro výkon pravomoci a popouzení k nepřátelským činům proti komunistické straně.

Nově sestavený tým neslavil příliš velké úspěchy a až v roce 1955 se vrátil na medailové příčky. Kromě obvyklých soupeřů Československo nově bojovalo i proti SSSR, jež poprvé a hned vítězně absolvovalo mistrovství světa v ledním hokeji ve Stockholmu v roce 1954. Do začátku šedesátých let se na medailových příčkách střídalo USA, Švédsko, Kanada a Československo, až v roce 1963 definitivně získal převahu Sovětský svaz. Po vypjaté atmosféře na mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1969 se práce zabývá dalším vývojem a změnami souvisejícími s národní hokejovou reprezentací Československa.

Lední hokej se v Československu a následně v České republice stal fenoménem zastávajícím významnou společenskou funkci. Sportovní akce neovlivňují pouze sportovní fanoušky a samotné aktéry hry, ale i zbytek společnosti, ať už otevřeně či skrytě. Historicky je potřeba reflektovat úlohu sportu, v mé práci konkrétně ledního hokeje, v celospolečenském rozsahu.

Tato disertační práce je výsledkem mého dlouhodobého zájmu o historii ledního hokeje. Bakalářská práce pod názvem Spis Modrý a spol. obsahovala informace o výše zmíněném politickém procesu s ledními hokejisty v roce 1950. Diplomová práce shrnovala historii československého národního hokejového týmu v letech 1945 – 1969 a text disertační práce sleduje roky 1970 – 1989.

Práce si klade za cíl analyzovat politický a sociální vývoj na území Československa prostřednictvím detailního rozboru mechanismů organizace a fungování sportovní reprezentace na příkladu ledního hokeje v letech 1970 - 1989. Součástí výzkumu nejsou jen mocenské záležitosti, nýbrž i charakteristiky běžného života hokejových reprezentantů nebo postupů oficiální propagace československého hokeje. Práce chce ukázat, jakým způsobem ovlivňoval lední hokej historii Československa a jaké historické milníky v letech 1970 – 1989 měly vliv na vývoj tohoto sportu.

Na začátku práce jsem si položila několik důležitých otázek. Jakým způsobem se organizačně lišily olympijské hry a mistrovství světa a Evropy v ledním hokeji v 70. a 80. letech 20. století? Jak ovlivnila výsledky československého národního hokejového týmu nelegální emigrace v 70. a 80. letech 20. století? Jakým způsobem zasáhla studená válka do mezinárodních hokejových vztahů? Docházelo i v hokejovém světě k bojkotování sportovních akcí, stejně jako tomu bylo u letních olympijských her v 80. letech 20. století?

V práci bude aplikována induktivní i deduktivní metoda. Dedukce lze využít především v souvislosti s prameny úřední povahy, jež bylo nutné kriticky zhodnotit a zohlednit historické události dané doby. Indukce bude možné užít především v případě výsledků jednotlivých utkání a zápasů, kde je možné dojít z dílčích informací k obecným údajům. Běžně jsou v rámci historické práce kombinovaně užívány přímé a nepřímé metody. V své disertační práci se v případě popisu historické skutečnosti zaměřuji na metodu přímou a u složitějších motivů historických aktérů bude využito nepřímých prostředků.

Hlavní přístup disertační práce je zaměřen na kvalitativní výzkum, protože se zajímám především o povahu historických událostí a jednotlivých aktérů. U kapitol zimních olympijských her budou navíc užity i metody kvantitativního výzkumu, čímž bych ráda ukázala na postupný rozvoj her co do velikosti a i náročnosti pro pořadatele.

Metoda sondy bude využita v části zabývající se hokejisty působícími v 80. letech 20. století v zámoří. Reprezentativní vzorek osmnácti ledních hokejistů jsem si zvolila s důrazem na odlišnost postupu emigrace nebo legálního odchodu, herních zkušeností i následných úspěchů v NHL. Vzhledem k povaze práce, kdy je nutné se blíže seznámit s aktéry jednotlivých historických událostí, bude napříč kapitolami využita biografická metoda.

Pro přehlednost je práce rozčleněna do devíti hlavních kapitol, ke kterým je přidán úvod, závěr a seznam zdrojů. Celá práce je segmentována chronologicky i tematicky s důrazem na přesah v jednotlivých historických obdobích. Použití zdrojů v dílčích pasážích je rozličné a z toho důvodu je i rozsah přizpůsoben materiálu. Vzhledem k období studené války jsou primární zdroje použity jak z USA, Kanady a Velké Británie, tak i z Československa, což pomáhá dokreslit pozici československého ledního hokeje v letech 1970 – 1989. Sekundární zdroje práce jsou zaměřeny na československou i zahraniční sportovní literaturu. Vzhledem k často se vyskytujícím faktografickým chybám bylo k ověření využito primárních zdrojů v podobě dobových novinových článků, televizních přenosů, rozhovorů s aktéry, jež jsou součástí televizních přenosů, nebo záznamů úředních.

První část práce zahrnuje charakteristiku předcházejícího období a medailonky trenérů národního reprezentačního mužstva Československa v letech 1970 - 1989. V Archivu Ministerstva zahraničních věcí se mi podařilo nalézt sportovní agendu, fond Generálního sekretariátu z let 1955 – 1969 a odeslané zprávy z roku 1969, jež přibližují sportovní vztahy mezi Československem a SSSR. V Archivu bezpečnostních složek je uložen dokument o stavu vyšetřování trestních věcí ze dne 28. a 29. března 1969 v ČSR zahrnující informace z oslav druhého vítězství Československa nad týmem SSSR v rámci mistrovství světa v ledním hokeji, jež přerostly ve vyjádření odporu vůči okupaci Československa. Dokument Hokej!!!, z archivu České televize, umožňuje náhled do vzpomínek aktérů Mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1969. Medailonky jednotlivých trenérů a asistentů trenéra z let 1970 – 1989 jsou založeny na informacích z audiovizuálních dokumentů, online statistik a především sekundární literatuře zahrnující Malou encyklopedii ledního hokeje, autobiografii Lud'ka Bukače, knihu Zdeňka Žurmana Hokejový dirigent a další neméně důležité tituly.

Dále se již text zaměřuje na 70. léta 20. století, konkrétněji na ekonomický, ale i sportovní náhled na zimní olympijské hry v Sapporu a Innsbrucku. V úvodu kapitoly o zimních olympijských hrách se budu opírat o překlady původních textů Pierra de Coubertina a sekundární literaturu o historii olympijských her. U konkrétních olympiád jsou hlavními zdroji reporty a novinové články jak v československých, tak i zahraničních periodikách. Z archivních zdrojů budou zahrnuty dokumenty z Rádia Svobodná Evropa, jež jsou uloženy v Hoover Institution Archives v Kalifornii, a oficiální dokumenty k olympijským hrám z Olympic Studies Centre v Lausanne.

Část věnující se přípravě československého národního hokejového týmu na jednotlivá mistrovství světa a Evropy včetně důležitých mezinárodních turnajů uznávaných ze strany IHHG je sestavena chronologicky. Mezi hlavní zdroje patří novinové články z USA, Kanady a Československa. Z archivních zdrojů bude k doplnění informací využít Archiv tělesné výchovy a sportu při Národním muzeu a Hoover institution archives. V online prostředí existuje velká řada webů zabývajících se statistikami jednotlivých hráčů a dílčích mistrovství. Historické výsledky hokejových zápasů v celosvětovém měřítku sleduje francouzský web Hockey archives, který jsem využila při přípravě práce k dohledání významných, ale i méně reflektovaných utkání.

V kapitole o nelegálních odchodech do zahraničí se zaobírám třemi významnými osobnostmi, jimž se podařilo v 70. letech odejít a následně i uchytit v USA nebo Kanadě. Kapitola českoslovenští hokejisté v zámoří v 70. letech 20. století má za cíl pomocí biografické metody přiblížit život před odchodem do zahraničí a následný pobyt v cizí zemi s přesahem do dalších let. Pečlivou konfrontací archivních zdrojů a zahraničních novinových článků je zde možné najít nové informace ke způsobu emigrace Václava Nedomanského, Richarda Fardy a Jiřího Crhy. K hlavním zdrojům patří vyšetřovací spisy k jednotlivým osobám, uložené v Archivu bezpečnostních složek. Pohled na celou záležitost s odstupem času hodnotí i kniha *Breakaway: From Behind the Iron Curtain to the NHL-The Untold Story of Hockey's Great Escapes* vydaná v roce 2012.

Druhým sledovaným obdobím byla 80. léta 20. století, jež stejně jako předchozí kapitoly zahrnovala zimní olympijské hry v Lake Placid, Sarajevu a Calgary, mistrovství světa a Evropy v letech 1981 – 1989 a vybrané odchody do USA a Kanady, a to jak legální přes oficiální smlouvu s Pragosporem, tak cestou emigrace.

V kapitole zabývající se zimními olympijskými hrami v roce 1980, 1984 a 1988 kombinuji oficiální reporty s dobovým tiskem a literaturou. Rozsáhle dokumenty vydávané po ukončení her pořadajícími zeměmi obsahují bohaté informace o přípravě, průběhu i zakončení her, včetně ekonomických a marketingových analýz jednotlivých akcí. Často jsou však zabarveny ve prospěch pořadatelů a nereflktují problémy pořádané akce. Dobový tisk naopak zveřejňoval i informace, se kterými se pořadatelé nechtěli oficiálně příliš chlubit, a v práci pomáhá dotvářet realistický obraz her. Události v Lake Placid a Calgary reflektují i archivní materiály z Hoover Institution Archives. Dobová literatura, mezi níž se řadí tituly XIII. Olympic Winter Games. Lake Placid, 1980, z roku 1979, hovořící o přípravě her, The 1984 Olympic Games: Sarajevo/Los Angeles, vydaná po zakončení letních i zimních olympijských her v roce 1984 nebo knihy československých autorů: 14. zimní olympijské hry Sarajevo 1984 a 15. zimní olympijské hry Calgary 1988, ukazuje, jakým způsobem byly veřejnosti v zámoří nebo v Československu hry prezentovány.

Část práce věnující se působení československého národního hokejového týmu na mistrovstvích světa a Evropy v 80. letech 20. století porovnává nové systémy a změny pravidel na oficiálních turnajích a má za úkol v časové posloupnosti ukázat úspěchy, ale i prohry československého národního hokejového týmu. Hlavním zdrojem informací je dobová literatura a novinové články z československa i zahraničí. Z primárních zdrojů budou využity informace z Archivu Národního muzea, kde se nacházejí zápisy z plenárních zasedání výboru svazu ledního hokeje ČSTV a informace k jednotlivým mistrovstvím. V rámci Hoover Institution Archives bylo předmětem mého zájmu sportovní zpravodajství Rádia Svobodná Evropa, jež nabízí pohled československé emigrace na národní hokejový tým ČSSR, potažmo situaci v Československu. Z internetových zdrojů byly pro tuto kapitolu důležité i weby zabývající se statistikami mezinárodních zápasů a jednotlivých hráčů: Hockey Archives a Elite Prospects a záznamy některých utkání.

Poslední část bude věnována vybraným československým hokejistům, kteří v 80. letech 20. století působili v zámořské NHL. Bude se jednat o biografické sondy se zaměřením na hráčské úspěchy v národním hokejovém týmu a následně v NHL. V člancích československého tisku se o emigraci sportovců do zámoří příliš nehovořilo. Zahraniční periodika byla v tomto případě sdílnější, ale informace byly často podávány jednostranně. Stejně tak tomu je i v Archivu bezpečnostních složek, kde jsou uloženy

oficiální spisy a informace o útěku do zahraničí. Možnost oficiálně působit v zámoří je spojena s 80. léty 20. století a ukazuje na otevřenější přístup ČSTV a zároveň snahu minimalizovat nelegální odchody do zahraničí. Vzhledem k obrovskému nárůstu hokejových emigrantů v druhé polovině 80. let 20. století, jež zlákala možnost svou nejproduktivnější část kariéry strávit v zámoří, si práce nebere za cíl věnovat se každé jednotlivé osobě, ale byl vytvořen výběr sportovců, kteří významně ovlivnili československý národní hokejový tým a poté se rozhodli k odchodu do zahraničí. Sekundární literatura bude využita především v podobě pamětí. Komplexnější dílo 100 nejlepších Čechů a Slováků v NHL obsahuje medailonky jednotlivých ledních hokejistů v zámoří a obraz emigrace z pohledu přijímající země mi poskytla zahraniční kniha *Breakaway: From Behind the Iron Curtain to the NHL-The Untold Story of Hockey's Great Escapes*. Web *Hockey Zone Plus* nabízí náhled na finanční stránku emigrace, protože jsou zde zveřejněny smlouvy ledních hokejistů v NHL.

Soupeření politické se přelávalo i do sportu. Jasně patrné je to na neúčasti kanadské reprezentace od roku 1970 na mistrovstvích světa a olympijských hrách. Jednalo se o protest proti skrytému profesionalismu ve východní Evropě a nemožnosti na turnaje vyslat své nejlepší hráče, jež dostávali zapláceno za své působení v NHL. Další mezník, který je v práci reflektován, souvisí se změnou vedení mezinárodní hokejové federace, která přinesla postupné uvolňování vztahů a změny v organizaci i průběhu šampionátů. Zde se práce opírá o primární i sekundární zdroje s důrazem na jednotlivá zasedání LIHG, jež rozhodovala o možných změnách. Především se jedná o novinové články z Československa i USA a Kanady, jež reflektují jednotlivá zasedání a jednání LIHG.

Mezi další neméně důležité zdroje využívané napříč tématy patří webová stránka *Elite Prospects*, která obsahuje mezinárodní statistiky hráčů ledního hokeje, *Olympedia*, zabývající se olympijskými statistikami a hrami všeobecně, a francouzská stránka *Hockey Archives*, jež se věnuje mezinárodnímu hokeji. Další využití zdrojů jsou uvedeny v poznámkách pod čarou a zároveň abecedně seřazeny na konci celé práce v seznamu použité literatury.

Lední hokej v Československu před rokem 1970

Odraz politického dění ve sportovních událostech

Historie ledního hokeje na území Československa sahá až do období před první světovou válkou. Řadu let byl lední hokej spíše doplňkem k tréninku fotbalistů nebo tenistů, ale postupně se z něj vyvinul jeden z nejoblíbenějších sportů v Československu. Lední hokej, stejně jako jakákoliv jiná společností oblíbená zábava byl zneužíván politicky, ale zároveň umožňoval reagovat na nastalé politické změny.

Propojení politiky a sportu lze demonstrovat již od antiky, kdy se během všehereckých her, které zahrnovaly i dnes neznámější olympijské hry, dodržoval mír.¹ Studená válka přinesla politické soupeření východu a západu, jež se promítalo i do sportovního světa. U československých reprezentantů se političtí příslušníci snažili propagovat myšlenku sovětského přátelství a boje proti západu, naopak nacionalismus a vítězství za každou cenu považovalo československé Ministerstvo zahraničí za nevyhovující aktuálnímu směřování.²

Nazírání na sovětské sportovce se postupně, a to i u spojenců, začalo měnit k horšímu. Soupeři, ale i diváci, si začali všimnout nepřátelského postoje Sovětů, včetně realizačního týmu, v případě nepříznivého výsledku. Na nevhodné chování československých sportovců k zástupcům z SSSR upozorňovalo i Ministerstvo zahraničních věcí: *Je to již druhý případ hrubého porušení sportovního chování ze strany našich sportovců v Sovětském svazu, jestliže nepočítáme případy ke kterým došlo v Brně a v Praze při Mezinárodním hokejovém mistrovství v r. 1959. O prvním případě jsem Tě informoval dopisem dne 1. 11. 1958.*³

Na mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1967 utrpěl obraz sovětské hokejové reprezentace.⁴ Během zápasu proti ČSSR, došlo k několika potyčkám, které vyústily v nepodání rukou na závěr utkání, což Sovětský svaz omlouval nepochopením vstřícného kroku: *Několik minut před koncem utkání trenéři prý vyslali na led útočnou*

¹ SVOBODA, Ludvík. *Encyklopedie antiky*. Vyd. 1. Praha: Academia, 1973, s. 247 – 248.

² **Archiv Ministerstva zahraničních věcí**, Teritoriální odbory – SSSR. Sportovní agenda 020/194, Zpráva: Nedostatky v čs. – sovětských sportovních stycích z roku 1958.

³ *Ibidem*. Zpráva: Chování čs. sportovců – hokejistů a fotbalistů v SSSR.

⁴ Sovětský svaz již o první příčku v turnaji přijít nemohl.

*formaci Almetova s úkolem, aby touš držela co nejdéle ve středním pásmu a tak nepřimo aby prý čs. sportovním protivníkům naznačila, že skóre 4:2 jim stačí a že jim nabízí sportovní smír.*⁵

Socialismus s lidskou tváří, jež propojoval demokracii a socialismus, přinesl československé společnosti v roce 1968 uvolnění, které však netrvalo příliš dlouho. Dne 20. července 1968 SSSR oficiálně upozornilo Československo na směřování odporující Varšavské smlouvě. V závěru dokumentu bylo uvedeno: *Sovětská vláda očekává, že vláda ČSSR podnikne nutná opatření, která by vyloučila opakování podobných skutečností a učiní odpovídající závěry ohledně osob, vyzrazujících tajné údaje,⁶ týkající se společných zájmů, bezpečnosti států – členů Varšavské dohody.*⁷ ČSSR dle SSSR nereagovalo na zaslouanou nótu a o měsíc později v noci z 20. na 21. srpna 1968 došlo k invazi vojsk Varšavské smlouvy. Tato akce dopadla na celou československou společnost, včetně ledního hokeje, protože mistrovství světa v roce 1969 bylo původně zasazeno do Československa, ale z politických důvodů se přesunulo do Švédska.

Vzhledem k represím proti obyvatelům Československa, vnímali fanoušci i hokejoví reprezentanti zápasy proti SSSR jako možnost vyjádřit negativní názor na okupaci. Zápasů SSSR proti ČSSR se obávala i ministerstva zahraničních věcí na obou stranách. Před prvním zápasem s SSSR motivoval kapitán týmu Jozef Golonka ke hře proti okupantům se závěrečným odchodem z ledové plochy bez podání rukou,⁸ o čemž se tři dny před zápasem dozvědělo i československé Ministerstvo zahraničních věcí a apelovalo na dodržení sportovních formalit, což plánované akci nezabránilo.⁹ Jako protest proti okupaci Československa v druhém utkání 28. března nastoupilo šest

⁵ Ibidem. Zpráva: K některým problémům sportu z 12. 4. 1967.

⁶ Mělo dojít k vyzrazení rozmístění spojených ozbrojených sil Varšavské smlouvy 15. července 1968 na konferenci v Klubu novinářů Václavem Prchlíkem, tehdejším vedoucím státně administrativního oddělení ÚV KSČ.

⁷ Ibidem. Fond: Generální sekretariát – tajné 1955 – 1964, 1965 – 1969, Zpráva: Neoficiální překlad nóty vlády SSSR.

⁸ **Archiv České televize**, Hokej!!!, Česká televize, 2001, (Pro ČT vyrobil Chronosfilm, S. R. O.), Petr Jančárek. 33:28– 33:38.

⁹ **Archiv Ministerstva zahraničních věcí**, Fond: Odeslané zprávy 1969, pořadové číslo: 876, z 17. 3. 1969, 13,00 hod.

československých reprezentantů¹⁰ se zalepenou rudou hvězdou na dresu. Což bylo možné klasifikovat jako hanobení státního znaku Československa.¹¹

Po prvním zápase nebyly oslavy výsledku československých hokejistů vyhodnoceny jako nikterak výjimečné, bylo zaznamenáno pouze několik výtržností. Druhý zápas, je do hokejových análů zaznamenán s výsledkem 4:3 pro Československo a tato v pořadí již druhá výhra vystupňovala reakci fanoušků. Pozornost přinesly především protesty proti symbolům Sovětského svazu. Po skončení utkání se ve 23:00 hodin mělo na Václavském náměstí pohybovat od 100 000 do 150 000 oslavujících. Přibližně 400 osob se pokusilo přemístit k velvyslanectví SSSR, ale jejich postup byl zastaven. Sledování hokejového zápasu provázelo pití alkoholu a v takto posilněné náladě, povzbuzení sociálním agregátem jménem dav, se v rámci oslav začali lidé napříč celou republikou scházet před stavbami souvisejícími s SSSR, jež následně demolovali. V Praze se jedním z nenáviděných symbolů stala kancelář Aeroflotu. Historikové a žurnalisté dodnes spekulují nad připraveností provokačních akcí, jež měly dav povzbudit k výtržnostem, což následně uspišilo normalizační proces a natolik oslabilo moc Alexandra Dubčeka, až byl nahrazen Gustavem Husákem.¹²

Úspěchy československého národního hokejového týmu na mezinárodní úrovni před rokem 1970

Českoslovenští hokejisté zaznamenali do roku 1970 řadu úspěchů. Na zimních olympijských hrách nikdy nevyhráli cenné zlato, ale dvakrát se umístili na stříbrné a bronzové příčce.¹³ Bronzové umístění na mistrovství světa v ledním hokeji Československo získalo v letech 1920, 1933, 1938, 1955, 1957, 1959, 1963, 1964 a 1969. Druhá příčka patřila Čechoslovákům na mistrovstvích v letech 1948, 1961, 1965, 1966 a 1968. Cenné zlato československý národní hokejový tým získal do roku

¹⁰ V kabině si ji zalepil i František Ševčík, ale kvůli obavám o svou rodinu se rozhodl neprovokovat a lepenku sundal. **Archiv České televize**, Hokej!!!, Česká televize, 2001, (Pro ČT vyrobil Chronosfilm, S. R. O.), Petr Jančárek

¹¹ Po návratu z mistrovství světa bylo toto zalepení zdůvodněno natržením dresů.

¹² **Archiv bezpečnostních složek**. Fond: A/10 - 199, inv. j. 181, Zpráva o stavu vyšetřování trestních věcí ze dne 28. a 29. března 1969 v ČSR; Ibidem. Zpráva o bezpečnostní situaci na území ČSSR ze dne 28. a 29. března 1969.

¹³ Stříbro tým získal v roce 1948 ve Svatém Mořici a v roce 1968 v Grenoblu. Bronzové umístění tým vybojoval v roce 1920 v Antverpách a roku 1964 v Innsbrucku.

1970 pouze dvakrát. Poprvé v roce 1947 a podruhé o dva roky později v roce 1949. Mistrovství na domácí půdě si mohli obyvatelé Československa užít v letech 1933, 1938, 1947 a 1959.¹⁴

Postupně se proměňovali i největší konkurenti Československa na medailová umístění. Před druhou světovou válkou za nejlepší hokejisty platili Kanadčané, kteří nad ostatními týmy vyhrávali s dvouciferným rozdílem gólů. Velmi dobré týmy měly i USA, Velká Británie a Švýcarsko. Po druhé světové válce se do popředí dostalo k výše jmenovaným i Švédsko. V polovině padesátých let se na scéně objevilo SSSR a týmy Kanady a USA začaly ztrácet. Původní trend kopírovat kanadský a americký styl hokeje se začal měnit a za vzor si řada trenérů začala brát evropský hokej reprezentovaný SSSR, ČSSR a později i Švédskem a Finskem. Sovětský svaz byl od roku 1963 nepřetržitým držitelem titulu mistra světa. U dalších příček nebyla bilance tak jednoznačná, ale stříbro si mezi sebe dělilo nejčastěji Československo se Švédskem.¹⁵

Rokem 1970 začala izolace zámořských týmů, související se studenou válkou a také skrytým profesionalismem ve východní Evropě. Na základě toho se herní styl ještě více diverzifikoval. Evropské týmy hrály spíše technicky zaměřený hokej, kdežto zámoří si zakládalo na tvrdosti.

¹⁴ JENŠÍK, Miloslav. *Zlatá kniha ledního hokeje: historie a současnost nejrychlejší sportovní hry*. Praha: XYZ, 2011.

¹⁵ GUT, Karel, PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986.

Trenéři československé reprezentace v 70. a 80. letech 20. století

Vladimír Kostka a Jaroslav Pitner 1967 – 1973

Prof. PhDr. Vladimír Kostka, CSc. se narodil 20. srpna 1922 v Třebíči, vystudoval v Brně na Masarykově univerzitě tělesnou výchovu. K trenérství ledního hokeje se dostal jako sportovec, hokejový hráč,¹⁶ zajímající se o metody tréninku, když se zapsal do hokejového kurzu, který vedl Matěj Buckna během mistrovství v Praze v roce 1947. Původně učil na Tyršově ústavu tělesné výchovy a sportu a Institutu tělesné výchovy a sportu. V roce 1950 byl v čele metodické komise hokejového svazu. Založil trenérskou školu při ITVS, kterou absolvoval například Jaroslav Pitner, Bohumil Rejda nebo Vlastimil Sýkora. Od roku 1953 byl trenérem VŠ Praha s čímž skončil po nominaci na trenéra do národního hokejového týmu v roce 1957. Československé národní hokejové mužstvo společně s Jaroslavem Pitnerem vedl šest sezón, během kterých se reprezentanti do vlasti bez medailového umístění z mistrovství a olympijských her nevraceli.¹⁷

Je autorem a spoluautorem řady publikací, článků, výzkumných statí i instruktážních videí k teorii ledního hokeje, přístupu k tréninku mládeže i o trenérství všeobecně. Publikace se překládaly do dalších světových jazyků včetně japonštiny. Za svou práci získal řadu ocenění. Již v roce 1961 se stal zasloužilým trenérem. Vyznamenání za vynikající práci mu bylo uděleno o čtyři roky později. Další řády, vyznamenání a ocenění následovaly: Za zásluhy a výstavbu, veřejné uznání I. stupně Za zásluhy o rozvoj československé tělesné výchovy, medaile Doktora Miroslava Tyrše, Řád práce a další. V roce 1997 byl v Helsinkách slavnostně uveden do Síně slávy IIHF.¹⁸ V roce 2008 byl uveden i do Síně slávy českého ledního hokeje.¹⁹

¹⁶ Jeho strýcem byl Miroslav Sláma, stříbrný medailista ze Svatého Mořice v roce 1948 a zlatý na mistrovství světa a Evropy v roce 1947.

¹⁷ *Muž 6 olympiád a 25 světových šampionátů*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.*, Praha: Melantrich, Číslo 15, ročník 33. 9. dubna 1985, s. 30 – 31.

¹⁸ **IIHF**. *Hall of Fame* [online], dostupné z: <https://www.iihf.com/en/static/5114/hall-of-fame>, 20. září. 2022, 13:00 hodin.

Jeho syn Ing. Vladimír Kostka byl veden k hokeji, ale vzhledem ke zdravotním komplikacím se mu nemohl věnovat dlouhodobě.²⁰ Dcera prof. Ing. Hana Machková, CSc. šla v otcových šlépějích a věnovala se pedagogické činnosti na VŠE v Praze v letech 2014 – 2022 mimo jiné i jako rektorka.²¹ Vladimír Kostka starší zemřel ve věku 87 let 17. září 2009.²²

Jaroslav Pitner se narodil 7. února 1926 v Chorušicích u Mělníka. Již od útlého mládí hrál lední hokej na postu brankáře. Prošel si nejnižší soutěží v HC Živonín, pokračoval do Olomouce, kde svou hráčskou kariéru i ukončil v Morávii Olomouc. Během svého působení v týmu Křídla vlasti Olomouc byl zároveň asistentem trenéra. Na střídačku se trvale přesunul v Dukle Jihlava, kde působil až do roku 1982. Na postu trenéra reprezentačního mužstva byl od roku 1959, kdy dostal na starost juniory. Do „A“ týmu se propracoval až po svém angažmá v B týmu v letech 1963 – 1965.²³

Mezi jeho úspěchy patří titul mistrů světa v roce 1972. Zároveň byl jakožto trenér oceněn titulem zasloužilý trenér, vyznamenáními Za vynikající práci, Za zásluhy o výstavbu, Za zásluhy o rozvoj československé tělesné výchovy a mnohými dalšími včetně medaile Doktora Miroslava Tyrše. Do Síně slávy českého hokeje byl uveden v roce 2008. Za jeho působení v Dukle Jihlava se týmu přezdívalo Horácká hokejová univerzita a jeho trenérský přístup byl velmi náročný. Zemřel 20. března 2009 v Jihlavě.²⁴

¹⁹ ČESKÁ TELEVIZE. *Pan profesor.* [online], dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12387474945-archiv-d/222471294071030/>, 20. září. 2022, 13:00 hodin., GUT, Karel, PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje.* Praha: Olympia, 1986, s. 186.

²⁰ Ibidem.

²¹ VŠE. *Prorektorka pro mezinárodní vztahy* [online], dostupné z: <https://www.vse.cz/informace-o-vse/profil-skoly/vedeni-vse/prorektorka-pro-mezinarodni-vztahy/>, 20. září. 2022, 13:00 hodin.

²² ČESKÁ TELEVIZE. *Pan profesor.* [online], dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/12387474945-archiv-d/222471294071030/>, 20. září. 2022, 13:00 hodin.

²³ GUT, Karel, PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje.* Praha: Olympia, 1986, s. 331 - 332.

²⁴ SÍŇ SLÁVY ČESKÉHO HOKEJE. *Jaroslav Pitner.* [online], dostupné z: <https://www.sinslavycslh.cz/jaroslav-pitner.html>, 20. září. 2022, 13:00 hodin.; PRIŠČÁK, Jaroslav, ROHÁČKOVÁ, Ivana, ŠULC, Arnošt, LAKOMÝ, Petr. *Sport se jménem Dukla: šedesát let*

Karel Gut²⁵ a Ján Starší 1973 – 1979

Karel Gut se narodil 16. září 1927 v Uhříněvsi. V ledním hokeji začínal jako útočník, ale stal se z něj postupem času obránce. Jeho domovským klubem byl ještě před válkou hokejový klub LTC Uhříněves. Od roku 1949 působil v Armádním tělovýchovném klubu v rámci vojenské služby. Jeho cesta pokračovala do týmu Tatra Smíchov, odkud se přesunul do hokejového klubu Sparta Praha, kde po ukončení hráčské kariéry následovala jeho éra trenérská. Nežůstal pouze u trenéra ligového mužstva, ale na začátku 70. let měl na starost juniorský reprezentační tým, odkud plynule přešel na post trenéra československého národního hokejového týmu. Stal se i ústředním trenérem hokejového svazu, ve kterém v letech 1994 - 2004 zastával funkci předsedy. Podíl na propagaci ledního hokeje v Československu má i díky své publikační činnosti, protože napsal řadu knih zabývajících se historií ledního hokeje.

Získal řadu ocenění za svou trenérskou i hráčskou činnost: nejlepší obránce mistrovství světa v roce 1955, Řád práce, zasloužilý mistr sportu a zasloužilý trenér, veřejné uznání I. stupně Za zásluhy o rozvoj československé tělesné výchovy, medaili Doktora Miroslava Tyrše a mnohé další. Do Síně slávy IIHF byl uveden již v roce 1998. Česká Síně slávy, která vznikla až v roce 2008, jej na svůj seznam přidala hned v prvním roce.²⁶ Karel Gut zemřel 6. ledna 2015 v Praze ve věku 86 let.²⁷

V Sokolčích na Slovensku se narodil doc. PhDr. Ján Starší 17. října 1933. Jeho úspěchy na sportovním poli byly značné. V ligové soutěži Československa strávil celkem čtrnáct sezón, reprezentační dres oblékl na pěti mistrovstvích světa, z čehož jedno bylo součástí zimních olympijských her.²⁸ Trenérskou kariéru zahájil v zahraničí, když v roce 1966 dostal na starost tým NSR Bayern Mnichov. Spolupráci zde ukončil v roce 1968 a vrátil se zpět do klubu Slovan Bratislava, kde dříve působil jako hráč.

armádního vrcholového sportu 1948-2008. 2., upr. vyd. Praha: Ministerstvo obrany - Prezentační a informační centrum MO, 2008, s. 126.

²⁵ Reprezentaci trénoval až do roku 1980 společně s Luděkem Bukačem a Stanislavem Neveselým.

²⁶ **HLAVÁČ, Jakub**. *Rozhovor s Karlem Gutem*. In: *Spartánská jízda*. Praha: HC Sparta Praha, 2. října 2008, s. 6.; **GUT, Karel, PACINA, Václav**. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 130.

²⁷ *Uhříněves a okolí: historie a současnost městské části Praha 22*. Uhříněves: Občanské sdružení Uhříněves, 2014, s. 144.

²⁸ V roce 1960.

Trenérsky byl spojen s národním hokejovým týmem nejprve šest let jako asistent trenéra a v letech 1985 – 1988 jakožto trenér hlavní. Trenérskou kariéru zakončil v roce 1992 v německém Rosenheimu, kde působil od roku 1988.²⁹

Nemalou mírou ovlivnil teorii sportu, protože jakožto docent působil na katedře FTVŠ UK Bratislava. Oceněn byl nejenom za své hráčské dovednosti stříbrnou a bronzovou medailí z mistrovství světa, ale také vyznamenáním Vzorový a zasloužilý trenér a veřejným uznáním I. stupně Za zásluhy o rozvoj československé tělesné výchovy. Dále se stal nositelem Řádu práce a medaile Doktora Miroslava Tyrše.³⁰ V Síni slávy IIHF je od roku 1999, Slovensko jej přidalo v roce 2002 a český hokej zařadil Jána Staršího do své Síň slávy v roce 2010. Zemřel 13. dubna 2019 v Bratislavě.³¹

Luděk Bukač a Stanislav Neveselý 1979 – 1985

Dne 4. srpna 1935 se v Praze narodil PhDr. Luděk Bukač. Jeho hráčské začátky jsou spojeny s LTC Praha, následně hrál za I. ČLTK Praha, Motorlet Praha, Sparta Praha s přestávkou během vojenské služby, kdy hrál dva roky v Dukle Jihlava. V roce 1965 a 1966, během studií na FTVS, byl vyslán na stáž do týmu Boston Bruins Oklahoma Blazers a CSKA Moskva. Jeho trenérská kariéra není spojena jen s reprezentačním mužstvem, ale i s československými prvoligovými týmy.³² V realizačním týmu národního hokejového mužstva nejprve figuroval jako asistent trenéra po boku Karla Guta. Od roku 1980 byl trenérem hlavním. V rámci svazu ledního hokeje zastával funkci ústředního trenéra. Svůj profesní život věnoval i pedagogice. Na FTVS UK v Praze působil jako odborný asistent a přednášel v zámoří i v Evropě. Jeho publikační činnost se týkala především metodiky tréninku ledního hokeje.

²⁹ ELITEPROSPECTS. *Jan Starsi*, [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/204819/jan-starsi>, 24. září 2022, 12:00 hodin.

³⁰ GUT, Karel, PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 404.

³¹ SÍŇ SLÁVY ČESKÉHO HOKEJE. *Jan Starší*. [online], dostupné z <https://www.sinslavycslh.cz/jan-starsi.html>. 21. září 2022, 22:00 hodin.

³² Sparta Praha, Východoslovenské železiarne Košice, Motor České Budějovice.

V roce 1961 získal za své hráčské úspěchy titul mistr sportu. Další ocenění se týkala jeho trenérských aktivit: vzorný trenér, nositel Řádu práce a uvedení do Síně slávy IIHF v roce 2007 a českého ledního hokeje v roce 2008.³³

Po odchodu z trenérského postu v reprezentaci ČSSR v roce 1985 působil v Rakousku³⁴ a Německu,³⁵ a to až do roku 1994. Na tři sezóny se poté vrátil do České republiky na post hlavního trenéra reprezentace. Kariéru kouče zakončil v polském národním hokejovém týmu v sezóně 1998/99. Zemřel ve věku 83 let 20. dubna 2019.³⁶

Stanislav Neveselý se narodil 17. května 1936 v Břidlici u Třeboně. V patnácti letech nastoupil na Vojenské gymnázium Jana Žižky z Trocnova v Opavě a následně absolvoval ženižní učiliště a pokračoval na Institut tělesné výchovy a sportu. Při studiu se věnoval lednímu hokeji,³⁷ hrál na postu útočníka. Poslední roky své hráčské kariéry strávil v Jihlavě, kde zároveň zastával post hrající asistent. Po ukončení kariéry se přesunul na střídačku, kde dále asistoval Jaroslavu Pitnerovi. Následně pracoval ve dvojici s Jaroslavem Holíkem. Od roku 1973 patřil k trenérům československého reprezentačního celku B. Rokem 1979 začala jeho spolupráce s reprezentačním týmem A, kde opakovaně vykonával funkci asistenta trenéra.³⁸

Získal několik ocenění souvisejících s trenérskou prací. V roce 1974 byl vyznamenán jakožto vzorný trenér a o osm let později jako zasloužilý trenér. V 80. letech převzal Řád práce a vyznamenání Za vynikající práci. V roce 2008 byl uveden do Síně slávy českého hokeje. Jeho trenérský přístup byl tvrdý, podobný vojenskému drilu, ale díky tomu pomohl řadě hráčů během základní vojenské služby dozrát a vybudovat si úspěšné postavení v ligové soutěži Československa i v národním hokejovém týmu. Ve všech týmech, které trénoval, zavedl tehdy moderní přístupy, se kterými se seznámil jak

³³ GUT, Karel, PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 44-45.; SÍŇ SLÁVY ČESKÉHO HOKEJE *Luděk Bukač*. [online], dostupné z: <https://www.sinslavycslh.cz/ludek-bukac.html>. 21. září 2022, 22:00 hod.

³⁴ V letech 1986 – 1991, připravoval národní hokejový tým Rakouska na mistrovství světa skupiny B a na ZOH v roce 1992.

³⁵ V sezónách 1991 – 1994 měl na starost národní hokejovou reprezentaci Německa.

³⁶ BUKAČ, Luděk, SUCHAN, František. *Luděk Bukač: moje hokejové století: autobiografie*. Brno: Jota, 2018.

³⁷ Hrál za Spartu a po ukončení studií i za Jihlavu.

³⁸ ŽURMAN, Zdeněk. *Hokejový dirigent*. Praha: Naše vojsko, 1989.

během studia na vysoké škole, tak při konzultacích s trenéry atletů, u kterých získával inspiraci pro trénink vytrvalosti a kondice.³⁹ Zemřel 24. července 2023 ve věku 87 let.

Ján Starší, František Pospíšil 1985 – 1988

František Pospíšil se narodil 2. dubna 1944 v Unhošti. K trenérství národního hokejového týmu Československa se dostal po ukončení hokejové kariéry obránce. Celkem v Československé lize odehrál 622 utkání a všechna za domovský kladenský klub.⁴⁰ V reprezentačním dresu se jedenáctkrát účastnil mistrovství světa a třikrát byl na zimních olympijských hrách. Trenérem Poldi SONP Kladno⁴¹ se stal v roce 1979 a byl zde 4 roky. Poté jej povolali do Litvínova,⁴² kde setrval do roku 1985. Od roku 1981 zároveň trénoval reprezentační mužstvo ČSSR do dvaceti let, v roce 1985 přešel na střídačku národního hokejového týmu A, kde po tři roky působil na postu asistenta trenéra.⁴³

František Pospíšil byl oceněn řadou titulů především za své hráčské dovednosti. V letech 1968 – 1976 získal vyznamenání mistr sportu a Řád práce a také veřejné uznání I. stupně Za zásluhy o rozvoj československé tělesné výchovy. V roce 1999 se dostal do Síně slávy IIHF a o devět let později i do české Síně slávy ledního hokeje.⁴⁴

Pavel Wohl, Stanislav Neveselý 1988 – 1990

PhDr. Pavel Wohl se narodil 5. ledna 1942 v Praze a působil na postu brankáře v československé hokejové lize v letech 1960 – 1973. Nikdy nehrál na mistrovství světa nebo olympijských hrách. Nejdelší část kariéry strávil v klubu Sparta Praha, kde byl později i trenérem. Trenérem byl poprvé v reprezentačním celku hráčů do devatenácti

³⁹ **ČESKÝ ROZHLAS.** Region Vysočina. *Dobré dopoledne*. 17. května 2016. Dostupné z: <https://vysocina.rozhlas.cz/hrace-jsem-drel-aby-z-nich-neco-bylo-bral-jsem-jako-svoji-povinnost-rika-7119149>., **GUT, Karel, PACINA, Václav.** *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 307 - 308.

⁴⁰ V sezóně 1978/1979 mu bylo dovoleno hrát za Landshut v západním Německu.

⁴¹ Poldi Spojených oceláren národního podniku Kladno

⁴² Hokejový klub Chemické závody Litvínov

⁴³ **ELITEPROSPECTS.** *Frantisek Pospisil*. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/42835/frantisek-pospisil>. 28. září 2022, 16:00 hodin.

⁴⁴ **GUT, Karel, PACINA, Václav.** *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986, s. 343.; *Češi v Síně slávy IIHF*. In: *Večerník – Praha. List všech Pražanů*. Praha: Pragoprint. Číslo 108, ročník 13, 10. května 2003, s. 10.

let v sezóně 1973/74. Po dobu tří sezón od roku 1976 zastával funkci asistenta trenéra v reprezentačním týmu do dvaceti let. Následně mu byl nabídnut post hlavního trenéra v Rosenheimu,⁴⁵ kde zůstal až do roku 1985. Po ukončení tohoto angažmá se vrátil do domovského klubu TJ Sparta Praha. Po třech letech dostal nabídku na práci v národním hokejovém týmu, kterou přijal, a společně se Stanislavem Neveselým vedl Čechoslováky po dvě sezóny. Jeho další cesta mířila do Curychu, kde dva roky trénoval tým Zürcher SC. Návrat do Československa byl opět spojen s HC Sparta Praha, kde zastával trenérský post a následně se stal prezidentem klubu.⁴⁶ Do Sině slávy českého hokeje byl uveden v roce 2012.

⁴⁵ V roce 1982 se mu s týmem podařilo vyhrát nejvyšší soutěž NSR. Jedním z hráčů byl i Čechoslovák Oldřich Machač. **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. *Radio Free Europe/Radio Liberty broadcast records*, Box 1633, Call Number 2000C120. Radio Newsreel T-547.

⁴⁶ **ELITEPROSPECTS.** *Pavel Wohl.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/249636/pavel-wohl>. 28. září 2022, 16:00 hodin.; **GUT, Karel, PACINA, Václav.** *Malá encyklopedie ledního hokeje.* Praha: Olympia, 1986, s. 478.

Zimní olympijské hry v 70. letech 20. stol.

*Olympismus není systém, ale duchovní a morální postoj.*⁴⁷ Pierre de Coubertin nechtěl vytvořit organizaci, která by byla založena na zisku a finanční odměně za výkon sportovce, ale stejně jako v antice odkazoval na duchovní sféru olympismu. Duchovní stránku novodobých olympijských her spojuje Pierre de Coubertin se sportovci, kteří svým sportovním úsilím uctívají svou zem, vlajku nebo rasu. Tento koncept Coubertine nazval: sport náboženstvím (Religio athletae) a přináší s ním nový náhled na problematiku duchovní stránky sportu.⁴⁸

Politické vztahy ovlivňovala v 70. letech studená válka.⁴⁹ Lítý boj o prvenství byl vidět i na sportovním soupeření mezi Východem a Západem. Oproti tomu idealistické vykreslení vztahů uvnitř východního bloku nepříznivě ovlivnila sportovní rivalita mezi Československem a Sovětským svazem. Jednota národů, která byla prezentována heslem z roku 1908⁵⁰: *Není důležité vyhrát, ale zúčastnit se.*,⁵¹ nebyla v tomto období zcela naplňována.⁵²

V 70. letech⁵³ olympijské hry ovlivnily aféry spojené s profesionalismem, jež zamezily reprezentovat svou vlast řadě sportovců. Původní myšlenka olympijských her,

⁴⁷ KOSÍK, Miloš. *Olympismus*. Brno: Tribun EU, 2010, s. 11.

⁴⁸ COUBERTIN, Pierre de., MÜLLER, Norbert. *Olympism: Selected writings*. Lausanne: International Olympic Committee, 2000.

⁴⁹ Bernard Baruch v roce 1947 během projevu ke Sněmovně reprezentantů Jižní Karolíny použil pojem studená válka. Proslav mu však vytvořil novinář Herbert Bayard Swope, který pojem již dříve používal. Do povědomí veřejnosti se pojem Studená válka dostal díky knize *The Cold War. A study in U.S. foreign policy* od Waltera Lippmanna. AXELROD, Alan. *The Real History of The Cold War. A New Look at the Past*. New York: Sterling Publishing Company, 2009, s. 89.

⁵⁰ Původní heslo: *L'important dans la vie ce n'est point le triomphe, mais le combat, l'essentiel ce n'est pas d'avoir vaincu mais de s'être bien battu*. Pierre de Coubertin převzal od biskupa střední Pensylvánie Ethelberta Talbota, který v červenci 1908 jako hostující kazatel v katedrále svatého Pavla hovořil k londýnským olympijským hrám. BAKER, John William. *Playing with God: Religion and Modern Sport*. Cambridge: Harvard University Press, 2007, s. 122.

⁵¹ Ibidem.

⁵² COUBERTIN, Pierre de. *Olympijské paměti*. Olympia, Praha 1977.

⁵³ Předsedou mezinárodního olympijského výboru byl do roku 1972 Avery Brundage, poté byl zvolen Lord Killanin, který byl ve své funkci do roku 1980. FIDLING, John, PELLE, Kimberly. *Encyclopedia of the Modern Olympic Movement*. Greenwood. London: Greenwood, 2005.

*olympijské hry nejsou výsadou některé země nebo rasy a nesmí být nikdy monopolem některých skupin. Patří celému světu. Všechny národy bez výjimky mají k nim náležet a všechna sportovní odvětví mají v nich mít stejná práva,*⁵⁴ byla ze strany Mezinárodního olympijského výboru přijímána nejednotně. Ač v oficiálním dokumentu: Olympic rules and regulations z roku 1971 Mezinárodní olympijský výbor k profesionalismu říká: *Jednotlivci dotovaní vládami, vzdělávacími institucemi nebo obchodními společnostmi kvůli jejich sportovním schopnostem nejsou amatéři. Obchodní a průmyslové podniky někdy zaměstnávají sportovce pro jejich marketingovou hodnotu. Sportovci oficiálně mají placené zaměstnání, kde však nemají téměř žádné povinnosti a mohou se věnovat sportovní přípravě. Podobné metody přijímají i některé státy, které zaměstnají sportovce v armádě, policejních silách nebo vládních úřadech. Sportovci jsou takto vysíláni na přípravná sportovní soustředění. I vysoké školy a univerzity nabízejí vynikajícím sportovcům stipendia a pobídky různého druhu. Příjemci těchto zvláštních výhod, které jsou udělovány pouze na základě atletických schopností, se nemohou účastnit olympijských her.*⁵⁵ Reprezentanty Československa sdružené v armádní tělovýchově nebo odměňování sovětských sportovců olympijský výbor nijak nepostihl, ale diskvalifikoval rakouského lyžaře Karla Schranze,⁵⁶ který přijal finanční odměnu za reklamu.⁵⁷

XI. ZOH - 1972

První zimní olympijské hry v Asii hostilo japonské Sapporo⁵⁸ od 3. do 13. února 1972. Za výstavbu v souvislosti s olympijskými hrami bylo utraceno víc než 40 milionů

⁵⁴ Ibidem, s. 181.

⁵⁵ Vlastní překlad autora z anglického jazyka. **Hoover Institution, Stanford California**, 94305-6010, USA. *Radio Free Europe/Radio Liberty corporate records*, Box 1779, Call number: 2000C71, LHH, Olympic Rules and Regulations. 1971, Non-amateurs and semi-professionals.

⁵⁶ Karl Schranz byl reprezentant Rakouska ve sjezdovém lyžování. Účastnil se olympijských her v roce 1960, 1964 a 1968. Největším úspěchem byl zisk stříbrné medaile v Innsbrucku v roce 1964 v super obřím slalomu. **IOC** [International Olympic Committee] *Karl SCHRANZ - Olympic Alpine Skiing*. [online]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/karl-schranz>, 9. prosince 2020, 16:00 hodin.

⁵⁷ **FRY, John**. *Report from Japan. In front and behind the scenes stories about the medal winners, races, disputes and après-ski action at the Sapporo Olympic Winter Games*. In: *Ski. Incorporating Ski Life*. New York: UPD Publishing Corporation. Březen 1972. Číslo 36, Ročník 8, s. 57 – 64.

⁵⁸ S jedním milionem obyvatel to bylo doposud největší město, které ZOH organizovalo. *Sapporo: 1972. Winter Olympics Start Thursday*. In: *The New York times magazine*. New York, N. Y.: New York Times, 30. ledna. 1972, s. S1.

dolarů. Další náklady ve výši 400 milionů dolarů byly použity na výstavbu infrastruktury.⁵⁹ Svou vlast přijelo reprezentovat 1003 sportovců z 35 států světa.⁶⁰ Nejméně reprezentantů bylo z Maďarska⁶¹ a Belgie⁶². Nejvíce sportovců vyslalo USA, 118.⁶³ Olympijské hry byly dokumentovány 3 800 novináři z nejméně položené budovy, ústředního Press centra. Z Japonska bylo oficiálně: 800 novinářů, 260 televizních komentátorů a rozhlasových reportérů, 1 000 techniků, 335 filmařů atd.⁶⁴ navíc povolení získalo 500 zahraničních reportérů a pracovníků v technickém odvětví. Před oficiálním zahájením se musely všechny ženy, které sportovně reprezentovaly svou vlast, podrobit testům na určení pohlaví. Organizace se zhostila Mezinárodní olympijská lékařská komise. Jedinou omluvou z testování mohlo být potvrzení z předchozí mezinárodní sportovní události, které Mezinárodní olympijský výbor uznával.⁶⁵

Za vysílací práva bylo utrženo celkem 8 475 262 amerických dolarů. Tato částka byla přerozdělena mezi japonský organizační výbor, který získal \$5 450 179, a Mezinárodní olympijský výbor, jež obdržel 3 025 089 dolarů.⁶⁶

⁵⁹ Ibidem.

⁶⁰ *The XI. Olympic Winter Games Sapporo 1972. Official report.* Japan: Toppan Printing Co., 1973.

⁶¹ Zsuzsa Almássy, krasobruslení.

⁶² Robert Blanchaer, alpské lyžování.

⁶³ Z tohoto počtu bylo 91 mužů a 27 žen.

⁶⁴ *Do celého světa.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa,* Číslo 24, ročník 52, 29. ledna 1972, s. 8.

⁶⁵ *Sex-testy na ZOH.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa,* Číslo 23, ročník 52, 28. ledna 1972, s. 8.

⁶⁶ *The XI. Olympic Winter Games Sapporo 1972. Official report.* Japan: Toppan Printing Co., 1973.

Tabulka č. 1 Sapporo 1972, vysílací práva a jejich finanční náročnost.⁶⁷

Oblast	Vysílací práva	Finanční náročnost v \$
USA ⁶⁸	Stanice NBC	6 401 000
Západní Evropa (vysílací práva pro 31 států)	Sdružení EBU	1 233 800
Kanada	Stanice CBC	115 200
Východní Evropa (vysílací práva pro 6 států)	Sdružení OIRT	191 869
Japonsko	Stanice NHK	530 000
Mexiko	NBC International	3 400

Za Zimní olympijské hry v Sapporu bylo utraceno celkem 117 milionů dolarů. Ve stejném roce se konaly i Letní olympijské hry v německém Mnichově, na jejichž organizaci bylo použito 1,009 miliardy dolarů.⁶⁹ V tabulce č. 2 jsou porovnávány jednotlivé údaje o finanční náročnosti olympijských her. Vzhledem k různému počtu

⁶⁷ Ibidem.

⁶⁸ Vysílací práva pro USA byla ještě rozdělena do menších organizací. Rádio Svobodná Evropa mělo na Zimních olympijských hrách v Sapporu jednoho redaktora, který získal akreditaci přes národní olympijský výbor USA. Celková poslechovost Olympijských her přes Rádía Svobodná Evropa v Československu činila 12% (přibližně 520 000 posluchačů). **Hoover Institution, Stanford California**, 94305-6010, USA. *Radio Free Europe/Radio Liberty corporate records*, Box 52, Call number: 2000C71, SAL3, Subject file Olympics.

⁶⁹ V roce 1972 byl průměrný kurz dolaru vůči koruně 22,65 Kčs. **KURZY**. *Historie kurzů měn* [online]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/USD-americky-dolar/>, 7. června 2020, 13:00 hodin.

sportovních událostí v rámci olympijských her⁷⁰ a účastníků z řad sportovců⁷¹ je v tabulce uvedeno srovnání.⁷²

Tabulka č. 2 Porovnání finanční náročnosti olympijských her v roce 1972.⁷³

Místo konání	Finanční náročnost v Kč	Finanční náročnost na jednoho reprezentanta v Kčs	Finanční náročnost na sportovní událost v Kč
Sapporo, ZOH	2 650 050 000	2 642 124	75 715 714
Mnichov, LOH	22 853 850 000	3 159 227	117 199 231

O zimní olympijské hry nebyl tak velký zájem, což je jasně patrné i z vysílacích práv, které si zakoupilo jen 46 států, naopak dění z letních olympijských her mohli v přímém přenosu sledovat obyvatelé 98 zemí světa.⁷⁴

Medaile navrhli Yagi Kazumi a Ikko Tanaka a byly z pozlaceného stříbra, stříbra a bronzu. Hlavním námětem rubu byla bobová dráha a rychlobruslařský ovál. Na lícové straně se nacházel znak olympijských her.⁷⁵ Mincovní úřad při ministerstvu financí jich připravil celkem 260 včetně 30 kusů, které by byly použity v případě shodného výsledku medailistů. Znakem Olympijských her v Sapporo bylo vyobrazení vycházejícího slunce, sněhové vločky a olympijských kruhů, pod nimiž se nacházel

⁷⁰ Na zimních olympijských hrách v Sapporu bylo uspořádáno 35 sportovních aktivit. Letní olympijské hry v Mnichově se zasloužily o organizaci 195 sportovních aktivit.

⁷¹ Zimní olympijské hry hostily 1003 sportovců z celého světa. Letní olympijské hry na svých sportovištích přivítaly 7234 reprezentantů.

⁷² **FLYVBJERG, Bent a kol.** *The Oxford Olympics Study 2016: Cost and Cost Overrun at the Games.* Oxford: Saïd Business School, 2006.

⁷³ *Ibidem*, s. 8.

⁷⁴ *Olympic Marketing Fact File.* Lausanne: International Olympic Committee, 2019.

⁷⁵ Fotografický archiv autora. Le Musée Olympique, Lausanne.

nápis Sapporo 72'. Autorem byl Kazumasa Nagai, známý grafik zabývající se reklamními plakáty.⁷⁶

Olympijský plamen byl zapálen v řecké Olympii a následně letecky přepraven na území Japonska. Oficiální ceremoniál se odehrál v Tokiu 1. ledna 1972 a poté započala cesta po Japonsku. Oheň byl postupně rozdělen do tří pochodní, které 29. ledna dorazily do Sappora a došlo k jejich opětovnému spojení. Olympijský oheň, který hořel po celou dobu konání her, během slavnostního ceremoniálu zapálil šestnáctiletý Hideki Takada.⁷⁷

Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Sapporu

Lední hokej na Olympijských hrách v Sapporu se poprvé oddělil od Mistrovství Světa a Evropy, které se konalo v Praze.⁷⁸ Olympijskému soupeření předcházela turnaj čtyř mužstev,⁷⁹ který byl uspořádán v Tokiu, a lední hokej si díky němu získal značnou publicitu ještě před zahájením Zimních olympijských her. Českoslovenští hokejisté měli ve všech zápasech značnou převahu, nebylo tedy velkým překvapením, když finále, které sledovalo 5000 diváků, bylo odehráno mezi USA a Československem, které následně celý turnaj vyhrálo.⁸⁰

Národní hokejový tým Kanady se olympijských her nezúčastnil, vyjadřoval tím protest vůči sportovcům východního bloku a především Sovětského svazu, kteří byli oficiálně pod záštitou podniků nebo vojenské tělovýchovy. Kanadští profesionální hráči nesměli být do reprezentačního týmu zařazeni, a proto situaci ve východním bloku označili za skrytý profesionalismus. Na situaci reagoval Arkadij Ivanovič Černyšev,⁸¹ trenér Sovětského svazu: *Hokejisté SSSR byli vždy pro zápasy s kanadskými*

⁷⁶ Ibidem; *Dnes odlétají čs. Olympionici do Sappora. Šťastnou cestu.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 16, ročník 52, 20. ledna 1972, s. 8.

⁷⁷ *Official report of the Olympic Winter Games Sapporo 1972.* Sapporo: The Organizing Committee for the Sapporo Olympic Winter Games, 1973.

⁷⁸ **GUT, Karel, PACINA, Václav.** *Malá encyklopedie ledního hokeje.* Praha: Olympia, 1986. s. 486.

⁷⁹ Účastnila se jej družstva USA, Československa, Polska a Švýcarska.

⁸⁰ *Official report of the Olympic Winter Games Sapporo 1972.* Sapporo: The Organizing Committee for the Sapporo Olympic Winter Games, 1973.

⁸¹ Arkadij Ivanovič Černyšev byl fotbalista, lední hokejista a trenér ledního hokeje v Sovětském svazu. Reprezentační mužstvo SSSR vedl 14 let. Celkem se mu podařilo s mužstvem získat 4 olympijské tituly (1956, 1964, 1968, 1972). **GUT, Karel, PACINA, Václav.** *Malá encyklopedie ledního hokeje.* Praha: Olympia, 1986. s. 59.

*profesionály. Chtějí však, aby utkání byla povolena Mezinárodní hokejovou federací LIHG a aby pro ně neztratila olympijský statut.*⁸²

Pro olympijské hokejové zápasy byly vybrány dva stadiony: Tsukisamu a Makomanai.⁸³ Celkem se do bojů o olympijské medaile zapojilo 220 hokejistů z 11⁸⁴ států. Na hladký průběh ledního hokeje dohlíželo 42 rozhodčích a 18 funkcionářů Mezinárodní federace.⁸⁵

Československo na XI. zimních olympijských hrách v Sapporu

Československo na Zimní olympijské hry v Sapporu vyslalo celkem 55 sportovců,⁸⁶ z tohoto 20 ledních hokejistů.⁸⁷ Součástí realizačního týmu byli i trenéři Jaroslav Pitner a Vladimír Kostka.⁸⁸ Původně měl na olympijských hrách Československo reprezentovat i Jiří Bubla. Ten si však na závěrečném soustředění zlomil ruku a zranění nedovolilo nastoupit v Sapporu ani Josefu Palečkovi. Za náhradníky byli stanoveni: Miroslav Daněk a Jan Havel, jenž na Zimní olympijské hry odlétal až 25. ledna společně se skokany na lyžích, kteří do poslední chvíle trénovali v Tatrách. Spekulovalo se i o startu Františka Pospíšila, těsně před odletem měl totiž problémy se slezinou, ale nakonec náhradníka nepotřeboval a mohl se olympijských her zúčastnit.⁸⁹

⁸² *S profesionály ano, ale...* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 27, ročník 52. 2. února 1972, s. 8.

⁸³ *Official report of the Olympic Winter Games Sapporo 1972*. Sapporo: The Organizing Committee for the Sapporo Olympic Winter Games, 1973.

⁸⁴ Jugoslávie, Sovětského svazu, Spojených států amerických, Švýcarska, Švédska, Polska, Norska, Japonska, Západního Německa, Finska a Československa.

⁸⁵ *Ibidem*.

⁸⁶ Ve složení 6 žen a 49 mužů.

⁸⁷ Vladimír Dzurilla a Jiří Holeček na pozici brankáře, Josef Horešovský, Oldřich Machač, Rudolf Tajcnár, František Pospíšil, Karel Vohralík, Miroslav Daněk a Vladimír Bednář jako obránci a na postech útočníků nastoupili Jiří Holík, Jaroslav Holík, Jiří Kochta, Vladimír Martinec, Richard Farda, Bohuslav Šťastný, Václav Nedomanský, Josef Černý, Jan Havel, Eduard Novák a Ivan Hlinka. **GUT, Karel, PACINA, Václav**. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986. s. 486.

⁸⁸ *Ibidem*.

⁸⁹ *Další komplikace hokejistů, Bubla v sádře*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 14, ročník 52, 18. ledna 1972, s. 8.; *Poslední část čs. Výpravy odcestovala do dějiště ZOH. Skokani (a hokejista)*. In: *Ibidem*. Číslo 21, ročník 52, 26. ledna 1972, s. 8.

Kromě sportovců bylo součástí i *vedení výpravy 6 osob, trenéři 7, delegáti na kongresy 4, rozhodčí 2, delegáti MOV 1, lékaři 2, masér 1.*⁹⁰ Oficiálním vedoucím výpravy byl zvolen sportovní funkcionář Vladimír Černušák. Součástí oficiálních setkání bylo i věnování předmětů s československou tematikou, které byly do Sappora odeslány s několikátýdenním předstihem. Jednalo se o *slavnostní československé odznaky, sportovní vlaječky, informační brožury, krojované panenky, broušené sklo a známky předolympijské série.*⁹¹ Z potravin byla vybrána *pražská šunka, párky a plzeňský Prazdroj.*⁹²

Českoslovenští reprezentanti do Sappora odletěli dvěma lety. První, a zároveň větší část, se na cestu z Ruzyňského letiště vydala již 20. ledna v sovětském letadle IL 62. Jejich cesta vedla přes Moskvu, Tokio až do cílového Sappora. Pro případ špatného počasí bylo počítáno i s náhradními plány. Prvním z nich byl odlet z Bratislavy v případě nepříznivého počasí v Praze. Druhým pak možnost mezipřistání letadla Air France v Praze, jímž by se výprava dopravila rovnou do Tokia a Sappora, pokud by nebylo možné letět přes Moskvu. Ani jedna záložní varianta nakonec nemusela být využita. Závěrečné rozloučení s realizačním týmem a reprezentanty proběhlo v hotelu International a bylo spojeno se slibem olympioniků, který složili za účasti *stranické a vládní delegace a představitelů ÚV ČSTV.*⁹³ Druhá skupina, která nebyla na závěrečném rozloučení, odletěla o pět dní později, tedy 25. ledna. Jednalo se o menší skupinu reprezentantů a rozhodčích pro skoky na lyžích a sjezd. Jako v případě prvního letu se jednalo o cestu ruským letadlem přes Moskvu a Tokio do Sappora.⁹⁴

Kompletní realizační tým včetně všech reprezentantů dorazil do Sappora osm dní před zahájením her. Tento čas sloužil především k aklimatizaci a posledním tréninkům. Pro každého byl přesně vymezen čas a místo tréninku, které sice byly

⁹⁰ *Dnes odlétají čs. Olympionici do Sappora. Šťastnou cestu a zlomte vaz!* In: Ibidem. Číslo: 16, ročník 52, 20. ledna 1972. s. 8.

⁹¹ Ibidem.

⁹² Ibidem.

⁹³ Ibidem.

⁹⁴ *Poslední část čs. výpravy odcestovala do dějiště ZOH. Skokani (a hokejista).* In: Ibidem. Číslo 21, ročník 52, 26. ledna 1972.

z pohledu československých sportovců nedostačující, ale vzhledem k počtu účastníků pochopitelné.⁹⁵

Československý národní hokejový tým v Sapporu 1972

Sedm tisíc diváků sledovalo první zápas pořadatelského Japonska s Československem. Favorizovaný československý národní hokejový tým do druhé třetiny nastoupil pouze s jednogólovým náskokem a až v následujících dvou třetinách dospěl k výhře 8:2.⁹⁶

Dne 5. února 1972 odehrál československý národní hokejový tým zápas proti Polsku. Celkové vítězství 14:1 bylo poznamenáno zbytečnými fauly na polské straně,⁹⁷ které se začaly stupňovat od 16. minuty⁹⁸ a způsobily zranění několika československých reprezentantů. Oldřich Machač musel být v padesáté osmé minutě ošetřen s tržnými rány, za což si polský hráč Marian Feter vysloužil pětiminutový trest za úmyslné zranění československého reprezentanta.⁹⁹

Zápas, který v podstatě rozhodl o umístění Čechoslováků na olympijských hrách, byl s reprezentanty ze Spojených států amerických. Za zády československého brankáře skončilo celkem 5 střel a jediný gól na straně Československa vstřelil Eduard Novák.¹⁰⁰ Rudé právo k zápasu uveřejnilo následující vyjádření: *Čekat víc proti výrazně lepším soupeřům by se rovnalo fantazírování. Když však ztroskotá průkazně zkušenější i zralejší hokejový celek na družstvu, které by nemělo právo podle výkonnosti dělat si ambice ani na bronzovou medaili, je to podstatně horší. Jako by se čs. tým špatně orientoval v olympijském programu a zaměnil středu (kdy má volný den) za modrý pondělek. Jenže ono to nebylo ani takhle. Hráči neodpočívali s rukama v klíně, dřeli na*

⁹⁵ Ibidem.

⁹⁶ ŠUPICH, Zvonimír. ČSSR-Japonsko 8:2 (1:0, 4:1, 3:1) In: Ibidem. Číslo 29, ročník 52, 4. února 1972, s. 8.

⁹⁷ Celkem bylo Polsko potrestáno 22 trestnými minutami oproti Československým 8 minutám. OLYMPIEDIA. Men. Final Round, Match #2. [online]. Dostupné z: <http://www.olympedia.org/results/20403>, 1. července 2020, 12:00 hodin.

⁹⁸ V té době byl výsledek již 4:0 pro Československo.

⁹⁹ ŠUPICH, Zvonimír. ČSSR-Polsko 14:1(5:0, 3:1, 6:0) In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 31, ročník 52, 7. února 1972, s. 7.

¹⁰⁰ OLYMPIEDIA. Men. Final Round, Match #5. [online]. Dostupné z: <http://www.olympedia.org/results/20406>, 1. července 2020, 12:00 hodin.

*ledě, chtěli dřít. S každou přibývajícím minutou se však vytrácelo z jejich mozků i holí ono proslulé umění, které dělá hokej hokejem, a nahrazovala je křeč, bezradnost, hrůza z porážky.*¹⁰¹

Finsko se Československu postavilo 8. února 1972. Zápas ovlivnila nově vzniklá útočná formace ve složení: Václav Nedomanský, Jaroslav Holík a Jiří Holík. Na Vladimíra Dzurillu bylo vysláno 18 střel a pouze jediná skončila za jeho zády. Jorma Valtonen s úspěšností zásahů 82,5% obdržel z 33 střel 7 branek. Celkové vítězství Československa dopomohlo k průběžnému třetímu místu za SSSR a Švédskem.¹⁰²

V předposledním zápase se Československo postavilo Švédsku. Vzhledem k tomu, že SSSR, favorit celého turnaje, se Švédskem pouze remizoval, byl začátek zápasu velmi opatrný. První branky padly až v poslední třetině. Rozhodující gól vstřelil Josef Horešovský během přesilové hry v padesáté deváté minutě. Výsledek 2:1 dopomohl Československu k průběžné stříbrné příčce.¹⁰³

Nejtěžší soupeř, SSSR, čekal Československo 13. února 1972. Po dopolední porážce Švédska Finskem bylo jisté medailové umístění obou týmů. O bronzové medaili pro československý národní hokejový tým z Olympijských her v roce 1972 rozhodl výsledek 2:5 pro SSSR, který se díky tomu mohl radovat ze zlaté medaile. Před Československem se umístili i Spojené státy americké.¹⁰⁴

XII. ZOH - 1976

O místě konání Zimních olympijských her se rozhodlo na zasedání Mezinárodního olympijského výboru v Amsterdamu v roce 1970. Pořadatelem se měl stát americký Denver, ale vzhledem k finanční náročnosti¹⁰⁵ voliči státu Colorado

¹⁰¹ ŠUPICH, Zvonimír. *Přesně jako loni v Bernu a přece jenom jinak!* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 32, ročník 52, 8. února 1972, s. 8.

¹⁰² ŠUPICH, Zvonimír. *Stejně mužstvo, ale jiný hokej. ČSSR-Finsko 7:1 (1:0, 3:0, 3:1)* In: *Ibidem*. Číslo 33, ročník 52, 9. února 1972, s. 8.; **OLYMPEDIA**. *Men. Final Round, Match #7*. [online]. Dostupné z: <http://www.olympedia.org/results/20408>, 1. července 2020, 12:00 hodin.

¹⁰³ ŠUPICH, Zvonimír. *O vítězství rozhodly poslední čtyři minuty. Prosadila se naše bojovnost*. In: *Ibidem*. Číslo 35, ročník 52, 11. února 1972, s. 8.

¹⁰⁴ ŠUPICH, Zvonimír. *ČSSR-SSR 2:5*. In: *Ibidem*. Číslo 37, ročník 52, 14. února 1972, s. 8.

¹⁰⁵ V USA byla řada odpůrců i propagátorů olympijských her. Hlavní argumenty proti konání zimních olympijských her v Denveru souvisely se znečištěním a možností použít finanční prostředky na jinou, potřebnější oblast. Zastánci olympijských her argumentovali především novými pracovními příležitostmi

zamítli v referendu financování her a Denver se musel pořádání Zimních olympijských her vzdát.¹⁰⁶ Vystala tedy otázka, kde Olympijské hry uspořádat. Náhradním městem se stal Innsbrucku, který zimní olympijské hry hostil již v roce 1964.¹⁰⁷ V pořadí dvanácté Zimní olympijské hry se konaly od 4. do 15. února 1976 a hostily 1 261 sportovců z 37 států světa. Nejnižší počet účastníků přijel z Libanonu.¹⁰⁸ Největší výprava zastupovala USA.¹⁰⁹ Návštěvnost her se vyšplhala na 1 500 000 návštěvníků.¹¹⁰

Celkový rozpočet na televizní přenosy z Innsbrucku činil 380 miliónů šilinků. Tato částka byla nutná na přenos do 35 zahraničních televizních stanic a na pokrytí nákladů za *tisíc zaměstnanců, sto vozidel a 37 reportážních kamer. Jen ke krytí běžeckých závodů v Seefeldu musely položit rakouské pošty 220 km kabelů.*¹¹¹ U příležitosti Zimních olympijských her vzniklo jedno hlavní mediální centrum (Press Centre Innsbruck) a šest vedlejších (*Sub-centre Seefeld, Sub-centre Olymp.-Stad., Sub-centre Bergisel, Sub-centre Messehalle, Sub-centre Igls, Sub-centre Axamer Lizum, Sub-centre, Dogana-lbk.*)¹¹². Pro potřeby novinářů bylo do těchto budov umístěno

pro obyvatele Colorada, prestiží, kterou si oblast díky organizaci her získá. Obyvatelé Colorada hlasovali v referendu 7. 11. 1972 o využití veřejných prostředků na organizaci olympijských her v Denveru. Na základě součtu hlasů bylo rozhodnuto o nevyužití finančních prostředků státu Colorado na olympijské hry. *Colorado Olympics Vote Set.* In: *The Evening News.* Newburgh, N.Y.: Gannett Group. Svazek 12, číslo 228. 26. října 1972, Sekce: County. s. 3B.

¹⁰⁶ **Hoover Institution, Stanford California,** 94305-6010, USA *Radio Free Europe/Liberty broadcast records,* Box 1412, signatura: 2000C120. 4. února 1976.

¹⁰⁷ *Olympic decision four months off.* In: *The New York times magazine.* New York, N. Y.: New York Times, 10. listopadu. 1972, Sekce Sport. s. 27.

¹⁰⁸ Farida Rahmed. obří slalom.

¹⁰⁹ USA reprezentovalo celkem 106 sportovců, národní tým Spojených států amerických se zúčastnil všech deseti sportovních disciplín.

¹¹⁰ *The official report of the XII Olympic Winter Games Innsbruck 1976,* Final report, Innsbruck: OffsetBuchdruckGassier, 1977.; **PEKÁREK, Jiří, DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *Olympijské hry 1976: 21. olympijské hry, Montreal-12. zimní olympijské hry,* Innsbruck. Praha: Olympia, 1977.

¹¹¹ *Innsbruck v zajetí příprav.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa,* Číslo 26, ročník 56, 31. ledna 1976, s. 8.

¹¹² *The official report of the XII Olympic Winter Games Innsbruck 1976,* Final report, Innsbruck: OffsetBuchdruckGassier, 1977.

152 telefonů, 28 telefonních budek, 101 přístrojů na dálnopisné spojení a 43 dalekohledů.¹¹³

Zimní olympijské hry v Innsbrucku stály celkem 118 milionů dolarů.¹¹⁴ Letní olympijské hry se konaly ve stejném roce v Montrealu. Na organizaci bylo použito 6,093 miliardy dolarů.¹¹⁵ V tabulce č. 3 jsou porovnávány jednotlivé údaje o finanční náročnosti olympijských her. Vzhledem k různému počtu sportovních událostí v rámci olympijských her¹¹⁶ a účastníků z řad sportovců¹¹⁷ je v tabulce uvedeno srovnání.¹¹⁸

Tabulka č. 3 Finanční náročnost olympijských her 1976.¹¹⁹

Místo konání	Finanční náročnost v Kčs	Finanční náročnost na jednoho reprezentanta v Kč	Finanční náročnost na sportovní událost v Kčs
Innsbruck, ZOH	2 738 780 000	2 438 807	74 021 081
Montreal, LOH	141 418 530 000	23 382 693	714 235 000

Autoři olympijských medailí, Arthur Zelger a Martha Coufal-Hartl, vytvořili z pozlaceného stříbra, stříbra a bronzu medaile se znakem olympijských her v Innsbrucku a nápisem XII. zimní olympijské hry Innsbruck 1976.¹²⁰ Pro účely olympijských her jich bylo vytvořeno 222. Innsbruck využil faktu, že zimní olympijské hry pořádal již podruhé, a použil stejný znak jako v roce 1964. V jeho středu je umístěn most přes řeku Inn, což je zároveň i znak města, který je doplněn o olympijské kruhy

¹¹³ Ibidem.

¹¹⁴ V porovnání s předchozí olympiádou, to bylo jen o jeden milion dolarů více.

¹¹⁵ V tomto případě šlo o navýšení nákladů o více než 5 miliard dolarů. Průměrný kurz dolaru vůči koruně byl v roce 1976, 23,21 Kčs. **KURZY.** *Historie kurzů měn.* [online]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/USD-americky-dolar/>, 17. srpna 2020, 13:00 hodin.

¹¹⁶ Na ZOH se konalo celkem 37 sportovních událostí. Na Letních Olympijských hrách oproti tomu pořadatelé museli zvládnout zorganizovat 198 sportovních klání.

¹¹⁷ Zimní olympijské hry v Innsbrucku hostily 1123 sportovců. Na LOH přijelo svou vlast reprezentovat 6 048 osob.

¹¹⁸ **FLYVBJERG, Bent a kol.** *The Oxford Olympics Study 2016: Cost and Cost Overrun at the Games.* Oxford: Saïd Business School, 2006.

¹¹⁹ Ibidem. s. 8.

¹²⁰ Fotografický archiv autora. Le Musée Olympique, Lausanne.

a nápis Innsbruck 1976.¹²¹ Na těchto Olympijských hrách se poprvé objevuje maskot. Walter Pötche navrhl sněhuláka s tyrolskou čapkou, jež nesl jméno Schneemann a byl impulzem pro vznik maskotů i na následujících Zimních olympijských hrách.¹²²

K zažehnutí olympijského ohně pro XII. zimní olympijské hry v Innsbrucku došlo 30. ledna 1976. Po ceremoniálu v Olympii byl oheň slavnostní štafetou přenesen do města Platanos. Odtud putoval do Athén, kde si jej převzal náměstek starosty Innsbrucku Ferdinand Obenfeldner. Cesta pochodně dále pokračovala do Vídně a přes území Rakouska do Innsbrucku. Během slavnostního zahajovacího ceremoniálu došlo k zapálení dvou ohňů. První zažehl olympijský vítěz v jízdě na saních Josef Feistmantl na nejvyšším bodě skokanského můstku v Bergisel. Druhá pochodeň byla v rukách Christl Haas, olympijské vítězky ve sjezdu z roku 1964, která měla za úkol zapálit olympijský oheň v původní míse z roku 1964.¹²³

Zimní olympijské hry velmi nepříjemně ovlivnila chřipková epidemie. Již v pondělí 9. února 1976, hlásila olympijská vesnice 150 vážných případů onemocnění. V souvislosti s onemocněním řada sportovců použila léky, které však obsahovaly látky, které byly považovány za doping. Tímto způsobem přišla o bronzovou medaili lyžařka Galina Kulakovová,¹²⁴ československý národní hokejový tým přišel o vítězné body z utkání s Polskem a řada sportovců nemohla k závodům a utkáním nastoupit.¹²⁵

¹²¹ Ibidem; **PROCHÁZKA, Karel.** *Olympijské hry od Athén 1896 po Moskvu 1980.* Praha: Olympia, 1984.

¹²² **IOC** [International Olympic Committee] *Olympic Winter Games Mascots from Innsbruck 1976 to PyeongChang* 2018. [online]. Dostupné z: <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Factsheets-Reference-Documents/Games/Mascots/Reference-document-OWG-Mascots-from-Innsbruck-1976-to-PyeongChang-2018.pdf>, 3. července 2020, 18:00 hodin.; Fotografický archiv autora. Le Musée Olympique, Lausanne.

¹²³ **URBAN, Ivo.** *Olympijský oheň vzplál.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 30, ročník 56, 5. únor 1976, s. 8.; *Cesta olympijského ohně.* In: Ibidem. Číslo 26, ročník 56, 31. ledna 1976, s. 8.; **PROCHÁZKA, Karel.** *Olympijské hry od Athén 1896 po Moskvu 1980.* Praha: Olympia, 1984.

¹²⁴ Vzhledem k dýchacím problémům použila nosní sprej, který obsahoval zakázané látky-efedrin. *Soviet Loses Medal.* In: *The New York times magazine.* New York, USA. 10. února 1976, Sekce Sport, s. 47.

¹²⁵ *Na OH řadí chřipka.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 34, ročník 56, 10. únor 1976, s. 8.

Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Innsbrucku

Na Zimní olympijské hry v Innsbrucku přijelo svou vlast v ledním hokeji reprezentovat 12 států světa¹²⁶ s celkem 219 ledními hokejisty. Kanada se rozhodla na protest proti skrytému profesionalismu ve východní Evropě svůj tým nevyslat.¹²⁷ Zároveň se her neúčastnilo ani Švédsko, které mělo ve svém národním hokejovém týmu profesionální hráče.¹²⁸

Kvalifikační zápasy, které nebyly součástí oficiálního olympijského programu,¹²⁹ rozhodovaly o zařazení reprezentačního týmu do skupiny A¹³⁰ nebo B¹³¹. Výsledek zároveň specifikoval, kde se budou zápasy odehrávat. Skupina A měla k dispozici Olympijský stadion a pro skupinu B byla připravena Messehalle. Dle předturnajových prognóz mohlo vítězství Sovětského svazu ohrozit pouze Československo. Rudé právo se o této možnosti vyjádřilo následujícím způsobem: *zatímco sovětský kolektiv je prakticky složen ze dvou oddílových týmů (CSKA, SPARTAK) doplněných o nejlepší jednotlivce Dynamo a Křidel, naši hráči jsou roztroušeni po většině ligových celků.*¹³²

Československo na XII. zimních olympijských hrách v Innsbrucku

Celkem 57 sportovců reprezentovalo Československo na Zimních olympijských hrách v Innsbrucku. Cesta byla organizována v několika etapách autobusy, přičemž hokejoví reprezentanti odjeli z Československa jako poslední. Československá vlajka byla na stožár v místě konání her umístěna československou výpravou 1. února.

¹²⁶ Německo, Bulharsko, Československo, Finsko, Japonsko, Jugoslávie, Rakousko, Polsko, Rumunsko, Švýcarsko, Sovětský svaz a Spojené státy americké.

¹²⁷ Jednalo se o stejný způsob protestu, jako tomu bylo na předchozích olympijských hrách v roce 1972.

¹²⁸ SOARES, John. "Cold War, Hot Ice: International Ice Hockey, 1947-1980." In: *Journal of Sport History*. Svazek: 34, číslo: 2, 2007. [online]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/43610017, 3. července 2020, 10:30 hodin.

¹²⁹ Každý stát odehrál pouze jeden kvalifikační zápas, který určil, zda se bude nacházet ve skupině A, která byla zároveň finálovou skupinou, nebo ve skupině B, která bojovala pouze o umístění v rámci turnaje, ale nemohla atakovat nejvyšší příčky. OLYMPEDIA. *Ice Hockey. Men*. [online]. Dostupné z: <http://www.olympedia.org/results/20435>, 1. července 2020, 10:30 hodin.

¹³⁰ Polsko, Finsko, Sovětský svaz, Československo, Německo, Spojené státy americké.

¹³¹ Rumunsko, Bulharsko, Švýcarsko, Jugoslávie, Rakousko a Japonsko.

¹³² *Vysoký cíl hokejistů. Těžká úloha*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 14, ročník 56, 17. ledna 1976, s. 8.

Vlajkonošem československé výpravy při zahajovacím ceremoniálu byl Oldřich Machač. Československá televize odvysílala celkem 78 hodin a 20 minut ze Zimních olympijských her. Jednalo se o 45 přímých přenosů a 17 záznamů včetně slavnostního zahájení a zakončení.¹³³

Slavnostní slib československých reprezentantů nebyl před XII. zimními olympijskými hrami složen, a proto došlo k jeho vyřčení až v Innsbrucku. Za mluvčí všech byli zvoleni lední hokejista František Pospíšil a lyžařka Anna Pasiárová. Zároveň byla odeslána zdravice generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ a prezidentovi ČSSR v následujícím znění: *Vážený soudruhu tajemníku a prezidente ČSSR, českoslovenští sportovci, účastníci Zimních olympijských her 1976 v Innsbrucku, složili dnes do rukou vedení čs. olympijské delegace slib. Při této, pro nás slavnostní příležitosti, přijměte naše upřímné poděkování za péči, kterou Vy osobně a Komunistická strana Československa i pracující naší vlasti věnují rozvoji tělesné výchovy a vrcholového sportu. Zde, v místě XII. ZOH, si znovu uvědomujeme obrovské přednosti našeho socialistického zřízení umožňujícího všestranné uplatnění a rozvoj tvůrčích schopností. My českoslovenští sportovci-olympionici, nechceme zůstat stranou vysokého úsilí pracujících Československa před XV. sjezdem KSČ. Slibujeme Vám, že dáme všechny své síly a schopnosti k dosažení nejlepších výsledků, že svým vystoupením na této vrcholné světové soutěži budeme dokumentovat vyspělost naší socialistické vlasti.*¹³⁴ Československo nakonec z olympijských her přivezlo pouze jednu stříbrnou medaili.

Československý národní hokejový tým v Innsbrucku 1976

Širší výběr československých hokejistů¹³⁵ prošel před olympijskými hrami třífázovým tréninkem. Před odjezdem ještě sehrál dvě mezinárodní přípravná utkání s NDR. Na Zimní olympijské hry bylo vybráno 18¹³⁶ ledních hokejistů, kteří i s trenéry Karlem Gutem a Jánem Starším odjeli autobusem 31. ledna 1976 do Innsbrucku.¹³⁷ Tři dny po příjezdu, 3. února 1976, proběhla kvalifikace, během které Československo

¹³³ *Okénko do Innsbrucku.* In: Ibidem, Číslo 22, ročník 56, 27. ledna 1976, s. 8.

¹³⁴ *Slavnostní ceremoniál.* In: Ibidem, Číslo 29, ročník 56, 4. února 1976, s. 8.

¹³⁵ V širším výběru chyběl Václav Nedomanský a Richard Farda, kteří v roce 1974 emigrovali.

¹³⁶ Jiří Holeček, Jiří Crha, Oldřich Machač, František Pospíšil, Jiří Bubla, Milan Kajkl, Milan Chalupa, Miroslav Dvořák, Bohuslav Ebermann, Ivan Hlinka, Jiří Holík, Eduard Novák, Milan Nový, Josef Augusta, Vladimír Martinec, Jiří Novák, Bohuslav Šťastný, a Jaroslav Pouzar.

¹³⁷ *Budou nás reprezentovat.* In: Ibidem, Číslo 29, ročník 56, 4. února 1976, s. 8.

vyhrálo nad Bulharskem 14:1 a zajistilo si tím účast ve skupině A, která bojovala o medailová umístění.¹³⁸

Prvním soupeřem Československa na olympijském hokejovém turnaji se stalo Finsko. Výsledek po první třetině, kdy Finové vstřelili jedinou branku utkání, neukazoval na medailové ambice Čechoslováků. Celé utkání zachránil Vladimír Martinec, který dvakrát nahrál na gól Jiřímu Novákovi.¹³⁹

Do následujících zápasů nepříjemně zasáhla výše zmiňovaná chřipková epidemie. Dne 8. února do utkání proti USA nenastoupil Jiří Holík a Jiří Novák. Dalších šest československých reprezentantů hlásilo zdravotní problémy. I přesto se za záda Jiřího Holečka nedostal jediný puk, naopak pět¹⁴⁰ branek vstřelil tým Československa svému soupeři.¹⁴¹

Vzhledem ke stále se snižujícímu počtu zdravých hráčů na straně Československa zahájil lékař výpravy Otto Trefný intenzivní léčbu. I přesto k utkání s Polskem musela nastoupit speciálně upravená sestava, která se musela obejít bez řady výborných hráčů.¹⁴² Chřipce navzdory zvítězil národní hokejový tým Československa vysoce 7:1.¹⁴³

K zápasu západního Německa s Československem nenastoupil již jen Jiří Novák. Ostatní hokejisté se díky péči Otty Trefného mohli utkání účastnit. Ve třicáté čtvrté

¹³⁸ GUT, Karel, PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986. s. 486.

¹³⁹ OLYMPIEDIA. *Ice Hockey, Men. Final Round, Match #3*. [online]. Dostupné z: <http://www.olympedia.org/results/20439>, 2. srpna 2020, 7:00 hodin; URBAN, Ivo. *ČSSR-Finsko 2:1, (0:1, 1:0, 1:0)*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 32, ročník 56, 7. únor 1976, s. 8.

¹⁴⁰ Milan Nový (2), Vladimír Martinec, Bohuslav Šťastný a Eduard Novák.

¹⁴¹ JENŠÍK, Miloslav. *Zlatá kniha ledního hokeje: historie a současnost nejrychlejší sportovní hry*. Praha: XYZ, 2011.

¹⁴² K zápasu nemohl z důvodu horeček a přetrvávajících zdravotních komplikací nastoupit Jiří Bubla, Jiří Novák a Josef Augusta. *Vítězství v improvizované sestavě ČSSR-POLSKO 7:1 (3:1, 1:0, 3:0)*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 35, ročník 56, 11. února 1976, s. 8.

¹⁴³ Ibidem.

minutě vedli Čechoslováci vysoce 7:2 a ani poslední třetina, během které mělo převahu Německo, na výhře 7:4 již nic nezměnilo.¹⁴⁴

Důsledek chřipkové epidemie na ZOH 1976

Po zápase mezi Československem a Polskem proběhla běžná procedura odebrání vzorků, které se testovaly na zakázané látky. Zdravotní komise Mezinárodního olympijského výboru zjistila pozitivní výsledek na kodein u Františka Pospíšila,¹⁴⁵ kterému Otto Trefný, již výše zmiňovaný lékař reprezentantů Československa, podal v souvislosti s epidemií chřipky tisícilék na kašel, který tuto zakázanou látku obsahoval.

Výkonný výbor Mezinárodního olympijského výboru rozhodl o potrestání celého týmu odebráním vítězných bodů za zápas s Polskem,¹⁴⁶ kdy do tabulky průběžného hodnocení byl zapsán nový výsledek zápasu 1:0 pro Polsko, ale vítězné body za tento zápas nikdo neobdržel. Dále se výbor rozhodl potrestat Ottu Trefného, který nadále nesměl vykonávat funkci lékaře na zimních olympijských hrách.¹⁴⁷

K celé situaci se vyjádřil člen zdravotní komise Arnold Beckett následovně: *Lékaři, kteří pracují pro národní týmy, byli předem informováni o zakázaných drogách. Kodein ve skutečnosti není na naší černé listině zakázaných látek, ale produkuje v těle morfin, a proto je automaticky na černé listině.*¹⁴⁸ Vedení československé výpravy podalo následující odvolání: *Prohlašujeme, že nikdy v historii novodobých olympijských her i světových soutěží nedošlo mezi čs. sportovci k podobné události. Dopingovými zkouškami prošlo v průběhu mistrovství světa a Evropy za uplynulá léta více než 220 hráčů ČSSR. I na současné ZOH přijeli naši sportovci s jediným cílem, vystupováním*

¹⁴⁴ **OLYMPEDIA.** Ice Hockey, Men, Final Round, Match #11. [online] Dostupné z: <http://www.olympedia.org/results/20447>, 20. prosince 2020, 22:00 hodin.

¹⁴⁵ Předseda Československého svazu ledního hokeje, Zdeněk Andršt uvedl, že vzhledem k tomu, že pouze 7 hráčů bylo před zápasem s Polskem zdravých, byl lék podán více hokejistům. Testy neodhalily další pozitivní hráče, protože lékařská komise Mezinárodního olympijského výboru odebírala vzorky pouze dvěma náhodným hráčům v týmu.

¹⁴⁶ O tomto rozhodnutí se československý národní hokejový tým dozvěděl po vítězství nad Německem.

¹⁴⁷ *Naši hokejisté připraveni o dva body. Politováníhodné rozhodnutí.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 37, ročník 56, 13. února 1976, s. 8.; **STRAUSS, M.** *Czechoslovakia Forfeits for Drug Use.* In: *The New York times magazine.* New York, USA, 13. 2. 1976, Sekce Sport. s. 53.

¹⁴⁸ Vlastní překlad autora z anglického jazyka. Ibidem.

a výkony dále posílit olympijskou myšlenku a prohloubit přátelství mezi sportovci z celého světa. Naše hokejové mužstvo se na těchto OH dostalo, nikdy svou vinou, do velmi složité situace. K jednotlivým utkáním nastupovalo s minimálním počtem zdravých hráčů. Kolektiv byl postižen chřipkovou epidemií, která vypukla v olympijské vesnici a vyžadovala intenzivní léčbu, bez níž by čs. reprezentační mužstvo prakticky nemohlo pokračovat v olympijském turnaji. Lékařem družstva byla podána léčiva, která nejsou na listině nedovolených látek mezinárodní federace IJHG a ani jmenovitě na listině nedovolených látek MOV. Čs. výprava na ZOH i samotní hráči reprezentačního mužstva včetně vedení se distancuje od jakéhokoli náznaku podezření o možném použití zakázaných látek čs. družstvem či některým jednotlivcem. Na základě uvedených faktů prohlašujeme, že anulovat výsledek utkání ČSSR–Polsko podle doporučení zdravotní komise MOV považujeme za politováníhodné rozhodnutí.¹⁴⁹ Protest proti rozhodnutí Výkonného výboru podal i předseda Mezinárodní federace ledního hokeje Günther Sabetzki,¹⁵⁰ avšak ani to nezastavilo odebrání vítězství nad Polskem.¹⁵¹

Případ Otty Trefného se s Mezinárodním olympijským výborem řešil řadu let. V dopise Antonína Himla, prezidenta Československého olympijského výboru, adresovaném prezidentovi Mezinárodního olympijského výboru Juanovi Samarancha v listopadu 1983 se přimlouval za možnou účast Otty Trefného, jako lékaře československé výpravy, na Olympijských hrách v Sarajevu.¹⁵²

Hokejový turnaj v Innsburcku 1976

Poslední zápas na Zimních olympijských hrách byl pro Československo velmi náročný. Brankář Jiří Crha si během zápasu s Polskem utrl meniskus¹⁵³ a Pavol Svitana, který byl do Innsbrucku povolán jako náhradník, nemohl za tým nastoupit,

¹⁴⁹ **URBAN, Ivo.** *Naši hokejisté připraveni o dva body. Politováníhodné rozhodnutí.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 37, ročník 56, 13. únor 1976, s. 8.

¹⁵⁰ **Olympic Studies Centre.** Archiv Mezinárodního olympijského výboru. Correspondence of the NOC of Czechoslovakia. D-RM01.TCHEC/004. Box 260, SD3 Corr, 1983.

¹⁵¹ **URBAN, Ivo.** Co nejlepší výsledek. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 38, ročník 56, 14. únor 1976, s. 8.

¹⁵² **Olympic Studies Centre.** Archiv Mezinárodního olympijského výboru. Correspondence of the NOC of Czechoslovakia. D-RM01.TCHEC/004. Box 260, SD3 Corr, 1983.

¹⁵³ **JENŠÍK, Miloslav.** *Zlatá kniha ledního hokeje: historie a současnost nejrychlejší sportovní hry.* Praha: XYZ, 2011. s. 282.

protože každé reprezentační mužstvo mohlo mít dle pravidel pouze dva brankáře a osmnáct hráčů.¹⁵⁴ Z tohoto důvodu musel do zápasu s SSSR nastoupit nemocný Jiří Holeček. Náhradním brankářem, v případě zranění Jiřího Holečka, byl zvolen hráč z pole Milan Nový.¹⁵⁵

Československo do zápasu se Sovětským svazem nastupovalo s jistotou stříbrné medaile. Druhý trenér sovětského mužstva, Alexandr Loktjev, o zápase řekl: *pro sbornou bude zápas psychicky těžší*¹⁵⁶ Začátek utkání hokejisty SSSR neuklidnil, protože již ve čtvrté minutě Milan Nový vstřelil branku. Celkově první třetina, s výsledkem 2:0, patřila reprezentantům z Československa. Ve druhé třetině se Sovětskému svazu podařilo stav vyrovnat. Udržení vyrovnaného skóre by jim stačilo k zisku zlaté medaile, a proto byla branka Eduarda Nováka, který dostal Československo do opětovného vedení, nemilým překvapením. O konečném vítězství SSSR rozhodly branky v posledních minutách třetí třetiny, kdy Jiřího Holečka překonal nejdříve Aleksandr Yakushev a následně v padesáté sedmé minutě Valery Kharlamov.¹⁵⁷

Umístění na zlaté a stříbrné příčce odpovídalo předturnajovým prognózám. Týmy Německa, Spojených států amerických a Finska končily se stejným počtem bodů. Dle pravidel měl rozhodnout rozdíl branek, který byl však také totožný, a proto se výsledek určil dle poměru branek. Na základě toho Německo získalo bronzovou medaili, protože o čtyřicet jedna tisícin porazilo Finsko. Následovaly USA a Polsko. Skupina B končila s následujícím pořadím: Rumunsko, Rakousko, Jugoslávie, Japonsko, Švýcarsko a Bulharsko.¹⁵⁸

¹⁵⁴ *Pravidla ledního hokeje: 1975-1978 : platná od 1. září 1975.* Přeložil Adamec, Q. Praha: Olympia, 1975.

¹⁵⁵ **URBAN, Ivo.** *Co nejlepší výsledek.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 38, ročník 56, 14. únor 1976, s. 8.

¹⁵⁶ **URBAN, Ivo.** SSSR-ČSSR 4:3 (0:2, 2:0, 2:1). In: *Ibidem,* Číslo 39, ročník 56, 16. únor 1976, s. 8.

¹⁵⁷ *Ibidem;* **OLYMPEDIA.** *Ice Hockey, Men, Final Round, Match #15.* [online]. Dostupné z: <http://www.olympedia.org/results/20451>, 20. prosince 2020, 21:00 hodin.

¹⁵⁸ *Konečná tabulka.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 39, ročník 56, 16. únor 1976, s. 8.

Mistrovství světa a Evropy v ledním hokeji v 70. letech 20. století

70. léta 20. století v souvislosti s ledním hokejem a především pořádáním a účastí na olympijských hrách a mistrovstvích přinesla řadu rozporuplných situací, které lze hodnotit až s odstupem času, protože dnes již známe celé pozadí a i následky některých diplomatických rozhodnutí.

Sovětský svaz byl v ledním hokeji dlouhodobým favoritem, který v šedesátých letech obsazoval první příčky všech mezinárodních turnajů v ledním hokeji. Rok 1970 měl být zlomovým v souvislosti se zařazením profesionálních hráčů. Mezinárodní federace ledního hokeje povolila profesionální hráče v hokejovém týmu, který se účastní mistrovství, což mělo přinést velkou výhodu především USA a Kanadě. V původním návrhu se hovořilo o šesti profesionálech,¹⁵⁹ nakonec byla tato změna odhlasována pro devět hráčů v týmu. K hlasování došlo na zasedání Mezinárodní federace ledního hokeje ve Švýcarsku, v poměru hlasů 30 pro, 20 proti.¹⁶⁰

S výsledkem hlasování se neztotožňoval mezinárodní olympijský výbor, *Avery Brundage, prezident mezinárodního olympijského výboru ve čtvrtek řekl, že pokud se budou profesionální hráči ledního hokeje účastnit mistrovství světa v ledním hokeji, bude všem hráčům z týmu zakázáno účastnit se olympijských her.*¹⁶¹ Další obtíže se týkaly vstupu východoněmeckého týmu na území Kanady, kdy se spekulovalo o neudělení víz, a možného bojkotu kanadského turnaje ze strany Švédska, protože kanadská asociace odmítla pustit na vánoční turnaj Galta Hornetse.¹⁶²

Kanadský hokejový výběr se účastnil od 1. do 8. prosince 1969 turnaje Ceny Izvestijí, který se konal v Moskvě. Zde se ukázala platnost profesionálních hráčů v týmu, protože s týmem SSSR Kanada remizovala a naznačila tím možný vývoj na

¹⁵⁹ *World Hockey Mulls Changes.* In: *The San Francisco Examiner*, San Francisco, Kalifornie, USA. Číslo 18, ročník 105. 3. července 1969, s. 45.

¹⁶⁰ **STERLING, Taylor.** *Open hockey rejected. May use nine pros.* In: *The Windsor Star*. Windsor, Ontario, Kanada. Číslo 108, ročník 102. 8. července 1969, s. 23.

¹⁶¹ *Brundage Tells Hockey To Drop Pros.* In: *The Time-News*. Twin Falls, Idaho, USA. Ročník 66, číslo 220. 12. prosince 1969, s. 16. (překlad autorky)

¹⁶² *Russia may withdraw from hockey tourney.* In: *Edmonton Journal*. Edmonton, Alberta, Kanada. 17. listopadu 1969, s. 10.

mistrovství v ledním hokeji v roce 1970.¹⁶³ Po skončení turnaje již bylo jasné, že pokud se chce Kanada účastnit zimních olympijských her v soutěži ledního hokeje, není možný nástup profesionálů na mistrovství v Kanadě. Na základě toho se Kanada rozhodla zrušit pořadatelství mistrovství světa a Evropy ve Winnipegu a bojkotovat účast na mezinárodních turnajích.¹⁶⁴ Bojkot ze strany Kanady trval 6 let, až v roce 1977 se kanadský tým, který zahrnoval i hráče z NHL, účastnil mistrovství ve Vídni.

Průběh turnajů se v 70. letech taktéž proměňoval. V letech 1970 – 1975 odehrálo každé reprezentační mužstvo pět zápasů, které rozhodovaly o celkovém umístění týmu. Vzhledem k navýšení počtu týmů ve skupině A se v letech 1976 – 1978 jednalo již o 7 zápasů a rok 1979 byl nejsložitější, protože přinesl úpravu systému, kdy týmy odehrály dokonce osm zápasů v turnaji, ale jen šest z nich určovalo finální pořadí týmů.

V letech 1920 – 1969 z mistrovství světa zlatou medaili Kanada získala celkem devatenáctkrát, devětkrát se mistrem stalo SSSR, třikrát Švédsko, dvakrát USA a Československo, a pouze jedenkrát Velká Británie. Statisticky nejvíce stříbrných medailí, celkem devět, měli reprezentanti USA, následovalo je Švédsko se sedmi, Kanada se šesti, Československo s pěti, Sovětský svaz se čtyřmi a Velká Británie a Německo shodně se dvěma. Bronzem z mistrovství světa se devětkrát mohlo pyšnit Československo, osmkrát Švýcarsko, čtyřikrát Kanada a Švédsko, třikrát USA a dvakrát SSSR, Rakousko, Německo a Velká Británie. S těmito historickými výsledky vstupovali účastníci do 70. let 20. století.¹⁶⁵

1970

V pořadí 36. mistrovství světa a 48. mistrovství Evropy se mělo konat v březnu 1970 v kolébce ledního hokeje, v Kanadě. Zapojení profesionálů do národních hokejových týmů bylo v šedesátých i sedmdesátých letech ožehavé téma, které

¹⁶³ *Canada Beats Sweden Team.* In: *The Herald-News. Bergen.* Passaic, New Jersey, USA. Číslo 286, ročník 97. 8. prosince 1969, s. 27.; *Střeleckou exhibicí se loučíme s moskevským turnajem.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 289, ročník 50. 9. prosince 1969, s. 8.

¹⁶⁴ *Canada loses world hockey championships.* In: *Wausau Daily Herald.* Wausau, Wisconsin, USA. Číslo 29, ročník 62. 5. ledna 1970, s. 22.

¹⁶⁵ **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 9, inv. č. 317, Dokumentace.

vzhledem ke skrytému profesionalismu SSSR a východního bloku dráždilo státy, kde byl profesionalismus oficiálně přiznáván.

Po kanadském rozhodnutí (zrušit pořadatelství, pozn. autorky) se zasedání Mezinárodní hokejové federace rozhodlo přenést mistrovství 1970 do Švédska. Švédsko bylo vybráno jako záložní již v době volby Kanady pro pořadatelství.¹⁶⁶ Mistrovství světa a Evropy se konalo ve Stockholmu od 14. do 30. března 1970. Na turnaj své reprezentační celky, které byly dle svých výkonů rozděleny do tří skupin, vyslalo celkem 21 států.¹⁶⁷

Turnaj měl nově schválená pravidla hry, která dovozovala bránit tělem po celé ledové ploše, jako tomu bylo v zámoří, ale problém nastal u rozhodčích, kteří ne vždy úpravu reflektovali. Hru na tělo zároveň neaplikovali do svých herních strategií všichni trenéři a na mistrovství bylo možné přibližující tendence tohoto způsobu hry spatřit snad jen u SSSR, Švédska a Finska, což ale bylo znatelné i na jejich celkových výsledcích na mistrovství.¹⁶⁸

Českoslovenští hokejisté na turnaj odcestovali 12. března.¹⁶⁹ Po vypjatém mistrovství v roce 1969, kde Československo soupeřilo především se Sovětským svazem, byl turnaj v roce 1970 poznamenán spíše apatií týmu. Ač Československo získalo bronzovou medaili, v celkovém hodnocení turnaje nebylo možné najít příliš pozitiv: *celek čs. reprezentantů zůstal dlužen svým ambicím, zklamal své příznivce, neboť jej šampionát zastihl už za vrcholem jeho letošních výkonů i schopností.¹⁷⁰*

Sovětský svaz obhájil svou pozici z předchozích let a odnesl si zlatou medaili, jednalo se o jeho osmý mistrovský titul v řadě. Stříbro si zaslouženě vybojovalo Švédsko, kterému se podařilo porazit Sovětský svaz v prvním zápase 4:2, avšak

¹⁶⁶ *World Hockey Tilts Switched to Sweden.* In: *The Bismarck Tribune.* Bismarck, Severní Dakota, USA. Číslo 3, ročník 97. 5. ledna 1970, s. 20. (překlad autorky)

¹⁶⁷ Skupina B své zápasy ve složení: Bulharsko, Japonsko, Jugoslávie, Norsko, Rumunsko, NSR, Švýcarsko, USA, odehrála v Bukurešti. Belgie, Dánsko, Francie, Itálie, Maďarsko, Nizozemsko a Rakousko se v rumunské Galati zapojili do turnaje skupiny C.

¹⁶⁸ *Stockholm '70.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo: 78, ročník 18. 3. dubna 1970, příloha, s. I.

¹⁶⁹ *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo: 60, ročník 50. 12. března 1970, s. 8.

¹⁷⁰ *Letošní světový hokejový šampionát.* In: *Ibidem* Číslo: 75, ročník 50. 31. března 1970, s. 8.

v druhém, rozhodujícím zápase prohráli 1:3. Překvapením turnaje bylo Finsko, které po třech letech opustil československý trenér Augustin Bubník, a i přesto se v turnaji umístilo na čtvrté příčce. Dále bylo v pořadí NDR a Polsko.¹⁷¹ Mistrovství Evropy se vyhodnocovalo dle celkových výsledků mistrovství světa, ale vzhledem neúčasti jiných než evropských družstev bylo pořadí stejné.

V souvislosti s mistrovstvím byl 30. března vyhlášen výsledek ankety o nejlepších šest hráčů turnaje. *Hlasovalo 87 zpravodajů tisku, rozhlasu a televize – 20 Švédů, 19 sovětských, 18 československých 14 finských, 4 z NDR, 4 z Dánska, po dvou z Polska, Anglie a Rakouska a jeden Jugoslávec.*¹⁷² Do nejlepší šestice se hlasováním dostali dva Čechoslováci, Václav Nedomanský a Jan Suchý, tři hokejisté ze Sovětského svazu a jeden Švéd.¹⁷³ LIHG taktéž vyhlásilo tři nejlepší hráče turnaje, mezi které se zařadil brankář finské reprezentace Urpo Ylönen, švédský obránce Lennart Svedberg a útočník Alexandr Malcev z SSSR.¹⁷⁴

Během pozdního podzimu 1970 byl kalendář československé reprezentace zaplněn zápasy s evropskými týmy. Série započala říjnovým přátelským setkáním s Finy. Finská reprezentace však nebyla na výkonnostní výši a podlehla dokonce i „B“ týmu Československa. Prohra 6:1 a 7:2 tedy nebyla výraznějším překvapením a zápasy nepatřily k nejnavštěvovanějším. Následovaly přátelské zápasy se Švédskem, ze kterých ČSSR dvakrát vyšlo vítězně 4:3 a 4:2. V Moskvě byl v prosinci 1970 pořádán v pořadí čtvrtý ročník poháru Ceny Izvestijí.¹⁷⁵ Termín turnaje byl od 6. do 13. prosince a zahrnoval pět¹⁷⁶ týmů. Původně měl přicestovat i výběr z USA, nominován byl tým EHL¹⁷⁷, New Haven Blades, který se však do SSSR nedostavil.

¹⁷¹ *Ve Stockholmu stejně jako vloni. 1. SSSR, 2. Švédsko, 3. ČSSR.* In: Ibidem. Číslo: 75, ročník 50. 31. března 1970, s. 8.

¹⁷² *Nejúspěšnější šestka a jednotlivec.* In: Ibidem. Číslo: 75, ročník 50, 31. března 1970, s. 8.

¹⁷³ Ibidem.

¹⁷⁴ *Stockholm '70.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo: 78, ročník 18, 3. dubna 1970, příloha, s. XII.

¹⁷⁵ *Mohla to být náramná série...* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 52, ročník 18. 24. prosince 1970, str. 10.

¹⁷⁶ Československo, Finsko, Polsko, SSSR a Švédsko.

¹⁷⁷ Eastern Hockey League

Tuto skutečnost oznámil poslední týden v listopadu. Důvodem byly obavy z nedodržení slibu Sovětů o poslání sovětského výběru do USA.¹⁷⁸

Turnaj Ceny Izvestij v roce 1970 byl pro ČSSR náplastí za bronzovou medaili z mistrovství světa ve Stockholmu. Turnajem Čechoslováci prošli bez ztráty bodu a zvítězili. Domácí mužstvo SSSR se zařadilo na druhou příčku, třetí bylo Švédsko, čtvrté Finsko a poslední Polsko. Ani tímto turnajem hokejový rok ČSSR neskončil. Ke dvěma přátelským utkáním do ČSSR¹⁷⁹ přicestoval tým SSSR. První utkání bylo pro Čechoslováky vítězné 5:2, ale druhý zápas se již nevydařil a mužstvo prohrálo 0:6.¹⁸⁰

1971

Švýcarsko bylo pořadatelem 37. mistrovství světa a 49. mistrovství Evropy od 19. března do 3. dubna 1971 ve městech Bern a Ženeva. První polovina turnaje se odehrála v Bernu v nově vystavěné hale Allemend,¹⁸¹ která pojmul 16 000 stojících diváků, ale pro potřeby mistrovství byla přebudována pro 8 500 sedících a 3 500 stojících fanoušků. Zároveň bylo vybudováno tréninkové zázemí v podobě dvou ploch, které mohly reprezentační celky využívat k tréninku.¹⁸² Turnaj byl rozdělen na tři výkonnostní skupiny (A, B, C).¹⁸³ Ve skupině A bylo naplánováno celkem 30 zápasů.¹⁸⁴

Československý výběr měl tréninkový plán rozdělen na odpočinek po ligových zápasech ve Svatce, následnou náročnější přípravu na Horáckém stadionu v Jihlavě a závěrečný trénink herních situací v Praze. K týmu se vyjádřil trenér Vladimír Kostka následujícím způsobem: *máme mužstvo, které bojuje, i když prohrává. A to je proti minulosti rozhodně přednost. I z fyzického hlediska můžeme být spokojeni. Tak*

¹⁷⁸ *Soviets Hit U.S. Hockey.* In: *Statesman Journal.* Salem, Oregon, USA. Číslo 253, ročník 120. 5. prosince 1970, sekce II, s. 14.

¹⁷⁹ V Pardubicích a Ostravě.

¹⁸⁰ *Není čas na příliš optimismu.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo: 302, ročník 51. 21. prosince 1970, s. 8.

¹⁸¹ Stavba byla dokončena v roce 1968.

¹⁸² *Proti USA s Holečkem v brance.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo: 66, ročník 19, 19. března 1971, s. 1, 8.

¹⁸³ Skupina B se skládala z reprezentačních celků z Itálie, Japonska, Jugoslávie, NDR, Norska, Polska, Rakouska a Švýcarska. Ve skupině C v Rotterdamu a dalších nizozemských městech se o vítězství ve skupině utkali: Belgie, Bulharsko, Dánsko, Francie, Maďarsko, Nizozemsko, Rumunsko a Velká Británie.

¹⁸⁴ *Pořadí zápasů.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo: 66, ročník 51, 19. března 1971, s. 8.

například průměrná váha hráčů je 85 Kg. Výškový průměr 178,5 cm.¹⁸⁵ Družstvo bylo složeno ze zkušených hráčů, ale i mladších nováčků, přičemž věkový průměr byl 25 let.¹⁸⁶

Před turnajem navštívil Československo reprezentační tým USA a sehráli zde přípravné zápasy 13. a 14. března.¹⁸⁷ Československý národní hokejový tým do té doby odehrál s národním týmem USA osmnáct zápasů na mistrovstvích světa, devět zápasů během olympijských střetnutí a třináct přátelských utkání na turnajích, z čehož bylo dvacet jedna výher, patnáct proher a čtyři remízy.¹⁸⁸ Před hokejovým střetnutím věřil trenér USA svým svěřencům: *Máme skupinu mladých vysoce agresivních sportovců, o kterých si myslím, že na šampionátu nepodlehnou zátěži.*¹⁸⁹ Přátelská utkání v Praze však dopadla vysokou prohrou celku ze zámoří a i na základě toho bylo Československo na turnaji vysoce favorizováno.¹⁹⁰

V počátku turnaje Československo očekávání nesplnilo. Hned v prvním zápase podlehl týmu USA, stejnému týmu, který v Praze Čechoslovákům dvakrát problém nečinil. Prohra favorita navíc nebyla s rozdílem jedné branky, ale vysoce 1:5. *Hokejisté USA podali opravdu velmi dobrý výkon, byli rychlí, důsledně forčekovali, pozorně bránili, dařila se jim střelba. Náš tým nezahrál dobře, vázla kombinace, střelba byla nedůrazná.*¹⁹¹ Švédsko bylo druhým soupeřem ČSSR. Bilance vzájemných střetů hovořila ve prospěch severanů a zápas přinesl Československu druhou prohru v pořadí. Výsledek 5:6 odsunul ČSSR na průběžné páté místo. V čele tabulky po druhém kole

¹⁸⁵ *Dnes hrajeme s hokejisty USA. Poslední prověrka před MS.* In: *Ibidem*. Číslo: 61, ročník 51, 13. března 1971, s. 8.

¹⁸⁶ *Ibidem*

¹⁸⁷ **ZIMA, Jim.** *Riutta Joins U.S. for World Meet.* In: *Green Bay Press-Gazette*. Green Bay, Wisconsin, USA. Číslo 247, ročník 56. 5. března 1971, s. B1.

¹⁸⁸ *Američané okoukali jen profesionální manýry. Malý užitek z obou zápasů.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo: 62, ročník 51. 15. března 1971. s. 5.

¹⁸⁹ *Amateur Hockey Improving In U.S.* In: *Anderson Herald*. Anderson, Indiana, USA. Číslo 231, ročník 103. 14. března 1971, s. 23.

¹⁹⁰ *Russia Favored To Take World Hockey Crown.* In: *The Chico Enterprises-Record*. Chico, Kalifornie, USA. Číslo 163, ročník 118. 19. března 1971, s. 8A.

¹⁹¹ *Po dvou vítězstvích týmu ČSSR na pražském ledě Američané překvapili.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo: 67, ročník 51. 20. března 1971, s. 8.

bylo SSSR a Švédsko bez ztráty bodu následované USA a Finskem, které měly po dvou bodech.¹⁹²

V následujících střetnutích již Československo ukazovalo svou převahu. Před stěhováním do Ženevy bylo na průběžném třetím místě a mělo na kontě, kromě již zmiňovaných výsledků, remízu s SSSR a výhru nad Finskem a NSR. V druhé části turnaje se za záda československého brankáře dostalo pouze pět puků. Ve srovnání s ostatními mužstvy to bylo nejnižší číslo. Nejbliže bylo Československu Švédsko s patnácti brankami. Dalším velkým úspěchem Čechoslováků byla výhra ve druhém zápase nad SSSR 4:2.¹⁹³

Československý národní hokejový tým si na turnaji vedl velice dobře a celková druhá příčka za prvním SSSR zračila značný posun týmu kupředu. Další pořadí účastníků bylo: Švédsko, Finsko, NSR a poslední USA, které sestoupilo do skupiny B. Do mistrovství Evropy se nově nezapočítávaly zápasy s USA a díky tomu se ČSSR dostalo na první příčku a do vlasti nepřijíždělo pouze se stříbrem na krku, ale taktéž s titulem mistrů Evropy. Druhá příčka patřila SSSR, třetí Švédsku, čtvrtá Finsku a pátá NSR.¹⁹⁴

Během prvního zápasu ČSSR-Švédsko přerušili zápas demonstranti z kantonu JURA, kteří usilovali o autonomii. V 50. minutě při výměně stran týmů vnikli na ledovou plochu s transparenty a vlajkami. Vzhledem k tomu musela být hra přerušena a ledová plocha upravena.¹⁹⁵ Československo se na svých zápasech obávalo spíše demonstrantů z řad československé emigrace, která měla být svolávána prostřednictvím Rádio Svobodná Evropa. Čechoslováci v zahraničí měli dle zdrojů vykupovat vstupenky na zápasy ČSSR.¹⁹⁶

¹⁹² *Švýcarsko 1971*. In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo 68, ročník 19. 22. března 1971, str. 8.

¹⁹³ *Světové prvenství pojednání do SSSR*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 80, ročník 51. 5. dubna 1971, s. 8.

¹⁹⁴ *Ibidem*.

¹⁹⁵ *Demonstrace na ledě*. In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo 68, ročník 19. 22. března 1971, str. 8.

¹⁹⁶ *Provokatéři si chtějí přihrát polívčičku*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 70, ročník 51. 24. března 1971, s. 8.

Novináři zvolený tým All Stars zahrnoval i dva hráče z Československa. Do branky byl zvolen Jiří Holeček, obrana se skládala z Jana Suchého a Fina Ilpo Koskela, útok byl pouze z hráčů SSSR: Vladimira Vikulova, Alexandra Malceva a Anatolija Firsova.¹⁹⁷ LIHG taktéž vyhlásil nejlepší hráče mistrovství. Jednalo se shodně o Jiřího Holečka, Jana Suchého, Ilpo Koskela¹⁹⁸ a Antolije Firsova. V Kanadském bodování obsadili prvních pět míst hráči SSSR.¹⁹⁹ Z Čechoslováků se nejvýše dostal Richard Farda, který sdílel 9. – 10. místo společně s Vjačeslavem Staršinovem.²⁰⁰ V soutěži fair play zvítězil tým SSSR, druhé bylo Československo, třetí Švédsko. Nejvíce trestaným týmem bylo NSR.²⁰¹

Do konce roku 1971 čekaly Českoslováky dva další turnaje,²⁰² Turnaj Izvestij a Pondus Cup.²⁰³ Trénink spočíval v letní přípravě reprezentantů a také v mezistátních utkáních s Finskem a Švédskem. Československo k přátelským zápasům vycestovalo v září 1971 do finského Tampere a Helsinek²⁰⁴ a cestu prodloužilo o švédská města Stockholm a Göteborg. Tato střetnutí umožnila trenérům vyzkoušet nové hráče a pozměněné sestavy jednotlivých útočníků a obránců a samozřejmě se lépe připravit na

¹⁹⁷ *All Stars*. In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo: 82, ročník 19. 7. dubna 1971, s. 8.

¹⁹⁸ Mimořádně byli vyhlášeni dva nejlepší obránci.

¹⁹⁹ První byl Anatolij Firsov s devatenácti body, druhé místo obsadil Valerij Charlamov a třetí příčka patřila Alexandrovi Malcevovi.

²⁰⁰ *Oba získali devět bodů. Stříbrný finiš*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 15, ročník 19. 14. dubna 1971, str. 8 - 11.

²⁰¹ *Pohár fair play: 1. SSSR*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 80, ročník 51, 5. dubna 1971, s. 8.

²⁰² Na přelomu roku 1971 a 1972 byl poprvé pořádán v Coloradu Springs a Bloomingtonu Světový pohár, kterého se neúčastnila reprezentace ČSSR, ale tým, který vyhrál ligovou soutěž v sezóně 1971/72 v Československu, Dukla Jihlava. Dukla Jihlava byla na třetí příčce. První byl tým z SSSR, CSKA Moskva a stříbrným umístěním se mohl pochlubit tým USA. *Soviets slam U.S.; win tourney*. In: *The Gazette*. Montreal, Quebec, Kanada. Ročník 194. 3. ledna 1972, s. 20.

²⁰³ Na Pondus Cup byl vyslán Československý tým B. Jednalo se o druhý ročník turnaje v Dánsku. V roce 1971 se jej kromě ČSSR účastnilo Bulharsko, Dánsko a Maďarsko a v rámci zápasů se objevily i dvouciferné výsledky. *Pondus cup do ČSSR*. In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo 1, ročník 20. 3. ledna 1972, str. 1, 8.

²⁰⁴ Finský tým v druhém zápase vyjel na ledovou plochu ve stejných barvách jako Československo a vzhledem k tomu, že neměl jiné reprezentační dresy, museli Finové obléci náhradní dres s nápisem Toyota, což se nelíbilo domácím fanouškům.

následující turnaje. Proti Finům se podařilo uhrát jednu remízu a druhý zápas vyhrát.²⁰⁵ Ve Švédsku se Čechoslovákům také dařilo, v obou utkáních zvítězili.²⁰⁶ Zápas ve městě Göteborg nebyl vybrán nahodile, ale otevíral se tím nový lední stadión pro 14 000 fanoušků.²⁰⁷ Před zahájením turnaje v Moskvě navštívil švédský tým v listopadu Československo a následně vyrazili Čechoslováci opět do Skandinávie, kde odehráli dvě přátelská utkání se Švédskem.²⁰⁸

Na poháru Ceny Izvestijí se v roce 1971 utkaly pouze čtyři týmy²⁰⁹: Československo, Finsko, SSSR a Švédsko.²¹⁰ Oslava pětadvaceti let sovětského hokeje tak nebyla zcela dokonalá, ale s výsledky mohlo být SSSR spokojené. Sověti ovládli turnaj s jedinou prohrou, překvapivě nad týmem Finska nezvítězili. Druhou příčku, taktéž s jednou prohrou,²¹¹ obsadilo ČSSR, následovalo Finsko a poslední bylo Švédsko, které vyslalo svůj tým B, nazývaný Vikingové.²¹²

1972

Rok 1972 byl zlomovým nejen na mezinárodní úrovni, ale i z pohledu Československa. Mistrovství světa a Evropy bylo nově samostatným turnajem a došlo k oddělení od olympijského soupeření. Zároveň se jednalo o první mistrovství v ledním hokeji pořádané na území Československa od zrušení šampionátu v roce 1969, které souviselo s 21. srpem 1968, kdy proběhla intervence armád Varšavské smlouvy na území Československa. V pořadí 38. mistrovství světa a 50. mistrovství Evropy se

²⁰⁵ *Repríza*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.*, Číslo 215, ročník 51. 10. září 1971, s. 8.

²⁰⁶ 2:1 a 3:2

²⁰⁷ *Začala druhá stovka*. In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo 216, ročník 19. 13. září 1971, str. 1, 8.

²⁰⁸ **Národní muzeum**. Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 5, inv. č. 134, ČSSR – Švédsko, 9. a 10. 11. 1971, program.

²⁰⁹ V novinách se objevovaly štvavé články o neúčasti Kanady, která na oficiální pozvání ani neodpověděla. Kanaďané naopak kritizovali skrytý profesionalismus ve východní Evropě a tím odůvodňovali svou neúčast. **WALER, Hal** In: *Calgary Herald*. Calgary, Alberta, Kanada. 10. prosince 1971, s. 20.

²¹⁰ USA se omluvilo z finančních důvodů.

²¹¹ S týmem SSSR.

²¹² *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 301, ročník 52. 21. prosince 1971, s. 8.

uskutečnilo dva měsíce od Zimních olympijských her v Sapporo, konkrétně od 7. do 22. dubna 1972 a 20 účastníků bylo rozděleno do tří výkonnostních skupin. Skupina A²¹³ se skládala z šesti reprezentačních celků: Československa, Finska, NSR, SSSR, Švédska a Švýcarska.

Zápasy turnaje byly odehrány ve Sportovní hale ČSTV, ale pro potřeby tréninků mužstev byl k dispozici i smíchovský stadión Nikolajka, který byl vybudován v roce 1961. Pro všechna mužstva byl rezervován 50 minutový úsek, který mohla každý den na ledové ploše strávit. Na fair play dohlíželo deset rozhodčích.²¹⁴

V rámci přípravy československého národního hokejového týmu bylo odehráno několik mezinárodních přátelských utkání se Švýcarskem a NSR nejdříve v Ústí nad Labem a 4. dubna, tři dny před začátkem mistrovství i v pražské sportovní hale.²¹⁵ Soustředění reprezentantů se konalo v Praze a zúčastnilo se jej celkem 23 československých hokejistů, ze kterých trenéři Vladimír Kostka a Jaroslav Pitner vybrali 19 hráčů pro reprezentaci Československa na mistrovství světa a Evropy.²¹⁶

Nejobávanějším soupeřem Čechoslováků byl Sovětský svaz. Bilance vzájemných utkání hovořila ve prospěch SSSR (viz tabulka č. 4). Do zápasů proti SSSR bylo historicky nominováno 107 československých reprezentantů. Nejvíce zápasů mělo Československo sehráno se Švédskem. Výsledky byly ve prospěch ČSSR,²¹⁷ kdy stav vstřelených a obdržených branek činil 357:287. Zápasy s Finskem,²¹⁸ NSR²¹⁹

²¹³ Turnaj skupiny B byl odehrán v Bukurešti a účastnily se jej týmy z Japonska, Jugoslávie, NDR, Norska, Polska, Rumunska a USA. Turnaj skupiny C byl složen z následujících účastníků: Bulharsko, Čína, Dánsko, Itálie, Maďarsko, Nizozemsko a Rakousko, zápasy byly odehrány v Miercurea-Ciuc.

²¹⁴ **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 9, inv. č. 317, Dokumentace.

²¹⁵ *Po slabším začátku nadílka. ČSSR-Švýcarsko 16:0 (5:0, 6:0, 5:0)* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 72, ročník 52. 25. března 1972, s. 8., *Ve středu v Praze uvítáme tým SSSR. Šest dní před hokejovým svátkem.* In: *Ibidem.* Číslo 78, ročník 52, 1. dubna 1972, s. 8.

²¹⁶ *Do MS zbývají pouhé tři dny. Dnes odveta proti NSR.* In: *Ibidem.* Číslo 79, ročník 52, 4. dubna 1972, s. 8.

²¹⁷ Ve 107 zápasech ČSSR 63x zvítězilo, 9x remizovalo a 35x prohrálo.

²¹⁸ Odehráno 34 zápasů, z čehož 31 bylo ve prospěch ČSSR.

²¹⁹ Československo NSR porazilo ve všech 20 utkáních.

a Švýcarskem²²⁰ tabulkově hovořily o převaze ČSSR. Jednalo se však o historická data, která nereflektovala aktuální stav československé reprezentace.²²¹

Tabulka č. 4. Vzájemná statistika ČSSR a SSSR ²²²

51 utkání	ČSSR	SSSR
Počet branek	134	181
Z pohledu ČSSR		
Remíza	8	
Výhra	17	
Prohra	26	

Turnaj zahajoval zápas ČSSR-Švýcarsko s výsledkem 19:1, kterým se potvrdila statistika historických střetnutí, a v tomto duchu se nesla celá první část šampionátu. Očekávaný zápas ČSSR-SSSR skončil remízou, která potvrdila vysokou formu obou celků a očekávanou bitvu o nejvyšší příčky na mistrovství. Druhé střetnutí Československo-SSSR bylo v plánu 20. 4. 1972 a týmy do zápasu vstupovaly s jistotou nejhůře stříbrné medaile, protože se jednalo o poslední dva týmy, které neměly na kontě prohru.²²³ V první třetině Československo dvakrát dostalo puk do branky SSSR, poprvé se kvůli zranění Jiřího Kochty dostal do útočné formace nezvykle Václav Nedomanský a Vladimír Martinec a podařilo se jim dopravit puk za záda Vladimíra Treťjaka. Po této vstřelené brance celá lajna vystřídala kromě již zmíněného Vladimíra Martince, který se s pukem dostal až k Richardu Fardovi, kterému se podařilo vstřelit druhou branku ve velmi krátkém časovém rozmezí, pouze 37 vteřin od gólu prvního. Díky tomu do druhé třetiny vstupovalo SSSR s dvougólovou ztrátou. Chyby československého národního hokejového týmu vedly ke dvěma gólům, avšak i Sovětský svaz chyboval, což Čechoslováci potrestali. Po druhé třetině byl výsledek 3:2 pro Československo. V následující třetí třetině, ač byl cítit tlak ze všech stran, nedošlo ke vstřelení žádné

²²⁰ Celkem 35 výher, 4 nerozhodná utkání a 13 proher mělo na kontě ČSSR v zápasech se Švýcarskem.

²²¹ **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 9, inv. č. 315, Program zápasu 12. dubna 1972.

²²² Ibidem.

²²³ *Řekli do bloku. Trenér doc. Kostka.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 92, ročník 52. 19. dubna 1972, s. 4.

další branky a Československo mohlo slavit historický úspěch.²²⁴ Bývalý reprezentant Gustav Bubník o zápase řekl: *Znám velmi dobře ten pocit, když může člověk říci – mám zlatou medaili. Byl jsem před 23 lety členem mužstva, které získalo naposled titul mistrů světa. Ted' však po 23 letech mám z tohoto úspěchu stejně velkou radost.*²²⁵ Gustav Bubník pochválil dobře vybranou sestavu a zároveň odvahu a taktiku hry.

Další zápasy druhé části šampionátu přinesly neočekávanou remízu SSSR ve hře se Švédskem. Švýcarsko sestoupilo do skupiny B, ale jediné dva body získalo překvapivě se čtvrtým Finskem. Československo v domácím šampionátu zvítězilo se ztrátou jediného bodu, SSSR mělo na druhém místě 16 bodů a Švédsko s pěti výhrami a jednou remízou obsadilo třetí příčku. Bez medailového umístění bylo Finsko, NSR a Švýcarsko. V rámci mistrovství Evropy bylo umístění stejné, protože se v roce 1972 mistrovství světa neúčastnil žádný tým mimo Evropu.²²⁶

Za nejlepší hráče mistrovství LIHG zvolilo brankáře Jormu Valtonena z Finska, obránce Františka Pospíšila z ČSSR a útočníka Alexandra Malceva z SSSR. O All Stars teamu roku 1972 hlasovalo 121 akreditovaných novinářů účastnících se mistrovství a byli zvoleni tři Čechoslováci a tři Sověti. Nejlepším brankářem se stal Jiří Holeček, obránci Oldřich Machač a František Pospíšil a útočníci Vladimír Vikulov, Alexander Malcev a Valerij Charlamov se taktéž mohli chlubit zařazením do hvězdného týmu mistrovství.²²⁷ Dle kanadského bodování byl nejproduktivnějším hráčem mistrovství Alexander Malcev s dvaadvaceti body. Z týmu Československa se nejvýše umístil Jan Klapáč a Václav Nedomanský s patnácti body, společně s finským hráčem Lauri Mononenem se dělili o 4. – 6. příčku. V rámci soutěže slušnosti bylo oceněno SSSR, které v deseti utkáních mělo pouze 66 trestných minut. Československo si celkem 37x odpykalo dvouminutový trest, třetí příčku obsadilo Švédsko, které na počet trestných minut bylo těsně za SSSR, ale vzhledem k jednomu desetiminutovému trestu

²²⁴ *Po 23 letech titul mistrů světa do ČSSR. Vítězství v čestném boji.* In: Ibidem. Číslo 94, ročník 52. 21. dubna 1972, s. 8.

²²⁵ *Řekli do bloku.* In: Ibidem. Číslo 94, ročník 52. 21. dubna 1972, s. 8.

²²⁶ **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 9, inv. č. 317, Dokumentace.

²²⁷ **NOVOTNÝ, Pavel.** *Mistrovství světa v ledním hokeji, '72.* Praha: Olympia, 1973. s. 108.

mělo bodů méně. Posledním týmem bylo NSR, jež na lavičce trestů strávilo padesát šest dvouminutových a po jednom pětiminutovém a desetiminutovém trestu.²²⁸

Mezi zajímavosti turnaje patří zápas NSR-Finsko, během kterého bylo rozhodčími za 60 minut hry uděleno 44 trestných minut.²²⁹ Ještě před začátkem mistrovství se v kanadském tisku začala objevovat vyjádření prezidenta Kanadské amatérské hokejové asociace Joe Kryczka o možném návratu kanadského reprezentačního celku na mezinárodní turnaje,²³⁰ avšak ani v nejbližších letech tomu tak nebylo.

Účast fanoušků na jednotlivých zápasech byla vysoká. Celkově třicet zápasů navštívilo 279 538 diváků, což průměrně činí 9 318 osob na zápas. Utkání ČSSR-SSSR byla nejžádanější. První navštívilo 14 390 fanoušků, na druhém bylo o jednoho přihlížejícího méně. Naopak nejmenší zájem byl na zápas NSR-Švýcarsko, jež naživo zhlédlo 3 017 příznivců.²³¹

V září 1972 proběhlo osm utkání mezi Kanadou a SSSR, vždy po čtyřech zápasech v každé zemi. Těmto střetnutím se přezdívalo Série století. Hned první zápas změnil nazírání na evropský hokej v Kanadě. Sovětský svaz vycestoval do Kanady jako první a série byla zahájena 2. září 1972 před zraky 19 000 fanoušků v Montreal Forum. Výsledek 7:3 zaskočil Kanadany, kteří si svým vítězstvím byli jisti.²³² Zápasy kanadských profesionálů na domácí půdě přinesly dohromady dvě vítězství SSSR, jednu výhru Kanady a remízu. Pro aklimatizaci na velikost hřiště v Evropě sehrál tým Kanady dvě přátelská utkání se Švédskem.²³³ Národní hokejový tým SSSR druhé části

²²⁸ **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 9, inv. č. 317, Dokumentace.

²²⁹ Když se přežene mužnost. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*, Číslo 84, ročník 52, 10. dubna 1972, s. 8.

²³⁰ *Re-entry chances good.* In: *The Gazette.* Montreal, Quebec, Kanada. Ročník 194. 18. dubna 1972, s. 46.

²³¹ **NOVOTNÝ, Pavel.** *Mistrovství světa v ledním hokeji, '72.* Praha: Olympia, 1973, s. 110.

²³² *SSSR poráží profesionály 7:3.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 208, ročník 52. 4. září 1972, s. 7.

²³³ Výsledkem byla jedna výhra Kanady a z druhého zápasu remíza 4:4.

setkání zvítězil už jen jednou.²³⁴ Po cestě z Moskvy se tým Kanady zastavil na přátelské utkání v Československu, které skončilo remízou 3:3.²³⁵

Předposledním turnajem²³⁶ roku 1972 byl pro Československo pohár Ceny Izvestijí pořádaný jako již tradičně v Moskvě od 16. do 23. prosince 1972. Turnaje se zúčastnil domácí celek SSSR, dále ČSSR, Švédska, Finska a Polska. Tomuto pořadí odpovídají i výsledky týmů na turnaji. SSSR se bez ztráty bodu umístilo na první příčce, druhé Československo mělo na kontě dvě remízy a prohru s SSSR.²³⁷

1973

Pořadatelství 39. mistrovství světa a 51. mistrovství Evropy dostala na starost Moskva. Stejně jako tomu bylo v předchozích letech, došlo k rozdělení účastníků do výkonnostní skupiny: A, B a C.²³⁸

Československá reprezentace v sezóně 1972/73 odehrála 21 mezinárodních utkání, během kterých prokazovala vysokou formu.²³⁹ Příprava Československého výběru začala čtrnáct dní před šampionátem v Ústí nad Labem, kde šlo nejenom o nácvik herních situací, ale i o regeneraci po ligových zápasech. Závěrečná fáze přípravy byla v Opavě, odkud tým vyjžděl k přátelským zápasům s Polskem, Finskem

²³⁴ *Team Canada trips Soviets*. In: *The Calgary Albertan*. Calgary, Alberta, Kanada. 29. září 1972, s. 1-2.

²³⁵ **Národní muzeum**. Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 5, inv č. 137, ČSSR – Winnipeg.

²³⁶ Druhý ročník Světového poháru se konal na přelomu roku 1972 a 1973 a byl stejně jako předchozí ročník pořádán v Coloradu Springs a Bloomingtonu. Účast ČSSR byla opět zabezpečena týmem Dukla Jihlava. I v tomto druhém ročníku obsadil první příčku tým z SSSR, CSKA Moskva. Druhá příčka patřila Dukle Jihlava a třetí místo vybojoval tým Kanady. *But Soviets Do Without*. In: *Times Colonist*. Victoria, Britská Kolumbie, Kanada. Ročník 89, číslo 173. 3. ledna 1973, s 13.

²³⁷ *Porážka, ale nejlepší výkon*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 304, ročník 53. 24. prosince 1972, s. 8.

²³⁸ Skupina B se ke svému soupeření sešla v rakouském městě Graz. Jednalo se o Itálii, Japonsko, Jugoslávii, NDR, Rakousko, Rumunsko, Švýcarsko a USA. Nizozemsko hostilo skupinu C, která se skládala z Bulharska, Číny, Dánska, Francie, Maďarska, Nizozemska, Norska a Velké Británie. **HOCKEYARCHIVES**. *Championnats du monde 1973*. [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1973.htm>, 2. 6. 2023, 8:00 hodin.

²³⁹ Prohry byly pouze dvě s týmem SSSR a Švédska, 15 výher a čtyři remízy. *Mistři světa v přípravě vyměnili hokejky za lyže. Bez Nedomanského a Jar. Holíka*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 71, ročník 53. 24. března 1973, s. 8.

a B týmem Sovětského svazu. Až po těchto zápasech došlo k uveřejnění československé soupisky. Sestava byla oproti předchozímu mistrovství obměněna pouze na čtyřech postech: Vladimíra Dzurillu vystřídal Jiří Crha, Vladimíra Bednáře a Rudolfa Tajcnára nahradili Petr Adamík a Karel Vohralík a místo útočníka Juliuse Haase byl v přípravě vybrán Jiří Novák. Do Moskvy se reprezentanti přesunuli 29. března, dva dny před začátkem mistrovství.²⁴⁰

Vzhledem k domácímu prostředí SSSR a velmi dobře sestavenému týmu Švédska nastaly obavy o umístění Československa, které mělo obhajovat titul z předchozího mistrovství.²⁴¹ Vladimír Kostka před mistrovstvím řekl následující: *Rozhodující bude, abychom nejeli do Moskvy obhajovat titul, ale o něj bojovat. Samozřejmě naše hlavní pozornost bude upoutána k mužstvu SSSR, které bude v domácím prostředí favoritem, ale i ostatní soupeři budou nebezpeční.*²⁴² Zahraniční tisk psal o favorizovaném týmu SSSR, jenž zahrnoval nové, neznámé hráče, ale zároveň i hvězdy sovětského hokeje, jako byl Vladislav Tret'jak, Alexandr Ragulin nebo například Vladimir Lutchenko. Československý národní hokejový tým byl zahraničním tiskem označován za silný a zkušený.²⁴³

Předzápasové prognózy se částečně potvrdily. Po hladkém vítězství nad Polskem bylo Československo udoláno Švédskem 0:2, následovalo poměrně těžké vítězství nad NSR a i přes vynikající hru prohra s SSSR. Redaktor Jaroslav Staněk, který byl v Moskvě přítomen, kritizoval velmi tvrdou hru týmu SSSR, kterou navíc podpořil laxní přístup rozhodčích. Mezi vážněji poraněné patřil Josef Horešovský, který měl zlomený nos, a Vladimír Martinec s otřesem mozku.²⁴⁴

²⁴⁰ *Za týden se zvedne v Lužnikách opona MS. Finské varování. Úspěšná bilance.* In: Ibidem. Číslo 63, ročník 53. 15. března 1973, s. 8.; *Nominováno.* In: Ibidem. Číslo 73, ročník 53. 27. března 1973, s. 8; *ČS. hokejisté včera ještě na Štvanici. Dnes do Moskvy.* In: Ibidem. Číslo 75, ročník 53. 29. března 1973, s. 8.

²⁴¹ *Pozor na Švédy!* In: Ibidem. Číslo 74, ročník 53, 28. března 1973, s. 8.

²⁴² *Mistři světa v přípravě vyměnili hokejky za lyže. Bez Nedomanského a Jar. Holíka.* In: Ibidem. Číslo 63, ročník 53. 15. března 1973, s. 8.

²⁴³ *World Ice Play Start In Moscow.* In: *Nanaimo Daily News.* Nanaimo, Britská Kolumbie, Kanada. Číslo 293, ročník 15. 31. března 1973, s. 13.

²⁴⁴ *Na světovém hokejovém šampionátu v Moskvě. Druhá prohra čs. mužstva.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 63, ročník 53. 6. dubna 1973, s. 8.

Po odehrání první série zápasů zůstal mezi neporaženými pouze Sovětský svaz a Československo bylo průběžně na třetím místě za druhým Švédskem. Československo stále bojovalo o stříbrnou medaili, avšak po druhém utkání se Švédskem, během kterého došlo k několika neoprávněným vyloučením a celkově zápas i přes průběžnou převahu skončil nerozhodně 3:3, se šance na druhou příčku začala týmu Československa vzdalovat. Pomyslným posledním hřebíčkem byla pro Československo prohra s týmem SSSR 4:2 a výhra Švédska nad Finskem 2:1. Celkový výsledek na prvních třech pozicích kopíroval průběžné výsledky po první polovině turnaje.²⁴⁵

Mezi zajímavosti turnaje patřilo utkání Polsko Sovětský svaz, během kterého bylo na branku vystřeleno 103 střel, a konečný výsledek 20:0 pro SSSR předčil veškerá očekávání. V neoficiální soutěži slušnosti vyhrálo Švédsko, které za celou dobu turnaje na lavici trestů strávilo jen 70 minut, a poslední bylo Finsko se 129 trestnými minutami. Nejlepším brankářem turnaje byl vyhlášen Jiří Holeček, kterému se již od mistrovství světa a Evropy ve Švýcarsku v roce 1971 mezi novináři přezdívalo Fakír z Košic.²⁴⁶ Na postu útočníka LIHG ocenilo Borise Michajlova a nejlepším obráncem šampionátu se stal Valerij Vasiljev.²⁴⁷ Akreditovaní novináři v roce 1973 zvolili následující ideální tým: v bráně Čechoslovák Jiří Holeček, obránci Börje Salming z národního hokejového týmu Švédska a Alexander Gusev z SSSR, trojice útočníků Boris Michajlov, Vladimir Petrov a Valerij Charlamov, všichni z vítězného týmu SSSR. V kanadském bodování se na prvním místě umístil Vladimir Petrov. Třicetčtyři bodů zahrnovalo osmnáct branek a šestnáct přihrávek. Nejlépe se v rámci týmu ČSSR umístil Jiří Holík, svými výkony se dostal na sedmou příčku s patnácti body, které měl také Alexandr Bodunov a Alexandr Jakušev.²⁴⁸

Začátek sezóny 1973/74 byl poznamenán listopadovým přátelským utkáním Československo-NDR, jež se do hokejových análů zapsalo výsledkem 3:2 pro východní Němce. Špatné podmínky na otevřeném kluzišti, na kterém se díky dešti vytvořily kaluže a Čechoslováci díky tomu nemohli využít své obvyklé hry, se do hokejových

²⁴⁵ *Hokejové mistrovství světa v Moskvě. O medailích rozhodnuto!* In: *Ibidem*. Číslo 89, ročník 53. 14. dubna 1973, s. 8.

²⁴⁶ *Ledová tříšť*. In: *Ibidem*. Číslo 89 a 90 ročník 53. 14. a 16. dubna 1973, s. 8.

²⁴⁷ Oba z týmu SSSR.

²⁴⁸ *Hokej Moskva 73*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 18, ročník 21. 1. května 1973, s. 5, 13, 28 – 29.

kronik již nezapisují, ale první prohraný zápas v bilanci třiceti dvou zápasů ano.²⁴⁹ Odveta, která následovala druhý den, přinesla výhru ve prospěch Čechoslováků s výsledkem 6:3, byla však zastíněna předcházející prohrou.²⁵⁰

Před sedmým ročníkem poháru Ceny Izvestijí,²⁵¹ kterého se zúčastnily týmy ČSSR, Finska, Polska, SSSR a Švédska, měl československý národní hokejový tým v kalendáři čtyři přátelské mezistátní zápasy.²⁵² Moskevskému setkání, které skončilo 21. prosince, dominoval Sovětský svaz. Poslední zápas proti Československu vyhrál 7:1 a potvrdil tím svou dominanci ve světovém hokeji.²⁵³ Finální pořadí: SSSR, ČSSR, Finsko, Polsko a Švédsko překvapilo pouze umístěním Skandinávců na poslední příčce, když zvítězili jen nad Československem.²⁵⁴

1974

Pořadatelem 40. mistrovství světa a 52. mistrovství Evropy byly Helsinky. Celkem 22 účastníků bylo rozděleno do tří samostatných turnajů.²⁵⁵ Favorizovaným celkem turnaje byl Sovětský svaz, ale o kvalitách švédského a československého týmu

²⁴⁹ *Porážka hokejistů. NDR-ČSSR 3:2 (2:0, 1:2, 0:0).* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 271, ročník 54. 14. listopadu 1973, s. 8.

²⁵⁰ *V odvetě již lépe. NDR-ČSSR 3:6 (1:0, 1:2, 1:4).* In: *Ibidem.* Číslo 272, ročník 54. 15. listopadu 1973, s. 8.

²⁵¹ Po turnaji v Moskvě následoval historicky poslední ročník Světového poháru, který opět vyhrál tým z SSSR, druhou příčku obsadila Dukla Jihlava a až poté následovaly týmy ze zámoří. *Czechs topple Cardinals.* In: *Berwyn Life.* Berwyn, Illinois, USA. Číslo 7, ročník 48. 16. ledna 1974, s. 20.

²⁵² Se Švédskem a NDR. Všechny zápasy Československo vyhrálo. *Hokejové manévry skončily.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 276, ročník 54. 20. listopadu 1973, s. 8.; *Výsledek byl dlouho na vážkách.* In: *Ibidem.* Číslo 297, ročník 54. 14. prosince 1973, s. 8.

²⁵³ *Russian Dominate Hockey Tournament.* In: *Tampa Bay Times.* Saint Petersburg, Florida, USA. Číslo 153, ročník 90. 24. prosince 1973, s. 2C.

²⁵⁴ *Stačili jsme jen třetinu.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 304, ročník 54. 22. prosince 1973, s. 8.

²⁵⁵ Japonsko, Jugoslávie, Nizozemsko, Norsko, Rakousko, Rumunsko, NSR a USA byly součástí skupiny B, která o svá umístění bojovala v jugoslávské Lublani. Francouzský Grenoble, Lyon a Gap byly od 8. března 1974 místem bojů skupiny C, která zahrnovala Austrálii, Bulharsko, Čínu, Francii, Itálii, KLDR, Maďarsko a Švýcarsko. **HOCKEYARCHIVES.** *Championnats du monde 1974,* [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1974.htm>, 2. 6. 2023, 8:00 hodin.

v zahraničním tisku nikdo nepolemizoval. Za outsidersy turnaje byli naopak považováni reprezentanti Polska a NDR.²⁵⁶

Československý národní hokejový tým prošel řadou změn. Nejvíce viditelnou byla výměna trenérského dua. Na střídače národního hokejového týmu nově již od srpna 1973 stáli Karel Gut a Jáno Starší. Příprava na mistrovství byla rozdělena do dvou fází. První část započala v neděli 3. března 1973, kdy se nominovaní hráči dostavili do Prahy, následující dva dny na Fakultě tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy, prošli funkčními fyziologickými testy, které měly pomoci trenérům s rozvržením tréninků v rámci přípravy. Pro tuto část byla naplánována přátelská utkání s československými reprezentanty do 23. let a týmem Sovětského svazu. Po krátké pauze následovala desetidenní příprava ve Vysokých Tatrách, kde se trenéři soustředili na kondici kandidátů na mistrovství světa a Evropy. Příprava na nastávající boje na ledové ploše zahrnovala i přátelská utkání s Finskem.²⁵⁷ Vybrané mužstvo odletělo do Finska ve středu 3. 4. 1974, dva dny před začátkem turnaje.

Šampionát byl poznamenán několika skandály. Od roku 1969 probíhala namátková kontrola hráčů na mistrovství ledního hokeje na zakázané látky. Po zápase Švédsko-Polsko byl mezi testovanými Ulf Nilsson, kterému byla naměřena zakázaná hladina efedrinu. Lékař šampionátu Juha Kataja se švédského hráče zastal, protože látka nebyla dle jeho slov použita jako stimulant, ale ve formě léku na kašel, což ale předpisy Mezinárodní hokejové federace nerozlišovaly. Výsledek 4:1 pro švédský tým byl kontumačně změněn na 5:0 pro Polsko a zároveň byl Ulf Nilsson vyloučen z turnaje.²⁵⁸ Efedrin byl následně nalezen i u Stiga Wetzella, brankáře finské reprezentace, který taktéž podstoupil namátkovou kontrolu na přítomnost zakázaných látek v těle po zápase Finsko-Československo. Výsledek byl pro finského brankáře stejný jako v případě Ulfa Nilssona, kontumační výsledek 5:0 pro Československo a Stiga Wetzella musel na posledních pět zápasů v brance nahradit Jorma Valtonen.

²⁵⁶ *Soviets favored in world hockey tourney.* In: *The Windsor Star*. Windsor, Ontario, Kanada. 5. dubna 1974, s. 24.

²⁵⁷ *Začala závěrečná příprava na MS. Dvakrát s mistry světa.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 55, ročník 54. 6. března 1974, s. 8.; *Příprava hokejistů v Tatrách.* In: *Ibidem*. Číslo 66, ročník 54. 19. března 1974, s. 8.

²⁵⁸ *Nilsson suspended for use of drug.* In: *Star Phoenix*. Saskatoon, Saskatchewan, Kanada. Číslo 147, ročník 72. 9. dubna 1974, s. 19.

Tímto však nebyla aféra ukončena, řada lékařů začala rozporovat způsob testování hráčů, protože používaná metoda nezohledňovala hladinu nalezené látky a její efekt na sportovce. Zároveň například trenér sovětské reprezentace žádal o vyřazení efedrinu ze zakázaných látek.²⁵⁹ Situace vygradovala v mimořádný kongres Mezinárodní hokejové federace, pořádaný 16. dubna 1974, který projednával správnost postihu za doping hráčů Švédska a Finska. Zasedání schválilo rozhodnutí kontumačního výsledku zápasů a vyloučení hráčů z turnaje v poměru hlasů 29:19. Zároveň byl stanoven vyšší počet testovaných hráčů z původních dvou na pět z každého týmu.²⁶⁰ Dle platných předpisů neměl být během mistrovství navyšován počet hráčů v týmu a za vyloučeného hráče neměl být přidáván další hráč, avšak švédský národní hokejový tým si pod pohrůžkou odstoupení z turnaje vymohl náhradního hráče za potrestaného Ulfa Nilssona.²⁶¹

Mezi problémy turnaje patřila i nízká návštěvnost, která dle pořadatele souvisela především s nižší výkonností finského týmu v porovnání s Československem nebo SSSR, které mistrovství hostily v předcházejících letech.²⁶² Po zcela vyprodaných zápasech z předešlých mistrovství, kdy atmosféru dotvářelo až 12 000 diváků, zela hala během prvního zápasu Československo-Polsko prázdnotou, účast na dalších zápasech nepřevýšila 8 473 sledujících. Na 6613 diváků na zápas se průměr zvýšil především posledními zápasy a střety domácího týmu a Švédska. Nejméně diváků naopak chodilo na zápasy Polska. Během prvního utkání Polsko-SSSR na ledovou plochu z hlediště shlíželo pouze 3 986 diváků.²⁶³

Další aféra souvisela se sponzorstvím švédského týmu automobilkou Volvo, jejíž logo měli hráči na helmách. Tuto reklamu bylo možné vyhodnotit jako určitý profesionalismus, protože za umístění měla automobilka zaplatit. Švédové se ale bránili tím, že logo výrobce sportovního vybavení je taktéž viditelné. Mezinárodní hokejová

²⁵⁹ *Sweden gains some revenge with 3-1 win over Poland.* In: *The Leader Post*. Regina, Saskatchewan, Kanada. Ročník 92. 15. dubna 1974, s. 34.; *World and European Championships in Finland April 1974*. Press bulletin: Finsko, 20. 4. 1974.

²⁶⁰ *Zasedal mimořádný kongres LIHG. Čtyři hodiny o dopingu.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 90, ročník 54. 17. dubna 1974, s. 8.

²⁶¹ *Světový hokej na křižovatce.* In: *Ibidem*. Číslo 95, ročník 54. 23. dubna 1974, s. 8.

²⁶² *MS monology. Příklady táhnou.* In: *Ibidem*. Číslo 83, ročník 54. 4. dubna 1974, s. 8.

²⁶³ *World and European Championships in Finland April 1974*. Press bulletin: Finsko, 20. 4. 1974.

federace na zasedání schválila opatření platné od následujícího roku: *Na přilbách, dresech, botách, štulpnách mohou být inzerované jen firmy, které výstroj a výzbroj vyrobily, a to v omezeném rozsahu. Výška písmen nesmí být vyšší než kotouč a délka nápisu nesmí přesahovat jeho obvod.*²⁶⁴

Posledním velkým problémem celého šampionátu byla stávka televizních a rozhlasových techniků za zvýšení finančního ohodnocení jejich práce, která započala 15. dubna 1974 v 13:00 hodin a způsobila zastavení televizního přenosu z mistrovství světa a Evropy. Zachováno bylo pouze rádiové spojení.²⁶⁵ K obnovení televizního přenosu došlo až o tři dny později, 18. dubna.²⁶⁶

Turnaj byl napínavý vzhledem k neočekávaným výsledkům na ledové ploše. Významným zápasem turnaje se stalo utkání dvou největších favoritů Československa a SSSR, které se s výsledkem 7:2 zapsalo jako nejvyšší vítězství v dosavadní historii mistrovství. Během prvních dvou třetin Sovětský svaz nevstřelil jedinou branku a Československo naopak skórovalo celkem šestkrát. I toto vítězství dopomohlo Československu k průběžnému 1. místu na turnaji.²⁶⁷ O to větší šok nastal po jednodenní pauze, kdy Československo prohrálo 5:2 s Finskem. Tento výsledek byl následně z důvodu pozitivního testu na zakázané látky kontumačně změněn, i přesto byl zápas pro československý tým studenou sprchou.

Sestupný trend zápasů ČSSR byl přerušen zápasem s Polskem, který výsledkem 3:12 přinesl potřebné body. Následovalo však druhé utkání se Švédskem, na které mužstvo Československa nastoupilo ve špatném rozpoložení, a prohra 0:3 byla nemilým překvapením.²⁶⁸ Pro vítězství ČSSR na šampionátu bylo potřeba i v druhém zápase udolat SSSR. V prvních minutách byl z ledu na pět minut vyloučen Giennadij Cygankov, který tvrdým zákrokem do šatny poslal Vladimíra Martince, čehož tým Československa využil a po první třetině nad týmem SSSR vedl 1:0. První gól, který se

²⁶⁴ *Za hokejem na sever.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 89, ročník 54. 16. dubna 1974, s. 8.

²⁶⁵ *Místo přenosu - stávka* In: *Ibidem.* Číslo 89, ročník 54. 16. dubna 1974, s. 8.

²⁶⁶ *Televize.* In: *Ibidem.* Číslo 91, ročník 54. 18. dubna 1974, s. 4.

²⁶⁷ *Nejvyšší vítězství nad sovětskými hokejisty v celé historii. Triumf celého kolektivu.* In: *Ibidem.* Číslo 86, ročník 54. 11. dubna 1974, s. 8.

²⁶⁸ *V odvetném střetnutí se Švédskem čs. reprezentanti zklamali.* In: *Ibidem.* Číslo 89, ročník 54, 16. dubna 1974, s. 8.

dostal za záda Jiřího Holečka ve 33. minutě zápasu, byl sražen Borisem Michajlovem nohou, což bylo v rozporu s pravidly a branka neměla být uznána, avšak rozhodčí ji označil za relevantní, což poškodilo tým Československa a samozřejmě přineslo psychický tlak mezi hráče. Průběžný výsledek se ve druhé třetině změnil ve prospěch týmu SSSR na 3:1 a ani třetí třetina na výsledku nic nezměnila.²⁶⁹

Redaktor Jaroslav Staněk o posledním utkání ČSSR-Finsko napsal následující: *Stříbrná medaile nám zůstala, ztratila však na svém lesku.*²⁷⁰ Jedná se o výstižné shrnutí posledního zápasu československé reprezentace, během kterého prohra s finským týmem 4:5 již neupravila závěrečné pořadí týmů, ale nepřinesla potřebné zadostiučinění na konci turnaje.²⁷¹

Celkově turnaj vyhrál SSSR a Československo stanulo na druhém místě následované Švédskem, ale prohra stříbrných medailistů v obou zápasech s Finskem²⁷² a v jednom zápasu se Švédskem a SSSR ukazovala na vyrovnanost sil především prvních čtyř umístěných týmů a naopak propastný odstup týmů NDR a Polska, u kterých výsledek 0:17²⁷³ nebo 1:10²⁷⁴ nebyl velkým překvapením. Za nejlepšího brankáře turnaje byl zvolen Vladislav Tretjak, Lara-Erik Sjöberg ze Švédska se stal nejlepším obráncem a československý Václav Nedomanský byl oceněn jako nejlepší útočník šampionátu. Nejvíce zraněných mělo během turnaje Polsko. K poslednímu zápasu proti Finsku nastoupilo pouze 15 hráčů včetně brankáře.²⁷⁵

All Stars tým volený akreditovanými novináři mistrovství se skládal ze dvou útočníků z Československa, Vladimíra Martince a Václava Nedomanského, a Alexandra Jakuševa z SSSR. Obránci Valerij Vasiljev ze Sovětského svazu a Lars-Erik Sjöberg ze Švédska byli doplněni o Curta Larssona ze Švédska v brance. Kanadskému bodování

²⁶⁹ *Zopakovat výkon z premiéry byl nad naše síly. Rozhodla druhá třetina.* In: Ibidem. Číslo 92, ročník 54. 19. dubna 1974, s. 8.

²⁷⁰ Hokejisté Sovětského svazu mistry světa a Evropy.

²⁷¹ *World and European Championships in Finland April 1974.* Press bulletin: Finsko, 20. 4. 1974.

²⁷² Celkově byl kvůli dopingové aféře kontumačně jeden ze zápasů rozhodnut ve prospěch Československa a i tento fakt pomohl k druhému místu v pořadí. *Russ Puckers Win „Amateur“ Crown.* In: *The Missoulian.* Missoula, Montana, USA. Číslo 303, ročník 101. 22. dubna 1974, s. 8.

²⁷³ Druhý zápas Polsko-SSSR

²⁷⁴ První zápas NDR-Švédsko

²⁷⁵ *World and European Championships in Finland April 1974.* Press bulletin: Finsko, 20. 4. 1974.

dominoval Boris Michajlov se sedmnácti body. Vladimír Martinec z ČSSR měl o dva body méně a obsadil druhou příčku. Střelecké tabulce opakovaně vévodil Václav Nedomanský, který se dělil o první místo se Sergejem Kapustinem. Soutěž slušnosti vyhrálo v roce 1975 Československo.²⁷⁶

Na začátku sezóny využilo Československo zápasů Kanady v Moskvě a na zpáteční cestě Kanadčané z WHA se hráli v Praze přátelské utkání, jež dopadlo ve prospěch Čechoslováků 3:1.²⁷⁷ Další příprava na nadcházející sezónu proběhla během listopadových utkání se Švédskem. Turnaj Izvestijí měl v sezóně 1974/75 dlouhodobý charakter.²⁷⁸

1975

Města Mnichov a Düsseldorf ve dnech 3. – 19. dubna 1975 hostila 41. mistrovství světa a 53. mistrovství Evropy. Města si zápasy rozdělila na dvě poloviny. První část byla odehrána v Mnichově a druhá část v Düsseldorfu. Celkem 21 týmů soutěžilo ve třech skupinách,²⁷⁹ prvních šest nejvýkonnějších týmů se účastnilo turnaje o titul. Poprvé od roku 1971 bylo součástí nejvyšší skupiny i USA, které na šampionátu v roce 1974 postoupilo ze skupiny B.²⁸⁰

Do přípravných utkání na mistrovství světa a Evropy byly v roce 1975 zahrnuty i zápasy související s osmým ročníkem Ceny Izvestijí. Tento turnaj byl od roku 1969 pořádán vždy na konci prosince, ale v sezóně 1974/75 byl vytvořen průběžný systém,

²⁷⁶ *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 19, ročník 22. 7. května 1974, str. 5, 28-29.

²⁷⁷ **Národní muzeum**. Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 5, inv. č. 137, SSSR – Winnipeg.

²⁷⁸ Odehrával se průběžně v rámci celé sezóny. **HOCKEYARCHIVES**. *Matches internationaux 1974/75*. [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/inter1975.htm>, 2. června 2023, 12:00 hodin.

²⁷⁹ Japonsko hostilo skupinu B ve složení: Itálie, Japonsko, Jugoslávie, NDR, Nizozemsko, Rumunsko, NSR, Švýcarsko. Na začátku března 1975 se skupina C sešla v Sofii v Bulharsku, kam se měla dostavit i Čína, která nakonec svou účast zrušila, proto nakonec 7 týmů bojovalo o možný postup do skupiny B: Belgie, Bulharsko, Dánsko, Francie, Maďarsko, Norsko, Rakousko. *World Ice Hockey Championship. 1975, B Pool*. WM: 1975.; *Minutes of The World Ice Hockey Championship. Pool C*. Sofie: 1975.

²⁸⁰ *Eishockey-Welt-und Europameisterschaft. 3.-19. April 1975 Bundesrepublik Deutschland*. Dokumentation. Sportinformationsdienst., 1975.

kdy od září 1974 až do března 1975 probíhaly zápasy čtyř týmů Evropy, konkrétně SSSR, ČSSR, Švédska a Finska.

V rámci přípravy na mistrovství českoslovenští reprezentanti podstoupili 10. a 11. listopadu 1974 na fakultě tělesné výchovy a sportu v Praze fyziologické testy, které měly za úkol zjistit připravenost hráčů na silový hokej.²⁸¹ V průběhu dvou měsíců před šampionátem absolvoval širší československý reprezentační²⁸² celek velké množství zápasů, spojených i s přesuny do Finska a Švédska. Tato dlouhá příprava mohla Československu přinést zkušenosti pro nadcházející mistrovství, avšak hrozily i zranění a vyčerpaní některých hráčů, což by tým značně oslabilo.²⁸³ Druhá polovina března však tyto spekulace nepotvrdila, přišly na řadu zápasy ČSSR – SSSR v rámci poháru Izvestija. Všechna utkání, s výsledky 6:1, 9:2 a 4:3,²⁸⁴ skončila ve prospěch československého reprezentačního celku. Čechoslováci, kteří do zápasů vstupovali na průběžné druhé příčce, se dostali před původně první SSSR.²⁸⁵ Následovaly vyhrané zápasy s Finskem, které Československu přinesly celkově první místo v turnaji Izvestija. V tisku už se pouze spekovalo nad tím, zda svou formu na mistrovství světa a Evropy potvrdí či nikoliv²⁸⁶: *Zatím však nemají nic vyhráno a stejně neuvážené by bylo je hned pasovat na horké favority nadcházejícího mistrovství světa. Kolikrát se nám už takové prognózy vymstily.*²⁸⁷ Oficiální nominace na mistrovství vyhlásilo předsednictvo Svazu ledního hokeje ÚV ČSTV 25. 3. 1975. Dvacet jedna vybraných

²⁸¹ *Turnaj Izvestijí zahájíme s tradičním soupeřem. Švédové v nejsilnějším složení.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 267, ročník 55. 12. listopadu 1974, s. 8.

²⁸² *32 hokejistů se do širšího výběru dostalo. Pasivnímu hokeji odzvoněno.* In: *Ibidem.* Číslo 73, ročník 55. 27. března 1975, s. 8.

²⁸³ *Naši hokejisté opět na skandinávském ledě. Dnes v Göteborgu proti Švédsku.* In: *Ibidem.* Číslo 47, ročník 55. 25. února 1975, s. 8.

²⁸⁴ **HOCKEYARCHIVES.** *Tournoi des Izvestia,* [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/inter1974.htm>, 3. června 2023, 6:00 hodin.

²⁸⁵ **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 5, inv. č. 138, ČSSR – SSSR.

²⁸⁶ *World Hockey Tourney To Open on Thursday.* In: *The Ogden Standard Examiner.* Ogden, Utah, USA. Číslo 88, ročník 88. 29. března 1975, s. 9.

²⁸⁷ *Prodáme formu i na mistrovství světa?* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 70, ročník 55. 24. března 1975, s. 8.

hráčů se vydalo do dějiště mistrovství, kde bylo rozhodnuto o finálních dvaceti hráčích.²⁸⁸

Účast diváků na jednotlivých zápasech, stejně jako tomu bylo na předchozím mistrovství, nepatřila mezi nejvyšší. Žádané zápasy ČSSR-SSSR, Švédsko-SSSR byly vyprodány, případně na pokraji kapacity, ale na nepopulární utkání chodilo diváků o poznání méně. Mnichovský stadion celkem hostil 86 500 diváků, což je průměrně 5 767 na zápas. V Düsseldorfu druhou polovinu šampionátu přišlo shlédnout 85 500 osob, průměrně tedy 5 700 na utkání.²⁸⁹ Povzbuzování hráčů z publika v Mnichově téměř neexistovalo, situace se změnila k lepšímu v druhé polovině v Düsseldorfu, kde byla atmosféra vřelejší.²⁹⁰

Po první polovině odehraných zápasů byl Sovětský svaz bez ztráty bodu na průběžném prvním místě. Československo po prohraném zápase s SSSR obsadilo druhou příčku. Následovalo jej Švédsko, Finsko, Polsko a na posledním místě bez jediné výhry USA. Průběžné pořadí se ani v závěru nezměnilo. SSSR zvítězil bez jediné prohry a poměr vstřelených ku obdrženým gólům byl vysoce 90:23. Československo s dvěma prohrami skórovalo celkem pětapadesátkrát a do branky se československému brankáři dostalo 19 puků. Švédsko a Finsko mělo stejný počet vítězství a proher, celkem 5, a protože vzájemné zápasy jednou vyhrálo Finsko a po druhé Švédsko a vstřelené a obdržené góly byly ve stejném poměru 2:2, rozhodl o třetím a čtvrtém místě poměr branek v konečné tabulce, díky čemuž se výše umístilo Švédsko. Polsko prohrálo 8 zápasů a USA odcházely z turnaje bez jediné vítězství. Za běžné situace by pro následující rok sestoupil tým USA do druhé výkonnostní skupiny, ale vzhledem k nadcházející změně v organizaci turnaje tomu tak nebylo.²⁹¹

V rámci fair play byl vyhodnocen jako nejhorší tým turnaje celek USA. I po zápasech se ozývala slova o netaktnosti na ledové ploše a zbytečném faulování. Po druhém zápase USA-ČSSR Karel Gut řekl: *Byl to nezajímavý a nečistý zápas. Kromě*

²⁸⁸ *Nominace na MS.* In: Ibidem. Číslo 72, ročník 55. 26. března 1975, s. 8.

²⁸⁹ *Eishockey-Welt-und Europameisterschaft. 3.-19. April 1975 Bundesrepublik Deutschland.* Dokumentation. Sportinformationsdienst., 1975.

²⁹⁰ *Jiná atmosféra než v Mnichově.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 87, ročník 55. 14. dubna 1975, s. 8.

²⁹¹ *Eishockey-Welt-und Europameisterschaft. 3.-19. April 1975 Bundesrepublik Deutschland.* Dokumentation. Sportinformationsdienst., 1975.

vítězství a dvou bodů máme radost jen z toho, že žádný hráč nebyl zraněn.²⁹² Naopak trenér týmu USA zápas považoval za standardní, hru na tělo omlouval následovně: *Mnoho vyloučených si vysvětlují tím, že čs. hokejisté permanentně brání ve hře, na což nejsou naši mladí hráči zvyklí a reagují na to podrážděně.*²⁹³ První místo obsadil celek SSSR, Československo bylo na třetí příčce.²⁹⁴

Za nejlepšího brankáře turnaje byl zvolen československý Jiří Holeček, který tento titul získal i v roce 1971 a 1973. Poprvé si poctu nejlepšího obránce vysloužil Fin Pekka Marjamäkki a dvojici doplňoval útočník Alexandr Jakušev z týmu SSSR.²⁹⁵ Ve vyhodnocení střelců turnaje zvítězil s 11 úspěšnými střelami na branku Alexandr Jakushev. Do statistiky nejvíce trestaného hráče turnaje se zapsal Mike Polich, který si v deseti odehraných zápasech odpykal celkem 34 minut trestů a zároveň napadl rozhodčího Josefa Kompallu v zápase s Finskem.²⁹⁶ Novináři zvolený tým All Stars byl ve složení: Vladislav Tretjak, Valerij Vasiljev, Pekka Marjamäkki, Vladimír Martinec, Vladimír Petrov a Alexandr Jakušev.²⁹⁷

Přípravu na nastávající rok 1976 a zároveň na moskevský pohár roku 1975 zahájila československá reprezentace listopadovými a prosincovými přátelskými zápasy se Švédskem a Finskem. Devátý ročník poháru Ceny Izvestije se vrátil do původní organizační struktury a všechny zápasy čtyř účastníků²⁹⁸ byly odehrány v druhé polovině prosince. SSSR prošel turnajem bez jediné ztráty a obsadil první příčku.

²⁹² *Nic neponechali náhodě. USA-ČSSR 0:8 (0:3, 0:3, 0:2).* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 89, ročník 55. 16. dubna 1975, s. 8.

²⁹³ *Ibidem.*

²⁹⁴ *Fakta a čísla MS 1975.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 20, ročník 23. 13. května 1975, s. 23.

²⁹⁵ *Tři nejlepší* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 93, ročník 55. 21. dubna 1975, s. 8.

²⁹⁶ *Eishockey-Welt-und Europameisterschaft. 3.-19. April 1975 Bundesrepublik Deutschland.* Dokumentation. Sportinformationsdienst., 1975; *Finland Chills U.S.* In: *The News.* Paterson, New Jersey, USA. Ročník 99. 16. dubna 1975, s. 43.

²⁹⁷ *Tým All Stars* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 20, ročník 23. 13. května 1975, s. 18.

²⁹⁸ ČSSR, Finsko, SSSR a Švédsko

Československo prohrálo pouze s vítězem a obsadilo druhé místo. Dále následovalo Švédsko a bez jediné výhry Finsko.²⁹⁹

1976

Mistrovství světa a Evropy v roce 1976 prošlo řadou organizačních změn, o kterých bylo rozhodnuto na pravidelném zasedání LIHG 18. – 26. července 1975 ve švýcarském Gstaadu. Po jednadvaceti letech rezignoval na svůj post prezidenta Mezinárodní hokejové federace John Ahearne, který byl proti účasti profesionálů na mistrovství světa a Evropy.³⁰⁰ Novými kandidáty na jeho post byli Günther Sabetzki a Fred Schweers. Dne 24. července 1975 byl v tajném hlasování poměrem hlasů 36:16 zvolen Günther Sabetzki, i přes podporu Freda Schweerse ze strany Johna Ahearna a prognózy o jeho neúspěchu ze strany tisku.³⁰¹

Před odstoupením Johna Ahearna byla odhlasována možná účast profesionálních hráčů na mistrovstvích pořádaných LIHG. Tento tah měl přilákat Kanadu zpět do bojů o titul, ale vzhledem k pořádání mistrovství v době, kdy v kanadské nejvyšší hokejové soutěži probíhalo playoff, nepřineslo toto rozhodnutí okamžitou kladnou reakci ze strany Kanadčanů. A to i přes to, že kongres LIHG schválil možný postup kanadského týmu rovnou do skupiny A namísto zařazení do třetí výkonnostní skupiny.³⁰² Navíc Douglas Fisher, který byl předsedou představenstva ledního hokeje v Kanadě, uvedl, že kanadský národní hokejový tým nemá v plánu vrátit se zpět na mistrovství v roce 1976 v Katovicích.³⁰³

Kongres LIHG zároveň schválil návrh na zvýšení počtu týmů hrajících ve skupině A na mistrovství světa a Evropy. Z původních šesti týmů se rozšířil počet na osm, s platností již od mistrovství v roce 1976. Díky tomuto kroku USA nesestoupily do

²⁹⁹ *Vyrovnaný duel s mistry světa.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 301, ročník 56. 22. prosince 1975, s. 7.

³⁰⁰ *Bunny quits as IIHF head.* In: *The Kingston Whig-Standard,* Kingston, Ontario, Kanada. 22. července 1975, s. 11.

³⁰¹ *Sabetzki elected.* In: *The Vancouver Sun,* Vancouver, British Columbia, Kanada. Číslo 245, ročník 89. 22. července 1975, s. 19.

³⁰² *Co chtějí Kanadčané?* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 173, ročník 55. 25. července 1975, s. 8.

³⁰³ *Canada won't rush back into IIHF.* In: *Star-Phoenix.,* Saskatoon, Saskatchewan, Kanada. Číslo 231, ročník 73. 22. července 1975, s. 21.

skupiny B a ze skupiny B postoupily celky NSR a NDR.³⁰⁴ Kvůli vyššímu počtu účastníků, ale i z důvodu oživení celého šampionátu, došlo k úpravě pravidel, kdy se nově již na mistrovství v roce 1976 neodehrávaly dva zápasy s každým týmem ve skupině, ale bylo rozhodnuto o jednokolovém soupeření všech týmů a následně byly zápasy rozděleny na boj o 1. - 4. místo a 5. – 8 místo, který souvisel s udržení se ve skupině A či sestoupení do skupiny B.³⁰⁵

Polské město Katowice bylo pořadatelem 42. mistrovství světa a 54. mistrovství Evropy. V roce 1976 byl lední hokej i součástí Olympijských her v první polovině února v Innsbrucku, kde však chřipková epidemie přinesla rozporuplné výsledky týmu Československa. Mistrovství světa a Evropy bylo rozděleno do skupin A, B a C a dohromady zahrnovalo 21 týmů světa.³⁰⁶

Československá hokejová reprezentace se začala připravovat v Nymburku a následně se přemístila do Hradce nad Moravicí. Přesun do Polska se uskutečnil 7. dubna, den před prvním zápasem s NDR.³⁰⁷ Již první den turnaje přinesl překvapení v podobě výhry polského týmu nad favorizovaným SSSR 6:4. Následující den tým Polska tuto senzaci nezopakoval a prohrál s Československem vysoko 0:12. Po odehrání první části bylo průběžně Československo první bez jediného prohraného zápasu, s poměrem 54:7. Obhájce titulu, SSSR, prohrál celkem dvakrát a vstřelil 37 branek a 15 jich obdržel. Do první čtveřice se vešel i tým Švédska a nečekaně i USA. Polsko, NSR, NDR a Finsko hrály o udržení ve výkonnostní skupině A.³⁰⁸

³⁰⁴ *Look who's back.* In: *Alberni Valley Times*, Alberni, British Columbia, Kanada. Číslo 143, ročník 26. 24. července 1975, s. 7.

³⁰⁵ *O hokeji za zeleným stolem.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 166, ročník 55. 17. července 1975, s. 8.

³⁰⁶ Skupina B byla odehrána ve švýcarských městech Biel a Aarau v druhé polovině března a hostila týmy: Bulharska, Itálie, Japonska, Jugoslávie, Nizozemska, Norska, Rumunska a Švýcarska. Kvůli navýšení počtu týmů ve skupině A zbylo pro skupinu C pouze 5 celků: Dánsko, Francie, Maďarsko, Rakousko a Velká Británie. Pořadatelství poslední výkonnostní skupiny připadlo polskému městu Gdaňsk. **HOCKEYARCHIVES.** *Championnats du monde 1976*, [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1976.htm>, 12. června 2023, 16:00 hodin.

³⁰⁷ *Premiéru obstarají reprezentanti ČSSR a NDR. Rondo žije hokejem.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 84, ročník 56. 8. dubna 1976, s. 8.

³⁰⁸ *Mistrzostwa świata w hokeju na lodzie. Katowice, 1976.* Biuro zawodów MS'76, Katowice, 1976.; *Šance jsou vyrovnané.* In: *Ibidem.* Číslo 92, ročník 56. 17. dubna 1976, s. 16.

O prvním místě v rámci mistrovství světa bylo rozhodnuto čtyři dny před oficiálním ukončením turnaje, protože SSSR po prohraném utkání se Švédskem již nemohl dohnat ztrátu 6 bodů na tým ČSSR. Československo, které v rámci turnaje neutrpělo jedinou porážku, devětkrát vyhrálo a poslední zápas s SSSR remízovalo, s celkovým skóre 67:14 prokázalo svou vysokou formu. Druhé místo obsadil celek Sovětského svazu, švédští reprezentanti si odvezli bronzový titul a pomyslnou „bramborovou“ medaili získal tým USA. Druhá čtveřice týmů skončila v pořadí: Finsko, NSR, Polsko, NDR. Reprezentanti Polska a NDR sestoupili do skupiny B, ze které postoupilo Rumunsko, a jeden tým uvolnil místo pro přistoupivší Kanadu.³⁰⁹ Vzhledem k tomu, že zápasy s USA se do statistik mistrovství Evropy nezapočítávaly, bylo pořadí mistrovství Evropy následující: ČSSR, Švédsko, SSSR, NSR, Polsko, Finsko a NDR.³¹⁰

Soutěž o nejslušnějšího účastníka vyhrálo Československo se 46 trestnými minutami, posledním týmem byly USA, jejichž hráči si v rámci šampionátu na trestné lavici odpykali celkem 164 minut.³¹¹ V hlasování novinářů o nejlepší hráče turnaje se umístili českoslovenští Jiří Holeček (brankář), František Pospíšil (levý obránce), Vladimír Martinec (pravé křídlo) a Milan Nový (střední útočník), Sovět Valerij Charlamov (levé křídlo) a Švéd Mats Waltin (pravý obránce).³¹² Po posledním zápase byli zvoleni i oficiální nejlepší hráči ve třech kategoriích. Výsledek kopíroval již zmíněné hlasování novinářů. Nejlepším obránce byl zvolen Waltin Mats, útočníkem Valerij Charlamov a brankářem Jiří Holeček.³¹³ Kanadské bodování turnaje vyhrál Vladimír Martinec z ČSSR s dvaceti body. Další dvě příčky obsadili taktéž Čechoslováci: Jiří Novák a Milan Nový.³¹⁴

³⁰⁹ *U.S. Advances to top group in World hockey.* In: *Great Falls trinune.* Great Falls, Montana, USA. Číslo 325, ročník 90. 20. dubna 1976, s. 9.

³¹⁰ *Mistrzostwa swiata w hokeju na Lodzie. Katowice, 1976.* Biuro zawodów MS'76, Katowice, 1976.; *Čs. hokejisté bez porážky.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 98, ročník 56. 26. dubna 1976, s. 8.

³¹¹ *Mistrzostwa swiata w hokeju na Lodzie. Katowice, 1976.* Biuro zawodów MS'76, Katowice, 1976.

³¹² *Nejlepší z nejlepších.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 98, ročník 56. 26. dubna 1976, s. 8.

³¹³ **ANDRŠT, Zdeněk.** *Zlato z Katovic.* Praha: Olympia, 1976, s. 156.

³¹⁴ **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 9, inv. č. 318, 1976 Katowice.

V září 1976 se poprvé uskutečnil Kanadský pohár, později byl veden pod názvem Světový pohár v ledním hokeji. Turnaje se účastnily ČSSR, Finsko, Kanada, SSSR, Švédsko a USA, přičemž pravidla umožňovala zámořským týmům nasadit i profesionální hráče. Československo, které bylo mistrem světa a Evropy z roku 1976, na turnaji excelovalo. O konečné druhé příčce rozhodlo finále s Kanadou. Pohár vyhrál domácí výběr, který i v posledních dvou zápasech zvítězil a v rámci turnaje byl po první části na průběžném prvním místě.³¹⁵ SSSR měl z úvodu turnaje na kontě dvě prohry a jednu remízu, což mu stačilo na třetí příčce.³¹⁶

Přátelská utkání se Švédským výběrem 11. a 12. prosince 1976 ve Sportovní hale ČSTV v Praze byla přípravou na nadcházející Cenu Izvestijí, která byla v roce 1976 pořádána v tradičním termínu.³¹⁷ Turnaj byl rozšířen o tým Winnipeg Jets z Kanady, který však neprokázal své kvality a skončil na předposlední příčce. Úřadoval domácí tým SSSR, který porazil všechny účastníky turnaje. Československo prohrálo zápasy se Sovětským svazem i Švédskem, což způsobilo jeho umístění na bronzové příčce.³¹⁸

1977

Zasedání LIHG v Paříži na konci října 1976 přineslo dlouho žádanou změnu pro 43. mistrovství světa a 55. mistrovství Evropy v roce 1977. Nově byli na místo dvou rozhodčích na ledě přítomni celkem tři, což byl již v předcházejících letech v Československu standard, ale na mistrovství se po této změně volalo několik let. Stále se zrychlující a tvrdší hra neumožňovala dvěma rozhodčím dostatečně sledovat celou ledovou plochu a jednalo se tedy o velmi vítanou změnu pravidel.³¹⁹

Závěrečná příprava československého národního hokejového týmu proběhla v Teplicích. Československu se zároveň podařilo vyjednat několik přátelských utkání

³¹⁵ Poprvé 6:0, podruhé v prodloužení 5:4.

³¹⁶ *Canada captures Canada Cup with overtime win.* In: *Times Colonist.* Victoria, Britská Kolumbie, Kanada. Číslo 83, ročník 93. 16. září 1976, s. 16.

³¹⁷ **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 5, inv. č. 139, ČSSR – Švédsko.

³¹⁸ *Sborná obhájila.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. 22. prosince 1976. Číslo: 304, ročník 24. s. 1, 8.

³¹⁹ *Hokejové novinky LIHG. Tři rozhodčí na MS.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 262, ročník 57. 3. listopadu 1976, s. 8.

s reprezentačními celky USA, Kanady a Švédska pořádaných v Praze před začátkem šampionátu.³²⁰ Mezi neočekávanější předturnajové zápasy lze zařadit utkání Československo-Kanada, ale trenér Karel Gut se o dvou vyhraných zápasech vyjádřil následující způsobem: *Těžko je možné vůbec mluvit o hokeji. Ani dnes se totiž díky zámořským soupeřům hokej nehrál, jsme vůbec šťastní, že jsme to přežili bez vážnějších zranění. Kdybych mohl vhodit po první třetině ručník na hrací plochu, jako to bývá zvykem v rohovnickém ringu, rád bych to udělal.*³²¹ Naopak kanadský trenér Johnny Wilson si o zápase myslel, že se jednalo o povedenou hru. Prohra měla být způsobena neoprávněným trestáním kanadských hráčů v důležitých okamžicích střetnutí.³²² Dle dostupného videozáznamu se jednalo o velmi tvrdou hru s použitím nedovolených zákroků, která byla předzvěstí hry kanadského týmu na mistrovství ve Vídni.

Návrat Kanady do bojů na mistrovství světa, pořádaném ve Vídni od 21. dubna do 8. května 1977, bylo umožněno nově nastolenou politikou IJHG v čele s novým prezidentem Güntherem Sabetzkim a schválením možné účasti profesionálů na turnaji, což byl oficiální důvod neúčasti Kanady na mistrovstvích v 70. letech. Celek, který na mistrovství reprezentoval javorový list, ale neodpovídal aktuálním trendům. Jednak měl tým velmi vysoký věkový průměr, devět hráčů bylo starších třiceti let, a také Kanadané netvořili dobře sehraný tým, který by hrál technický a zároveň rychlý hokej. Mužstvo bylo naopak častokrát kritizováno pro svou tvrdou hru za hranicí pravidel, za což bylo během hry i opakovaně potrestáno.³²³

Mezi nejhorší zásahy kanadských hráčů patřilo zranění Kenta-Eric Anderssona. Carol Vadnais úmyslně během druhého střetnutí se Švédskem přijel k Anderssonovi a hokejkou, kterou mu vrazil do boku, způsobil zranění sleziny.³²⁴ Mělo se jednat o mstu za Wayne Cashmana, který byl během přátelského utkání v roce 1972, tedy pět let před mistrovstvím, zraněn jiným švédským hráčem, Stigem Salmingem, hokejkou do

³²⁰ *Přípravný hokej* In: Ibidem. Číslo 83, ročník 57, 8. dubna 1977, s. 8.

³²¹ *Gut: Kdybych mohl vhodit ručník.* In: Ibidem. Číslo 91, ročník 57. 19. dubna 1977, s. 8.

³²² *Canada beaten by Czechs again but should have won. Final roster a tough choice.* In: *The Gazette*. Montreal, Quebec, Kanada. Ročník 199. 19. dubna 1977, s. 20.

³²³ *Russians waltz in Vienna.* In: *The Boston Globe*. Boston, Massachusetts, USA. Číslo 115, ročník 211. 25. dubna 1977, s. 26.

³²⁴ Záznam zápasu, včetně zákroku Carola Vadnaise, je dostupný online. Ve videu se jedná o čas 1:02:00 – 1:04:00. *Victory Sports*. 1977-05-04 Sweden vs Canada (World Hockey) [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=BKRR1vz7Uvg>, 18. června 2023, 5:00 hodin.

obličej, čímž utrpěl poranění jazyka a přišel o několik zubů.³²⁵ Stig Salming byl zápasu také přítomen, ale Carol Vadnais uvedl, že mu nebyl tak blízko jako Anderssonovi, a proto zranil alespoň jiného Švéda. Zároveň řekl, že nemá osobně nic proti Kentu-Eric Anderssonovi, protože by si vybral klidně i jiného švédského hráče.³²⁶ Další zápas, tentokrát se Sovětským svazem, si Kanada ke skalpům mohla připsat i Sergeje Babinova, který musel být hospitalizován s poraněním hlavy. Střet, jak ohodnotili i rozhodčí, byl vzájemný a byl za něj potrestán jak Babinov, tak i Eric Vail, avšak následoval úder hokejkou do hlavy Sergeje Babinova, za což byl Kanadčan následně potrestán vyloučením do konce utkání.³²⁷

Mezi problémy turnaje patřila nízká účast diváků na zápasech. Hlavním důvodem byla neúčast Rakouska na bojích o titul, protože bylo ve skupině B a šampionát nižší skupiny se odehrál v japonském Tokiu v březnu 1977. Vyšší vstupné na jednotlivá utkání, nejdražší vstupenky stály 450 šilinků, taktéž nepodpořilo zájem rakouského diváka a téměř prázdný stadion na neatraktivních zápasech³²⁸ byl jevem, který provázal celý turnaj.³²⁹

První část turnaje skončila 2. května neočekávaným pořadím. Švédsko bylo na první příčce, za ním se stejným počtem bodů, ale horším výsledkem ze společného utkání následoval SSSR, třetí příčku obsadilo Československo s jednobodovou ztrátou na první dvě místa a posledním týmem, který mohl hrát o medailové umístění, byla Kanada, která měla tříbodové manko na první příčku. O udržení ve skupině bojovaly

³²⁵ KEARNEY, Jim. In: *The Vancouver Sun*. Vancouver, British Columbia, Kanada. 5. května 1977, s. 45.

³²⁶ Vadnais: „I promised Cash I'd nail a Swede“ In: *The Kingston Whig-Standard*. Kingston, Ontario, Kanada. 6. května 1977, s. 24.

³²⁷ SSSR-Kanada 8:1 (1:1, 4:0, 3:0). In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 107, ročník 57. 7. května 1977, s. 8.; *Penalties made it a fiasco*. In: *The Windsor Star*. Windsor, Ontario, Kanada. 7. května 1977, s. 23.

³²⁸ Počet diváků na vybraných zápasech: USA-Rumunsko (1000), Kanada-Švédsko (4500), USA-NSR (6000), Kanada-SSSR (8000), Švédsko-Finsko (2000), Finsko-Rumunsko (2500). *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 94 - 101, ročník 57. 22. – 30. dubna 1977, s. 8.

³²⁹ *První rekord*. In: *Ibidem*. Číslo 94, ročník 57. 22. dubna 1977, s. 8., FOLPRECHT, Václav. *Světovému a evropskému hokeji vládne nový šampion. Ted' volá Praha!* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 20, ročník 25. 17. května 1977, str. 3.

Finsko, USA, NSR a Rumunsko. Jakýmsi otloukánekem turnaje se stalo přistoupivší Rumunsko, vysoké prohry a špatné herní tempo týmu způsobily, že po první části nemělo jediný bod.³³⁰

Ani nadále se turnaj neubíral dle prognóz. SSSR byl kvůli prohře s ČSSR odsunut až na třetí příčku, Švédsko prohrálo s Kanadským týmem vysoko 0:7 a Československo stálo v čele tabulky. Po dlouhé době byl šampionát napínavý až do samého závěru. Poslední dva zápasy ČSSR-Kanada a SSSR-Švédsko měly rozhodnout o vítězi mistrovství světa. Jako první do svého utkání nastoupilo Československo, 8. května od 14:00 hodin, a utrpělo drtivou porážku 2:8, která byla výsledkem chyb v obraně a nevyužitých přesilovek.³³¹ O tři hodiny později se konal poslední zápas turnaje. Po první třetině byl výsledek nerozhodný a druhá třetina rozhodla o vítězství Švédska nad SSSR. Československo obhájilo titul mistra světa i díky výhře Švédska. V tabulce následovaly Švédsko, SSSR a Kanada.³³²

V zápasech o udržení ve skupině překvapivě zvítězilo Rumunsko nad USA a tým získalo 2 body, kterými se přiblížilo k předposlednímu NSR se 3 body, avšak jednalo se o jediný záchvěv úspěchu. Po posledním odehraném zápasu skončilo Finsko na 5. příčce následované USA, NSR a posledním Rumunskem.³³³

Po neúspěšném turnaji byl z postu trenéra SSSR odvolán Boris Kulagin, který národní hokejový tým vedl již od roku 1973, kdy nahradil Anatoly Tarasova. Novým trenérem se stal Viktor Tichonov.³³⁴ Boris Kulagin se přesunul do Dánska, kde dostal smlouvu na dva roky v amatérském týmu Kodaně s odůvodněním, že šok z neúspěchu

³³⁰ *Pořadí před finálovými zápasy: 1. Švédsko, 2. SSSR, 3. ČSSR, 4. Kanada.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 103, ročník 57. 3. května 1977, s. 8.

³³¹ *Máme obě cenné trofeje.* In: *Ibidem.* Číslo 108, ročník 57. 10. května 1977, s. 8.

³³² *Canada shows metal but gets no medal.* In: *The Province.* Vancouver, British Columbia, Kanada. 9. května 1977, s. 9.; **Hoover Institution, Stanford, California, 94305-6010, USA.** Ferdinand Peroutka papers, Box 3, Call Number 84052. České Slovo.

³³³ *MS 1977.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 108, ročník 57. 10. května 1977, s. 8.

³³⁴ *Soviets drop Kulagin.* In: *The Montreal Star.* Montreal, Quebec, Kanada. Číslo 121, ročník 109. 25. května 1977, s. G1.

jej dohnal až do péče lékařů, a proto se rozhodl nadále nepokračovat v národním týmu SSSR.³³⁵

Více než pět set novinářů účastnících se mistrovství v tajném hlasování sestavovalo z hráčů účastnících se mistrovství nejlepší tým. Do sestavy nebyl vybrán nikdo z Kanady, Finska, USA, NSR ani Rumunska. Mužstvo bylo zvoleno následovně: Göran Högosta ze švédského týmu na postu brankáře, obránci: Valerij Vasiljev z SSSR a František Pospíšil z ČSSR, útočníci Helmut Balderis Sildedzis a Vladimír Petrov z SSSR doplnění o Vladimíra Martince z ČSSR.³³⁶ V soutěži fair play dle očekávání skončila Kanada na posledním místě s 205 trestnými minutami, pro srovnání předposlední USA měly o 74 trestných minut méně. Na prvním místě skončil Sovětský svaz s 55 trestnými minutami, následovaly ČSSR a Finsko.³³⁷

Sezóna 1977/78 byla zahájena v září prvním ročníkem mezinárodního hokejového turnaje o Pohár Rudého práva. Celkem tři účastníci skončili v následujícím pořadí: SSSR, ČSSR a tým Cincinnati Stinger z WHA.³³⁸ Prosincový turnaj v Moskvě Československu přinesl větší úspěch, protože získalo pohár Izvestije s jedinou remízou na kontě.³³⁹

1978

Tisková konference k pořádání mistrovství světa a Evropy v Praze proběhla na mistrovství ve Vídni v roce 1977. Termín konání byl LIHG zvolen na 26. dubna – 14. května 1978.³⁴⁰ V říjnu 1977 proběhl v Praze pololetní kongres, kterého se zúčastnil i prezident LIHG Günther Sabetzki. Došlo ke schválení definitivního časového harmonogramu a rozhodčích turnaje.³⁴¹ Místem konání byla stejně jako v roce

³³⁵ *Kulagin taking a rest.* In: Ibidem. Číslo 280, ročník 109. 2. prosince 1977, s. C1.

³³⁶ *Czechs win in hockey.* In: *The Ithaca Journal.* Ithaca, New York, USA. 9. května 1977, s. 18.

³³⁷ *Soutěž fair play.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 108, ročník 57. 10. května 1977, s. 8.

³³⁸ *Nad prvním ročníkem Poháru Rudého práva.* In: Ibidem. Číslo 225, ročník 58. 23. září 1977, s. 8.

³³⁹ V zápase s Finskem. *Czechs Izvestia champs.* In: *The Gazette.* Montreal, Quebec, Kanada. Ročník 200. 22. prosince 1977, s. 11

³⁴⁰ *Pozvání do Prahy.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 106, ročník 57. 6. května 1977, s. 8.

³⁴¹ *V Praze skončil kongres LIHG. MS hokejistů připraveno.* In: Ibidem. Číslo 245, ročník 58. 17. října 1977, s. 7.

1972 Sportovní hala ČSTV v Praze, která umožňovala sledovat hokejové soupeření 14500 divákům. Před začátkem prošla řadou úprav, které se týkaly především zázemí pro týmy, rozhodčí a novináře. Zároveň byla přistavěna další budova, kde se návštěvníci v nových prostorách mohli občerstvit.³⁴²

V roce 1908 započala cesta československého hokeje. Jednak se Čechy zapsaly do organizace Ligue Internationale de Hockey sur Glace,³⁴³ ale zároveň v prosinci zasedala první valná hromada a byl zvolen první předseda Českého Svazu Hockeyového.³⁴⁴ Proto nebylo mistrovství v roce 1978 ničím menším než oslavou sedmdesáti let Československého hokeje. Celebrace hokejového výročí odstartovaly v Praze ještě před zahájením mistrovství v ledním hokeji, konkrétně v září 1977 Pohárem Rudého práva, kterého se zúčastnilo SSSR, Československo a Cincinnati Stingers.³⁴⁵

První část přípravy československých hokejistů na mistrovství světa a Evropy probíhala v Teplicích. Během této části byly sehrány dva zápasy s NDR. Následovala dvoudenní pauza, na kterou navazovala druhá příprava v Průhonicích.³⁴⁶ Reprezentanti ČSSR v roce 1976 i 1977 domů přivezli z mistrovství světa a Evropy zlaté medaile, v prosinci 1977 vyhráli v Moskvě jedenáctý ročník Ceny Izvestijí a nejen proto bylo jejich postavení na domácím mistrovství favorizováno, avšak tým Kanady³⁴⁷, SSSR³⁴⁸

³⁴² *Opona se zvedá.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 17, ročník 26. 25. dubna 1978, s. 6.

³⁴³ LIHG

³⁴⁴ **SÁBL, Václav; SIGMUND, Stanislav; GUT, Karel.** *Kniha o Československém hokeji.* Praha: Olympia, 1969, s. 24 – 31.; **STRÁNSKÝ, Jiří; ONDROUŠEK, Kamil.** *Historie československého a českého hokeje 1908 – 1999.* Praha: Vyšehrad. 1999, s. 8 – 17.

³⁴⁵ *Nad prvním ročníkem Poháru Rudého práva. Základní kámen tradice.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 225, ročník 58. 23. září 1977, s. 8.

³⁴⁶ *Soustředění hokejistů.* In: *Ibidem.* Číslo 81, ročník 58. 6. dubna 1978, s. 8.

³⁴⁷ Turnaj se konal později než obvykle a do týmu mohli být zařazeni i hráči z NHL, kteří se neúčastnili boje o Stanleyův pohár. Kanada oproti předchozímu roku vsadila spíše na mladší hráče.

³⁴⁸ Vzhledem k výměně na trenérském postu v reprezentačním mužstvu SSSR, (Viktor Tichonov nahradil Borise Kulagina a Konstantina Loktěva, Vladimír Jurzinov byl stále součástí realizačního týmu, stal se asistentem Viktora Tichonova), se s napětím čekalo na změny, které tato obměna přinese.

i Švédska byly taktéž velmi dobře připraveny. Tisk v zámoří naopak kritizoval výběr USA, který měl dle předpokladů bojovat spíše o udržení ve skupině.³⁴⁹

Mistrovství světa a Evropy předcházelo přípravné evropské turné kanadské i americké reprezentace, během kterého byly výsledky utkání rozporuplné, ale Kanada potvrdila lepší výběr než v předchozím roce, a to jak z hlediska výkonnosti, tak i fair play.³⁵⁰ Až po sehrání přípravných zápasů s Československem se trenéři Ján Starší a Karel Gut na hokejovém svazu domluvili na finální nominaci týmu ČSSR. Toto pozdní rozhodnutí bylo výhodou domácího šampionátu.³⁵¹

Herní systém 44. mistrovství světa a 56. mistrovství Evropy byl zachován z předcházejících let. Všechna účastníci se mužstva byla rozdělena do tří výkonnostních skupin. Nejlepší skupina se skládala z osmi týmů: ČSSR, Finska, Kanady, NDR, NSR, SSSR, Švédska a USA, které mohly bojovat o titul.³⁵² Průměrově nejmladším týmem celého šampionátu bylo USA, kde hráčský věkový průměr činil 22,4 roku. Československo bylo na chvostu této statistiky s průměrným věkem reprezentantů: 27,5 roku.³⁵³ Nový systém z předcházejícího roku byl zachován. V rámci turnaje byl v prvním kole odehrán systém každý s každým a následně dle získaných bodů byla sestavena tabulka prvních čtyř týmů, které se mohly ucházet o mistrovský titul. Druhá polovina týmů hrála o udržení ve skupině.

³⁴⁹ *Czech favored for 3rd straight world ice hockey championship.* In: *Palladium-Item*. Richmond, Indiana, USA. Číslo 116, ročník 148. 26. dubna 1978, s. 22.

³⁵⁰ *Před hokejovou generálkou.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 95, ročník 58. 22. dubna 1978, s. 8.

³⁵¹ *Dnes definitivní nominace.* In: *Ibidem*. Číslo 97, ročník 58. 25. dubna 1978, s. 8.

³⁵² Skupina B odehrála zápasy v Bělehradě v druhé polovině března 1978 v následující sestavě: Itálie, Japonsko, Jugoslávie, Maďarsko, Norsko, Polsko, Rumunsko a Švýcarsko. Pro pořádání turnajů skupiny C bylo neobvykle vybráno španělské město na Kanárských ostrovech, Las Palmas. Osm týmů: Belgie, Bulharsko, Čína, Dánsko, Francie, Nizozemsko, Rakousko a Španělsko zde svedlo boj o postup do vyšší výkonnostní skupiny a zároveň i s počasím, které způsobilo měkký led a kvůli tomu i špatné podmínky pro hru. **HOCKEYARCHIVES.** *Championnats du monde 1978*, [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1978.htm>, 22. června 2023, 6:00 hodin.

³⁵³ *Ledové střípky.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 104, ročník 58. 4. května 1978, s. 8.

Na zajištění „fair play“ dohlíželo na pražském mistrovství celkem sedm hlavních a osm čárových rozhodčích.³⁵⁴ Českoslovenští představitelé na říjnovém zasedání LIHG přednesli návrh na možné zařazení dvou profesionálních rozhodčích ze zámorí. Tento návrh však nebyl schválen a v pozici hlavních rozhodčích na mistrovství světa a Evropy působil: Viktor Dombrovski z SSSR, Stig Karlsson ze Švédska, Josef Kompalla z NSR, Patrick Josef Mc-Cormack z Kanady, Kenneth L. Pierce z USA, Raimo Johannes Sepponen z Finska a československý zástupce Vladimír Šubrt. Vzhledem k tomu, že v roce 1977 ve Vídni docházelo ke kontaktu mezi rozhodčími i hráči, bylo všech čtyřicet rozhodčích ubytováno na jiném místě, konkrétně U Tří Pštrosů u Karlova mostu.³⁵⁵

První den turnaje se vše vyvíjelo dle předzápasových prognóz, ale již druhý den přinesl překvapení v podobě výhry Finska nad reprezentanty javorového listu.³⁵⁶ Jednalo se však o jejich jedinou výhru v rámci prvního kola zápasů. Domácí mužstvo ČSSR bylo v první části nejúspěšnější, do druhé části turnaje vstupovalo bez ztráty bodu. Do bojů o titul se k němu přidal Sovětský svaz, který přišel o dva body právě s Československem, a následovaly je se třemi prohrami a čtyřmi výhrami Kanada a Švédsko. O možnost setrvat v nejvyšší skupině bojovali reprezentanti NSR, USA, NDR a Finska.³⁵⁷

Druhá část turnaje se vyvíjela dle předpokladů. Týmy ČSSR a SSSR procházely bez ztráty bodu a bojovaly o zlatou a stříbrnou medaili. Švédsko a Kanada zápolili o bronzové umístění. Celkové výsledky první skupiny byly jasné až s posledním zápasem turnaje, což přispělo k dramatičnosti šampionátu pro diváky. Poslední den došlo nejprve ke střetnutí Švédsko – Kanada, které bylo první dvě třetiny vyrovnané. O celkovém výsledku rozhodla až poslední třetina, která se kanadskému týmu povedla více, celkový výsledek 2:3 přinesl Kanadě vytouženou bronzovou medaili z mistrovství

³⁵⁴ Součástí byli i dva náhradníci: František Němec a Karel Sládeček, oba z ČSSR.

³⁵⁵ *Hotel pro černobílé muže*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 16, ročník 26. 18. dubna 1978, s. 28 – 29.

³⁵⁶ **KEARNEY, Jim**. In: *The Vancouver Sun*. Vancouver, Britská Kolumbie, Kanada. Číslo 151, ročník 92. 28. dubna 1978, s. C2.

³⁵⁷ *MS 1978*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 108, ročník 58. 10. května 1978, s. 8.

světa a Švédsku třetí příčku v rámci mistrovství Evropy. Kanada tímto výsledkem získala po deseti letech medailové umístění.³⁵⁸

Vyprodaná sportovní hala ČSTV uvítala k poslednímu zápasu Československo a Sovětský svaz 14. května v 17:30 hodin. Československu k získání zlaté medaile stačila i prohra, ale nejvýše o jeden vstřelený gól. První i druhý gól byl za záda Jiřího Holečka, což uklidnilo hráče SSSR, ale naopak znervóznilo ČSSR. Ve třetí třetině přibyla ještě jedna branka, která však byla vzápětí vyrovnána Ivanem Hlinkou, ale další gól již vstřelen nebyl. Celkový výsledek 3:1 pro Sovětský svaz znamenal stříbro pro československé reprezentanty, kteří až do posledního zápasu neztratili v turnaji jediný bod. V turnaji o 5. – 8. místo vstupovala NSR s dvoubodovým náskokem oproti ostatním týmům a svou pozici uhájila v posledním zápase NSR – USA s výsledkem 8:4. Utkání Finsko – NDR se stalo divokou přestřelkou s celkovým výsledkem 2:7, který zajistil finské reprezentaci pozici v nejvyšší soutěži a NDR poslal do skupiny B.³⁵⁹

Kanada si během šampionátu stěžovala především na rozhodčí, kteří udíleli tresty i hráčům nepřítomným na ledě, hodnocení zákroků se jí zdálo velmi individuální a během jejího prvního zápasu se Sovětským svazem mělo dojít k rozhodnutí bez toho, aby rozhodčí situaci viděl.³⁶⁰ Avšak výkony kanadského týmu nebyly dostačující a ani oprávněná výmluva na rozhodování rozhodčích nic neměnila na tom, že Kanada měla příliš málo zkušeností s týmy v Evropě, na čemž se podepsala dlouhodobá nepřítomnost na šampionátech v 70. letech. Dalším argumentem ospravedlňujícím neúspěch Kanady i USA souvisel s tím, že: *hráči, kteří byli ze severní Ameriky, nebyli nejlepší z NHL a WHA,*³⁶¹ protože soutěž ještě nebyla zcela uzavřena. Zároveň nebyl turnaj pro diváky ze zámoří tak atraktivní jako domácí utkání v rámci NHL a WHA a nepřilákal ani tolik sponzorů, kteří byli pro zlepšení týmu potřeba.

³⁵⁸ *Lack of top stars hurt U.S. Canadian ice hockey efforts.* In: *The Bangor Daily News.* Bangor, Maine, USA. Číslo 312, ročník 89. 16. května 1978, s. 12.

³⁵⁹ *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa,* Číslo 112, ročník 58, 15. května 1978, s. 8.

³⁶⁰ *Referee didn't decide outcome.* In: *The Kingston Whig-Standard.* Kingston, Ontario, Kanada. 11. května 1978, s. 14.; *Poor Officiating hurts all teams at world hockey championship.* In: *The Sun Times.* Owen Sound, Ontario, Kanada. 12. května 1978, s. 9.

³⁶¹ *Lack of top stars hurt U.S. Canadian ice hockey efforts.* In: *The Bangor Daily News.* Bangor, Maine, USA. Číslo 312, ročník 89. 16. května 1978, s. 12. (vlastní překlad autora)

Maskotem mistrovství se stal lvíček. Suvenýry, které si bylo možné během mistrovství pořídit, zahrnovaly: barevné odznáčky, vlaječky, mini hokejky s podpisem hráčů, puky, trička, plakáty, šály, ručníky nebo například tašky. Vše bylo spojeno s možnou propagací podniku, protože organizátoři byli schopni vybranou věc potisknout logem na přání.³⁶²

V rámci turnaje 118 novinářů hlasovalo o All Stars roku 1978, kam se probjovali pouze hráči z Československa a Sovětského svazu. Jednalo se o Jiřího Holečka na postu brankáře, z obránců byl vybrán: Jiří Bubla a Vjačeslav Fetisov a doplnili je následující útočníci: Alexandr Malcev, Ivan Hlinka a Sergej Kapustin. Za nejlepší hráče mistrovství LIHG zvolilo brankáře Jiřího Holečka, obránce Vjačeslava Fetisova a útočníka Marcela Dionne z kanadského týmu. Král střelců Helmut Balderis a nejslušnější hráč turnaje Alexandr Malcev byli vybráni taktéž z týmu SSSR. Kanadské bodování v turnaji však na první post vyzdvihlo Ericha Kühnhackla z týmu NSR s celkovým počtem 16 bodů, následoval jej Ivan Hlinka, který získal o dva body méně a třetí místo se 13 body obsadil Alexandr Malcev.³⁶³

Jako každoročně byla vyhlášena i soutěž slušnosti, ve které se na prvním místě umístilo Finsko s 33 dvouminutovými tresty, následovalo ČSSR, jehož hráči si na trestné lavici odpykali 74 minut převážně dvouminutových, ale také dvou pětiminutových trestů. Oproti předchozím rokům Sovětský svaz nasbíral nezvykle mnoho trestných minut, celkově se jednalo o 114 minut a vysloužil si šestou příčku. Kanada, dle očekávání, obsadila poslední pozici se 164 minutami trestů složených převážně z dvouminutových, ale také dvou pětiminutových a pěti desetiminutových trestů.³⁶⁴

1979

Pravidelný kongres LIHG pořádaný od 1. do 7. července 1978 v italském Sirmione rozhodoval o programu v následujících čtyřech letech a přiklonil se k návrhu Kanady. Mistrovství světa a Evropy se dle rozhodnutí mělo konat v roce 1979, 1981

³⁶² **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 10, inv. č. 322. Propagace.

³⁶³ *Mistrovství světa a Evropy.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 23, ročník 26. 6. června 1978, s. 28.

³⁶⁴ *Soutěž slušnosti.* In: *Ibidem.*

a 1982. Rok 1980 byl vynechán vzhledem k zimním olympijským hrám. Kanadský pohár byl po několikaletém snažení kanadských zástupců oficiálně uznán ze strany LIHG. Kongres taktéž přijmul změny pravidel, které se měly aplikovat od následujícího roku. Došlo k transformaci tvaru brankoviště, zpět se vrátil obdélníkový tvar, hráčům se umožnilo používání masek a delších holí v maximální délce 140 cm. Zakázané uvolnění již nebylo automatické, ale bylo nově odpískáno pouze, pokud se před červenou čarou dotkl puku jako první hráč bránícího mužstva. V případě, že se jednalo o útočící mužstvo, nebyla tato situace nově považována za zakázané uvolnění. Za důležitou úpravu lze považovat zrušení střídání stran v polovině třetí třetiny, která byla aplikována především z důvodu otevřených herních ploch, které však byly ve většině případů nahrazeny zastřešenými stadióny a nebylo tohoto pravidla již potřeba. Další změny souvisely s výší trestů za různé přestupky ve hře.³⁶⁵

Ještě před začátkem mistrovství světa a Evropy seniorů mohli českoslovenští hokejoví fanoušci slavit velký úspěch na mistrovství Evropy v juniorské kategorii. Po jedenácti letech se českoslovenští junioři stali mistry bez jediné ztráty bodu a v konkurenci dalších sedmi týmů předvedli budoucnost československého hokeje. V týmu hrál například: Miroslav Ihnačák, Jan Vodila, Vladimír Růžička nebo Jiří Dudáček.³⁶⁶

Mistrovství světa a Evropy skupiny A se konalo od 14. do 27. dubna v Moskvě.³⁶⁷ Pro zrychlení turnaje byl systém upraven dle návrhu hokejového svazu

³⁶⁵ *Změny pravidel. Skončil kongres LIHG.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 110, ročník 58, 12. května 1978. s. 8.; *World hockey altered.* In: *Star-Phoenix.* Saskatoon, Saskatchewan, Kanada. Číslo 220, ročník 76. 8. července 1978, s. 6.

³⁶⁶ *Bez ztráty bodu.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 84, ročník 59. 9. dubna 1979, s. 8.

³⁶⁷ Skupina B ve složení: Čína, Dánsko, Japonsko, Maďarsko, NDR, Nizozemsko, Norsko, Rakousko, Rumunsko, Švýcarsko odehrála utkání ve dvou skupinách o pěti týmech v rumunském Galati od 16. do 24. března 1979. Za zvětšení počtu týmů ve skupině B mohl Fin Pentti Hyytiäinen, který měl v roce 1978 rakouské občanství a reprezentoval jej na mistrovství světa a Evropy. Dánsko však podalo protest, protože Pentti Hyytiäinen byl na začátku 60. let na třech mistrovství. A skupina byla rozšířena i o další týmy. Skupinu C měl hostit Peking, ale Čína odmítla udělit víza reprezentantům Jižní Koreje a proto byla skupina C přemístěna do španělské Barcelony, kde se k vzájemnému soupeření setkali reprezentanti Austrálie, Bulharska, Francie, Itálie, Jižní Koreje, Jugoslávie, Španělska, Velké Británie. *Dates announced for world hockey.* In: *The Vancouver Sun.* Vancouver, Britská Kolumbie, Kanada.

SSSR. Nově byly týmy rozděleny³⁶⁸ do dvou skupin po čtyřech, které v prvních třech dnech hrály systémem každý s každým. Následně z každé skupiny postoupila dvě nejlepší mužstva, která bojovala o 1. – 4. místo a zbývající čtyři týmy o 5. – 8. příčku. V tomto rozdělení bylo sehráno pět utkání. Vzájemný zápas postupujících i sestupujících týmů z prvního kola se započítával do celkového umístění týmu. Každý tým nastoupil na mistrovství osmkrát, ale pouze šest zápasů rozhodovalo o umístění v závěrečné tabulce.³⁶⁹

Do přípravy na šampionát v roce 1979 lze zařadit turnaj Ceny Izvestijí, který proběhl v Moskvě v prosinci 1978. Týmy Kanady, Švédska ani Finska nezasáhly do bojů o titul a hlavní soupeření se událo mezi SSSR a ČSSR. Remíza obou mužstev jen potvrdila vyrovnanost celků, ale Československo muselo Sovětskému svazu, vzhledem k horšímu skóre, první příčku přenechat a vývoj byl obdobný jako na mistrovství v roce 1978.³⁷⁰ Trenéři si zde mohli vyzkoušet nové brankáře Marcela Sakače a Jiřího Králíka, protože Jiří Holeček ukončil svou reprezentační kariéru a bylo mu umožněno odejít do EHC 70 Mníchov.³⁷¹

Nominace dvaadvaceti³⁷² hráčů do československého týmu pro reprezentaci na 45. mistrovství světa a 57. mistrovství Evropy proběhla 9. 4. 1979 a od konce března se širší výběr účastnil oficiální přípravy. Vzhledem k posunutému termínu šampionátu měli Karel Gut a Ján Starší pouze čtrnáct dnů na přípravu a sehrání mužstva, které se od minulého mistrovství velmi obměnilo, změna se týkala více než 1/3 hráčů. První část oficiální přípravy se odehrála v Teplicích, kde se hráči zregenerovali po zakončení ligové soutěže. Do Prahy bylo naplánováno závěrečné soustředění, které mělo ověřit

31. říjen 1978, s. 27.; **HOCKEYARCHIVES**. *Championnats du monde 1979*, [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1979.htm>, 10. července 2023, 8:00 hodin.

³⁶⁸ Dle výsledků na mistrovství světa v Praze v roce 1978. *Kongres mezinárodní federace ledního hokeje. Mistrovství světa nově*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 159, ročník 58. 8. července 1978, s. 8.

³⁶⁹ *Příští rok v Moskvě. Nový systém MS*. In: *Ibidem*. Číslo 111, ročník 58. 13. května 1978, s. 8.

³⁷⁰ *Soviets come back to take Izvestia title*. In: *The Leader-Post*. Regina. Saskatchewan, Kanada. 23. prosince 1978, s. 20.

³⁷¹ **ELITEPROSPECTS**. *Jiří Holeček*, [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/42833/jiri-holecek>, 3. srpna 2023, 10:00 hodin.

³⁷² Nově oproti původním dvaceti.

formu hráčů během přátelských utkání se Švédskem.³⁷³ Oba zápasy mužstvo suverénně vyhrálo, ale Švédský tým byl bez hráčů z NHL a WHA a neměl tedy finální podobu pro mistrovství v Moskvě. Čechoslováci do Moskvy odcestovali 12. dubna, aby již 14. dubna nastoupili proti mužstvu Finska.³⁷⁴

Výsledky prvního kola odpovídaly očekávání. Ze skupiny A do bojů o 1. – 4. místo postoupil Sovětský svaz bez jediné prohry a Švédsko s jednou uštědrěnou porážkou. Polsko a NSR v turnaji dále pokračovalo ve snaze udržet se v nejvyšší soutěži. Ve skupině B překvapivě Československo remizovalo s USA, ale nic to nezměnilo na celkovém postupu ČSSR a Kanady do finálové skupiny. Spojené státy americké se společně s Finskem přidaly k Polsku a NSR.³⁷⁵

V druhé části turnaje nastal neočekávanější okamžik, zápas favoritů, Československo – Sovětský svaz. Domácím hokejistům přinesl poměrně jednoduchou výhru, Čechoslovákům naopak nejvyšší porážku ze vzájemných zápasů 11:1. Na tomto výsledku se podepsala především první třetina, během které do československé branky padly čtyři puky, které byly v polovině případů zapříčiněné oslabením, kdy se hrálo 3 na 5. K výsledku taktéž přispěl hlavní rozhodčí kanadského původu Gregg Madill, který na trestnou lavici posílal hráče i za běžné zákroky. Celkově však mužstvo nehrálo hokej hodný vítěze mistrovství světa.³⁷⁶ O dva dny později v utkání ČSSR – Kanada padlo o pět branek více, ale tentokrát ve prospěch Československa, o což se ve velké míře zasadil Bohuslav Ebermann se čtyřmi vstřelenými brankami.³⁷⁷

Ani poslední zápasy na celkovém pořadí nic nezměnily. SSSR bez ztráty jediného bodu na první příčce, následován československými reprezentanty, kteří se však mohli pochlubit pouze třemi výhrami, jednou remízou a dvěma prohrami. Stříbro si odváželo Švédsko a bramborová medaile zůstala Kanadě, která vyhrála pouze jednou.

³⁷³ *Generálka se Švédskem. Liga skončila, přicházejí reprezentační povinnosti.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 73, ročník 59. 27. března 1979, s. 8.

³⁷⁴ *Čs. hokejisté dnes do Moskvy. Dva dny před zahájením MS.* In: *Ibidem.* Číslo 87, ročník 59. 12. dubna 1979, s. 8.

³⁷⁵ *Mohutný finiš bez výsledku.* In: *Ibidem.* Číslo 91, ročník 59. 18. dubna 1979, s. 8.

³⁷⁶ *Dosud nejvyšší porážka. Vynikající kolektivní výkon sovětských hokejistů.* In: *Ibidem.* Číslo 95, ročník 59. 23. dubna 1979, s. 8.

³⁷⁷ *Mistakes catch up to Canadians. Czech take advantage.* In: *The Sault Star.* Sault St. Marie. Ontario, Kanada. 24. dubna 1979, s. 10.

V druhé polovině tabulky se na pátém místě umístilo Finsko a dále NSR a USA. Poslední místo zbylo pro Polsko, které pro následující mistrovství sestoupilo do skupiny B.³⁷⁸

Hokejové mistrovství nebylo v zahraničním tisku hodnoceno co do organizace příliš pozitivně. Novinářům se nelíbil rozdíl v ceně ubytování mezi východními a západními státy. V hotelu Rusia, ve kterém byli ubytováni všichni akreditovaní novináři, stál pokoj se snídaní pro novináře mimo východní blok 60 rublů, kdežto například Čechoslováci za stejný pokoj i snídaní platili o dvě třetiny méně. Stížnosti se taktéž týkaly nefunkčnosti vybavení.³⁷⁹

Stejně jako v předchozích letech byla vyhlášena soutěž slušnosti, kterou vyhrálo Finsko. Československo se umístilo na třetí příčce, Kanada měla překvapivě pouze o 24 trestných minut více než první Finsko, avšak SSSR se propadl až na předposlední místo s celkovým počtem 105 trestných minut, následovala jej NSR s jednou minutou navíc. Novinářské All stars roku 1979 se dle očekávání skládalo především z hráčů SSSR. Na postu brankáře byl třemi sty novináři nejčastěji zvolen Vladislav Tretjak, mezi nejlepší obránce byl zvolen Valerij Vasiljev a jediný Čechoslovák Jiří Bubla, útočící trojice byla ve složení: Boris Michajlov, Vladimir Petrov a Valerij Charlamov. Na tomto mistrovství LIHG poprvé nevyhlášovala pouze tři nejlepší hráče, ale taktéž vytvořila nejlepší tým. Jména se poměrně shodovala s výběrem novinářů. Jedinou obměnu lze nalézt u posledních dvou útočníků. Vladimir Petrov a Valerij Charlamov byli nahrazeni Wilfem Paiementem z kanadského reprezentačního celku a Sergejem Makarovem z SSSR.³⁸⁰

³⁷⁸ *Johnston figures Canada should stay in world finals.* In: *The Leader-Post*, Regina, Saskatchewan Kanada. 28. dubna 1979, s. 36.

³⁷⁹ **Hoover Institution, Stanford, California.** 94305-6010, USA. Ferdinand Peroutka papers, Box 3, Call Number 84052. Americké listy.

³⁸⁰ *45. mistrovství světa a 57. mistrovství Evropy v číslech a výsledcích.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 20, ročník 27. 22. dubna 1979, s. 28 – 29.

Českoslovenští hokejisté v zámoří 70. léta 20. století

Václav Nedomanský

Václav Nedomanský, československý hokejista hrající na pozici útočníka, se narodil 14. března 1944 v Hodoníně. První seznámení s ledním hokejem proběhlo v rodném Hodoníně. Od sezóny 1962/63 působil ve Slovanu Bratislava.³⁸¹ Manželka Václava Nedomanského, Věra Cívínová, reprezentovala Československo v roce 1969 v běhu na lyžích na 10 km. Syn Václav se jím narodil v lednu 1971.³⁸² Václav Nedomanský studoval na Institutu telesnej výchovy a športu (dále jako ITVŠ), později přejmenovaného na Fakultu telesnej výchovy a športu v Bratislavě, kde zároveň působil v klubu Slovan Bratislava.³⁸³ Opakovaně se umísťoval na předních příčkách v hodnocení ligových střelců československé ligy.³⁸⁴

Součástí reprezentačního týmu byl již v sezóně 1964/65. Za československý národní hokejový tým na mistrovstvích nastoupil celkem osmdesátkrát a vstřelil 65 branek. V roce 1968 a 1972 byl platným členem olympijské výpravy na zimní olympijské hry a celkem třináctkrát se mu podařilo skórovat. Stal se nositelem jedné zlaté, čtyř stříbrných a tří bronzových medailí z mistrovství světa v ledním hokeji a stříbrné a bronzové medaile z olympijských her.³⁸⁵

Václava Nedomanského lákalo zámoří, kde by si mohl vylepšit své hráčské dovednosti. Opakovaně žádal o možnost být legálně vyslán do zahraničí, oficiální povolení mu bylo přislíbeno, ale mělo být uděleno až po třicátých narozeninách. V průběhu výjezdů do zahraničí s národním hokejovým týmem Československa obdržel

³⁸¹ **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: OB r. č. 11529 Br., s. 1924.

³⁸² *Ibidem.* Fond: Cesta, OB r. č. 11517 BN, s. 50 – 53.

³⁸³ **DUBROVAY, Štefan.** *Nedomanský nejlepším športovcom ITVŠ.* In: *Naša univerzita*, Číslo 9. – 10., ročník IV., 30. 1. 1964.

³⁸⁴ *Ibidem;* **ELITEPROSPECTS.** *Václav Nedomansky,* [online], dostupné z: <http://www.eliteprospects.com/player.php?player=42854>, 20. září 2017, 10:00 hodin.

³⁸⁵ *Ibidem.*

řadu nabídek z National Hockey League (dále jako NHL), které z důvodu možnosti oficiálního působení v zámoří odmítl.³⁸⁶

V archivu bezpečnostních složek je uložen záznam důvěrníka „D. Ferdy“ k možností odchodu Václava Nedomanského do zahraničí: *Někdy brzy po skončení mistrovství světa v Helsinkách* (v roce 1974 – pozn. aut.), *kde s ním několikrát jednali zástupci z profiligy, ho dva neznámí manažeři z klubu Atlanta Fleyers navštívili v bratislavském bytě a tam se s Vaškem dohodli, že Vašek znovu požádá ústřední orgány ČSTV (Československý svaz tělesné výchovy a sportu – pozn. aut.) o možnost odjezdu do Ameriky na dva až tři roky s celou rodinou.*³⁸⁷ I přesto, že Václav Nedomanský v Praze opakovaně jednal s vedením ČSTV, výjezd mu povolen nebyl.³⁸⁸

Václav Nedomanský, hrající v Bratislavě, vzhledem k téměř ukončenému vysokoškolskému vzdělání³⁸⁹ zažádal o přestup do Brna, který mu však byl taktéž zamítnut, a byl povolán k prezenční vojenské službě, kterou měl nastoupit v Jihlavě.³⁹⁰ Dle archivních zdrojů veřejnost předpokládala přestup Václava Nedomanského do Brna: *Někteří studenti se pozastavovali nad tím, proč emigroval především Nedomanský, když se hovořilo o tom, že má nastoupit do TJ ZKL Brno, kde by se zaručeně měl velmi dobře. Hrstka* (Lubomír Hrstka, hokejista – pozn. aut.) *však jejich názory opravil v tom směru, že je informoval o tom, že Nedomanský měl nastoupit do výkonu ZVS (základní vojenské služby – pozn. aut.) a měl z toho pravděpodobně obavy, protože osobně jednal na ÚV ČSTV s předsedou Himlem* (Antonín Himl – pozn. aut.) *a žádal jej, zda by mohl nastoupit do výkonu ZVS po dovolené v zahraničí.*³⁹¹ Václav Nedomanský i se synem a manželkou získali výjezdní povolení na rodinnou dovolenou ve Švýcarsku a Itálii od 28. 6. 1974,³⁹² následně se měl Václav Nedomanský hlásit

³⁸⁶ PINCHEVSKY, Tal. *Breakaway: From Behind the Iron Curtain to the NHL-The Untold Story of Hockey's Great Escapes*. New Jersey: John Wiley & Sons, 2012.; **Archiv bezpečnostních složek**. Cesta, OB r. č. 11517 BN, s. 50 – 53.

³⁸⁷ **Archiv bezpečnostních složek**., Cesta, OB r. č. 11517 BN, s. 50 – 53.

³⁸⁸ *Ibidem*.

³⁸⁹ Václav Nedomanský měl v září 1974 jít ke státním závěrečným zkouškám a měl by nárok na zkrácenou vojenskou službu.

³⁹⁰ *Ibidem*.

³⁹¹ *Ibidem*, s. 54.

³⁹² *Ibidem*.

k prezenční vojenské službě v Jihlavě.³⁹³ Václav Nedomanský i s rodinou odjel autem jen s menšími zavazadly, které neměly vzbudit pozornost. Po příjezdu do švýcarského Bernu Václav Nedomanský zažádal o udělení azylu z politických důvodů.³⁹⁴

³⁹³ Ibidem, s. 50 – 53.

³⁹⁴ Ibidem, Fond: Obrana, OB r. č. 11517 Br., s. 63.

Richard Farda

Lidmíle Fardové rozené Vostálové a Eduardu Fardovi, československému trenérovi ledního hokeje, se 18. listopadu 1945 v Brně narodil Richard Farda, který svou hokejovou kariéru zahájil v SK Zbrojovka Brno v sezóně 1962/63. V letech 1963 – 1965 vykonával vojenskou službu v Dukle Jihlava, následně získal angažmá v Tělovýchovné jednotě Závod kuličkových ložisek Brno (dále jako TJ ZKL Brno), kterou opustil až v souvislosti s emigrací v roce 1974.³⁹⁵

Na soupisce československého národního hokejového týmu byl od roku 1965. Na Zimních olympijských hrách v roce 1972 získal body za jednu vstřelenou branku a pět asistencí. Richard Farda ve své kariéře s národním hokejovým týmem vybojoval jednu zlatou, dvě stříbrné a tři bronzové medaile z mistrovství světa a jednu bronzovou medaili z olympijských her.³⁹⁶

V roce 1974 byl Richard Farda oficiálně zaměstnán jako technik Závodu kuličkových ložisek v Brně a jeho manželka ve stejném podniku zastávala místo výtvarnice. Richard Farda s manželkou a synem Richardem v Brně požádali o výjezd na čtrnácti denní dovolenou do Švýcarska a ten jim byl schválen.³⁹⁷ Hranice překročili v Mikulově 4. července 1974 automobilem značky Fiat a zpět do Československa se měli vrátit 18. července 1974.³⁹⁸ Richard Farda s rodinou po příjezdu do Švýcarska požádal o azyl z finančních důvodů. Pro švýcarské úřady se však nejednalo o závažný důvod a hrozila deportace zpět do Československa.³⁹⁹

³⁹⁵ JENŠÍK, Miloslav. *Zlatá kniha ledního hokeje: historie a současnost nejrychlejší sportovní hry*. Praha: XYZ, 2011.

³⁹⁶ Ibidem.; ELITEPROSPECTS. *Richard Farda*, [online], dostupné z: <http://www.eliteprospects.com/player.php?player=78379>, 20. září 2017, 13:00 hodin.

³⁹⁷ ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK, Fond: Cesta, OB r. č. 11517 Br, s. 77.

³⁹⁸ Ibidem, Výjezdní doložka Richard Farda, Karta emigrace; Ibidem, Fond: Švýcarsko, OB r.č. 11529, s. 43.

³⁹⁹ Ibidem, Fond: Obrana, OB r. č. 11517 Br., s. 63

Václav Nedomanský a Richard Farda

Českoslovenští reprezentanti Richard Farda a Václav Nedomanský se setkali až ve Švýcarsku. O svém úmyslu emigrovat navzájem nevěděli, ale díky společným kontaktům se po příjezdu ubytovali u společného známého Eduarda Bílka, který jim pomohl s problémy, které ve Švýcarsku nastaly.⁴⁰⁰

Václava Nedomanského ve Švýcarsku oslovili zástupci kanadského týmu Toronto Toros, který působil ve World Hockey Association (dále jako WHA), jež se snažila konkurovat NHL. Václav Nedomanský v Bernu podepsal kontrakt na pět let. Výše finanční odměny, která ze smlouvy plynula, se v pramenech liší, ale hovoří se o 800 000,⁴⁰¹ 750 000⁴⁰² a 450 000 kanadských dolarů.⁴⁰³

Richard Farda do Švýcarska neemigroval s ambicemi brát v zámoří, ale v souvislosti s podpisem smlouvy mezi Nedomanským a Toronto Toros přijal nabídku na dva roky do stejného hokejového týmu. Přesná výše finanční odměny se v pramenech rozchází. S jistotou víme, že se jednalo o nižší částku než v případě Václava Nedomanského. Nejčastěji se v archivních pramenech hovoří o 80 000 kanadských dolarů.⁴⁰⁴

*Jeho manželka se synem Richardem jsou trvale ve Švýcarsku, mají potíže se zvládnutím cizího jazyka, mají učitele, jehož jméno nebylo zjištěno, aby je připravil pro lepší zvládnutí cizího jazyka.*⁴⁰⁵ Rodina Richarda Fardy se následně do Kanady také odstěhovala:⁴⁰⁶ *Ludmila Fardová je mnohem spokojenější v Kanadě, než byla ve Švýcarsku. Jednak má Farda asi dvojnásobně vyšší plat, než by dostal ve Švýcarsku, a na druhé straně má Fardová zájem, aby byli sami, dál od různých kamarádů, proti čemuž měla výhrady již v ČSSR.*⁴⁰⁷

⁴⁰⁰ Ibidem, Fond: Cesta, OB r. č. 11517 Br, s. 77.

⁴⁰¹ Ibidem, s. 71.

⁴⁰² PINCHEVSKY, Tal. *Breakaway: From Behind the Iron Curtain to the NHL-The Untold Story of Hockey's Great Escapes*. New Jersey: John Wiley & Sons, 2012

⁴⁰³ **Archiv bezpečnostních složek**, Fond: Cesta, OB r. č. 11517 Br., s. 45.

⁴⁰⁴ Ibidem.

⁴⁰⁵ Ibidem, s. 70.

⁴⁰⁶ Ibidem.

⁴⁰⁷ Ibidem, Fond: Emigrace, OB r. č. 11529.

Václav Nedomanský s rodinou odcestoval v polovině července roku 1974. První dva roky působil v Toronto Toros, ale tým se následně přejmenoval na Birmingham Bulls. Již v průběhu sezóny 1977/78 začal hrát v NHL za Detroit Red Wings, následně podepsal smlouvu s New York Rangers, profesionální hokejovou dráhu zakončil v Saint Louis Blues sezóně 1982/83. Hokeji se i nadále věnoval na postu trenéra v Německu a Rakousku.⁴⁰⁸

Richard Farda působil po boku Václava Nedomanského ve WHA celkem tři roky, následně se i s rodinou vrátil do Curychu ve Švýcarsku. Richarda Farda vyučoval v tenisové škole a i nadále se věnoval lednímu hokeji. Ludmila Fardová pracovala v letecké společnosti Swiss Air.⁴⁰⁹ Po sametové revoluci se Richard Farda stal trenérem v extraligových soutěžích Československa a později i České republiky.⁴¹⁰

Crha Jiří

Jiří Crha se narodil v Pardubicích 13. dubna 1950 Vlastě Crhové rozené Rechové a Rudolfovi Crhovi. Vystudoval střední průmyslovou školu v Pardubicích a v roce 1976 začal studovat na Fakultě tělesné výchovy a sportu v Praze. V roce 1971 se oženil s Marcelou Kargerovou a společně s dcerou Martinou a Renatou bydleli v rodinném domě v Pardubicích.⁴¹¹

První zápas na postu brankáře odehrál za Dynamo Pardubice,⁴¹² kde byl až do svého nástupu na základní vojenskou službu v roce 1969. Jeho vojenská kariéra je spjata s klubem ASD Dukla Jihlava, kde působil až do roku 1971 a odehrál zde 51 zápasů. Následně se vrátil zpět do svého domovského klubu v Pardubicích. V sezóně 1967-1968 byl na soupisce národního hokejového týmu hráčů do devatenácti let, odkud plynule přešel do československé reprezentace, kde působil až do roku 1979. O post

⁴⁰⁸ Ibidem.

⁴⁰⁹ Ibidem, Fond: Švýcarsko, OB r.č. 11529 BN. s. 17.

⁴¹⁰ JENŠÍK, Miloslav. *Zlatá kniha ledního hokeje: historie a současnost nejrychlejší sportovní hry*. Praha: XYZ, 2011.

⁴¹¹ **Archiv bezpečnostních složek**. Sbíрка Správa vyšetřování StB – vyšetřovací spisy (V): arch. č.V-5471 HK, s. 34.

⁴¹² Od roku 1960 byl název klubu změněn na Tesla Pardubice. ELITEPROSPECTS. *Jiri Crha*, [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/83754/jiri-crha?sort=season>, 6. června 2019, 11:00 hodin.

brankáře se dělil s Jiřím Holečkem a Vladimírem Dzurillou. Za vzornou reprezentaci mu byl udělen titul Mistr sportu.⁴¹³

Dne 9. července 1979 odjel společně se svou manželkou a dětmi na soukromou turistickou cestu do Jugoslávie, Rakouska, Švýcarska a NSR. Z Jugoslávie příbuzným zaslali pohled datovaný 20. července 1979. Rudolf Crha, bratr Jiřího Crhy, se měl o možné emigraci dozvědět telefonicky následujícím způsobem: *V rozhovoru mi řekl, že už se to nedá, já jsem se ho ptal, co tím myslí, ale on stále opakoval tato slova. Podle jeho způsobu vyjadřování jsem si myslel, že má něco upito.*⁴¹⁴ Dovolená měla být ukončena k termínu 30. července 1979. K návratu však nedošlo a celá rodina se od 31. července 1979 zdržovala v cizině bez povolení československých úřadů.⁴¹⁵ Dle výpovědi všech svědků, kteří byli předvoláni na Krajskou správu SNB v Hradci Králové, měli být důvodem emigrace Jiřího Crhy lepší finanční podmínky v zamoří a možnost hrát lední hokej v NHL.⁴¹⁶ V knize *Breakaway: From Behind the Iron Curtain to the NHL* je naopak popsáno, že Jiří Crha se u funkcionářů svého domovského týmu informoval o možnostech hrát v zamoří, ale bylo mu řečeno, že povolení k výjezdu mu bude uděleno nejdříve ve věku 36 let.⁴¹⁷ Jiří Crha a Marcela Crhová byli 2. září 1979 obviněni z trestného činu opuštění republiky podle § 109 odst. 2 trestního zákona, na základě toho jim byl zabaven majetek.⁴¹⁸

Do Kanady nejdříve odletěl Jiří Crha, 10. září 1979, následně po zařízení všeho potřebného přiletěla i manželka s dcerami. Spoluhráč z Tesly Pardubice, Jiří Novák, v protokolu zde dne 22. září 1979 uvedl: *Po turnaji Rudé právo jsem zůstal v Praze a byl jsem si zařizovat nějaké věci na ÚV ČSTV. Zde jsem se dozvěděl, že Crha odletěl do Kanady k mužstvu Toronto a že zde má dělat třetího až čtvrtého brankáře. Dále jsem se dozvěděl, že za podpis smlouvy s tímto mužstvem dostal 60 000 dolarů, ze kterých pak*

⁴¹³ **Archiv bezpečnostních složek.** Sbíрка Správa vyšetřování StB – vyšetřovací spisy (V): arch. č. V-5471 HK, s. 33 – 34.

⁴¹⁴ *Ibidem*, s. 14.

⁴¹⁵ *Ibidem*, s. 4, 13.

⁴¹⁶ *Ibidem*, s. 1 – 46.

⁴¹⁷ **PINCHEVSKY, Tal.** *Breakaway: From Behind the Iron Curtain to the NHL-The Untold Story of Hockey's Great Escapes.* New Jersey: John Wiley & Sons, 2012, kapitola 4.

⁴¹⁸ Jednalo se o rodinný dům včetně vybavení, vkladní knížky, nevyplacené mzdy a peněžní poukázky a tuzexové konto. **Archiv bezpečnostních složek.** Sbíрка Správa vyšetřování StB – vyšetřovací spisy (V): arch. č. V-5471 HK, s. 1 – 2, 10 – 11.

musí zaplatit daně a tak mu zbude asi tak kolem 30 – 35 000 dolarů. Vzhledem k tomu, že jsem jako hráč reprezentačního družstva ČSSR v ledním hokeji několikrát navštívil Kanadu, vím, že tato částka je velmi malá, nízká oproti částkám, za které tam hrají jiní zahraniční hráči, např. Švédové a Finové.⁴¹⁹ Ze zahraničních zdrojů není jasná částka, která byla přislíbena za první smlouvu, ale za smlouvu z roku 1981 Jiří Crha obdržel 55 000 kanadských dolarů, zároveň však získal podpisový bonus 30 000 kanadských dolarů. Mimo jiné smlouva umožňovala navýšení částky v případě vyššího počtu odehraných zápasů a další bonusy. Spolupráci ukončil 30. listopadu 1982, kdy po prvním odehraném zápase podepsal bezpodmínečné propuštění. Celkově si Jiří Crha od roku 1981 do 1982 v Kanadě vydělal 52 966 amerických dolarů.⁴²⁰ Následně se přesunul zpět do Evropy, kde hrál v SV Bayreuth a EHC Freiburg.⁴²¹

Jiří Crha byl prvním československým brankářem hrajícím v NHL, celkově odehrál 69 zápasů v NHL za Toronto Maples Leafs, 8 zápasů v AHL za New Brunswick Hawks a St. Catharines Saints a 2 zápasy v CHL za Cincinnati Tigers. Do povědomí se zapsal se i díky svým výstředním maskám, které během zápasů používal.⁴²²

⁴¹⁹ Ibidem, s. 45 – 46.

⁴²⁰ V přepočtu na dnešní měnu by se jednalo o 156 246 dolarů.

⁴²¹ ELITEPROSPECTS. *Jiri Crha*, [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/83754/jiri-crha?sort=season>, 6. června 2019, 11:00 hodin.; HOCKEYZONEPLUS. *Jiri Crha*, [online], dostupné z: <https://hockeyzoneplus.com/salaries/66070-jiri-crha>, 5. září 2022, 11:00 hodin.

⁴²² Ibidem.

80. léta 20. století

Na konci 70. let 20. století začala řada států a občanských sdružení poukazovat na porušování lidských práv Sovětským svazem. Poslední kapkou jistě byla sovětská intervence v Afghánistánu, k níž došlo 27. prosince 1979.⁴²³ Na základě těchto skutečností se řada států rozhodla oficiálně bojkotovat Letní olympijské hry konané v roce 1980 v Moskvě⁴²⁴ a zároveň se uvažovalo i o přerušení hokejových vztahů. Kanada odložila pořádání kanadského poháru v roce 1980 s odůvodněním, že vzhledem k vojenským aktivitám SSSR nebylo možné najít dostatek sponzorů a hráčů, kteří by se turnaje zúčastnili.⁴²⁵

Odpovědí na bojkot Olympijských her v Moskvě byla neúčast sportovců z východní Evropy a spřátelených republik Sovětského svazu na Olympijských hrách v Los Angeles v roce 1984. Zimních olympijských her se tato situace významněji nedotkla, ale v novinách je jasně patrná nepřátelská politika Východu a Západu.

V roce 1981 došlo k důležité dohodě mezi Československou hokejovou federací a kanadsko-americkou profesionální Národní hokejovou ligou. Československo nabídlo poslat legálně do NHL československé hráče, jež splní předem dané podmínky.⁴²⁶ Na základě toho ČSSR požadovalo, aby ilegálním československým emigrantům nebylo umožněno osmnáct měsíců hrát v NHL. Tato úmluva nebyla dodržována ve všech případech, ale na začátku 80. let se NHL snažila domluvené podmínky nepřekračovat.⁴²⁷

Pohár Izvestijí se konal jak na konci roku 1979, tak i po celá 80. léta 20. stol. v prosincovém termínu. Až do roku 1985 se na prvním místě nic neměnilo a vítězství

⁴²³ **HYNEK, Nikola; EICHLER, Jan.; MAJERNÍK, Lubomír.** *Konflikt a obnova v Afghánistánu: kontext, prostředí a zájmy.* Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012.

⁴²⁴ *House group approves boycott.* In: *Lodi California News-Sentinel*, Lodi, Kalifornie, USA. Číslo: 12735, ročník: 99, 23. ledna 1980. s. 19.

⁴²⁵ *Plug pulled on Canada Cup tournament.* In: *The Vancouver Sun*. Vancouver Britská Kolumbie, Kanada. Číslo 253, ročník 93. 30. dubna 1980, s. D2.

⁴²⁶ Hráči muselo být alespoň 30 let a měl mít odehráno alespoň 150 zápasů v reprezentačním mužstvu ČSSR.

⁴²⁷ **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Theodor Procházka papers, Box 3, Call Number 81104. Zpravodaj ve Washingtonu.

Sovětského svazu bylo běžnou praxí. Další pořadí se průběžně obměňovalo, ale nejčastěji se na druhé a třetí příčce střídali reprezentanti ČSSR, Švédska a Finska. V roce 1985 bylo na první příčce Československo, aby jej v následujícím roce vystřídalo opět SSSR. Do čela tabulky se postupně propracovala Kanada, které se v roce 1987 podařilo zvítězit. Jednalo se však pouze o ojedinělé vítězství, protože v roce 1988 a 1989 se do čela opět vrátil Sovětský svaz.

Zimní olympijské hry v 80. letech 20. století

XIII. ZOH – 1980

V případě kandidatury města z USA byl americkým olympijským výborem vytvořen speciální systém schválení, který zahrnoval referendum v regionu. Obyvatelé Lake Placid⁴²⁸ konání her odsouhlasili, což se od dob povinných referend v žádné jiné oblasti nepovedlo. Lake Placid muselo kromě výše zmíněného omezit počet návštěvníků vzhledem k ochraně životního prostředí a vytvořit finanční plán pro výstavbu sportovišť, který odsouhlasila vláda, kongres a prezident Spojených států amerických.⁴²⁹

I po splnění podmínek amerického olympijského výboru nebylo pořadatelství Lake Placid jisté, protože o Zimní olympijské hry v roce 1980 měli zájem další čtyři kandidáti: Oslo,⁴³⁰ Banff,⁴³¹ Chamonix⁴³² a Garmisch-Partenkirchen.⁴³³ V průběhu léta 1974 všichni svou kandidaturu stáhli a Lake Placid se stalo jediným žadatelem o konání her. Žádost byla Mezinárodním olympijským výborem schválena na zasedání ve Vídni 23. října 1974.⁴³⁴ Zimní olympijské hry se díky tomu do Lake Placid vrátily po 48 letech. Jednalo se o třetí zimní olympijské hry na území USA a čtvrté hry pořádané mimo Evropu.⁴³⁵

Finance na vybudování⁴³⁶ zařízení a organizaci Zimních olympijských her v Lake Placid, byly naplánovány ze tří zdrojů: The Lake Placid 1980 Olympic Games,

⁴²⁸ 726 obyvatel se vyjádřilo pro pořádání her, 576 místních hlasovalo proti a 70 hlasovacích lístků bylo prázdných. *Voters OK Olympic Bid*. In: *Fort Worth Star Telegram*. Fort Worth, Texas. Číslo 259, ročník 93. 17. října 1973, s. 3C.

⁴²⁹ *Official Report of the 1980 Olympic Winter Games*. Ed Lewi Associates, Inc.: 1980, s. 15.

⁴³⁰ Norsko

⁴³¹ Kanada

⁴³² Francie

⁴³³ NSR

⁴³⁴ *Moscow, Lake Placid Olympic Hosts*. In: *Abilene Reporter-News*. Abilene, Texas, USA. Číslo 128, ročník 94. 23. října 1974, s. 8C.

⁴³⁵ 1932 Lake Placid, USA, 1960 Squaw Valley, USA, 1972 Sapporo Japonsko (v roce 1940 měly být zimní olympijské hry v japonském Sapporo, ale pořadatelství bylo zrušeno z důvodu 2. sv. války)

⁴³⁶ Částečně i rekonstrukci stávajících prostor, protože byl využit i zrekonstruovaný prostor z III. ZOH v Lake Placid.

Inc.,⁴³⁷ Vláda Spojených států amerických⁴³⁸ a stát New York⁴³⁹. The Lake Placid 1980 Olympic Games, Inc. byla právnická osoba vytvořená pro možné sponzorské dary a platbu za marketingové služby v rámci olympijských her. Prostředky byly uloženy a následně použity na administrativní záležitosti související s pořádáním her. Kapitál vlády Spojených států amerických a státu New York byl využit na vybudování technické infrastruktury a objektů pro ZOH zahrnující sportoviště, olympijskou vesnici a zázemí pro novináře.⁴⁴⁰ Celkové náklady se vyšplhaly na 363 milionů dolarů. Federální vláda se podílela 179 miliony dolarů, Stát New York přispěl 63 miliony dolarů a The Lake Placid 1980 Olympic Games, Inc. uhradil 33% z celkové částky, tedy 121 milionů dolarů.⁴⁴¹

Olympijská vesnice byla vybudována v Ray Brook, 11,26 km od Lake Placid. Kapacita byla připravena pro 1 200 reprezentantů a 600 osob z realizačních týmů. Celková rozloha činila 14,57 hektarů, na kterých se nacházelo 11 stálých budov a řada staveb rozebíratelných.⁴⁴² Předem bylo stanoveno následující využití budov olympijské vesnice. Počítalo se s investicí 300 000\$, díky kterým mohl být celý komplex přebudován na federální věznici s minimální ostrahou zaměřující se na mladistvé.⁴⁴³ Řada místních obyvatel proti využití olympijské vesnice tímto způsobem protestovala, ale již na konci září 1980 byla slavnostně otevřena a v říjnu 1980 byli přivezeni první vězni.⁴⁴⁴ Funkční je do dnešních dnů pod názvem FCI Ray Brook.⁴⁴⁵

⁴³⁷ Bylo naplánováno použít 46 700 000\$.

⁴³⁸ Konkrétně měl do her vložit 69 110 350\$.

⁴³⁹ S rozpočtem 25 565 000\$

⁴⁴⁰ **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Albert H. Arkus papers, Box 6, Call Number 2011C21. Olympics, Financial Fact Sheet.

⁴⁴¹ **The USA Government.** *Costs to Plan and Stage the Games in the United States.* United States General Accounting Office: 2001. [online], dostupné z: <https://www.gao.gov/assets/gao-02-140.pdf>, 31. června 2018. 19:00 hodin.

⁴⁴² **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Albert H. Arkus papers, Box 6, Call Number 2011C21. Olympics, Olympic Village 1980.

⁴⁴³ Ibidem. Box 5, Call Number 2011C21. Olympics, Overview facts about building the Olympics.

⁴⁴⁴ *Transformation complete Olympic Village now a jail.* In: *Democrat and Chronicle.* Rochester, New York, USA. Ročník 148. 27. září 1980, s. 6A.

⁴⁴⁵ **FCI Ray Brook** [online], dostupné z: <https://www.bop.gov/locations/institutions/rbk/>, 31. června 2018, 19:00 hodin.

Pořadatelé her v průběhu roku 1979 uspořádali řadu šampionátů a soutěží, které měly ověřit připravenost ubytovacích kapacit i sportovišť před budoucími hrami.⁴⁴⁶ Mezi testovací soutěž nového Olympic Ice Center patřila Mezinárodní nortonská soutěž v krasobruslení, která probíhala od 20. do 23. září 1979 nebo například hokejový turnaj na konci roku 1979.⁴⁴⁷ Připravenost ubytovacích kapacit i prostor pro soutěže v běhu na lyžích otestovaly i dvě akce v prosinci 1978 a 1979.⁴⁴⁸

Pochodeň pro olympijský oheň byla navržena Donem MacFarlandem a vyrobila ji firma Cleanweld Products, Inc. z Los Angeles. Koncipována byla na možnou nepřízeň počasí, jež zahrnovala déšť, sníh i vítr, a provozní teplota se pohybovala od 32,2°C do 17,78°C. Cesta olympijské pochodně započala v Olympii 30. ledna 1980. Oheň byl zažehnut slunečními paprsky během speciálního ceremoniálu v Hérině chrámu.⁴⁴⁹ Následovala letecká přeprava na letiště v Langley, odkud byla námořnictvem USA přemístěna lodí do Yorktownu v USA, což odkazovalo na cestu osadníků do zámoří. Z Yorktownu započal běh olympijské pochodně, který trval devět dní. Zajímavostí bylo rozdělení na dva samostatné okruhy ve městě Albany, jež bylo načasováno tak, aby oba běžci do Lake Placid přiběhli ve stejnou dobu. Následně byl oheň uchován v Olympic Ice Center až do zahájení her.⁴⁵⁰

Slavnostní ceremoniál k zahájení Zimních olympijských her byl přístupný pro 25 000 diváků, kteří vyslechli orchestr a sbor zahrnující 600 osob. Zároveň byl vybrán jeden z dvaapadesáti běžců, kteří dopravovali olympijský oheň 1 600 km z Yorktownu do Lake Placid, aby zapálil oheň z pochodně a tím zahájil hry.⁴⁵¹ Ostatních jednapadesát

⁴⁴⁶ **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Albert H. Arkus papers, Box 6, Call Number 2011C21. Olympics, Eleventh report 1980 Olympic Winter Games.

⁴⁴⁷ Účastníci: ČSSR- B, SSSR- B, Švédsko- B, olympijský výběr USA a Kanady. *Unbeaten U.S. ices Soviets, 5-3*. In: *The Reporter Dispatch*. White Plains, New York, USA. 24. prosince 1979, s. 7B.

⁴⁴⁸ *Official Report of the 1980 Olympic Winter Games*. Ed Lewi Associates, Inc.: 1980, s. 47.

⁴⁴⁹ *Olympic Flame Lit*. In: *Cambridge Evening News*. Cambridge, Cambridgeshire, Velká Británie. Číslo 28 071. 30. ledna 1980, s. 1.; Fotografický archiv autora. Le Musée Olympique, Lausanne.

⁴⁵⁰ **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Albert H. Arkus papers, Box 6, Call Number 2011C21. Olympics, Olympic Torch Run.

⁴⁵¹ Byl to rodák z Lake Placid, bobista Charles Kerr, reprezentant USA. **DOBROVODSKÝ, Vladimír**. *Olympijské hry 1980. Hry 22. Olympiády, Moskva: 23. Zimní olympijské hry, Lake Placid*. Bratislava: Olympia, 1981. s. 239.

nosičů bylo taktéž přítomno a měli za úkol reprezentovat státy USA a Washington D. C.⁴⁵²

Centrum pro novináře bylo vytvořeno z budovy místní střední školy, která byla po ukončení olympijských her transformována zpět. Pro televizní přenosy byla vybudována nová stavba na letišti a po skončení her začala sloužit místní dopravní společnosti.⁴⁵³ Přímo v Lake Placid bylo k dispozici 10 000 lůžek pro návštěvníky her. Dalších 50 000 sportovních příznivců ubytovala okolní města. Pro fanoušky bylo připraveno celkem 550 000 vstupenek. Ceny na jednotlivé sportovní akce se pohybovaly od 10 do 60 dolarů a průměrná cena byla 25\$. Všechny vstupenky zahrnovaly i hromadnou dopravu po Lake Placid.⁴⁵⁴ Návštěvníci za vstupné utratili celkem 13 milionů dolarů.⁴⁵⁵

Maskotem olympijských her byl živý mýval Rocky, jenž byl umístěn v zoologické zahradě v Utice. V rámci propagace byl přejmenován na Roni,⁴⁵⁶ protože toto jméno odkazovalo na tradici Irokézů v oblasti Lake Placid. V roce 1979 bylo toto osířelé zvíře oficiálně představeno na ledové ploše Olympijského stadiónu v Lake Placid,⁴⁵⁷ ale nakonec byl nahrazen člověkem převlečeným za mývala. Oficiálním důvodem byla finanční stránka a nemožnost využít živého mývala na všech propagačních akcích k olympijským hrám. Ředitel zoologické zahrady však finanční stránku věci popřel a ještě před zahájením her se rozvířil skandál.⁴⁵⁸ Dalším pomocníkem v propagaci byl robot Kobot,⁴⁵⁹ který ve třidvaceti městech v rámci USA na ledních stadiónech šířil povědomí o zimních olympijských hrách a především se

⁴⁵² **BAKER, Eugene H; BAKER, Donna.** *XIII. Olympic Winter Games. Lake Placid, 1980.* Rand McNally: Chicago, 1979. s. 226.

⁴⁵³ *Official Report of the 1980 Olympic Winter Games.* Ed Lewi Associates, Inc.: 1980, s. 47.

⁴⁵⁴ **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Albert H. Arkus papers, Box 6, Call Number 2011C21. Olympics, Information on Tickets.

⁴⁵⁵ *Lake Placid 80. Olympic opening ceremony.* Sport & Culture U.S.A.: Salt Lake City, Utah, 1980. s. 37.

⁴⁵⁶ Návrh na jméno zaslal Tom Golonka z Guilderlandu.

⁴⁵⁷ 'Roni' the Olympic mascot. In: *The Morning Call.* Allentown, Pennsylvanie, USA. Číslo 28 644. 12. září 1979, s. C1

⁴⁵⁸ *Man-made racoon steps in for 'Roni'.* In: *The Standard-Star.* New Rochelle, New York, USA. 9. února 1980, s. B18.

⁴⁵⁹ Oficiální maskot firmy Coca Cola.

snažil získat peníze pro Olympijskou nadaci Lake Placid.⁴⁶⁰ Hrubý výnos z prodeje vysílacích práv byl ve výši 20 995 000\$.⁴⁶¹ Na podpoře her, ať už finanční nebo materiálové, se podílelo více než 200 firem a organizací.

Zimní olympijské hry v Lake Placid nabídly 1 072 reprezentantům prokázat svou zdatnost v deseti sportech, jež zahrnovaly třicet osm sportovních disciplín.⁴⁶² Cenou pro vítěze byly medaile o průměru 8cm a jednalo se o druhé největší medaile v historii.⁴⁶³ Celkově bylo uděleno 220 medailí⁴⁶⁴ 187 sportovcům z devatenácti zemí světa. Nejúspěšnějším sportovcem Zimních olympijských her byl Eric Heiden, který pro USA získal pět zlatých medailí v rychlobruslařských soutěžích.⁴⁶⁵

Atmosféru her značně ovlivnily výstupy prezidenta Jimma Cartera proti moskevskému pořadatelskému Letních olympijských her v roce 1980. Navrhoval odebrání pořadatelskému. V případě, že by toto řešení Mezinárodní olympijský výbor nevyužil, vyhrožovalo USA bojkotem her. Konference, která byla k tomuto tématu svolána ještě před samotným začátkem her, přišla s prohlášením, že Moskvě pořadatelskému nebude odebráno.⁴⁶⁶

Problémy těchto Olympijských her se týkaly především dopravy. Do Lake Placid byl zakázán příjezd automobilů i taxíků a jedinou možností bylo přepravovat se pomocí autobusů hromadné dopravy. Doprava nebyla zařízena v dostatečném rozsahu a stížnosti na špatnou organizaci se kupily, časy přepravy neúměrně narůstaly

⁴⁶⁰ *Robots Roam Supermarket. Aisle Plugging Coca-Cola.* In: *Intelligencer Journal.* In: Lancaster, Pennsylvania, USA. Číslo 91, ročník 186. 2. října 1979, s. 26.

⁴⁶¹ Z této částky 7 959 000\$ patřilo Mezinárodnímu olympijskému výboru

⁴⁶² *Olympic Marketing 1980 – 2001* In: *Marketing Matters.* The Olympic Marketing Newsletter. International Olympic Committee: červenec 2001. Číslo 19. [online], dostupné z: https://stillmed.olympic.org/Documents/Reports/EN/en_report_273.pdf, 2. září 2023, 10:00 hodin.

⁴⁶³ Největší medaile do té doby měřila 10 cm a byla udělována na olympijských hrách v Berlíně roku 1936.

⁴⁶⁴ 73 zlatých, 74 stříbrných a 73 bronzových medailí.

⁴⁶⁵ *Official Report of the 1980 Olympic Winter Games.* Ed Lewi Associates, Inc.: 1980, s. 97.

⁴⁶⁶ *Nenecháme si diktovat!* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 33, ročník 60. 8. února 1980, s. 8.

a způsobovaly nemalé problémy nejenom divákům, ale i novinářům a sportovním činitelům, kteří se nemohli včas dostavit na předem ohlášené akce.⁴⁶⁷

Při večerním udílení prvních medailí po závodě v běhu na lyžích na 30 km zapomněli pořadatelé sovětským sportovcům oznámit čas a místo ceremonie. Na základě toho se Nikolaj Zimjatov, jenž měl obdržet zlatou medaili, ani stříbrný Vasilij Ročev k udílení medailí nedostavili. S oficiální omluvou jim byly medaile předány dodatečně.⁴⁶⁸

Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Lake Placid

Olympic Ice Center bylo místo určené pro lední hokej a krasobruslařské závody. Nově vystavěný areál⁴⁶⁹ sestávající ze čtyř samostatných ledových ploch⁴⁷⁰ zahrnoval i původní ledovou plochu pro Zimní olympijské hry v roce 1932, ale stavba byla několikanásobně rozšířena až na 5 855,21 m². Budova byla vybavena prostorem pro občerstvení, šatnami i technickým zázemím. Po ukončení her mohl být prosto využit občanským centrem, jednoduchou transformací umožňoval vytvoření basketbalového hřiště nebo koncertního sálu pro kulturní akce.⁴⁷¹

V rámci Zimních olympijských her zabral turnaj v ledním hokeji šest dnů, během kterých bylo dohromady odehráno 35 zápasů. Návrh výboru Lake Placid pro olympijské hry o účasti osmi nejlepších týmů světa byl ze strany LIHG zavržen. Namísto toho byl vytvořen systém dvou samostatných skupin zahrnujících 6 týmů, v turnaji označených červenou a modrou barvou. Po odehrání vzájemných utkání ve skupině postupovaly první dva týmy do finále, ve kterém se započítávaly vzájemné zápasy z prvního kola turnaje.⁴⁷² Rozpis turnaje ledního hokeje byl schválen na zasedání LIHG v Haagu, 21 - 22. září 1979. V červené skupině byli reprezentanti Finska,

⁴⁶⁷ *First 'flop' at The Games.* In: *The Windsor Star.* Windsor, Ontario, Kanada. 13. února 1980, s. 21.

⁴⁶⁸ *Lake Placid vows to get a handle on problems.* In: *Detroit Free Press.* Detroit, Michigan, USA. Číslo 288, ročník 149. 16. února 1980, s. 4D.

⁴⁶⁹ S výstavbou se započalo již na jaře 1977. *Official Report of the 1980 Olympic Winter Games.* Ed Lewi Associates, Inc.: 1980, s. 47.

⁴⁷⁰ V tehdejší době nikde jinde na světě nebylo tolik ledových ploch na jednom místě než právě v Lake Placid.

⁴⁷¹ **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Albert H. Arkus papers, Box 6, Call Number 2011C21. Olympics, Unique Ice Center.

⁴⁷² *Official Report of the 1980 Olympic Winter Games.* Ed Lewi Associates, Inc.: 1980, s. 54 - 59.

Holandska, Japonska, Kanady, Polska a Sovětského svazu. Do modré skupiny patřily týmy Československa, Norska, NSR, Rumunska, Švédska a USA.⁴⁷³

Oproti běžným standardům měly stadióny poměrně malou kapacitu, maximálně 8 500 míst, a zároveň se lední hokej střídal i se soutěžemi v krasobruslení a tréninky obou sportů musely být často naplánovány na brzké ranní hodiny. Na 35 zápasů přišlo celkem 144 700 diváků. K nejnavštěvovanějším zápasům patřily finálové zápasy.⁴⁷⁴ Účast na zápasech by byla vyšší, pokud by se turnaj odehrál ve větších prostorách, takto se jednalo spíše o komorní atmosféru, v některých případech s pěti sty fanoušky.⁴⁷⁵ I přesto, že bylo finále přesunuto do největší haly, nebyli uspokojeni všichni žadatelé o vstupenky, protože kapacita činila 8500 osob.⁴⁷⁶ Oficiální statistiky zaznamenaly na posledním zápase turnaje⁴⁷⁷ účast 10 000 diváků, přičemž 2 000 fanoušků se muselo tísnit v průchodech a v uličkách stadiónu.

SSSR od roku 1964 hokejový turnaj v rámci zimních olympijských her vždy vyhrálo, sérii výher na mistrovství světa přerušilo dvakrát Československo,⁴⁷⁸ ale ani tyto dvě prohry nic neměnily na jeho pozici favorita v rámci roku 1980. Před turnajový zápas s reprezentanty USA v Madison Square Garden taktéž dopadl ve prospěch Sovětů. Na medailové umístění aspirovaly ČSSR, Švédsko, Finsko, USA a Kanada. O vyšším umístění se uvažovalo v případě NSR.⁴⁷⁹ Po prvním zápase vzaly prognózy za své. Finsko prohrálo s týmem Polska, Rumunsko překonalo NSR a výsledky Československa se taktéž nevyvíjely dle nejideálnějšího scénáře. Celkově byl hokejový olympijský turnaj pln překvapení, která vyvrcholila ve vítězství mladého týmu USA,

⁴⁷³ Bohatý hokejový kalendář. Na olympijských hrách zahajujeme s Norskem. In: Rudé právo, Organ ústředního výboru komunistické strany Československa. Číslo 227, ročník 60. 26. září 1979, s. 8.

⁴⁷⁴ Official Report of the 1980 Olympic Winter Games. Ed Lewi Associates, Inc.: 1980, s. 54 - 59.

⁴⁷⁵ Kapacita menší Olympijské arény byla pouze 1 000 fanoušků.

⁴⁷⁶ Pre-Olympic Information. Ice Hockey. XIII. Olympic Winter Games, Lake Placid, N.Y. United States Olympic Committee: 1979. s. 4 – 6.

⁴⁷⁷ Finsko-USA.

⁴⁷⁸ V roce 1976 a 1978.

⁴⁷⁹ Russians are elite of hockey. In: The Record. Hackensack, New Jersey, USA. 11. února 1980, s. S13.

kterému se přezdívalo Zázrak na ledě (Miracle on Ice). Za USA se umístil Sovětský svaz a Švédsko. Neoblíbenou čtvrtou příčku obsadilo Finsko.⁴⁸⁰

Velkou zásluhu na vítězství USA na Zimních olympijských hrách měl trenér Herb Brooks, který před nominací na trenéra vedl hokejový tým na Univerzitě v Minnesotě. Příprava amerických hokejistů započala již v srpnu 1979, kdy pozval 68 hráčů, ze kterých musel vybrat nejlepší dvacítku pro olympijské hry. Součástí rozhodování byl i psychologický test, jehož výsledky vyhodnocovaly míru stresu, kterému jsou hráči schopni čelit. Do amerického hokeje začlenil prvky evropské hry, protože si byl jistý, že jinak nadvládu evropských týmů není možné zastavit. Tým, který Brooks složil, měl hráče staré 19 – 25 let. Příprava amerického týmu zahrnovala 60 přátelských utkání během 159 dnů.⁴⁸¹

Československo na XIII. zimních olympijských hrách v Lake Placid

Československá výprava nebyla složena jen ze sportovců, ale taktéž z realizačního týmu a sportovních funkcionářů, jež Československo reprezentovali během jednání olympijského výboru. Vedoucím výpravy byl Antonín Himl, předseda ÚV ČSTV a ČSOV, k delegátům Mezinárodního olympijského výboru patřil dr. František Kroutil a MUDr. Miroslav Slavík. Ke členům výpravy příslušeli i lékaři, fyzioterapeuti, techničtí pracovníci, olympijský atašé a mnozí další. Celkově se jednalo o dvacet sedm hodnotářů, kteří se společně se sportovci dostavili do Lake Placid. Vlajkonošem výpravy během slavnostního zahájení her byl Bohuslav Eberman a olympijský slib skládala Jana Šoltýsová.⁴⁸²

Ubytování bylo zajištěno v olympijské vesnici,⁴⁸³ kde měla československá výprava několik pokojů v pavilonu H pro muže, a v části B pro ženy. Vedoucí výpravy měli k dispozici obytný přívěs, který byl vedle ubytoven a rozšiřoval ubytovací kapacitu

⁴⁸⁰ **DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *Olympijské hry 1980. Hry 22. Olympiády, Moskva: 23. Zimní olympijské hry, Lake Placid.* Bratislava: Olympia, 1981. s. 246.

⁴⁸¹ **PIERCE, Alan.** *Miracle on Ice.* Minnesota, USA: ABDO, 2005.

⁴⁸² **DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *Olympijské hry 1980. Hry 22. Olympiády, Moskva: 23. Zimní olympijské hry, Lake Placid.* Bratislava: Olympia, 1981. s. 314.

⁴⁸³ Některé týmy se rozhodly pronajmout si bydlení v soukromí, aby měly klid na přípravu.

vesnice. Stížnosti na ubytování se týkaly velikosti pokojů, průvanu a ostatních drátů, kterými byla vesnice obehnána.⁴⁸⁴

Československo mělo z řad sportovců v Lake Placid 7 žen a 34 mužů. Níže jmenování se v rámci uvedených disciplín umístili nejhůře na desátém místě. Ve sjezdovém lyžování se jednalo o Janu Šoltýsovou,⁴⁸⁵ ve štafetě žen 4x5 km ČSSR reprezentovala Dagmar Palečková, Gabriela Svobodová, Blanka Paulů a Květa Jeriová.⁴⁸⁶ Poslední jmenovaná se zúčastnila i individuálního závodu na 5 km, v němž pro Československo získala jedinou medaili⁴⁸⁷ z olympijských her v roce 1980, a na 10 km, kde tak úspěšná již nebyla a obsadila devátou příčku. Štafeta mužů na 10 km byla ve složení: Miloš Bečvář, Jiří Beran, František Šimon a Jiří Švub.⁴⁸⁸ Peter Zelinka se mimo jiné účastnil biatlonového závodu na 10 km.⁴⁸⁹ V tanci na ledě vystoupila československá dvojice Liliana Řeháková a Stanislav Drastich.⁴⁹⁰ V sánkařské soutěži se na osmé příčce umístila dvojice Jindřich Zeman,⁴⁹¹ Vladimír Resl a o příčku hůře skončila Mária Jasenčáková.⁴⁹² Jana Gantnerová se věnovala alpskému lyžování a ve sjezdu se umístila na desátém místě.⁴⁹³ Lední hokejisté se do finálových bojů neprobojovali a obsadili celkové páté místo.

Na horším než desátém místě skončil Leoš Škoda a Josef Samek ve skoku na lyžích na středním i velkém můstku, Zdeněk Hák, Josef Skalník a Jaromír Šimůnek

⁴⁸⁴ *Jejich všední den*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 40, ročník 60. 16. února 1980, s. 8.

⁴⁸⁵ 10. příčka s časem 1:40,71, první místo obsadila Annemarie Moser s časem 1:37,52.

⁴⁸⁶ 4. příčka s celkovým časem 1:04:31,39, bronzová medaile jim unikla o necelých 18 vteřin. Všechny absolvovaly i individuální disciplíny běhu na lyžích.

⁴⁸⁷ Jednalo se o třetí příčku.

⁴⁸⁸ Obsadili 9. místo. V Lake Placid absolvovali celkem čtyři disciplíny (až na Bečváře, který měl disciplíny pouze tři), všechny související s během na lyžích (15 km, 30 km, 50 km)

⁴⁸⁹ Měl na kontě pouze jediný nesestřelený terč. Obsadil 6. příčku. Celkem se účastnil tří biatlonových disciplín.

⁴⁹⁰ Odváželi si neoblíbenou čtvrtou příčku.

⁴⁹¹ Obsadil i desátou příčku v individuální soutěži saní.

⁴⁹² *Lake Placid 80. Olympic opening ceremony*. Sport & Culture U.S.A., Salt Lake City, Utah: 1980.

⁴⁹³ S horším umístěním absolvovala slalom a obří slalom.

v biatlonových soutěžích včetně štafety na 7,5 km, Bohumír Zeman ve třech disciplínách alpského lyžování.⁴⁹⁴

Československý národní hokejový tým v Lake Placid 1980

Přestávka československé nejvyšší hokejové soutěže byla stanovena od 20. ledna do 1. března. Díky tomu mohla pokračovat dlouhodobá příprava Čechoslováků na Zimní olympijské hry v Lake Placid. První část strávili v Praze,⁴⁹⁵ ale následně, 31. ledna, se širší výběr pětadvaceti ledních hokejistů⁴⁹⁶ přesunul do Kanady, kde sehrál řadu přátelských utkání s kanadským výběrem pro olympijské hry.⁴⁹⁷ Hned v prvním zápase s Kanadou Čechoslováci prohráli 3:6, odvěta již skončila ve prospěch Československa 5:1.⁴⁹⁸ Další zápas absolvovali proti univerzitnímu týmu Montrealu s výsledkem 11:6 a poté se přesunuli do dějiště Zimních olympijských her v Lake Placid.⁴⁹⁹

První zápas byl odehrán před samotným slavnostním zahájením her. Týmy ČSSR a Norska při nástupu zjistily, že plocha nebyla po tréninku švédského týmu uklizena a až po stížnosti místopředsedy LIHG Miroslava Šubrta u pořadatelů rolna vyjela k úklidu ledu. První třetina však byla odehrána na nekvalitním podkladu.⁵⁰⁰ I přes

⁴⁹⁴ **ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR.** *Sportovci - Lake Placid 1980.* [online], dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/>, 10. září 2023, 12:00 hodin.

⁴⁹⁵ *Reálný cíl hokejistů.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 18, ročník 60. 22. ledna 1980, s. 8.

⁴⁹⁶ Tři brankáři: Jiří Králík, Jaromír Šindel a Karel Lang, osm obránců: Jiří Bubla, Vítězslav Ďuriš, Milan Chalupa, Miroslav Dvořák, František Kaberle, Jan Neliba, Jan Zajíček a Arnold Kadlec, čtrnáct útočníků: Vladimír Martinec, Jiří Novák, Bohuslav Ebermann, Marián Šťastný, Peter Šťastný, Anton Šťastný, Karel Holý, Milan Nový, František Černík, Miroslav Fryčer, Jaroslav Pouzar, Pavel Richter, Vincent Lukáč a Ladislav Svozil.

⁴⁹⁷ *Hokejisté směr Calgary.* In: *Ibidem.* Číslo 27, ročník 60. 1. února 1980, s. 8.

⁴⁹⁸ *Olympic team defeated by Czech hockey team.* In: *Nanaimo Daily News.* Nanaimo, Britská Kolumbie, Kanada. Číslo 260, ročník 106. 9. února 1980, s. 11.

⁴⁹⁹ *Čs. výprava pohromadě. V dějišti ZOH 1980 už vlaje 36 vlajek.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 35, ročník 60. 11. února 1980, s. 8.

⁵⁰⁰ *Zajímavosti z dějiště ZOH.* In: *Ibidem.* Číslo 38, ročník 60. 14. února 1980, s. 8.

tyto komplikace vidělo v malé olympijské aréně 500 diváků vítězství Československa nad Norskem vysoko 11:0.⁵⁰¹

Další zápas se již nevyvíjel dle představ československých trenérů. V utkání proti USA zámořský tým vyhrál 7:3. Následoval vyhraný zápas Čechoslováků nad Rumunskem 7:2, ale jednobodová ztráta na USA i Švédsko znamenala, že další zápasy ČSSR by musely být bez ztráty bodu, aby měla možnost postoupit do finálové čtyřky.⁵⁰² Posledním z pomyslných hřebíčků do československé hokejové rakve byla prohra se švédským týmem 2:4. V modré skupině dvě prohry přinesly průběžné třetí místo, což na postup do finále nestačilo, Čechoslováky od postupu dělily dokonce 3 body.⁵⁰³

Posledním zápasem československých reprezentantů v ledním hokeji na Zimních olympijských hrách byl souboj s Kanadou o pátou příčku. Celkem 6 500 diváků zklamaně přihlíželo utkání, které bylo v podstatě rozhodnuto již po první třetině. Československo výsledkem 6:1 uhájilo páté místo, což bylo jen malou náplastí na původní ambice získat medailové umístění.⁵⁰⁴

XIV. ZOH – 1984

Kandidáti na pořadatelství Čtrnáctých zimních olympijských her byli tři. Japonské Sapporo a Sarajevo v Jugoslávii přišly s tradičním rozložením her v pořadatelském městě. Posledním kandidátem bylo Švédsko, které představilo variantu novou, s umístěním center do měst, která na to jsou vybavena, samozřejmě s drobnými změnami a zajištěním transportu mezi městy. Švédové v kandidatuře navrhovali město Åre pro závody ve sjezdu, Falun pro běh na lyžích a biatlon, disciplíny vyžadující ledovou plochu, jako jsou například lední hokej, krasobruslení nebo rychlobruslení měly mít zázemí v Göteborgu a bob a sánkařské závody se měly odehrát v Hammarstrandu. Pokud by někdo chtěl navštívit všechna čtyři místa, musel by

⁵⁰¹ *Hockey effort snowballs into 10-1 victory.* In: *The Windsor Star.* Windsor, Ontario, Kanada. 13. února 1980, s. 21.

⁵⁰² *ČSSR-Rumunsko 7:2.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 41, ročník 60. 18. února 1980, s. 8.

⁵⁰³ *Olympics scoreboard.* In: *News-Press.* Fort Myers, Florida, USA. Číslo 92, ročník 96. 21. února 1980, s. 3C.

⁵⁰⁴ *ČSSR-Kanada 6:1 (5:0, 0:1, 1:0)* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 46, roč. 60. 23. února 1980, s. 8.

absolvovat 1059 km.⁵⁰⁵ Osmdesátá valná hromada Mezinárodní olympijské komise 18. května 1978 rozhodla o udělení pořadatelsví pro Olympijské hry v roce 1984. Na americkém kontinentu se měly odehrát letní olympijské hry a v Jugoslávii⁵⁰⁶ zimní.⁵⁰⁷

Výstavba sportovišť⁵⁰⁸ započala v roce 1979. Jako první organizátoři nechali vystavět dráhy pro běžce na lyžích a biatlonisty.⁵⁰⁹ Poslední stavba, u které Organizační výbor pro olympijské hry zahájil výstavbu, byla sedačková lanovka, již tu uvedli do provozu 30. října 1983.⁵¹⁰ Sarajevo, jako prověrku budoucích olympijských her a především nově zřízené infrastruktury i sportovišť, uspořádalo řadu šampionátů, mezi které patřila dvě mistrovství světa v krasobruslení juniorů, mistrovství Evropy bobistů a juniorských hokejistů, mezinárodní závody lyžařů, biatlonistů, skokanů a mnohých dalších disciplín.⁵¹¹

Výdaje na Zimní olympijské hry lze rozdělit na několik kategorií. Největší částka se týkala konstrukce sportovišť a staveb nutných pro organizaci her.⁵¹² Celkově bylo vynaloženo 69 061 744 dolarů. Infrastruktura, kterou bylo nutné vybudovat pro hladký průběh her, vyšla v přepočtu na 13 199 088 dolarů. Poslední kategorie

⁵⁰⁵ *Swedes to Bid For '84 Games*. In: *Florence Morning News*. Florence, Jižní Karolína, USA. Číslo 137, ročník 55. 17. května 1978, s. 3C.

⁵⁰⁶ Po prvním hlasování vedlo Sapporo. Získalo 33 hlasů, Sarajevo 31 a Švédsko 10, 1 hlas byl prázdný. Ve druhém hlasování, kdy bylo možné volit mezi japonským a jugoslávským kandidátem, se ziskem 39 hlasů zvítězilo Sarajevo.

⁵⁰⁷ *Los Angeles, Sarajevo land Olympics*. In: *Corpus Christi Caller-Times*. Corpus Christi, Texas, USA. Číslo 119, ročník 95. 19. května 1978, s. 4D.

⁵⁰⁸ Většina sportovišť byla zničena během bosenské války v letech 1992 – 1996. **VUIC, Jason.** *The Sarajevo Olympics: A History of the 1984 Winter Games*. University of Massachusetts Press: Massachusetts, USA, 2015, s. 128 – 129.

⁵⁰⁹ 15. Července 1979 stavba započala.

⁵¹⁰ *Official Report of the 1984 Olympic Winter Games*. Oslobođenje: Sarajevo, Jugoslávie, 1984, s. 104-109.

⁵¹¹ *Prověrka sportovců i sportovišť. Bilance předolympijských soutěží v Sarajevu*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 87, ročník 63. 14. dubna 1983, s. 8.

⁵¹² Vybudována byla dráha na soutěže v bobu a sánkování, skokanské můstky, lední stadión určený pro lední hokej a krasobruslení, rychlobruslařský stadión, tiskové středisko, sjezdovky alpského lyžování v Jahorině a Bjelašnici, běžecké tratě, střelnice pro biatlonisty, vybavení olympijské vesnice, obytné budovy a další zařízení a vybavení technického charakteru.

zahrnovala ostatní výdaje⁵¹³ ve výši 36 044 976 dolarů. Celkové příjmy vyčíslil výbor na 158 636 712 \$ a výdaje zahrnující všechny výše zmíněné položky byly 118 305 808 dolarů.⁵¹⁴

Olympijský oheň byl zapálen během ceremoniálu v Olympii, odkud byl přepraven do historického Dubrovniku. Následovala uvítací slavnost, po které započala 5 289 km dlouhá cesta přes významná místa Jugoslávie, v rámci kterých nebyl opomenut Split, Pula, Ljubljana, Záhřeb, Podgorica,⁵¹⁵ Novi Sad, Skopje nebo Pristina.⁵¹⁶ BP AG Vídeň vyrobila speciální misky na olympijský oheň, které byly rozmístěny ve městech, kde slavnostní průvod strávil noc. Olympijskou pochoděň neslo 1 600 běžců, kteří byli předem vybráni. Pro případ nepřízně počasí byla vymyšlena i náhradní přeprava lyžaři, která však nemusela být realizována.⁵¹⁷ Poslední běžkyní, která během slavnostního zahájení her zapálila olympijský oheň na stadionu Koševo, byla devatenáctiletá krasobruslařka Sanda Dubravčić, která během her reprezentovala svou vlast. V rámci slavnostního zahájení her se představilo 1 200 tanečníků lidových tanců, 580 představitelů jugoslávské armády a 400 vlajkonošů.⁵¹⁸ Masové cvičení k zahájení her secvičilo celkem dva tisíce lidí. Vlastními těly vytvořili nápis Chamonix 1924 – Sarajevo 1984.⁵¹⁹

Her se zúčastnilo 1 272 sportovců ze 49 zemí světa. Fyzicky jednotlivým soutěžím a ceremoniálům přihlíželo 646 000 fanoušků,⁵²⁰ další příznivci byli přítomni

⁵¹³ Školení personálu, lékařskou péči, pronájem vybavení, kulturní program, mzdy zaměstnancům, pojištění her a další jiné náklady spojené s organizací her.

⁵¹⁴ Přepočtení dle ceny vstupenek, jež se prodávaly s kurzem 1 dolar = 125 dinárů. *Official Report of the 1984 Olympic Winter Games*. Oslobodenje: Sarajevo, Jugoslávie, 1984, s. 181-184.

⁵¹⁵ Tehdy Titograd

⁵¹⁶ Cesta olympijského ohně byla rozdělena na dvě samostatná putování. První měla od startu do cíle 2602 km, druhá 2687 km.

⁵¹⁷ *Ibidem*, s. 123 – 124.

⁵¹⁸ **SCHAAP, Dick.** *The 1984 Olympic Games: Sarajevo/Los Angeles*. Random House New York, New York, USA, 1984, s. 17.

⁵¹⁹ *Ve jménu přátelství a míru*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 34, ročník 64. 9. února 1984, s. 1.

⁵²⁰ Do tohoto počtu nebyly započítány vstupenky, které obdržel Mezinárodní olympijský výbor, novináři, televizní štáby, organizátoři a další neplatící účastníci.

u televizních obrazovek.⁵²¹ Celkově za vstupenky jugoslávský Olympijský výbor od domácích fanoušků obdržel 215 746 dolarů a zahraniční hosté zaplatili v přepočtu 2 012 000 \$.⁵²² Zdrojem financí po ukončení her bylo i 2,5%, které se sráželo všem obyvatelům Bosny a Hercegoviny po dobu čtyř let z platu.⁵²³

Maskotem her byl Vlk Vučko, který představoval sílu a kuráž. Jeho velké oči a špičatý čenich vytvořil grafik Jože Trobec a někomu mohl připomínat disneyovské postavičky. Do užšího výběru maskotů se dostala sněhová koule, horská koza, lasice, jehně, dikobraz a již zmiňovaný Vlk Vučko, který u čtenářů jugoslávských novin zvítězil.⁵²⁴

Olympijská vesnice Mojnilo byla připravena ubytovat 2 250 osob v 639 apartmánech.⁵²⁵ Po ukončení her se počítalo s přestavbou na sídliště, které se mělo stát domovem 640 rodin, přičemž byla plánována přestavba kulturního centra na školku a z jídelny se měl stát obchodní dům. Vzhledem k těmto plánům, nabízelo zdejší ubytování pohodlnější variantu, než tomu bylo v malých pokojích v Lake Placid v roce 1980.⁵²⁶

Vyhlášení vítězů probíhalo každý den před halou Skenderija. Výbor pro přípravu olympijských her nechal v mincovně v Bělehradě vyrobit celkem 285 medailí, od každé po 95 kusech. Uděleno bylo dohromady 222 medailí. Všichni reprezentanti si z her odvezli pamětní medaile.⁵²⁷ Nejvíce zlatých medailí si odváželi reprezentanti NDR,⁵²⁸ na druhém a třetím nejvyšším stupni nejčastěji stáli sportovci z SSSR⁵²⁹. V případě

⁵²¹ *Official Report of the 1984 Olympic Winter Games*. Oslobodenje: Sarajevo, Jugoslávie, 1984, s. 180 – 181.

⁵²² *Ibidem*, s. 171, 180.

⁵²³ *Zajímavosti z bílé olympiády*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 31, ročník 64. 6. února 1984, s. 8.

⁵²⁴ **VUIC, Jason**. *The Sarajevo Olympics: A History of the 1984 Winter Games*. University of Massachusetts Press: Massachusetts, USA, 2015, s. 81.; Fotografický archiv autora. Le Musée Olympique, Lausanne.

⁵²⁵ *Official Report of the 1984 Olympic Winter Games*. Oslobodenje: Sarajevo, Jugoslávie, 1984, s. 108.

⁵²⁶ **SCHAAP, Dick**. *The 1984 Olympic Games: Sarajevo/Los Angeles*. Random House New York, New York, USA, 1984, s. 14.

⁵²⁷ *Official Report of the 1984 Olympic Winter Games*. Oslobodenje: Sarajevo, Jugoslávie, 1984, s. 121.

⁵²⁸ S celkovým počtem devíti zlatých medailí.

⁵²⁹ Získali desetkrát stříbro a devětkrát bronz.

individuálního vyhlášení nejúspěšnějšího sportovce by si ocenění zasloužila Marja-Liisa Härmäläinenová z Finska, která v běhu na lyžích svými výkony dosáhla třikrát na zlatou⁵³⁰ a jednou na bronzovou⁵³¹ příčku.⁵³²

Přítomnost zakázaných látek v Sarajevu vyhodnocovala speciální laboratoř s šedesáti specialisty. Stanovišť na sběr biologického materiálu bylo v okolí sportovišť sedm. Nově byl mezi zakázané látky zařazen kofein a testosteron.⁵³³ Na dopingové kontrole bylo prověřeno více než pět set sportovců a nebylo nutné nikomu odebrat olympijskou medaili, protože až na Bacuch Purevjala z Mongolska⁵³⁴ neměl nikdo pozitivní test na zakázané látky.

Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Sarajevu

Lední hokej měl k dispozici dva zimní stadióny. Halu Skenderija II pro 4 200 diváků, jež byla součástí komplexu navzájem propojených budov, které nesloužily jen lednímu hokeji, ale také krasobruslařským závodům a v nichž se také nacházelo tiskové středisko. Druhý stadión, Zetra,⁵³⁵ umožňoval 8 000 divákům sledovat hokejový olympijský turnaj. V těsné blízkosti se nacházel fotbalový stadión pro 50 000 fanoušků, který v rámci olympijských her hostil zahajovací ceremoniál her.⁵³⁶

⁵³⁰ Běh na 5 km, 10 km a 20 km.

⁵³¹ Štafeta 4x5 km.

⁵³² **DOBROVODSKÝ, Vladimír, PROCHÁZKA, Karel.** *14. zimní olympijské hry. Sarajevo 1984.* Praha: Olympia, 1985, s. 156.

⁵³³ *Zajímavosti z bílé olympiády.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 33, ročník 64. 8. února 1984, s. 8.

⁵³⁴ Mongolsko reprezentoval v běhu na lyžích na 15 km, 30 km a ve štafetě 4 x 10km, diskvalifikován byl na základě testu z moči, v níž byly detekovány anabolické steroidy. *Next Games may be open.* In: *The Vancouver Sun.* Vancouver, Britská Kolumbie, Kanada. Číslo 94, ročník 97. 20. února 1984. s. B2.

⁵³⁵ Během války v Bosně a Hercegovině byly stadión Zetra i sportovní infrastruktura z olympijských her z roku 1984 zničeny. *Olympijské Sarajevo je zničeno.* In: HN. Hospodářské noviny. Deník pro ekonomiku a politiku. Číslo 18, ročník 38. 26. ledna 1994, s. 24. Obnova válkou zničeného Sarajeva probíhala bezprostředně po ukončení válečného konfliktu. *City Begins to heal.* In: *The Los Angeles Times.* Los Angeles, Kalifornie, USA. 27. července 2014, s. L5.

⁵³⁶ *Sarajevo.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 6, ročník 32. 7. února 1984, s. 21 – 25.

Nominace týmů pro Zimní olympijské hry probíhala v předcházejícím roce v rámci mistrovství světa. Reprezentovat svou vlast mohly všechny státy, které byly ve skupině A, a tři nejlepší týmy ze skupiny B,⁵³⁷ přičemž třetí a čtvrtý tým odehrály kvalifikační zápasy, které rozhodly o účasti či neúčasti týmu. Jistou účast mělo jen USA a Jugoslávie. Američané v roce 1982 se svými výkony sestoupili do druhé výkonnostní skupiny, ale vzhledem k tomu, že se jednalo o vítěze z Lake Placid v roce 1980, bylo již v září 1982 na kongresu LIHG rozhodnuto, že i kdyby nepostoupili do skupiny A, mohou obhajovat titul. USA do nejvyšší výkonnostní skupiny v roce 1983 postoupilo a toto pravidlo nemuselo být aplikováno. Jugoslávie však v roce 1983 sestoupila do třetí výkonnostní skupiny a i přesto svou pozvánku, jakožto pořadající země Zimních olympijských her, dostala.⁵³⁸ NDR, která skončila na Mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1983 na šesté příčce z osmi týmů v rámci nejvyšší skupiny, se her neúčastnila, protože olympijský výbor NDR vyhodnotil, že tým nemá šanci na vysoké umístění. Kvalifikační zápasy o účast na Olympijských hrách byly odehrány 9. a 10. dubna 1983. Postavilo se proti sobě Norsko⁵³⁹ a Nizozemsko.⁵⁴⁰ Vítězným celkem bylo Norsko, které se stalo dvanáctým týmem olympijského turnaje.⁵⁴¹

Prognózy hovořily o několika aspirantech na medailové umístění. SSSR, v čele s trenérským duem Viktor Tichonov, Vladimír Jurzinov, na Zimních olympijských hrách v Lake Placid skončil neočekávaně na druhé příčce, předpokládalo se místo první. Z dlouhodobého hlediska ze sedmi účastí hokejové reprezentace na olympijských hrách přivezl tým do vlasti pětkrát zlato. USA obhajovaly titul z roku 1980, v Lake Placid bylo jejich vítězství překvapením. Proto se s napětím čekalo na podobu týmu a první zápasy olympijských her. Kanada byla velkou neznámou a mohla do olympijského turnaje přinést řadu překvapení. Týmy Švédska, Finska a NSR během mistrovství světa v 80. letech vykazovaly velmi dobré výsledky. Díky tomu se mohly taktéž ucházet o stupně vítězů. V neposlední řadě bylo čekatelem na medaile i Československo, které

⁵³⁷ Původně byly v plánu pouze dva a třetí tým se měl utkat o postup s prvním týmem ze skupiny C, ale pravidlo po odstoupením NDR bylo upraveno.

⁵³⁸ *U.S. hockey team gets '84 berth.* In: *The Press Democrat.* Santa Rosa, Kalifornie, USA. Číslo 285, ročník 125. 26. září 1982, s. 5F.

⁵³⁹ Čtvrté ze skupiny B.

⁵⁴⁰ První ve skupině C.

⁵⁴¹ **HOCKEYARCHIVES.** *Jeux Olympiques de Sarajevo 1984.* [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/JO1984.htm>. 10. září 2023, 12:00 hodin.

z Olympijských her do vlasti za celou svou historii žádnou zlatou medaili nepřivezlo, ale druhé a třetí příčky na olympijských hrách nebyly ničím výjimečným.⁵⁴²

Byl zachován systém turnaje z Lake Placid. Ve dvou samostatných skupinách se odehrály zápasy každý s každým, jež vyprodukovaly celkem čtyři nejlepší týmy, které se proti sobě utkaly o první až čtvrté místo. Třetí nejlepší tým v obou skupinách se utkal o pátou až šestou příčku a čtvrtá mužstva nově hrála o sedmé až osmé místo.

Hokejový turnaj v rámci olympijských her začal den před slavnostním zahájením, tedy 7. února 1984, a vyplnil celou dobu konání ZOH, protože poslední zápas byl odehrán 19. února. Jednalo se o třicet zápasů v základní části a čtyři utkání ve finále, protože vzájemné zápasy se započítávaly a navíc se odehrály i dva zápasy o 5. – 8. příčku. Hala Zetra přivítala hokejový turnaj devatenáctkrát a v Hale Skenderija II se odehrálo zbývajících sedmnáct zápasů. Vstupenek na hokejový turnaj pořadatelé prodali 128 900 kusů.⁵⁴³

Problém reklamy na sportovním vybavení olympioniků se dostal na přetřes i v rámci ledního hokeje, kdy bylo zakázáno propagovat jakoukoliv značku na hokejkách.⁵⁴⁴ V Sarajevu vznikla poptávka po barvách ve spreji, jež by nežádoucí reklamu zakryly. Zájem byl však vyšší než nabídka a barva se zanedlouho stala nedostupnou.⁵⁴⁵

Hokejový turnaj byl poznamenán dohady mezi národními týmy. Spojené státy americké obviňovaly kanadský tým z profesionalismu některých hráčů. Výhrůžky USA, na podání protestu byly plané, ale Finsko oficiální námitku podalo, a to nejenom na hráče Kanady, ale také Rakouska, Itálie a Norska.⁵⁴⁶ Finové nakonec stížnost stáhli, ale Mezinárodní olympijský výbor trval na vyloučení profesionálů z turnaje. Jako vstřícný

⁵⁴² *Tři medaile-sedm kandidátů.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 21, ročník 64. 25. února 1984, s. 8.

⁵⁴³ *Pořad XIV. zimních olympijských her v Sarajevu 1984.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Ročník 32, číslo 29. 3. února 1984, s. 6.; *Official Report of the 1984 Olympic Winter Games.* Oslobođenje: Sarajevo, Jugoslávie, 1984, s. 180.

⁵⁴⁴ Týkalo se samozřejmě i dalších sportů.

⁵⁴⁵ *Zajímavosti z bílé olympiády.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 38, ročník 64. 14. února 1984, s. 8.

⁵⁴⁶ *Hokejové spory.* In: *Ibidem.* Číslo 32, ročník 64. 7. února 1984, s. 8.

krok povolil účast hráčů ze zrušených organizací, což bylo cíleno na WHA, a úpravu hráčů nominovaných do soupisky do 10. února 18:00 hodin bez jakéhokoliv postihu.⁵⁴⁷

Československo na XIV. zimních olympijských hrách v Sarajevu

Výprava československých sportovců vedená Antonínem Himlem a Rudolfem Duškem do Sarajeva přijela v neděli 5. února. Pracovník odpovědný za komunikaci s tiskem byl Ján Málinka. Post vedoucího lékaře zastával MUDr. Petr Krejčí a k výpravě neodmyslitelně patřili i hospodář František Molcar a sekretář Emanuel Řehoř.⁵⁴⁸ Československo dále vyslalo do hokejového turnaje dva rozhodčí (čárového rozhodčího Jan Tatíčka a hlavního rozhodčího Vladimíra Šubrta).⁵⁴⁹

Československo v Sarajevu reprezentovalo padesát sportovců v osmi sportech.⁵⁵⁰ Úspěch na stupních vítězů slavili Čechoslováci celkem šestkrát. Bronzovou medaili přivezla Květa Jeriová,⁵⁵¹ Olga Charvátová,⁵⁵² Josef Sabovčík⁵⁵³ a Pavel Ploc.⁵⁵⁴ Druhé nejvyšší místo mohly slavit Květa Jeriová, Gabriela Svobodová, Blanka Paulů a Dagmar Švubová⁵⁵⁵ a také družstvo ledních hokejistů.⁵⁵⁶ Slib za československé sportovce složili čtyřiatřicetiletá Anna Pasiárová⁵⁵⁷ a František Černík.⁵⁵⁸ Vlajkonošem

⁵⁴⁷ *Kompromis u ledu.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo 32, ročník 32. 7. února 1984, s. 8.

⁵⁴⁸ *Na ZOH 1984 nominováno.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 23, ročník 64. 27. ledna 1984, s. 8.

⁵⁴⁹ *O hokejových píšťalkách.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo 41, ročník 32. 17. února 1984, s. 8.

⁵⁵⁰ Alpské lyžování, běh na lyžích, biatlon, krasobruslení, lední hokej, saně, severská kombinace a skok na lyžích.

⁵⁵¹ Běh na lyžích na 5km.

⁵⁵² Sjezdové lyžování.

⁵⁵³ Krasobruslení.

⁵⁵⁴ Skok na lyžích – velký můstek.

⁵⁵⁵ Štafeta 4 x 5 km – běhu na lyžích.

⁵⁵⁶ *Sportovní ročenka.* Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1984. Ročník 1984, Číslo 1, s. 7 – 14.

⁵⁵⁷ Nejstarší reprezentantka z Československa. Nejmladším reprezentantem byl Martin Švagerko, který Československo v šestnácti letech reprezentoval ve skoku na lyžích na středním můstku. *Doskočil až do Sarajeva.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo 33, ročník 32. 8. února 1984, s. 2.

⁵⁵⁸ *Dnes slavnostní zahájení.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 33, roč. 64. 8. února 1984, s. 8.

výpravy při slavnostním zahájení her byl brankář československého národního hokejového týmu Jiří Králík.⁵⁵⁹

V průběhu olympijských her se v Sarajevu uskutečnilo v pořadí 87. zasedání Mezinárodního olympijského výboru. Řešily se otázky Letních olympijských her v Los Angeles, především zpeněžení běhu s olympijským ohněm po trase délky 12 000 km, za což měli zájemci zaplatit 3 000 dolarů za jeden uběhnutý kilometr, s čímž nesouhlasilo Řecko, či prodloužení doby trvání zimních olympijských her na šestnáct dnů.⁵⁶⁰ V rámci tohoto zasedání byl udělen stříbrný Olympijský řád předsedovi ÚV ČSTV Antonínu Himlovi za rozvoj tělovýchovy a sportu a šíření olympijské myšlenky.⁵⁶¹

Československý národní hokejový tým v Sarajevu, 1984

Československý národní hokejový tým se připravoval na Zimní olympijské hry dlouhodobě. Poslední část soustředění proběhla na konci prosince a během měsíce ledna, kdy se vybraní reprezentanti sešli celkem třikrát k tréninkovému cyklu.⁵⁶² Luděk Bukač a Stanislav Neveselý, trenéři týmu, do přípravy zahrnuli přátelské zápasy s Finskem a Švédskem, nad kterými mělo Československo na poháru Ceny Izvestijí v prosinci roku 1983 navrch, ale dlouhodobě se jednalo o týmy aspirující na vyšší umístění na olympijských hrách.⁵⁶³

Den před oficiálním zahájením Olympijských her se odehrály první zápasy ve skupině A i B. Československo, stejně jako tomu bylo v Lake Placid, začínalo s Norskem, které v hale Zetra bez větších problémů porazilo 10:4. Hokejoví fanoušci, ale i další reprezentační celky s napětím čekaly na průběh zápasu USA-Kanada. Přihlíželo mu 6 500 diváků. Utkání přineslo body Kanadě a ukázalo na nedostatky USA, které již nebyly pod vedením Herba Brookse, ale Lou Vaira.⁵⁶⁴

⁵⁵⁹ *Pod československou vlajkou.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo 33, ročník 32. 8. února 1984, s. 8.

⁵⁶⁰ Schváleno pro Calgary 1988.

⁵⁶¹ *Zajímavosti z bílé olympiády.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 33, ročník 64. 10. února 1984, s. 8.

⁵⁶² Ve Slaném a v šumavském Zadově. *Půjde o výsledky a přípravu.* In: *Ibidem.* Číslo 14, ročník 64. 17. ledna 1984, s. 8.

⁵⁶³ *Ubyla jedna starost.* In: *Ibidem.* Číslo 17, roč. 64. 20. ledna 1984, s. 8.

⁵⁶⁴ *U.S. hockey team non-miraculous in 4-2 loss to Canada.* In: *The Kansas City Times.* Kansas City, Missouri. USA. 8. února 1984, s. E-3.

Skupina A se vyvíjela dle předzápasových prognóz. SSSR a Švédsko postoupily do bojů o medailové umístění. O třetím místě NSR rozhodlo jen skóre, protože počet bodů byl shodný se Švédskem. Čtvrtou příčku obsadilo Polsko. Dále následovala Itálie a Jugoslávie. Ve druhé skupině se očekával lýtý boj o první dvě příčky. Československo však bez větších problémů prošlo skupinou bez ztráty bodu. Kanada obsadila průběžné druhé místo s jedinou prohrou. Třetí Finsko se svými výkony ucházelo o pátou příčku a tým USA, který remizoval s posledním Norskem, si s jednou výhrou, dvěma prohrami a remízami o titul olympijských vítězů nezahrál a musel se spokojit se zápasem o sedmé místo. Pořadí dalších týmů reflektovalo výsledky na mistrovství světa skupiny B v roce 1983. Páté místo obsadilo Rakousko a následovalo jej Norsko s jediným bodem.⁵⁶⁵

Ve finále se Československo postavilo svému lednovému sparingpartnerovi Švédsku. První dvě třetiny byly nerozhodné a Čechoslováci nevyužívali svůj potenciál. Až 45. minuta přinesla první gól za záda Rolfa Ridderwalla. Vzhledem k jednobrankovému rozdílu Švédsko 80 vteřin před koncem odvolalo brankáře, ale ani power play Švédům ke gólu nepomohla. Situaci využil Jaroslav Benák, jemuž se podařilo do prázdné branky vstřelit druhý gól Československa. Večerní zápas SSSR-Kanada dopadl ve prospěch Sovětů 4:0. O pořadí na olympijském turnaji rozhodly poslední dva zápasy v den zakončení Olympijských her.⁵⁶⁶

I přesto, že byla zlatá medaile Čechoslovákům na dosah, nedokázali překonat Sovětský svaz a prohra 2:0 jim zajistila stříbro. Po neúspěchu v Lake Placid byly cíle československého národního hokejového týmu splněny.⁵⁶⁷ Bronz si odváželo Švédsko, které Kanadu překonalo taktéž 2:0. Během zápasu došlo k jedinému vyloučení do konce zápasu na turnaji. Patrick Flatley měl cestou na střídačku napadnout čarového rozhodčího Bernda Schneidera, jenž musel být vystřídán Janem Tatičkem. Kanadský tisk se Patricka Flatleyho zastával a stejně jako trenér Kanady označoval celý incident za nešťastnou náhodu, nikoliv úmyslný útok.⁵⁶⁸ V konečném pořadí následovaly týmy

⁵⁶⁵ *Sportovní ročenka*. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1984. Ročník 1984, Číslo 1. s. 7 – 14.

⁵⁶⁶ *Naši hokejisté bez porážky*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 42, roč. 64. 18. února 1984, s. 8.

⁵⁶⁷ *Soviets complete mission*. In: *Star-Phoenix*. Saskatoon, Saskatchewan, Kanada. 20. února 1984, s. B1.

⁵⁶⁸ *In crunch, Canada couldn't buy a goal*. In: *Calgary Herald*. Calgary, Alberta, Kanada. 20. února 1984, s. D1.

NSR, Finska, USA a Polska. Tabulku kanadského bodování vyhrál Erich Kühnhackl⁵⁶⁹ se čtrnácti body, o bod méně měl Thomas Gradin.⁵⁷⁰ Mezi československými reprezentanty se nejvýše dostal Vladimír Růžička, s deseti body obsadil sedmou příčku.⁵⁷¹

XV. ZOH – 1988

Olympijský oheň slavnostně zažehli 15. listopadu 1987 v řecké Olympii a 17. listopadu doputoval do města St. John's v Newfoundlandu do nejvýchodnější části Kanady. Po 18 000 km dlouhé trase olympijský oheň putoval 88 dní⁵⁷² a k přepravě nebylo využito pouze běžců, ale také psího spřežení, běžkařů, vrtulníku, sněžného skútru nebo například přívozu. Na trase se zapojilo 7 000 dobrovolníků, z řad různých věkových i etnických skupin, hendikepovaných osob, bývalých olympioniků a sportovců. Pochodeň měla symbolizovat věž v Calgary. Na olympijský stadión s ohněm přiběhl Ken Read⁵⁷³ a Cathy Priestner⁵⁷⁴ a pochodeň předali dvanáctileté Robyn Perry,⁵⁷⁵ která oheň zapálila nad stadiónem McMahon v konstrukci odkazující svým tvarem⁵⁷⁶ na původní obyvatelstvo. Součástí zahajovacího ceremoniálu byla samozřejmě i přehlídka sportovců a další vystoupení, kterým na místě přihlíželo 60 000 diváků a předpokládalo se, že další dva biliony sledujících je u televizních obrazovek.⁵⁷⁷

Pro navození pocitu sněhu byl na zahajovací ceremoniál přepraven bílý písek z Britské Kolumbie, který dodal stadiónu McMahon zimní atmosféru.⁵⁷⁸ Během ceremoniálu bylo využito barev oblečení jak v hledišti, tak i na jevišti. Při příchodu měli všichni diváci připraveny barevné pláštěnky, které vytvořily javorový list a olympijské

⁵⁶⁹ NSR

⁵⁷⁰ Švédsko

⁵⁷¹ *Olympijský turnaj hokejistů*. In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo 45, ročník 32. 22. února 1984, Příloha III.

⁵⁷² Do té doby nejdéle putující olympijský oheň v historii her.

⁵⁷³ Lyžař

⁵⁷⁴ Rychlobruslačka

⁵⁷⁵ Krasobruslačka

⁵⁷⁶ Ve tvaru teepee

⁵⁷⁷ *Seoul Calgary 1988. Official report*. United States Olympic Committee: Sandy, Utah, USA, 1988, s. 170.; Fotografický archiv autora. Le Musée Olympique, Lausanne.

⁵⁷⁸ *Olympijské vločky*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 35, roč. 68. 12. února 1984, s. 8.

kruhy. David Foster u příležitosti her složil píseň Can't you feel it, která poprvé zazněla na zahajovacím ceremoniálu během slavnostního nástupu účinkujících.⁵⁷⁹

Medaile pro tři nejlepší účastníky každé z disciplín Zimních olympijských her měly stejný design, lišily se jen barvou a hmotností. Průměr medaile byl 6 cm. Na líci bylo možné nalézt sněhovou vločku, oficiální symbol her, s nápisem XV. zimní olympijské hry Calgary 1988. Rubová strana zahrnovala dva profily: sportovce a původního obyvatele Kanady. Indiánská čelenka byla vytvořena ze zimního sportovního náčiní. Medaile byly navrženy Friedrichem Peterem a vyrazila je mincovna Jostens Inc.⁵⁸⁰

Již v listopadu 1983 byli vyhlášeni oficiální maskoti her, lední medvědi Hidy a Howdy. Poprvé v historii konání her se jednalo o mužského i ženského maskota v rámci jedné olympiády. Oficiálně se poprvé ukázali na slavnostním zakončení Olympijských her v Sarajevu v roce 1984. Jména byla medvědům vybrána hlasováním veřejnosti v Zoo v Calgary.⁵⁸¹

Americká televizní společnost ABC Television Network zaplatila 309 000 000 dolarů za televizní a rozhlasová práva. Očekávané výnosy Olympijských her jsou uvedeny v tabulce č. 5.⁵⁸²

⁵⁷⁹ **IOC** [International Olympic Committee]. *Calgary 1988 Official Film. 16 Days of Glory*. [online], dostupné z: <https://olympics.com/en/original-series/episode/calgary-1988-official-film-calgary-88-16-days-of-glory>, 19. září 2023, 10:00 hodin.; *Byl to zážitek*. In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo 295, ročník 36. 15. února 1988, s. 3.

⁵⁸⁰ **GALFORD, Ellen**. *The XXIII Olympiad: Los Angeles 1984, Calgary 1988*. Los Angeles : World Sport Research & Publications, 1996, s. 121.; Fotografický archiv autora. Le Musée Olympique, Lausanne.

⁵⁸¹ **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Albert H. Arkus papers, Box 6, Call Number 2011C21. Olympics, Calgary, 1988.

⁵⁸² *XV Olympic Winter Games: official report*. Calgary, Alberta, Kanada: Comité d'organisation des XVes Jeux Olympique d'hiver, 1988, s. 59, 83.

Tabulka č. 5 Odhad výnosů⁵⁸³

Oblast	Částka v \$
Televizní práva	325 870 000 \$
Vstupenky	41 936 000 \$
Partneři	88 016 000 \$
Vládní příspěvek	52 210 000 \$
Ostatní příjmy	50 798 000 \$
Předpokládaná částka celkem	558 830 000 \$

Pro olympijské hry byla vystavěna nebo upravena řada sportovních zařízení. Canmore Nordic Centre byl určen pro závody v běhu na lyžích a biatlonu. Olympijský park byl připraven pro závody ve skoku na lyžích, bob, sáňkařské závody a freestyle. K závodům sjezdařským pořadatelé uzpůsobili ski areál Nakiska, jež se nacházel necelou hodinu cesty od Calgary. Olympijský ovál hostil závody rychlobruslařů a stadióny Saddledome,⁵⁸⁴ Stampede Corral⁵⁸⁵ a Olympijský stadión otce Davida Bauera uvítaly souboje krasobruslařů a turnaj v ledním hokeji. Max Bell Arena se využívala pro curling⁵⁸⁶ a krátké rychlobruslařské závody. Na stadiónu McMahon došlo k slavnostnímu zahájení a ukončení Olympijských her.⁵⁸⁷

Vstupenky na Olympijské hry byly v prodeji od 30. září 1986.⁵⁸⁸ Téměř okamžitě byla řada vstupenek již nedostupná. Nejrychleji se prodaly lístky na zahajovací ceremoniál, finálové zápasy v ledním hokeji, krasobruslení a

⁵⁸³ Ibidem, s. 80.

⁵⁸⁴ Výstavba stadiónu Saddledome byla zahájena více než dva měsíce před zvolením Calgary pro olympijské hry. Jednalo se o moderní stadión, jenž umožňoval jednoduché přebudování na jiné sportovní či kulturní akce nebo turnaje. Jedná se zároveň o domácí stadión týmu Calgary Flames. **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Albert H. Arkus papers, Box 6, Call Number 2011C21. Olympics, Calgary, 1988.

⁵⁸⁵ Hlavní úpravy se týkaly zázemí pro sportovce.

⁵⁸⁶ Zařazen na neoficiální program olympijských her stejně jako lyžování pro hendikepované. Ibidem.

⁵⁸⁷ *XV Olympic Winter Games: official report*. Calgary, Alberta, Kanada: Comité d'organisation des XVes Jeux Olympique d'hiver, 1988, s. 101 – 167.

⁵⁸⁸ Bylo jich nabídnuto 1 600 000 kusů. **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Albert H. Arkus papers, Box 6, Call Number 2011C21. Olympics, Calgary, 1988.

rychloubruslení.⁵⁸⁹ Pořadatelé her se domnívali, že vstupenek na Olympijské hry je dostatek, a neomezili počet pro jednoho kupujícího. Hned první den byly pokladny zavaleny zájemci a musely se vracet rezervační formuláře s omluvou, že jsou dané akce již vyprodány. Hlavním problémem byl nesplněný slib, že pouze 10% vstupenek na každou akci bude využito pro sponzory a další preferenční skupiny, nakonec se u největších akcí jednalo až o 50%, což snížilo celkovou kapacitu lístků v prodeji. Prodej pro americký trh byl navíc zasažen podvodem správce vstupenek Jima McGregora, který upravil formuláře objednávek a vyžadoval placení v amerických dolarech namísto kanadské měny, což na základě kurzu činilo téměř o 40% více. Než se na celou záležitost přišlo, bylo na účet jeho firmy World Ticket Inc. zasláno téměř milion amerických dolarů. Soud jej v červenci 1988 odsoudil k pětiletému vězení.⁵⁹⁰

Olympijské hry měly dvě olympijské vesnice. Calgary Olympic Village byla vytvořena v kampusu Univerzity v Calgary. Umožňovala ubytovat 2 144 osob a byla po olympijských hrách využívána k ubytování studentů. Canmore Olympic Village byla koncipována pro vytvoření většího pohodlí sportovců. Kapacitně mohla nabídnout pouze 599 jednolůžkových pokojů. Novináři měli možnost ubytovat se v Broadcast Hill Media. Bylo pro ně připraveno 900 lůžek. Lincoln Park Media umožňoval ubytování pro další členy olympijského týmu.⁵⁹¹

Her se zúčastnilo celkem 1 423 sportovců⁵⁹² z 57 zemí světa.⁵⁹³ Reprezentanti mohli být zapsáni do deseti sportů: sjezdové lyžování, biatlon, bob, běh a skok na lyžích, krasobruslení, lední hokej, sánkování, severská kombinace a rychlobruslení.⁵⁹⁴ Nejvíce medailí si odvezl Sovětský svaz, v celkovém součtu se jednalo o 26 kusů z toho

⁵⁸⁹ *Olympic tickets sell fast.* In: *Star-Gazette*. Elmira, New York, USA. 3. ledna 1988, s. 1D.

⁵⁹⁰ *Olympic ticket manager gets 5 yers for fraud.* In: *The Sault Star*. Sault St. Marie, Ontario, Kanada. Číslo 389, ročník 76. 23. června 1988, s. 1.

⁵⁹¹ *XV Olympic Winter Games: official report.* Calgary, Alberta, Kanada: Comité d'organisation des XVes Jeux Olympique d'hiver, 1988, s. 175 - 185.

⁵⁹² 1 110 mužů a 313 žen.

⁵⁹³ Československý zdroj uvádí 1 441 sportovců, 1 126 mužů a 315 žen. **DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *15. zimní olympijské hry Calgary 1988.* Praha: Olympia, 1988, s. 117

⁵⁹⁴ *Questions, answers about Calgary Olympics.* In: *The Daily Journal*. Vineland, New Jersey, USA. 3. února 1988, s. 14.

10 zlatých, 10 stříbrných a 7 bronzových. Druhé místo obsadila NDR s 25⁵⁹⁵ medailemi. Švýcarsko se mohlo chlubit třetí příčkou s patnácti⁵⁹⁶ medailemi.⁵⁹⁷

Závěrečný ceremoniál zahrnoval opětovné nastoupení sportovců, krasobruslařskou exhibici a samozřejmě pozvání na XVI. zimní olympijské hry v roce 1992, které bylo spojeno se slavnostním předáním olympijské vlajky představitelům francouzského Albertville. Vše bylo zakončeno ohňostrojem.⁵⁹⁸

Zajímavostí těchto Olympijských her byla účast Eddieho Edwardse ve skoku na lyžích. Čtyřadvacetiletý Brit byl prvním reprezentantem Velké Británie v této disciplíně na olympiádě. Jeho výsledky byly hluboko za výkony ostatních skokanů, ale i přes poslední příčku se zalíbil fanouškům.⁵⁹⁹ Jeho účast na Zimních olympijských hrách zhodnotil ve svém závěrečném proslovu i šéf organizačního výboru olympijských her v Calgary Frank King: *Překonávali jste světové rekordy a vytvořili jste si nové osobní rekordy. A někteří z vás se dokonce vznesli jako orel.*⁶⁰⁰

Lední hokej na Zimních olympijských hrách v Calgary

Organizátoři her uspořádali na Olympijském stadiónu Saddledome na přelomu roku 1986/87 předolympijský hokejový turnaj, známý pod názvem Calgary cup. Vítězem bylo Československo, když se mu podařilo vyhrát nad týmem SSSR 3:2. O třetí příčku se utkal tým USA a Kanady s výsledkem 6:1 pro domácí Kanadany.⁶⁰¹

System turnaje byl oproti předchozím letům upraven. Stále bylo dvanáct týmů rozděleno do dvou skupin, ale nově do finále postupovaly tři nejlepší z každé skupiny, a průběžné výsledky z první části se započítávaly do celkového výsledku.

⁵⁹⁵ 9 zlatých, 10 stříbrných a 6 bronzových medailí

⁵⁹⁶ 5 zlatých, stříbrných i bronzových

⁵⁹⁷ **GALFORD, Ellen.** *The XXIII Olympiad: Los Angeles 1984, Calgary 1988.* Los Angeles: World Sport Research & Publications, 1996, s. 177.

⁵⁹⁸ **IOC** [International Olympic Committee] *Calgary 1988 Closing Ceremony.* [online], dostupné z: <https://olympics.com/en/video/calgary-1988-closing-ceremony>, 20. září 2023, 11:00 hodin.

⁵⁹⁹ *XV Olympic Winter Games: official report.* Calgary, Alberta, Kanada: Comité d'organisation des XVes Jeux Olympique d'hiver, 1988, s. 19.

⁶⁰⁰ *Flame put out with eyes on '92.* In: *The Columbia Record.* Kolumbia, Jižní Karolína, USA. Číslo 230, ročník 91. 29. února 1988, s. 6C. (vlastní překlad autorky)

⁶⁰¹ V prvním vzájemném střetnutí prohrálo Československo 4:0. *Goalkeeper stars as Czechoslovakia upsets Soviets.* In: *The Providence.* Vancouver, Britská Kolumbie, Kanada. 4. ledna 1987, s. 71.

Reprezentační celky umístěné na průběžné čtvrté pozici se utkaly o sedmé místo, pátá příčka znamenala pro týmy souboj o celkové deváté místo a v zápasech posledních, šestých týmů ve skupině A i B se rozhodovalo o jedenácté příčce.⁶⁰²

Předturnajové prognózy vyzdvihovaly domácí Kanadu, USA, SSSR, ČSSR, Švédsko a Finsko. Především výsledky Kanady na Kanadském poháru a dvacátém prvním ročníku cen Izvestijí v roce 1987 ukazovaly na vysokou úroveň týmu, který by mohl aspirovat na vítěze hokejového turnaje na Olympijských hrách. Od Švédska, jež vyhrálo Mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1987, se očekával postup do finálové šestky na vyšších pozicích a následný souboj o nejvyšší příčky. SSSR z dlouhodobého hlediska vykazoval úspěchy a zaškobrtnutí v roce 1987 neměnilo vyhlídky na jeho předpokládané vítězství.⁶⁰³ Finsko dokázalo na turnajích překvapit a trenérovi Pantti Matikainen se podařilo sestavit vyvážený tým, u kterého se sice nepředpokládala zlatá medaile, ale umístění na vyšších příčkách ano. Československo bez zlaté medaile ze zimních olympijských her se chtělo mezi aspiranty dostat, ale dlouhodobé výsledky týmu na turnajích hovořily spíše o nejlépe druhé příčce.⁶⁰⁴

V Kanadě, kolébce ledního hokeje, byl tento sport velmi oblíben a vstupenky na utkání byly z velké části prodány. Olympijský turnaj sehrálo dvanáct týmů, které se kvalifikovaly na základě výsledků z Mistrovství světa v roce 1987. Nejvyšší výkonostní skupina a první tři týmy skupiny druhé měly start na ZOH jistý. Čtvrtá Francie se musela podrobit zkoušce v podobě zápasů s Japonskem, které vyhrálo skupinu C. Jedna výhra a prohra o vítězi nerozhodla, a proto bylo nutné brát v úvahu skóre, na základě kterého postoupila Francie.⁶⁰⁵ Týmy byly rozlosovány do následujícího uspořádání.

⁶⁰² **DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *15. zimní olympijské hry Calgary 1988.* Praha: Olympia, 1988, s. 100.

⁶⁰³ *Big Red Machine getting rusty.* In: *The Leader-Post.* Regina, Saskatchewan, Kanada. 4. února 1988, s. B2.

⁶⁰⁴ *Začínáme s Finy.* In: *Československý sport Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo 295, ročník 35. 16. prosince 1987, s. 1, 8.; *V Calgary bude tlačenice.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 6, ročník 36. 9. února 1988, s. 4.

⁶⁰⁵ *Návrat Polska.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo 81, ročník 35. 7. dubna 1987, s. 1, 8.

Skupina A zahrnovala Finsko, Francii, Kanadu, Polsko, Švédsko a Švýcarsko. Zbývající týmy: ČSSR, Norsko, NSR, Rakousko, SSSR a USA tvořily skupinu B.⁶⁰⁶

Časová náročnost turnaje v ledním hokeji způsobila, že i přes využití tří stadiónů byli organizátoři nuceni rozplánovat zápasy na všechny dny her a vše skloubit se závody krasobruslařů. K dispozici byl univerzitní stadión Olympijský stadión otce Davida Bauera, ve kterém se odehrály poslední zápasy o deváté až jedenácté místo a který byl využíván k tréninkům. Multifunkční hala Stampede Corral byla v Calgary vybudována již v roce 1950 a nesloužila jen zimním sportům, ale také taneční zábavě, rodeu nebo wrestlingovým zápasům. Hlediště pojalo až 6 479 diváků. Využita byla také největší hala Saddledome pro 17 000 sedících diváků.⁶⁰⁷

V den slavnostního zahájení her byly odehrány tři zápasy skupiny B. Utkání Československo-NSR se odehrálo hodinu po začátku a lední hokejisté z obou týmů se slavnosti účastnit nemohli. Zápas Norsko-SSSR začínal 30 minut po skončení ceremonie. Fanoušci Rakouska a USA pohodlně stihli jak zápas, tak i slavnostní zahájení, protože začátek utkání byl stanoven na 18:30 hodin. Poslední zápas turnaje byl odehrán 28. února 1988, několik hodin před slavnostním zakončením olympijských her.⁶⁰⁸

Prvním pozitivně testovaným sportovcem na zakázané látky byl na těchto zimních olympijských hrách lední hokejista polského národního hokejového týmu Jaroslaw Morawieck. Test potvrdil přítomnost steroidů po zápase Polsko-Francie. Morawieck byl vyloučen z turnaje, Polsko přišlo o vítězství 6:2 a všechny vstřelené polské góly v rámci zápasu byly smazány ze statistik. Polsko si až do této doby vedlo na turnaji překvapivě dobře a v případě dobrých výsledků mohlo zasáhnout i do bojů o medaile, což jim diskvalifikace jejich hráče a kontumace výsledku překazila.⁶⁰⁹

⁶⁰⁶ *S olympijskou visačkou.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 20, ročník 68. 26. ledna 1988, s. 8.

⁶⁰⁷ *Nakiska to Canmore, Calgary is a refreshing change of venue.* In: *The Baltimore Sun.* Baltimore, Maryland, USA. Číslo 5, ročník 87. 1. února 1987, s. 23B.

⁶⁰⁸ *Zápas začal ve 14:00 hodin a slavnost k zakončení her byla od 19:30 hodin. Program XV. zimních olympijských her.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 32, ročník 68. 9. února 1988, str. 8.

⁶⁰⁹ *Polish Hockey Player Tests Positive for Steroids.* In: *Winston-Salem Journal.* Winston-Salem, Severní Karolína, USA. Číslo 326, ročník 91. 22. února 1988, s. 18.

Československo na XV. zimních olympijských hrách v Calgary

Československo na Olympijských hrách reprezentovalo celkem šedesát sportovců, z toho padesát mužů a deset žen.⁶¹⁰ Vlajkonošem výpravy během slavnostního zahájení her se stal Jiří Parma. Slavnostní slib za přítomné sportovce složili v kinosále olympijské vesnice Lenka Kebrlová a Dušan Pašek.⁶¹¹

Československé reprezentanty do Calgary doprovázeli vedoucí výpravy PaedDr. Pavel Klapuš se svým zástupcem a zároveň vedoucím pro tisk Jánem Málinkou, sekretář Emanuel Řehoř, hospodář Zdeněk Šimůnek, olympijský atašé Karel Zoubek, vedoucí lékař MUDr. Petr Krejčí, koordinátoři pro dopravu a jednotlivé sporty a také členové Mezinárodního olympijského výboru prof. MUDr. Miroslav Slavík, jež zastával místo v lékařské komisi, a Prof. PhDr. Vladimír Černušák, Csc. Výpravu dále doplňovali technická skupina, trenéři, maséři, lékaři a tajemník Československého olympijského výboru Ing. Václav Hubička.⁶¹²

Československo v Calgary dosáhlo na tři medailová umístění. Pavel Ploc, reprezentant ve skocích na lyžích na středním můstku vybojoval stříbrnou medaili. Na stupně vítězů se vedle něho ve stejné disciplíně postavil i Jiří Malec s bronzovou medailí. Štafeta v běhu na lyžích⁶¹³ ve složení Pavel Benc, Václav Korunka, Radim Nyč a Ladislav Švanda do Československa přivezla bronz. Mezi úspěchy Čechoslováků patřilo i čtvrté místo v závodě družstev ve skocích na lyžích na středním můstku.⁶¹⁴ Pátou příčkou se mohli chlubit celkem čtyři reprezentanti: Jiří Parma, Peter Jurko, Lenka Kebrlová a Pavel Ploc.⁶¹⁵ Do desátého místa se umístili: Lucie Mezdhradská,

⁶¹⁰ Jednalo se o 23 lyžařů, 5 biatlonistů, 1 rychlobruslaře, 6 krasobruslařů, 2 sánkaře a 23 ledních hokejistů.

⁶¹¹ *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo 37, ročník 36. 15. února 1988, s. 3.

⁶¹² **DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *15. zimní olympijské hry Calgary 1988*. Praha: Olympia, 1988, s. 116.

⁶¹³ 4x10 km

⁶¹⁴ Člen týmu byl Pavel Ploc, Jiří Malec, Jiří Parma a Ladislav Dluhoš.

⁶¹⁵ Jiří Parma a Pavel Ploc reprezentovali ve skocích na lyžích. Jiří Parma byl pátý na středním můstku. Pavel Ploc pátou příčku vybojoval na velkém můstku. Peter Jurko a Lenka Kebrlová pátou příčku získali v alpské kombinaci.

tým mužů severské kombinace a tým ledních hokejistů, Miroslav Kopal, ženská štafeta v běhu na lyžích 4 x 5 km a Adrián Bíreš.⁶¹⁶

Československý národní hokejový tým v Calgary 1988

Příprava ledních hokejistů na Olympijské hry v Calgary probíhala dlouhodobě již od zakončení Mistrovství světa v roce 1987. V srpnu, před začátkem Kanadského poháru, svou výkonnost ČSSR ověřilo zápasy se Švédskem a Finskem.⁶¹⁷ V rámci pobytu v zámorí během Kanadského poháru došlo taktéž ke dvěma přátelským utkáním.⁶¹⁸ Na podzim následovaly tři zápasy s B-týmem Sovětského svazu, překvapivě se jednalo o dvě remízy a jednu prohru Čechoslováků. Turnaj Izvestijí pro Československo nedopadl příliš dobře, až čtvrtá příčka za první Kanadou, druhým SSSR a třetím Švédskem byla zaviněna posledními zápasy, ze kterých si ČSSR odnesla prohru s NSR, SSSR a Švédskem.⁶¹⁹ ČSSR v přípravě úspěšně absolvovala Deutschland cup ve Stuttgartu a přátelská utkání ve Švýcarsku.⁶²⁰

Dvacet šest hráčů širšího reprezentačního výběru bylo 14. ledna povoláno na soustředění do Vysokých Tater. Po jedenácti dnech se reprezentanti přesunuli do Příbrami, odkud vyráželi na poslední přátelská utkání před odletem na Olympijské hry. Za tímto účelem přiletěly Švédsko a Finsko do Československa, a odehrály zde celkem čtyři utkání.⁶²¹ Výsledky nenapověděly, v jaké formě týmy jsou, protože se vždy jednalo o jednu výhru a prohru. Nominace československého národního hokejového týmu se skládala z 23 hráčů.⁶²² Tento užší výběr odletěl do Anchorage na Aljašce, kde

⁶¹⁶ *Čestná listina XV. zimních olympijských her.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV.* Praha: Orbis. Číslo 52, ročník 36. 3. března 1988, Příloha II.

⁶¹⁷ Překvapením byla remíza a prohra s Finskem. Švédsko Čechoslováci porazili 2:5 v obou zápasech.

⁶¹⁸ S Kanadou a Finskem.

⁶¹⁹ *Sportovní ročenka.* Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1987, s. 151.

⁶²⁰ **HOCKEYARCHIVES.** *Matches internationaux 1987/88,* [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/inter1988.htm>, 12. srpna 2023, 13:00 hodin.

⁶²¹ *Tři předolympijská kola.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 5, ročník 68. 7. ledna 1988, s. 8.

⁶²² Brankáři: Dominik Hašek, Jaromír Šindel, Petr Bříza; obránci: Rudolf Suchánek, Miloslav Hořava, Mojmír Božík, Jaroslav Benák, Antonín Stavjaňa, Bedřich Ščerban, Eduard Uvíra; Útočníci: Igor Liba, Vladimír Růžička, Jiří Hrdina, Jiří Šejba, Petr Vlk, Petr Rosol, David Volek, Jiří Doležal, Radim Raděvič, Rostislav Vlach, Jiří Lála, Dušan Pašek, Oto Haščák; Náhradníci: Robert Lang, Leo Gudas, Jiří Kučera a Ladislav Lubina. *Nominace na ZOH 88.* In: *Ibidem.* Číslo 23, ročník 68. 29. ledna 1988, s. 8.

probíhal přípravný turnaj.⁶²³ Součástí výpravy ledních hokejistů byli i maséři František Mrázek a Pavel Křížek, lékař MUDr. Oto Trefný, technický vedoucí ledního hokeje Karel Gut, koordinátor ledního hokeje prof. PhDr. Vladimír Kostka a trenéři Ján Starší a František Pospíšil.⁶²⁴

První zápas Československa s NSR sledovalo jen 3 000 diváků, protože se uskutečnil v době slavnostního zahájení her. Prohra 1:2 ukázala na herní nedostatky týmu. Řada šancí na vyrovnání vyšla na prázdno a ani během power play Čechoslováci výsledek nezvrátili. Další překvapení turnaje přinesl i druhý den, kdy Švýcarsko porazilo Finsko.⁶²⁵ Ani 16. února se turnaj nevyvíjel dle očekávání, protože Švédsko remizovalo s týmem Polska. O dva dny později Kanada podlehla Finsku 1:3.

Po prohraném prvním zápase se objevily obavy z dalšího působení ČSSR v turnaji, ale Československo pokračovalo výhrami nad USA 7:5, Norskem 10:1 a Rakouskem 4:0, čímž si zajistilo postup do finálové skupiny. Poslední zápas první části turnaje se SSSR byl nad síly československé reprezentace. Sedmnáct tisíc diváků vidělo jediný gól za zády Sergeje Mylnikova, kdežto ČSSR obdrželo gólů 6.⁶²⁶ Československo postupovalo z průběžného třetího místa za západním Německem a Sovětským svazem, na základě čehož mělo do začátku započítané dvě prohry. První zápas finálové skupiny zahajovalo Československo se Švédskem prohrou 2:6. O několik hodin později odehraný zápas SSSR-Kanada zhlédlo přímo na Olympijském stadiónu Saddledome 19 000 diváků. Domácí publikum očekávalo výhru svého celku, ale opak byl pravdou. Výsledek 5:0 pro Sověty a zápasy s Finskem a Švédskem, ze kterých tyto týmy vyšly vítězně, predikovaly, že se budoucí boje o medailové umístění odehrají mezi těmito evropskými týmy.⁶²⁷

⁶²³ Všechny tři zápasy (Rakousko, Polsko, Švýcarsko) dopadly ve prospěch Československa, ale kvalita nebyla příliš vysoká. Proto se projeví obavy nad hrou Čechoslováků na olympijských hrách. Příliš mnoho nedostatků. In: *Ibidem.* Číslo 33, ročník 68, 10. února 1988, s. 8.

⁶²⁴ **DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *15. zimní olympijské hry Calgary 1988.* Praha: Olympia, 1988, s. 115.

⁶²⁵ *Po našich také Finové.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 38, ročník 68. 16. února 1988, s. 8.

⁶²⁶ *Ice hockey.* In: *The Pittsburgh press.* Pittsburgh, Pennsylvania, USA. Číslo 240, ročník 104. 22. února 1988, s. D4.

⁶²⁷ *Soviet Union beats Canada in hockey.* In: *Tallahassee Democrat.* Tallahassee, Florida, USA. Číslo 56, ročník 83. 25. února 1988, s. 1D, 3D.

Československo s jednou výhrou a čtyřmi prohrami skončilo na šestém místě. Pátá příčka patřila SRN, která měla stejný počet bodů, ale lepší skóre. Kanada skončila s pěti body čtvrtá. Švédsko, které si ze základní části přineslo dvě remízy, ve finálové skupině prohrálo pouze zápas se SSSR. Jeho výkony stačily na bronzovou medaili. Druhé bylo překvapivě Finsko, jež mělo pouze o bod méně než vítězné SSSR, které v rámci turnaje prohrálo jen jednou, a to s Finskem 1:2.

O sedmou příčku se utkalo USA a Švýcarsko před rekordním počtem 20 000 diváků. Zápas přinesl vítězství Spojeným státům americkým 8:4.⁶²⁸ Rakousko a Polsko se 23. února utkaly o deváté místo v hale Otce Davida Bauera. Komorní atmosféru dotvořilo pouhých 1 000 fanoušků, jež přihlíželo vítězství Rakouska, které vedl Čechoslovák Luděk Bukač. Výsledek 3:2 odsunul polský reprezentační tým až na desátou příčku. O předposlední místo se strhl nevídaný boj mezi Francií a Norskem. Utkání v základní hrací době skončilo remízou 6:6. Prodloužení však o vítězi nerozhodlo a Francie zvítězila až na trestná střelení.⁶²⁹

⁶²⁸ *Stále tři neporažení.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 47, ročník 68. 26. února 1988, s. 8.

⁶²⁹ *Ibidem.* Číslo 46, ročník 68. 25. února 1988, s. 8.

Mistrovství světa a Evropy v ledním hokeji v 80. letech 20. století

Československo na počátku 80. let dvacátého století pociťovalo určitý nedostatek kvalitního vybavení jak ligových, tak i reprezentačních týmů. Na 7. plenárním zasedání výboru Svazu ledního hokeje ČSTV 13. listopadu 1982 se řešil především nedostatek hokejových holí.⁶³⁰ O nižší kvalitě v Československu vyrobených ochranných prvků pro lední hokej oproti dovezeným se jednalo i na dalších zasedáních v průběhu 80. let.⁶³¹ O nedostatku svědčil i stánek na výstavě ISPO v Mnichově, kterého se s železnou pravidelností Československo účastnilo. Oficiálním zástupcem byly firmy Pragoexpo a Edice, jež však vzhledem k dlouhým dodacím lhůtám nemohly vystavovatelům ze západních států konkurovat. Rozmanitost a kvalita zboží byla také nízká.⁶³²

1981

Ročník 1980 nebyl z důvodu konání Zimních olympijských her vyhlášen, rozhodlo se o tom již v červenci 1978 na zasedání LIHG v Itálii. Pořadatelství nejvyšší skupiny 46. mistrovství světa a 58. mistrovství Evropy⁶³³ bylo přiřknuto Švédsku, které dle herního systému z roku 1979, rozdělilo herní skupiny do dvou měst, konkrétně Stockholmu a Göteborgu.

Novým hlavním trenérem československého národního hokejového týmu se stal Luděk Bukač, který se po boku Karla Guta účastnil již Zimních olympijských her v roce 1980. Na střídačce stál společně se Stanislavem Neveselým, který zastával post asistenta trenéra. Příprava na šampionát probíhala déle než v roce 1979. Již

⁶³⁰ **Národní muzeum.** Archiv tělesné výchovy a sportu. Sb: Lední hokej 1909 -2021. Karton č. 4, inv. č. 85, Dokument Zápis, str. 3.

⁶³¹ *Ibidem*, inv. č. 90 – 91.

⁶³² **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Radio Free Europe/Radio Liberty broadcast records, Box 1630, Call Number 2000C120. Radio Newsreel T-534.

⁶³³ Skupina B se mistrovství světa a Evropy v Ortisei v Itálii zúčastnila ve složení: Itálie, Japonsko, Jugoslávie, NDR, Norsko, Polsko, Rumunsko, Švýcarsko. Peking uvítal skupinu C s osmi členy: Bulharsko, Čína, Dánsko, Francie, KLDK, Maďarsko, Rakousko, Velká Británie. **HOCKEYARCHIVES.** *Championnats du monde 1981*, [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1981.htm>, 2. července 2023, 10:00 hodin.

18. března⁶³⁴ se výběr dvaadvaceti reprezentantů přesunul do Teplic, kde byl čas jak na regeneraci po ligových zápasech, tak i na nácvik herních situací. V plánu přípravy nechyběla ani přátelská utkání s Finskem, Švédskem a NSR.⁶³⁵ Realizační tým zajímaly především výsledky se severany, protože tým NSR nepatřil mezi těžké soupeře a výhry nad tímto mužstvem byly pro československý reprezentační celek povinností, která byla splněna se ctí a i přes opatrnost v druhém zápase, který vyhrál jen těsně prokázal připravenost na nadcházející zápasy. I přesto, že do Československa nepřijeli Finové ani Švédové ve stoprocentním složení pro nadcházející mistrovství musel československý širší výběr vynaložit ve všech čtyřech utkáních velké úsilí k výhrám. Tento stav československé reprezentace díky tomu působily rozpačitě, protože tým na mistrovství čekal i těžší soupeř než Finsko a Švédsko.⁶³⁶

Hlavním cílem Čechoslováků byl návrat na první příčky světového hokeje, protože na Olympijských hrách v roce 1980 ve svém snažení neuspěli. V nominaci měl tým více než polovinu nových hráčů, kteří na mistrovství dostali šanci poprvé, Důvodem byl i nelegální odchod některých hráčů do zámoří. Československo patřilo společně se Švédskem, USA a NSR do skupiny B, která první část odehrála v Göteborgu. Zápasy skupiny A, ve složení SSSR, Kanada, Finsko a Nizozemsko, proběhly ve Stockholmu.⁶³⁷

Předturnajové prognózy hovořily ve skupině A ve prospěch SSSR a Kanady. Finsko bylo považováno za nevyzpytatelného soupeře, který mohl výrazně pohnout miskami vah. Skupina B měla taktéž tři favority: Švédsko, Československo a USA.

⁶³⁴ 15. března skončila prvoligová utkání. Mistrem jsou Vítkovice. *Slovan se rozloučil s prvoligovou scénou vítězstvím.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 63, ročník 61. 16. března 1981, s. 8.

⁶³⁵ *Drama do poslední sekundy. První hokejová liga skončila, čeká reprezentace.* In: *Ibidem.* Číslo 64, ročník 61. 17. března 1981, s. 8.

⁶³⁶ *Trenéři vyložili karty. Zápasy se severany odkryly naše přednosti i slabiny.* In: *Ibidem.* Číslo 77, ročník 61. 1. dubna 1981, s. 8.; *Příprava hokejistů.* In: *Ibidem.* Číslo 81, ročník 61; 6. dubna 1981, s. 7.

⁶³⁷ *Švédská města Stockholm a Göteborg žijí hokejem. Zítřejí začíná mistrovství světa.* In: *Ibidem.* Číslo 86, ročník 61. 11. dubna 1981, s. 8.

NSR a Nizozemsko platily za outsidersy turnaje, mezi kterými se mělo rozhodnout o sestupu do nižší výkonnostní skupiny.⁶³⁸

Po první části turnaje ze skupiny A postoupilo bez ztráty jediného bodu SSSR a Kanada, která měla na kontě prohru pouze se Sovětským svazem. Finsko a Nizozemsko se společně s USA⁶³⁹ a NSR ze skupiny B utkaly o 5. – 8. místo a udržení v nejvyšší soutěži. Československo a Švédsko skupinou B prošly se stejným počtem bodů, na kontě měly dvě výhry a společnou remízu i shodné množství obdržných branek. Rozdílný byl pouze počet gólů vstřelených, v tomto aspektu byli Čechoslováci o devět branek úspěšnější.⁶⁴⁰ Československou stopu bychom mohli najít i ve skupině B, kde holandské reprezentační mužstvo vedl Augustin Bubník, reprezentant z let 1948 – 1949 a trenér z Československa, který v letech 1966 – 1969 úspěšně vedl i finskou reprezentaci.⁶⁴¹

Po první části se celá skupina osmi týmů přesunula do Göteborgu, kde se vždy po dnech střídala výkonnostní skupina. Program zahájila čtveřice bojující o udržení v rozložení Holandsko-USA, Finsko-NSR. Druhý den nabídl utkání Kanada-Československo, Sovětský svaz-Švédsko. Celkově bylo odehráno dalších dvacet zápasů, které rozhodly o konečném pořadí Mistrovství světa a Evropy v roce 1981. Českoslovenští reprezentanti využili dvoudenní přestávku především k léčbě a to nejenom úrazů z ledové plochy, ale i respiračních onemocnění.⁶⁴²

⁶³⁸ *Soviet are Team to Beat For World Ice Hockey Title.* In: *Winston-Salem Journal.* Winston-Salem, Severní Karolína, USA. Číslo 10, ročník 85. 11. dubna 1981, s. 23.

⁶³⁹ I přes vysoká očekávání od USA, které vyhrály v ledním hokeji Zimní olympijské hry v roce 1980, se prognózy nenaplnily. Důvodů bylo samozřejmě více, ale patří mezi ně například: odstoupení trenéra národní reprezentace Herba Brookse, kterého nahradil Don Cherry, účast pouze sedmi hráčů z týmu reprezentující USA v Lake Placid v roce 1980 a větší herní plochy v Evropě na které nebyli hráči zvyklí. *Olympic stars out for U.S.* In: *Tampa Bay Times.* Saint Petersburg, Florida, USA. Číslo 261, ročník 97. 12. dubna 1981, s. 5C.

⁶⁴⁰ **HOCKEYARCHIVES.** *Championnats du monde 1981,* [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1981.htm>, 8. srpna 2023, 8:00 hodin.

⁶⁴¹ *U.S. ickers tip Dutch. Penalty shot a winner.* In: *Lansing State Journal.* Lansing, Michigan, USA. 18. dubna 1981, s. B3.

⁶⁴² *Spokojenost v našem táboře. Naším prvním finálovým soupeřem hokejisté Kanady.* In: *Rudé právo, Organ ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 91, ročník 61. 17. dubna 1981, s. 8.

I přes indispozice hráčů Československo první zápas proti Kanadě vyhrálo vysoko 7:4. Stejný úspěch se však nepodařilo zopakovat proti SSSR, kdy bylo po první třetině s výsledkem 1:5 již téměř dobojováno. Československo sice následně vstřelilo dvě branky, ale Sovětský svaz na to odpověděl třemi dalšími. Výsledek 3:8 československou reprezentaci spíše vzdaloval od zlaté medaile a na první příčce bez ztráty bodu zanechával Sovětský svaz.⁶⁴³ Následující zápas se Švédskem se nesl taktéž ve znamení prohry a Československo se propadlo na průběžnou třetí příčku, na čemž nic nezměnily ani výhra nad Kanadou a remíza v posledním zápase se SSSR. Sovětský svaz do zápasu s Československem nenasadil obvyklou sestavu. Do branky se postavil náhradní brankář Vladimír Myškin, na post obránce byl zařazen Nikolaj Makarov.⁶⁴⁴

Titul mistrů světa a Evropy obhájil se čtyřmi výhrami a dvěma remízami SSSR. Švédsko na turnaji prohrálo celkem dvakrát, jednou remizovalo a třikrát vyhrálo, což mužstvu přineslo stříbrnou medaili. Československo mělo dobrý start do turnaje, ale v průběhu šampionátu, i kvůli již zmiňované marodce, dvakrát podlehl svým soupeřům a uhájilo třetí příčku dvěma prohrami, remízami i výhrami. Na čtvrté příčce se nacházela Kanada, která v součtu získala jediný bod, když remizovala s vítězem. Druhou část tabulky vedlo USA, které s jednobodovým rozdílem následovaly Finsko. NSR se podařilo v nejvyšší skupině udržet a sestoupilo Nizozemsko.⁶⁴⁵

Týmu All Stars by se, dle hlasování, do branky postavil Peter Lindmark ze Švédska, obrana by byla složena z Valerije Vasiljeva z SSSR a Larryho Robinsona z Kanady a útočná řada zahrnovala pouze hráče z SSSR: Sergeje Makarova, Alexandra Malceva a Sergeje Kapustina. Mezi nejlepší hráče, které vyhlášoval direktorát LIHG, se opět dostal Larry Robinson a Alexandr Malcev, ale za nejlepšího brankáře byl vyhlášen sovětský Vladislava Tretjaka. Nejméně trestných minut v turnaji nasbíralo Československo, které díky tomu vyhrálo soutěž Fair Play, následované vítězem šampionátu SSSR, nejvíce trestané bylo NSR se 128 minutami.⁶⁴⁶

⁶⁴³ *Rozpačitá hra našeho mužstva.* In: Ibidem. Číslo 93, ročník 61. 21. dubna 1981, s. 8.

⁶⁴⁴ *Naším hokejistům bronz. Světový šampionát skončil úspěchem reprezentantů Sovětského svazu.* In: Ibidem. Číslo 98, ročník 61. 27. dubna 1981, s. 8.

⁶⁴⁵ **HOCKEYARCHIVES.** *Championnats du monde 1981,* [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1981.htm>, 8. srpna 2023, 8:00 hodin.

⁶⁴⁶ *Fakta a čísla MS 1981.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 20, ročník 29. 19. května 1981, s. 15.

Mezi zajímavosti turnaje patřil zápas Holandsko-NSR, který svým výsledkem 2:9 nebyl ničím neobvyklým, ale vzhledem k devatenácti vyloučeným hráčům během zápasu se dostal do popředí ve statistikách vyloučených hráčů.⁶⁴⁷ Již během turnaje se začalo jednat o novém systému šampionátu, v němž by byly odehrány zápasy každý s každým, protože řadě účastníků vadilo, že například na zápasy Finsko-Švédsko a USA-Kanada během mistrovství vzhledem k oddělení ve skupinách vůbec nedošlo. Kritika v průběhu turnaje směřovala především na rozhodčí, kteří v řadě případů přehlíželi fauly způsobené během hry nebo naopak pískali i dovolené zákroky. Samozřejmě, že to co je během hry dovoleno rozhodčími ovlivňuje tvrdost v průběhu utkání a naprostá rozdílnost v rozhodování přispěla k úvahám nad zvýšením kvalifikace trenérů.⁶⁴⁸

Sezóna 1981/1982 byla zahájena dlouho očekávaným druhým ročníkem Kanadského poháru, který byl v předchozím roce zrušen. Účastníků bylo celkem šest: Československo, Finsko, Kanada, Sovětský svaz, Spojené státy americké a Švédsko. ČSSR před odjezdem na turnaj prošla náročnou letní přípravou, během které nechyběly mezistátní utkání se Švédskem a Finskem. Po příletu do Kanady Československý tým ve Winnipegu sehrál i utkání s výběrem z USA.⁶⁴⁹

Kanadský pohár, uskutečněný v termínu od 1. do 13. září 1981, se nekonal na jediném místě, ale jednalo se o putovní šampionát, který hostila města Montreal, Edmonton, Winnipeg a Ottawa. V původním plánu bylo zahrnuto i Toronto, ale majitel klubu Toronto Maple Leafs, Harold Ballard, odmítl pustit na domovský led Sovětský svaz.⁶⁵⁰ Quebec měl hostit semifinále, ale vzhledem k nízkému počtu prodaných vstupenek se přesunulo do Ottawy. Systém turnaje spočíval v odehrání zápasu každý s každým, celkově tedy 5, dle výsledků následovalo semifinále čtyř nejlepších týmů a finále dvou kandidátů na pohár. SSSR byl na turnaji v pozici favorita. Domácí Kanada

⁶⁴⁷ *Holandsko-NSR 2:9 (1:4, 0:4, 1:1)*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 93, ročník 61. 21. dubna 1981, s. 8.

⁶⁴⁸ *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 20, ročník 29. 19. května 1981, s. 5 -7.

⁶⁴⁹ *Po utkáních ve Skandinávii a před Kanadským pohárem. Chybějí nám osobnosti*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 200, ročník 61. 25. srpna 1981, s. 8.

⁶⁵⁰ **JACOBS, Jeff**. *Is Canada Cup worth shot at Reds?* In: *Courier-Post*. Camden, New Jersey, USA. 27. srpna 1981, s. C1.

doufala v převahu na domácím ledě, jako tomu bylo na posledním Kanadském poháru, ale statistika hovořila jasně. Do Kanadského poháru s SSSR odehrála celkem 410 zápasů, z čehož bylo 282 prohraných, 96 vyhraných a 32 nerozhodných. Navíc Sovětský svaz přijížděl se světově obávaným výběrem. Československo mohlo po omlazení týmu některé soupeře potrápít, ale rozhodně nebylo tak obávaným týmem, jako v 70. letech.⁶⁵¹

Po základní části byla v čele tabulky Kanada, z deseti možných bodů získala devět, SSSR měl na kontě sedm bodů, Československo pouze o bod méně a USA do semifinále postoupilo se ztrátou čtyř bodů na vítěze. Týmy Švédska a Finska v turnaji příliš nevynikaly a obsadily předposlední a poslední příčku. V semifinále se proti sobě v Ottawě 11. září 1981 postavil Sovětský svaz a Československo. Ve stejný den v Montrealu odehrála svůj zápas Kanada s USA. Obě střetnutí dopadla se stejným výsledkem 4:1. Postup do finále si tím vysloužily Sovětský svaz a Kanada. Dne 13. září 1981 se na ledové ploše v Montrealu odehrála kanadská noční můra s výsledkem 8:1. V první třetině nepadl jediný gól. Skóre otevřel Igor Larionov, poté byl vstřelen jediný gól do sovětské branky Clarkem Gilliesem ve 28 minutě a následovaly další dvě branky v rámci druhé třetiny, jejichž autorem byl Sergej Šepelev. Posledních dvacet minut měli slovo pouze reprezentanti SSSR, kterým se podařilo zoufalému kanadskému celku, složenému z hvězd NHL, vstřelit 5 branek.⁶⁵²

Trofej, na kterou byl výsledek turnaje vyryt, si chtěl tým Sovětského svazu logicky odvést do své vlasti, ale bylo jim vysvětleno, že se jedná o majetek Kanady a trofej zůstává ve své domovině. Řada hokejových fanoušků v čele s Georgem Smithem⁶⁵³ vytvořila v Kanadě sbírku na vytvoření kopie trofeje, protože se jim postoj Alana Eaglesona o nevydání trofeje vítězi nelíbil. Replika byla předána ambasádě SSSR v Ottawě 3. října 1981.⁶⁵⁴

⁶⁵¹ *The Canada Cup*. In: *The Gazette*. Montreal, Quebec, Kanada. Ročník 204. 29. srpna 1981, s. 20.

⁶⁵² *Soviet victory should silence all Canadians*. In: *The Toronto Star*. Toronto, Ontario, Kanada. 14. září 1981, s. D2.

⁶⁵³ Řidič kamionu

⁶⁵⁴ *Russians finally receive a copy of Canada Cup*. In: *The Gazette*. Montreal, Quebec, Kanada. 5. října 1981, s. 58.

Cena Izvestije, která následovala v prosinci, měla jasného vítěze. Ze čtyř účastníků byl SSSR nejsilnějším týmem, který bez jediné porážky zvítězil nad týmy Československa, Švédska a Finska.⁶⁵⁵

1982

Pořadatelem 47. mistrovství světa a 59. mistrovství Evropy⁶⁵⁶ se stalo Finsko. Ve městech Tampere a Helsinky byl realizován nový systém turnaje, který se sice v základní skupině vracel k původnímu konceptu, odehrát zápas každý s každým, ale následně reprezentanti, kteří obsadili 5. – 8. příčku, ve hře nepokračovali a jejich konečné umístění se řídilo výsledky z prvního kola. Poslední, osmé místo znamenalo sestup do skupiny B. Týmy, které průběžně obsadily 1. – 4. místo, odehrály další tři zápasy každý s každým, které společně se základní částí rozhodly o pořadí na prvních čtyřech příčkách.⁶⁵⁷

Příprava československých reprezentantů na Mistrovství světa a Evropy v roce 1982 probíhala jako obvykle v Teplicích, kde se v širším výběru Luďka Bukače a Stanislava Neveselého sešlo celkem 24 hokejistů.⁶⁵⁸ Před přesunem do Finska hráči odehráli utkání se švédskými reprezentanty⁶⁵⁹, kteří do Československa přijeli odehrát

⁶⁵⁵ *Také v odvetě čestná porážka. Sovětští hokejisté zůstali v turnaji neporaženi. In: Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa. Číslo 302, ročník 61. 22. prosince 1981, s. 8.*

⁶⁵⁶ Skupina B odehrála své zápasy 18. – 27. března 1982 v rakouském Klagenfurtu ve složení: Čína, NDR, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko a Švýcarsko. Nizozemsko sestoupivší v předchozím ročníku ze skupiny A, přišlo o velké množství hráčů a obměna týmu způsobila další sestup do skupiny C. U pyrenejských svahů ve městě Jaca se sešlo od 19. do 28. března 1982 osm účastníků k reprezentaci v nejnižší výkonnostní skupině. O umístění a postup se utkalo: Bulharsko, Dánsko, Francie, Japonsko, Jižní Korea, Jugoslávie, Maďarsko a Španělsko. **HOCKEYARCHIVES. Championnats du monde 1982**, [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1982.htm>, 12. srpna 2023, 7:00 hodin.

⁶⁵⁷ *Turnajový klíč na MS. In: Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa. Číslo 92, ročník 62. 20. dubna 1982, s. 8.*

⁶⁵⁸ *Generálkou zápasy se Švédy. Světový hokej 17 dní před šampionátem ve Finsku. In: Ibidem. Číslo 75, ročník 62. 30. března 1982, s. 8.*

⁶⁵⁹ *Jednou remízou a jednou výhrou si Československo zajistilo postup do finále s SSSR. Přesvědčivý závěr našich. Generálka před blížícím se mistrovstvím světa ve Finsku. In: Ibidem. Číslo 80, ročník 62. 5. dubna 1982, s. 8.*

turnaj Rudého práva⁶⁶⁰, jenž byl v roce 1982 dlouhodobý. Turnaj pro československé reprezentanty sloužil i jako příprava pro nadcházející mistrovství. Účinnost trénovaného herního systému pomohly prověřit i přátelské zápasy s NDR⁶⁶¹, která do ČSSR přijela podrobit zkoušku i svou formu před šampionátem.⁶⁶²

Finální rozhodnutí o reprezentačním výběru pro mistrovství bylo uděleno předsednictvem Svazu ledního hokeje ÚV ČSTV 8. dubna 1982, týden před plánovaným začátkem. Věkový průměr dvaadvaceti reprezentantů byl 24,82 let a přesně polovina hráčů byla v reprezentačním mužstvu až od roku 1980.⁶⁶³ Třináct útočníků, sedm obránců a dva brankáři se do Finska vydalo 13. dubna z ruzyňského letiště. Hlavním favoritem turnaje byl SSSR, který měl jednu z nejlepších forem a přivázel zpět do vlasti zlaté medaile a poháry ze všech mezistátních utkání a turnajů. Československo bylo i přes mladý celek aspirantem na medailové umístění, stejně jako Švédsko a reprezentace Kanady. Luděk Bukač měl poměrně vysoké cíle. V přípravě na otázky o umístění reagoval: *Druhý flíček, dobrý flíček.*⁶⁶⁴ Týmy Finska, USA a NSR měly proměnlivé výsledky, které však mohly s celkovým pořadím značně zahýbat. Mezi kandidáty na sestup patřila nově přistoupivší Itálie.⁶⁶⁵

Šok pro hokejové fanoušky, ale i hráče Československa nastal hned v úvodním zápase se Západním Německem. Již v první třetině byl stav pro NSR 3:0, ve druhé třetině se Čechoslováci sice zmohli na gól, ale poslední část zápasu s vyrovnaným skóre 1:1 přinesla celkový výsledek 4:2. Jednalo se o historicky první prohraný zápas s NSR

⁶⁶⁰ Turnaj byl dlouhodobý. Celkově byli čtyři účastníci: SSSR, ČSSR, Švédsko a Finsko. Každý reprezentační celek odehrál šest zápasů.

⁶⁶¹ *V obou případech vítězné pro ČSSR. V odvetě jsme opět zvítězili.* ČSSR – NDR 6:1. In: Ibidem. Číslo 83, ročník 62. 8. dubna 1982, s. 8.

⁶⁶² Odehrál celkem 3 zápasy, bez získání bodů za asistenci nebo vstřelenou branku.

⁶⁶³ *V sázce je finále. Pohár RP: dvakrát proti hokejistům Švédska.* In: Ibidem. Číslo 78, ročník 62. 2. dubna 1982, s. 8.

⁶⁶⁴ *Kdo nás bude reprezentovat.* In: Ibidem. Číslo 84, ročník 62. 9. dubna 1982, s. 8.

⁶⁶⁵ *Komentář k mistrovství světa v ledním hokeji.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 21, ročník 30. 25. května 1982, s. 4.

⁶⁶⁵ *Nadešel čas velkého hokeje. Dvaadvacítka čs. reprezentantů nabrala kurs Helsinky.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 87, ročník 62. 14. dubna 1982, s. 8.

a pro Československo především o ztrátu dvou cenných bodů v úvodní části turnaje.⁶⁶⁶ Bývalý trenér SSSR, Anatolij Tarasov, který byl na šampionátu v pozici pozorovatele, k zápasu řekl: *Vaši hráči neunesli utkáni psychicky a po prvním gólu podleli panice. Začali dělat neuvěřitelné chyby v obranné činnosti.*⁶⁶⁷ Avšak po neúspěchu následovalo dílčí vítězství, protože Československo porazilo tým Kanady. V zápase se SSSR hráli vyrovnanou hru, která však byla nakonec zakončena neúspěšně 3:5. Chut' si tým spravil na USA, které udolal 6:0. Následující zápasy první části neprinesly z pohledu Československa příliš velké překvapení. Jinak na tom byl tým USA, který si odnesl překvapivou prohru s nováčkem nejvyšší skupiny, Itálií. O skóre 7:5 bylo rozhodnuto především ve druhé třetině, která vyzněla 4:1 pro Itálii.⁶⁶⁸

Ani před posledními zápasy, 24. dubna, nebylo jasné, kdo postupuje do nejlepší čtyřky. Jistotu postupu měly Kanada a SSSR, ale dalšími adepty byly Československo, Švédsko a Finsko. Vzhledem k tomu, že USA neměly na kontě jedinou výhru a předposlední Itálie překvapivě vybojovala remízu s Kanadou a výhru nad USA, o sestupujícím bylo rozhodnuto. Vítězové z Olympijských her v Lake Placid se po dvou letech svými výkony propadly do druhé výkonnostní skupiny.⁶⁶⁹ Československo zvítězilo vysoko 10:0 nad Itálií a finská remíza se švédským týmem již výsledek nezměnila. Do finálové čtyřky postoupilo ČSSR, Švédsko a již zmiňované celky SSSR a Kanady.⁶⁷⁰

Na závěr se potvrdila slova trenéra kanadského týmu Marshalla Johnstona: *Rusové se zdají být téměř neporazitelní.*⁶⁷¹ V rámci turnaje neutrpěli jedinou prohru. Na

⁶⁶⁶ *Překvapení na náš účet. Poprvé v historii západoněmeckým hokejistům.* In: Ibidem. Číslo 89, ročník 62. 16. dubna 1982, s. 8.

⁶⁶⁷ *Epizoda, nebo zrcadlo? Finská hokejová pohlednice.* In: Ibidem. Číslo 90, ročník 62. 17. dubna 1982, s. 8.

⁶⁶⁸ *U.S., Canada Hockey teams lose in meet.* In: *The Times News.* Twin Falls, Idaho, USA. Číslo 107, ročník 77. 17. dubna 1982, s. B3.; *Fakta a čísla mistrovství světa a Evropy.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 21, ročník 30. 25. května 1982, s. 7.

⁶⁶⁹ *Kdo do finálové čtyřky? Dnes vyvrcholí první část hokejového šampionátu.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 96, ročník 62. 24. dubna 1982, s. 8.

⁶⁷⁰ *Soviets Perfect Mark In World Ice Tournery.* In: *The Buffalo News.* Buffalo, New York, USA. Číslo 15, ročník 204. 25. dubna 1982, s. B4.

⁶⁷¹ *USSR cops 18th World Ice Hockey championship.* In: *The News.* Paterson, New Jersey, USA. 26. dubna 1982, s. 7. (vlastní překlad autora)

kontě měli pouze remízu s Československem ve finále, kterou však mnozí považovali za sehranou, protože díky ní se ČSSR dostalo na druhou příčku před třetí Kanadou a čtvrté Švédsko. K zápasu se vyjadřovali fanoušci, novináři i zahraniční pozorovatelé. Čechoslováci tímto ukradli stříbrnou medaili Kanadě, takzvané finále je ostudou celého mistrovství, podváděli, ale není na to možné získat důkaz, takto se zahraniční tisk vyjadřoval k výsledku závěrečného zápasu.⁶⁷² I v československém tisku lze najít lehké náznaky rozpaků nad zápasem: *utkáni skončilo neobvykle*,⁶⁷³ v časopise *Stadión* je dokonce uveřejněna historka novináře, kterého se na takzvané divadélko při posledním zápase ČSSR-SSSR ptá jeho přítel. Samozřejmě tým a zápas obhajoval.⁶⁷⁴ Mistrem Evropy se dle očekávání stalo SSSR. Stříbrnou medaili si odváželo Švédsko a bronzovou ČSSR.

Do novináři vytvořeného All Stars týmu se dostal jediný Čechoslovák, Jiří Králík na postu brankáře. Dále většinu míst zabrali hráči SSSR. Za nejlepší obránce byli zvoleni Alexej Kasatonov a Vjačeslav Fetisov. Jedna pozice útočníků byla obsazena Sergejem Šepelevem taktéž ze Sovětského svazu. Bill Barber a Wayne Gretzky z reprezentačního celku Kanady obsadili poslední dvě volná místa. LIHG za nejlepší hráče vyhlásila taktéž Jiřího Králíka a Vjačeslava Fetisova, ale za nejlepšího útočníka vybrala Viktora Šalimova. Ocenění za nejslušnější tým si odváželo Československo se 68 trestnými minutami. Následovaly jej Švédsko a Finsko.⁶⁷⁵ Za nejlepší tři československé reprezentanty byli zvoleni: Jiří Králík, Miroslav Dvořák a Milan Nový.⁶⁷⁶

Zajímavostí turnaje je jediná účast Wayne Gretzkyho na mistrovství světa v historii.⁶⁷⁷ Jeho tým Edmonton Oilers vypadl v semifinále Stanley Cupu s Los

⁶⁷² *Soviet coach denies allegations of fix.* In: *North Bay Nugget*. North Bay, Ontario, Kanada. Číslo 268, ročník 75. 30. dubna 1982, s. 18.

⁶⁷³ *Po třech letech máme stříbro.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 101, ročník 62. 30. dubna 1982, s. 8.

⁶⁷⁴ *Komentář k mistrovství světa v ledním hokeji se dvěma příhodami, které mi potvrdily, že nejsme od pravdy daleko.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 21, ročník 30. 25. května 1982, s. 5.

⁶⁷⁵ *Ibidem*, s. 7.

⁶⁷⁶ *Zasloužené ocenění.* In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo 104, ročník 30. 4. května 1982, Příloha I.

⁶⁷⁷ V roce 1978 se účastnil mistrovství světa juniorů.

Angeles Kings a Gretzky si díky tomu mohl obléci reprezentační dres Kanady. Jeho forma v NHL potvrzovala jeho kvality. Během 80 zápasů nasbíral 212 bodů⁶⁷⁸ za 92 gólů a 120 asistencí a získal tím Art Ross Trophy. I v rámci mistrovství byl se ziskem 14 bodů v kanadském bodování první.⁶⁷⁹

Na konci roku 1982 se odehrál šestnáctý ročník Ceny Izvestijí s očekávaným výsledkem na první příčce. SSSR bez jediného prohraného zápasu a také velmi vysokou výhrou nad Československem 9:4 potvrdil svůj vysoký herní standard. Počet týmů se oproti předchozímu ročníku rozšířil o NSR, která však zůstala poslední s jedinou výhrou na svém kontu, stejně jako předposlední Švédsko. Finsko nejen že vyhrálo dílčí zápas nad Československem, ale dostalo se dokonce na druhou příčku a na reprezentanty ČSSR tak zůstal bronz.⁶⁸⁰

1983

V červnu pravidelně zasedající kongres LIHG ve francouzském Nice upravil pravidla pro hráče dvojího občanství. Až do mistrovství pořádaného v roce 1982 mohl být nasazen hráč s dvojím občanstvím bez omezení, nově směl nastoupit pouze za předpokladu, že minimálně tři roky v zemi, kterou chce reprezentovat, žije.⁶⁸¹

Pořadatelství 48. mistrovství světa a 60. mistrovství Evropy bylo přiřknuto NSR,⁶⁸² která jej rozdělila do tří měst: Mnichova, Dortmundu a Düsseldorfu. Herní

⁶⁷⁸ Tento svůj osobní rekord v NHL překonal až v sezóně 1985-86, konkrétně o tři body.

⁶⁷⁹ **ELITEPROSPECTS.** *Wayne Gretzky*, [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/9678/wayne-gretzky?sort=season>, 12. srpna 2023, 12:00 hodin.

⁶⁸⁰ *I hokej má své osmitisícovky.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 2, ročník 31. 14. ledna 1983, str. 20.

⁶⁸¹ *Kongres LIHG.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 145, ročník 62. 21. června 1982, s. 8.

⁶⁸² Hostitelem skupiny B se stalo japonské Tokio. Deset dnů, v termínu od 21. do 31. března 1983, přihlíželi hokejoví fanoušci zápasům Japonska, Jugoslávie, Norska, Polska, Rakouska, Rumunska a Švýcarska. Výsledky této skupiny byly důležité i pro kvalifikaci na Zimní olympijské hry v roce 1984. USA, Polsko a Rakousko si svým umístěním zajistily místo v olympijském turnaji. Čtvrté Norsko se ještě střetlo s vítězem skupiny C, Nizozemím. Norové jedním vítězstvím a remízou svůj postu uhájili. Organizátorem skupiny C byla Budapešť. Ve dnech 11. – 20. března 1983 zde odehrála svůj turnaj třetí výkonnostní skupina ve složení: Bulharsko, Čína, Dánsko, Francie, Maďarsko, Nizozemsko, Severní Korea a Španělsko. *Fakta a čísla z MS 1983.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 21, ročník 31. 24. května 1983, s. 15.

system byl opět obměněn. V první části turnaje odehrály všechny zúčastněné týmy 7 zápasů, během kterých navzájem porovnaly své síly. Následně se skupina na základě výsledků rozdělila na dvě půlky. Týmy, které byly v první polovině výsledkové listiny, v boji o titul mistra světa začaly od začátku, protože výsledky z první části se nezapočítávaly. Tým ze čtvrté postupové příčky tedy v případě dobrých výsledků mohl celý šampionát vyhrát bez ohledu na předchozí skóre. Na průběžně 5. – 8. místě se výsledky z první části naopak započítávaly. Mistrovství Evropy bylo vyhodnocováno dle první části turnaje bez Kanady.⁶⁸³

Širší reprezentační mužstvo Československa se skládalo z 24 ledních hokejistů, kteří v Českých Budějovicích zahájili přípravy na šampionát. V první řadě prošli ozdravným a rehabilitačním procesem. Následovaly rozehrávací zápasy s ligovým mužstvem Motor z Českých Budějovic a i mezinárodní utkání, na která se tým přesouval v rámci ČSSR.⁶⁸⁴ Mezinárodní Pohár Rudého práva⁶⁸⁵ se hrál dlouhodobě a zápasy se Švédskem⁶⁸⁶ a Finskem⁶⁸⁷, od 4. do 11. dubna 1983, umožnily prověřit sestavu v průběhu soustředění. Nad rámec turnaje byla domluvena přátelská utkání s kanadským celkem v termínu 7. a 8. dubna 1983.⁶⁸⁸ Šest vítězných mezinárodních zápasů v osmi dnech bylo pro po lize unavené hráče přípravným maratonem na budoucí šampionát. Trenéři hledali co nejoptimálnější sestavu pro nadcházející mistrovství, tým upravovali a v zápasech nenasazovali stále stejné hráče ve snaze si hráče prověřit. Celkově se jich během tak krátké doby prostřídalo 37 a trenéři Luděk Bukač a Stanislav Neveselý díky tomu vyzkoušeli i hráče pro budoucí reprezentaci. Čechoslováci do dějiště bojů o mistrovský titul odletěli 14. dubna 1983.⁶⁸⁹ Novinkou bylo zapojení hráče hrajícího v NHL do národního hokejového týmu. Prvním Čechoslovákem, který přiletěl

⁶⁸³ *Obhajujeme stříbrné medaile. Dnes bude zahájeno 49. MS a 60 ME v ledním hokeji.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 89, ročník 63. 16. dubna 1983, s. 8.

⁶⁸⁴ *Před hokejovou generálkou. Naši reprezentanti vstoupí do 5. ročníku Poháru RP.* In: *Ibidem.* Číslo 78, ročník 63. 2. dubna 1983, s. 8.

⁶⁸⁵ Jednalo se o poslední ročník.

⁶⁸⁶ *S výsledky 11:2 a 6:2 pro Československo. Rozhodl drtivý závěr.* In: *Ibidem.* Číslo 80, ročník 63; 6. dubna 1983, s. 8.

⁶⁸⁷ *S výsledky 9:6 a 9:2. Opět střelecké hody.* In: *Ibidem.* Číslo 85, ročník 63. 12. dubna 1983, s. 8.

⁶⁸⁸ *Hrejme náš hokej!* In: *Ibidem.* Číslo 68, ročník 63. 22. března 1983, s. 8.

⁶⁸⁹ *Výsledky nesmíme přecenit.* In: *Ibidem.* Číslo 86, ročník 63. 13. dubna 1983, s. 8.

podpořit svůj tým ze zámoří, byl dlouholetý reprezentant Miroslav Dvořák, odchovanec Motoru České Budějovice hrající v sezóně 1982/83 za Philadelphia Flyers.⁶⁹⁰

Finálová čtyřka odpovídala předzápasovým prognózám. První příčku obsadilo SSSR se čtrnácti body, následovala Kanada se dvěma prohrami a ČSSR a Švédsko se shodným počtem 9 bodů, za jednu remízu, dvě porážky a čtyři výhry. Průběžné výsledky některých týmů druhé poloviny tabulky byly naopak velmi překvapující. Finsko v prvních třech utkáních nevyhrálo jediný bod a po sedmi zápasech se muselo spokojit s předposlední příčkou. Itálie, ač v předchozím roce připravila minimálně dvě překvapení, byla v ročníku 1983 otloukánkem, se kterým bylo možné získat cenné body. I přes dobrou fanouškovskou základnu se domácí NSR do finálové čtyřky nedostala, ale způsobila nemalé překvapení remízou s Československem. NDR se dvěma výhrami po první polovině turnaje blížila spíše Finsku na předposlední příčce. Po první části turnaje došlo k vyhodnocení mistrovství Evropy 1983. Bez ztráty bodu vyhrálo SSSR, Československo se umístilo na stříbrné příčce a Švédsko si odváželo bronz. Dále v pořadí byly domácí NSR, NDR, Finsko a Itálie bez jediné výhry v turnaji.⁶⁹¹

Díky novému systému turnaje se mohl i méně úspěšný tým proboujet na lepší umístění. Turnaj tím byl napínavý až do konce a dával takzvaně druhou šanci všem. Kanada a Švédsko svůj debut v nejlepší čtyřce nezačaly dobře a Československo i SSSR si díky tomu odnášely cenné dva body. Největší rivalové, ČSSR a Sovětský svaz, se proti sobě postavili 30. 4. 1983. Luděk Bukač a Stanislav Nevešlý vytvořili nový koncept, kdy proti úspěšné útočné trojici Sergej Makarov, Igor Larionov a Vladimír Krutov s obránci Alexej Kasatonov a Vjačeslav Fetisov vytvořili formaci Dušana Paška, Oldřicha Válka a Vladimíra Caldra, které doplňoval v obraně Milan Chalupa a Jaroslav Benák. Tento nový způsob střídání nenechal nejúspěšnější sovětskou lajnu rozjet své obvyklé divadlo na ledě a Čechoslováci, stejně jako Sověti si z vyrovnaného zápasu odnášeli jeden bod za výsledek 1:1. Do análů se zápas zapsal i politicky. Ve vyprodané mnichovské Olympijské hale československá emigrace rozvinula v hledišti plakát s nápisem: *Bijte Rusy na věčné časy a nikdy jinak!* V přímém přenosu tak mohli nápis

⁶⁹⁰ **ELITEPROSPECTS.** *Miroslav Dvorak*, [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/27110/miroslav-dvorak>, 22. srpna 2023, 7:00 hodin.

⁶⁹¹ *Fakta a čísla z MS 1983.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 21, ročník 31. 24. května 1983, s. 15.

zahlédnout nejenom Čechoslováci. Navíc se na něj po skončení zápasu na několik vteřin zaměřila kamera.⁶⁹² V československém tisku druhý den vyšla následující zmínka: *Našli se však na ochozech Olympijské haly i takoví, kteří svými provokačními pokřiky a transparenty chtěli pokazit atmosféru. Zůstali však v naprosté menšině a osamoceni.*⁶⁹³

Československo i Sovětský svaz v posledním zápase turnaje zvítězili, čímž si z druhé poloviny turnaje odnášeli po pěti bodech a o konečném pořadí rozhodovalo skóre. Na základě toho SSSR nezískalo pouze titul mistra Evropy, ale také mistra světa a Československo se muselo spokojit s druhou příčkou. Kanada si s jediným vítězstvím zajistila třetí příčku a Švédsko, kterému se ve finálové čtveřici příliš nedařilo, si odnášelo poslední, čtvrté místo.⁶⁹⁴

Šampionát měl na některých zápasech velmi nízkou účast diváků. V první části turnaje se utkala NDR s Itálií, čemuž přihlíželo necelých 500 osob.⁶⁹⁵ Při zápolení Finska a Itálie na ochozech sice fandilo o 300 lidí více,⁶⁹⁶ ale v porovnání zápasů domácí reprezentace, na kterou docházelo minimálně 9000 hokejových příznivců, se jednalo o nepříjemnou situaci nejen pro pořadatele.

V soutěži slušnosti vyhrála NDR s 82 trestnými minutami, dalším týmem, který měl pod 100 minut trestů, byla ČSSR s 94. Poslední byla NSR, která na lavičce trestů strávila 146 minut. V kanadském bodování vyhrál čtyřiaadvacetiletý Sergej Makarov z SSSR, který měl na kontě devět vstřelených branek a stejný počet asistencí.

⁶⁹² Záznam zápasu je dostupný online. *Mistrovství světa v hokeji 1983 - Finále - Československo - Sovětský Svaz* [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=bdgBhB31Plw>, 10. června 2022, 17:00 hodin.

⁶⁹³ ČSSR-SSSR 1:1 (0:0, 0:1, 1:0) In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 102, ročník 63. 2. května 1983, s. 8.

⁶⁹⁴ *Soviets dominate Canada, win fifth straight title*. In: *North Bay Nugget*. North Bay, Ontario, Kanada. Ročník 76, číslo 270. 3. května 1983, s. 14.

⁶⁹⁵ *NDR-Itálie 3:1*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 92, ročník 63. 20. dubna 1983, s. 8.

⁶⁹⁶ *Finsko-Itálie 6:2*. In: *Ibidem*. Číslo 94, ročník 63; 22. dubna 1983, s. 8.

Z Čechoslováků se nejvýše umístil o rok mladší Jiří Lála,⁶⁹⁷ kterému se do statistik započítalo devět gólů a pět asistencí.⁶⁹⁸

K zajímavostem turnaje patřila statistika SSSR. Jednalo se o jejich devatenáctý titul mistrů světa, což byl stejný počet, kterým se mohla chlubit kanadská reprezentace. Navíc díky dlouhodobě výborné přípravě měla sovětská reprezentace v oficiálních turnajích a šampionátech na kontě 42 zápasů po sobě jdoucích bez porážky, čímž předběhla dosavadní rekord Kanadčanů z let 1937-1949, kteří takto měli 39 zápasů v řadě.⁶⁹⁹

1984

Olympijský rok 1984 kromě Zimních olympijských her přinesl několik mezinárodních turnajů, kterých se Československo účastnilo bez větších úspěchů, dalo by se říci, že spíše velmi neúspěšně. Kanadský pohár pořádaný v září 1984 pro Československo skončil v úvodní části, protože do semifinále se s jedinou remízou nemělo šanci probojovat.⁷⁰⁰ Senzací byla hra Petera Šťastného v týmu Kanady, protože v roce 1980 emigroval a měl kanadské občanství. Během zápasu ČSSR-Kanada se zapsal i do statistik, protože vstřelil předposlední gól zápasu.⁷⁰¹ Ve finále nebyly překvapivě ani Sovětský svaz a USA, protože oba týmy skončily v semifinále. Celkově zvítězila Kanada a na druhém místě se umístilo Švédsko.⁷⁰²

Osmnáctý ročník turnaje o cenu Izvestij byl pořádán jako obvykle na konci prosince. Sovětský svaz bez ztráty jediného bodu turnaj suverénně vyhrál, a i když skončilo Československo na druhé příčce, mělo stejný počet bodů jako Finsko

⁶⁹⁷ Třetí příčka.

⁶⁹⁸ *Fakta a čísla z MS 1983*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 21, ročník 31. 24. května 1983, s. 15.

⁶⁹⁹ **HOCKEYARCHIVES**. *Championnats du monde 1983*, [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1983.htm>, 22. června 2021, 8:00 hodin.

⁷⁰⁰ *Silent guns roar in win over Czechs*. In: *Red Deer Advocate*. Red Deer, Alberta, Kanada. 10. září 1984, s. 2C.

⁷⁰¹ *Hra bez důrazu neuspěje*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 214, ročník 64. 10. září 1984, s. 8.

⁷⁰² *And now it is back to regular NHL grind*. In: *The Providence*. Vancouver, Britská Kolumbie, Kanada. 19. září 1984, s. 50.

a Švédsko.⁷⁰³ Rudé právo výkon ČSSR zhodnotil, následující větou: *Čs. reprezentanti sice obsadili v turnaji pěkné druhé místo, ale hrou, kterou v Lužnicích předváděli, nepřesvědčili.*⁷⁰⁴

1985

V pořadí 49. mistrovství světa a 61. mistrovství Evropy se po sedmi letech vrátilo zpět do Československa. Po roční pauze, kvůli Olympijským hrám v roce 1984, přineslo možnost účasti profesionálních i amatérských hráčů. Československo i pro tento ročník zlepšovalo infrastrukturu a celkovou vybavenost. V Praze se 3. listopadu 1984 otevřela nová část metra C, kterým se fanoušci při výstupu v poslední stanici Fučíkova⁷⁰⁵ dostali pouhých 500 m od Sportovní haly ČSTV v Holašovicích.⁷⁰⁶ Dalším místem turnaje byl stadión Slávie ve Vršovicích. K tréninkům týmům sloužila mimo jiné i malá aréna postavená v Parku kultury a oddechu Julia Fučíka,⁷⁰⁷ která byla se Sportovní halou ČSTV spojena třicetimetrovým koridorem a jenž umožňoval mezi budovami plynule přecházet.⁷⁰⁸

První část šampionátu se konala od 17. do 27. dubna 1985. V rámci turnaje se odehrálo sedm zápasů v systému každý s každým. Následně se dle průběžných výsledků rozdělila tabulka na týmy hrající o nejvyšší příčky 1. – 4. místo, kterým se průběžné výsledky do druhé části turnaje nezapočítávaly, a mužstva bojující o udržení v nejvyšší výkonnostní soutěži a zároveň o umístění na 5. – 8. příčce, o jejichž osudu rozhodovaly výsledky v rámci celého turnaje, tedy z první i druhé části. Výsledky obou skupiny byly jasné 3. května.⁷⁰⁹ Českoslovenští pořadatelé si na nezájem diváků stěžovat nemohli. Již

⁷⁰³ Dvě výhry a dvě prohry.

⁷⁰⁴ *Soupeř nad naše síly.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 303, ročník 65. 22. prosince 1984, s. 8.

⁷⁰⁵ Dnešní zastávka má jméno Nádraží Holašovice.

⁷⁰⁶ *Otevření dalšího úseku pražského metra. Až do stanice Fučíkova.* In: *Ibidem.* Číslo 262, ročník 64. 5. listopadu 1984, s. 1.

⁷⁰⁷ Dnes známé jako holešovické Výstaviště. *Hokejový výkvět v Praze.* In: *Ibidem.* Číslo 90, ročník 65. 17. dubna 1985, s. 8.

⁷⁰⁸ **NOVOTNÝ, Pavel.** *Mistři! Kronika 50. mistrovství světa a 61. mistrovství Evropy v ledním hokeji.* Praha: Olympia, 1985, s. 109.

⁷⁰⁹ *Praha očekává účastníky MS.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 87, ročník 65. 13. dubna 1985, s. 8.

šest dnů před začátkem mistrovství byly zápasy na ČSSR a nejlepší reprezentační celky vyprodány.⁷¹⁰

Poté co byla 15. března 1985 ukončena nejvyšší hokejová soutěž v Československu, nastal čas na přípravu reprezentačního celku. Do přípravy byli nominováni tři brankáři, deset obránců a šestnáct útočníků. V tomto počtu se zúčastnili první části soustředění, které se uskutečnilo na Zadově, následoval přesun do Slaného a poté do Prahy. Součástí byla i přátelská utkání s reprezentacemi Švédska, NDR a Kanady.⁷¹¹ Z navrženého počtu dvaceti devíti hokejistů po odehrání dvou zápasů se Švédskem trenéři vybrali čtyři, kteří se již další přípravy neúčastnili a odebrali se do svých domovů. Trenéři nadále pracovali s výběrem pětadvaceti potenciálních reprezentantů, ze kterých bylo potřeba vybrat tři náhradníky a dvaadvacet hráčů do finální sestavy.⁷¹²

Československo vstupovalo do turnaje ve složité pozici. Vzhledem k průměrným výsledkům nebylo tiskem považováno za favorita, naopak SSSR přijížděl s nejlepšími průběžnými výsledky z přátelských utkání i mistrovství a zimních olympijských her. Švédsko, které se pravidelně pohybovalo v první části tabulky, bylo po velmi úspěšném Kanadském poháru taktéž favorizované. Kanadská a americká reprezentace se do dějiště šampionátu přesouvala postupně. Vzhledem k neukončeným bojům o Stanleyův pohár se s trenérem Kanadčanů Dougem Carpenterem do Prahy v první vlně dostavilo pouze 16 hráčů.⁷¹³ S americkým trenérem Davem Petersonem jich přijelo dokonce ještě o jednoho méně. Výsledky zde nebylo možné predikovat, protože složení týmů se teprve utvářelo. Nevýhodou jistě bylo, že se týmy Kanady a USA nemohly sehrát.⁷¹⁴ Pro soupeře bylo složení týmu na poslední chvíli poměrně složité, protože vymýšlet strategii na hráče, které nikdy nikdo neviděl hrát na evropském ledě, přinášelo řadu vrásek na čela realizačních týmů. Především Kanadčané měli tým složený z mladých

⁷¹⁰ *Zápasy našich vyprodány.* In: Ibidem. Číslo 86, ročník 65. 12. dubna 1985, s. 8.

⁷¹¹ *Program reprezentantů.* In: Ibidem. Číslo 66, ročník 65. 19. března 1985, s. 8.

⁷¹² *Po Švédsku, před NDR. Hokejisté v přípravách na pražském mistrovství světa.* In: Ibidem. Číslo 84, ročník 65. 10. dubna 1985, s. 8.

⁷¹³ *NHL veterans bolster Team Canada's ranks.* In: *North Bay Nugget.* North Bay, Ontario, Kanada. Číslo 255, ročník 78. 16. dubna 1985, s. 14.

⁷¹⁴ *Hokejové zlato z Prahy* [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Wt4L15OPaDA&t=363s>, 10. června 2022, 11:00 hodin.

hráčů. Jednalo se o budoucí velké hvězdy NHL a kvalita týmu se dala docenit až s odstupem času.⁷¹⁵

První část turnaje přinesla na prvním postu očekávaně SSSR, který za sedm vítězných utkání získal 14 bodů. Na dalších třech příčkách, s počtem 9 bodů, se do bojů o medaile přidaly USA, Kanada a Československo⁷¹⁶. Tým Švédska, který měl dlouhodobě lepší výsledky než sousední Finsko, v turnaji propadl. Přehrál pouze tým NDR a NSR a tím se dostal na šestou příčku za páté Finsko, které zvítězilo nad Američany a Švédy, remízu si odnášelo ze zápasů s NDR a NSR, mezi kterými se rozhodovalo o sestupujícím týmu. Černého Petra získala NDR, která celkově uhrála dva body za remízu s Finskem a USA.⁷¹⁷ Pořadí mistrovství Evropy se sestavovalo dle výsledků prvního kola, ale pouze ze zápasů evropských celků. Zápas s USA a Kanadou se nezapočítávaly. Pořadí vedlo SSSR následované ČSSR, Finskem, Švédskem, NSR a NDR.⁷¹⁸

Vzhledem k vysokým cílům trenérů československého týmu, kteří hovořili o zlatých medailích z domácího šampionátu, však bylo nutností v druhém kole překonat neporažený tým SSSR i velmi dobře sestavené celky Kanady a Spojených států amerických. První zápas v druhé části byl vyprodán, protože se ve Sportovní hale ČSTV proti sobě postavily Československo a SSSR. Nastoupily proti sobě po dvoudenní pauze. První zápas s výsledkem 5:1 nepřinášel přílišnou naději pro finálové střetnutí, ale výsledek po první třetině 2:0 pro ČSSR, dal domácímu obecenstvu naději na úspěch. Druhá třetina byla bez branek. Ve třetí třetině padl za záda Jiřího Králíka jediný gól, který však již neodvrátil neočekávané vítězství ČSSR 2:1. Československo tím přerušilo sérii neporažení SSSR ze zimních olympijských her a šampionátů konaných od roku 1980. Poslední prohraný zápas Sovětského svazu byl odehrán 22. února 1980 v Lake

⁷¹⁵ Součástí týmu byl například devatenáctiletý Mario Lemieux, devatenáctiletý Steve Yzerman, jednadvacetiletý Scott Stevens, jednadvacetiletý Kevin Dineen, dvaadvacetiletý Ron Francis, třiadvacetiletý Jamie Macoun a mnozí další. *Yzerman, Lemieux in Prague*. In: *The Sun Times*. Owen Sound, Ontario, Kanada. 17. dubna 1985, s. 19.

⁷¹⁶ Mělo na kontě prohru s SSSR a USA, remízu s Kanadou.

⁷¹⁷ **NOVOTNÝ, Pavel.** *Mistři! Kronika 50. mistrovství světa a 61. mistrovství Evropy v ledním hokeji*. Praha: Olympia, 1985, s. 23-47

⁷¹⁸ *Mistrovství světa a Evropy v číslech*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 22, ročník 33. 28. května 1985, s. 29.

Placid na ZOH, kde zvítězily na domácím ledě USA 4:3 a odnesly si díky tomu zlatou medaili.⁷¹⁹ Od prohry na mistrovství světa to bylo dokonce o dva roky více. Shodou okolností se jednalo o zápas s ČSSR z 6. května 1978, který se odehrál taktéž v pražské Sportovní hale ČSTV, ale v rámci základní skupiny. V odvetném utkání SSSR již nenechal nic náhodě a zvítězil.⁷²⁰ Po zápase se vyjádřil trenér Luděk Bukač následovně: *Tým SSSR byl pro nás dlouhá léta tím nejtěžším soupeřem, ale od doby, co jej trénuje trenér Tichonov, byl v podstatě neporazitelný.*⁷²¹ I přes vítězství však upozornil na fakt, že se jedná o dílčí zápas a pokud se nebude tým držet při zemi, mohou stále skončit i čtvrtí.

Jedenáctý den byl odehrán i zápas zámořských celků USA a Kanady, který výsledkem 3:2 pro hráče javorového listu přinesl dva body, jimiž se Kanadčané dostali do popředí v rámci druhého kola zápasů. Po jednodenní pauze následovaly další dva zápasy: ČSSR-USA a Kanada-SSSR. Vysoké skóre 11:2 pro Československo zastavilo naděje USA na zlaté či stříbrné medailové umístění. O třetí příčku se měly utkat s SSSR, který ve stejný den nedokázal překonat tým Kanady a prohrál 3:2.⁷²²

Turnaj, který byl napínavý až do konce, přinesl rozuzlení až poslední, patnáctý den. Hrdinou československého týmu byl Jiří Šejba, který vstřelil první tři branky za záda Patricka Riggina a tým získal hattrick. Doplnil jej ve třetí třetině Dárius Rusnák a vše do prázdné branky zpečetil Jiří Lála. Celkový výsledek 5:3 pro Československo přinesl Kanadě stříbrnou a ČSSR zlatou medaili z mistrovství světa. Poslední zápas rozhodoval o třetí a čtvrté příčce. Američané druhou část turnaje neprokazovali svou formu, Sověti si naopak chtěli spravit chuť, což se jim také díky výsledku 10:3 povedlo. Třetí příčka z mistrovství světa však nebyla pro Viktora Tichonova úspěchem.⁷²³

⁷¹⁹ *Czech shock Soviets.* In: *Red Deer Advocate.* Red Deer, Alberta, Kanada. 30. dubna 1985, s. 7.

⁷²⁰ **NOVOTNÝ, Pavel.** *Mistři! Kronika 50. mistrovství světa a 61. mistrovství Evropy v ledním hokeji.* Praha: Olympia, 1985, s. 53-55.

⁷²¹ *Okamžiky sedmnácti dnů.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 22, ročník 33. 28. května 1985, s. 23.

⁷²² *Canada ousts Soviets; U.S. sidelined in World tourney.* In: *Tampa Bay Times.* Saint Petersburg, Florida, USA. Číslo 282, ročník 101. 2. května 1985, s. 6C.

⁷²³ *Team Canada heads home with silver.* In: *The Sun Times.* Owen Sound, Ontario, Kanada. 4. května 1985, s. 10.

Pořadí týmů na 5. – 8 místě se již nezměnilo a druhý hrací den již bylo rozhodnuto o sestupujícím týmu, kterým se stala NDR. Hlavní souboj se měl odehrát mezi severskými sousedy Finskem a Švédskem. Na turnaji překvapili Finové, kteří porazili Švédy vysoce 6:1, čímž se zasloužili o národní senzaci.⁷²⁴

Za nejlepší hráče turnaje označil direktorát LIHG na závěrečném večírku: útočníka Sergeje Makarova a obránce Vjačeslava Fetisova, oba ze SSSR, a československého brankáře Jiřího Králíka. V rámci kanadského bodování vedl tabulku již výše jmenovaný Sergej Makarov, který za deset utkání vstřelil osm branek a u dalších šesti je zapsán díky asistenci. O jednu nahrávku méně měl československý reprezentant Jiří Lála, čímž se dostal na druhou příčku. Střeleckou tabulku vedl Hannu Järvenpää s devíti brankami o jednu méně měl Vladimír Růžička, Jiří Lála a Sergej Makarov. Novináři, kteří hlasovali o týmu All Stars, vytvořili dvě pětice. První lajna by byla složena pouze z Čechoslováků a Sovětů. Branku by střežil Jiří Králík, v obraně by byl Alexej Kasatonov a Vjačeslav Fetisov, které by doplňovala útočná trojice ve složení: Sergej Makarov, Vladimír Růžička a Vladimír Krutov. Druhá pětice byla na národnosti pestřejší, ale překvapivě neobsahovala žádného zástupce Sovětského svazu. John Vanbiesbrouck z USA v bráně byl doplněn o obránce Antonína Stavjaňu a Miloslava Hořavu z Československa. V útoku nemohl chybět Mario Lemieux, reprezentující Kanadu, a Čechoslováci Pavel Richter a Jiří Lála. Soutěž slušnosti vyhrála NDR, která si odpykala pouze 29 dvouminutových trestů. Československo s NSR měly shodně 112 trestných minut. Oba celky si tím vysloužily následující dvě příčky. Nejhůře dopadlo USA, jež nasbíraly 79 dvouminutových a 2 desetiminutové tresty, k čemuž se přidalo jedno vyloučení do konce utkání. Celkově se tedy jednalo o 188 trestných minut v deseti zápasech.

Čtyřicet zápasů v první i druhé části zhlédlo celkem 411 251 diváků, což je průměrně 10 281 diváků na zápas. Maskotem turnaje byl lvíček Pepa, který v plyšové podobě patřil k upomínkovým předmětům mistrovství, a zároveň jej bylo možné spatřit na ledové ploše během zahajovacího ceremoniálu.⁷²⁵

⁷²⁴ *Pražské mistrovství světa v hokeji už patří historii.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 301, ročník 66. 21. prosince 1985, s. 8.

⁷²⁵ **NOVOTNÝ, Pavel.** *Mistři! Kronika 50. mistrovství světa a 61. mistrovství Evropy v ledním hokeji.* Praha: Olympia, 1985, s. 14; 116 – 127.

Československo po mistrovství změnilo trenérské duo a na Ceně Izvestijí v Moskvě již na střídačce stál Ján Starší s Františkem Pospíšilem. Čechoslováci zde na konci roku 1985 vstupovali do finále s SSSR se ztrátou dvou bodů na základě remíz se Švédskem a Finskem až na třetí příčce, ale posledním zápasem rozhodli o svém prvenství v turnaji.⁷²⁶ První třetina byla bez branek. Skóre otevřel Dáriuš Rusnák na začátku druhé třetiny, ale dalších gólových přírůstků se diváci dočkali až ve třetině poslední. Celkově zápas přinesl výsledek 1:3 pro Československo, které na turnaji neprohrálo a dostalo se tím před SSSR, které pohár přebíralo bez přestávky od roku 1978.⁷²⁷

1986

Moskevské mistrovství světa a Evropy se konalo od 12. do 28 dubna 1986.⁷²⁸ Do nejvyšší skupiny z ročníku 1985 postoupilo Polsko, které však bylo společně s NSR bylo považováno za outsidersy turnaje. Systém hry na 50. mistrovství světa a 62. mistrovství Evropy zůstal stejný jako v předchozích letech, protože přinášel vzrušení i do závěrečných zápasů a tím zvyšoval diváckou atraktivitu her.

Československo před vstupem na šampionát prošlo náročným soustředěním, které zahrnovalo fyzickou i psychickou přípravu hráčů. V širším výběru se objevilo 24 jmen hráčů z ligových týmů: Dukla Jihlava, Východoslovenské železiarne Košice, Slovan Bratislava, Chemické závody Litvínov, Motor České Budějovice, Sparta Praha, Tesla Pardubice, Poldi Kladno a Tělovýchovná jednota Gottwaldov.⁷²⁹ Součástí přípravy byla přátelská utkání s Finskem, Švédskem a NDR, která však nepotvrzovala

⁷²⁶ Než padne rozhodnutí. Dnes na ceně Izvestijí utkání SSSR – ČSSR. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 105, ročník 65. 6. května 1985, s. 8.

⁷²⁷ V roce 1977 vyhrálo Československo. *Czech surprise Soviets for Izvestia championship*. In: *Edmonton Journal*. Edmonton, Alberta, Kanada. 22. prosince 1985, s. F4.

⁷²⁸ Skupina B na konci března odehrála svá utkání v holandském Eindhovenu ve složení: Francie, Itálie, Japonsko, Jugoslávie, NDR, Nizozemí, Rakousko, Švýcarsko. Nejnižší skupina C se rozrostla na deset členů a bylo ji nutné rozdělit na dvě skupiny po pěti týmech: Dánsko, Jižní Korea, Norsko, Rumunsko, Španělsko a Austrálie, Bulharsko, Čína, Maďarsko, Severní Korea. Postavili se proti sobě v katalánském příhraničním městě Puigcerdà. *Mistrovství světa a Evropy v číslech*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 20, ročník 34. 20. dubna 1986, s. 15.

⁷²⁹ Sraz reprezentantů. *Dvakrát hokej s Finskem*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 71, ročník 66. 25. března 1986, s. 8.

nejvyšší formu Čechoslováků.⁷³⁰ I přesto, že ČSSR neprohrála jediný zápas, průměrná hra bez vyššího brankového rozdílu či dokonce remízy se Skandinávci nechávaly tušit, že výsledky československých ledních hokejistů na nadcházejícím mistrovství možná nebudou tak slavné jako předešlého roku.

Československo do svého celku přibralo pět nových reprezentantů a dva hráče ze soupisky z roku 1984, jinak bylo složení týmu v celku beze změn. Celkem dvaadvacet reprezentantů se do Moskvy přesunulo v pátek 11. dubna, den před začátkem šampionátu. První dva soupeři měli být pro Československo jen, jak se říká, na rozbruslení, opak byl ale pravdou. Polsko, které nově postoupilo do nejvyšší výkonnostní skupiny, nad ČSSR vyhrálo 2:1. Franciszek Kukla za svá záda propustil první puk až v 50 minutě, za vedení svého týmu 2:0. O den později 8000 diváků vidělo obhájce titulu opět na kolenou. NSR výhrou 4:3 sebrala Československu další dva body.⁷³¹ Třetí zápas se rozhodl ve druhé třetině, kdy Švédsko vstřelilo tři branky a zápas vyhrálo 2:3. Ani remízou s Finskem se pro Československo příliš nezměnilo a obhájce titulu byl nečekaně na chvostu tabulky. Poslední tři zápasy základní části sice Čechoslovákům přinesly cenné čtyři body, ale postup do finále byl ztracen. Vzhledem k hodnocení mistrovství Evropy po první části turnaje zbylo pro Československo potupné poslední místo, protože s jediným bodem nemohlo na první příčky obsazené SSSR, Švédskem a Finskem aspirovat.⁷³²

V druhé části turnaje Československo během tří zápasů nastřílelo jednadvacet branek a pouze čtyři obdrželo a i přes započítávání výsledků z předchozí části bylo na páté, nejvyšší možné příčce. Veřejnost a především tisk hledaly strůjce neúspěchu Čechoslováků v první části turnaje. *Bojovali, dřeli, ale všechno jejich konání bylo křečovitě, upoceně, ani náznak elegance, originálního nápadu, pohledné kombinace. Dělalí neuvěřitelné chyby...*⁷³³ Kritika padala na nedisciplinovanost hráčů, kteří bez důvodu v prvních zápasech faulovali a tím oslabovali tým, dále i na trenéry, kteří

⁷³⁰ *Mnohem lépe v odvetě.* In: Ibidem. Číslo 76, ročník 66. 1. dubna 1986, s. 8.

⁷³¹ *Dvě zklamání na úvod.* In: Ibidem. Číslo 87, ročník 66. 14. dubna 1986, s. 7.

⁷³² *Mistrovství světa a Evropy v číslech.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 20, ročník 34. 20. dubna 1986, s. 15.

⁷³³ *Ani potřetí neuspěli.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 89, ročník 66. 16. dubna 1986, s. 8.

nechtěli reprezentační celek příliš obměňovat a dávali tím jistotu i hráčům, kteří ani v ligové soutěži neměli výsledky a nerozvíjeli tedy naplno své možnosti.⁷³⁴

Na výsledky finálové skupiny bylo nutné počkat až do samého závěru. Z nejvyšší příčky postoupivší SSSR i nadále ukazoval svou vysokou formu a jeho zlaté umístění bylo zasloužené. Ač Finsko začalo remízou se sousedním Švédskem, dále svou výkonnost neudrželo a v tabulce se se dvěma prohrami propadlo na čtvrté místo. O druhou a třetí příčku svedly boj Švédsko a Kanadou. Jejich vzájemné střetnutí dopadlo ve prospěch Švédska a to si díky tomu po pětileté pauze domů přivezlo stříbro. Kanada se s jedinou výhrou musela spokojit s bronzem.⁷³⁵

Novináři zvolený All Star Team logicky nezahrnoval páté Českoslováky. Do brány byl zvolen Peter Lindmark ze Švédska, na dalších postech byli už jen Sověti. Z obránců byl zvolen Vjačeslav Fetisov a Alexej Kasatonov doplněni o útočnou trojici Sergej Makarov, Igor Larionov a Vladimir Krutov. Nejlepší trojice hráčů, které zvolila LIHG, se shodovala s novináři: Peter Lindmark, Vjačeslav Fetisov a Vladimir Krutov. V rámci kanadského bodování první tři místa taktéž obsadili již jmenovaní hráči: Sergej Makarov a Vladimir Krutov. Na třetím místě s počtem 15 bodů byl Vladimír Růžička. Ani v soutěži slušnosti se Československo neumístilo na předních příčkách. Na prvním místě bylo se 114 trestnými minutami Polsko, následovalo jej Finsko a SSSR se shodným počtem trestů ve výši 122 minut. Čtvrtou příčku obsadilo Švédsko a v druhé polovině tabulky, na páté příčce, se nacházelo Československo, jehož hráči na trestné lavici strávili 166 minut. Zároveň se František Procházka stal druhým nejčastěji vylučovaným hráčem. Za deset zápasů nasbíral 28 trestných minut a na prvního Horsta Kretschmera z NSR mu chyběly pouhé dvě minuty.⁷³⁶

Československá reprezentace zakončila tento rok dalším neúspěchem opět v Moskvě. Prosincový turnaj Ceny Izvestijí skončil pro ČSSR předposlední příčkou. Tři body získala za jednu remízu a výhru a měla stejný výsledek jako Finsko, které ale

⁷³⁴ *Přece jen únava z ligy?* In: *Ibidem*. Číslo 91, ročník 66. 18. dubna 1986, s. 8.

⁷³⁵ *U.S.S.R. wins*. In: *The Record*. Hackensack, New Jersey, USA. 29. dubna 1986, s. C11.

⁷³⁶ *Mistrovství světa a Evropy v číslech*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 20, ročník 34. 20. dubna 1986, s. 15.

prohrálo na celkové skóre. První tři příčky obsadily stejné týmy jako na mistrovství světa, ale Kanada se tentokráte dostala před Švédsko.⁷³⁷

1987

Hokejový rok 1987 odstartoval v Topolčianech, kde se odehrál turnaj juniorské kategorie do dvaceti let. Unikátní byl především posledním zápasem SSSR – Kanada, který byl zakončen historicky největší rvačkou dvou týmů. Za stavu 2:4 pro kanadský tým na konci třinácté minuty druhé třetiny došlo po vhazení buly na souboj jeden na jednoho, kterého se zúčastnili Sergej Šesterikov a Everett Sanipass. Potyčka se následně rozrostla na všechny hráče na ledě a poté co Jevgenij Davydov opustil střídačku a přidal se do vřavy, většina ostatních hráčů jeho čin napodobila. Rozhodčí po několika minutách marného boje opustili ledovou plochu a pořadatelé se pokusili vyřešit situaci zhasnutím světel. Celá šarvátka trvala bezmála 20 minut. Poté co byla ledová plocha vyklizena, byla svolána mimořádná komise LIHG, která měla rozhodovat o dalším postupu a potrestání hráčů i trenérů.⁷³⁸

Náznaky střetu bylo možné pozorovat již od začátku utkání. První gól oslavil Theoren Fleury skluzem po ledě, při němž držel hokejku proti sovětské střídačce a naznačoval střelbu ze samopalů. Zápas pískal norský, nepříliš zkušený, rozhodčí Hans Rønning, který řadu tvrdých zákroků nechal bez povšimnutí a tím hráčům umožnil postupně překročit určité mantinely. Nemalou měrou přispěla rivalita obou týmů a boj Kanady o vysoké umístění na rozdíl od SSSR, který v tomto ročníku nevykazoval vysoké herní výkony. Vše výše jmenované se celkově sečetlo a vznikla historicky největší a nejdéle trvající potyčka na ledové ploše.⁷³⁹

Tresty pro oba týmy byly projednávány na zasedání LIHG ve Vídni při mistrovství světa a Evropy. Zápas se nedohrál, výsledek zápasu byl anulován, hráčům

⁷³⁷ *Young Canadians claim Silver*. In: *The Colonist*. Victoria, Britská Kolumbie, Kanada. Číslo 12, ročník 129. 22. prosince 1986, s. B1.

⁷³⁸ **JOYCE, Gare.** *When the Lights Went Out: How One Brawl Ended Hockey's Cold War and Changed the Game*. Toronto: Anchor Canada, 2007.

⁷³⁹ *1987 Punch-up in Piastany 1987 World Junior Ice Hockey Championships Canada vs Soviet Union (1/4/87)* [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Ojx-1jybkH8>, 4. června 2022, 13:00 hodin.

bylo zakázáno hrát na mezinárodních turnajích po dobu 18 měsíců,⁷⁴⁰ trenéři svůj post v reprezentaci nemohli vykonávat následující tři roky. To je výčet trestů, které způsobilo oněch 20 minut.⁷⁴¹ Hráčům z obou týmů nebyly započítávány výsledky do celkového hodnocení turnaje. Kanadě přinesla tato událost i pozitiva, protože mistrovství světa do dvaceti let bylo do té doby fanoušky opomíjeno, ale od tohoto střetu si získalo velkou oblibu. Naopak nepříjemnou dohrou bylo přehazování viny z jednoho účastníka zápasu na druhého a vojenský doprovod kanadské reprezentaci až na hranice s Rakouskem.⁷⁴²

V pořadí 51. mistrovství světa a 63. mistrovství Evropy⁷⁴³ bylo pořádáno na přelomu dubna a května⁷⁴⁴ ve Vídni. Šampionát se do hlavního města Rakouska vrátil po deseti letech. Vzhledem k tomu, že se systém hry osvědčil, nebyl revidován ani pro rok 1987. V první části turnaje se proti sobě postavilo všech osm týmů a tím se skupina rozdělila na dvě poloviny. První polovina bojovalo o titul bez započtení předchozího hodnocení a druhá polovina se snažila o co nejlepší umístění a zároveň udržení v nejvyšší výkonnostní skupině.

ČSTV se poučilo z nezdaru na mistrovství světa a Evropy v předchozím roce a došlo k upravení ligové soutěže, jejíž konec byl již 15. března a část potenciálních reprezentantů se mohla sejít k přípravě dokonce již 12. března, protože se neúčastnila finálových bojů mezi Pardubicemi a Jihlavou. Více než měsíc příprav⁷⁴⁵ si vzali na

⁷⁴⁰ Trest byl nakonec zkrácen na 6 měsíců. *Suspension of Canadian, Soviet juniors lifted*. In: *The Leader-Post*. Regina, Saskatchewan, Kanada. 3. října 1987, s. B5.

⁷⁴¹ *Juniors denied banquet clearing bench*. In: *Alberni Valley Times*. Alberni, Britský Kolumbie, Kanada. Číslo 2, ročník 38. 5. ledna 1987, s. 6.

⁷⁴² *Soviets say its all our fault*. In: *Red Deer Advocate*. Red Deer, Alberta, Kanada. 7. ledna 1987, s. 5B.

⁷⁴³ Skupina B se odehrála ve městě Canazei v Itálii od 26. března do 5. dubna ve složení: Čína, Francie, Itálie, NDR, Nizozemsko, Norsko, Polsko a Rakousko. Skupina C byla rozdělena do tří dánských měst: Kodaň, Herlev a Hørsholm. Osm týmů: Belgie, Bulharsko, Dánsko, Japonsko, Jugoslávie, KLDR, Maďarsko a Rumunsko hrálo o možný postup, udržení, anebo dokonce sestup do skupiny D, která měla v roce 1987 pouze čtyři členy: Austrálii, Hongkong, Jižní Koreu a Nový Zéland a hostil ji Perth v Austrálii. **HOCKEYARCHIVES**. *Championnats du monde 1987*, [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/mondial1987.htm>, 2. srpna 2023, 13:00 hodin.

⁷⁴⁴ 17. dubna – 3. května 1987

⁷⁴⁵ Navíc v období od srpna do dubna odehrál československý národní hokejový tým 21 mezistátních utkání a prošel obměnou. *Skončilo období zkoušek*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 87, ročník 67. 14. dubna 1987, s. 8.

starost Ján Starší a František Pospíšil. První cesta širšího reprezentačního celku vedla na Štrbské Pleso, kde výběr setrval až do 20. března.⁷⁴⁶ V úterý 24. března se tým přesunul do Příbrami, odkud vyjížděl k přátelským utkáním, mimo jiné i do švédského Göteborgu a Stockholmu, kde se odehrála dvě utkání se Švédskem⁷⁴⁷. Do Československa následně přijely týmy Finska⁷⁴⁸ a Polska⁷⁴⁹. O zápasy se Skandinávci byl v Československu enormní zájem, návštěvnost byla na maximální kapacitě stadiónů.⁷⁵⁰

Prognózy braly opět v úvahu především vítězství SSSR, obhájce titulu. Dále však na medailové umístění aspirovaly týmy Kanady, Švédska, ČSSR. Dobré výsledky se předpokládaly i od Finska a USA. Naopak u Švýcarska, které nově přistoupilo ze skupiny B, a NSR se očekával boj o udržení ve skupině.⁷⁵¹ Československo se v prvních dvou dnech postavilo Finsku a Kanadě a po jednodenní pauze je čekaly Švédsko a SSSR. Tabulkově lehčí soupeři následovali až v druhé části prvního kola. Po čtyřech zápasech zůstal neporažen pouze Sovětský svaz. V tabulce jej následovalo Švédsko s jedinou prohrou, Kanada a Československo s jednou prohrou a remízou. Finsko a NSR se shodným počtem bodů obsadily první dvě příčky druhé poloviny tabulky. USA se Švýcarskem byly bez výhry. Neočekávané výsledky podávala NSR, která v zápase proti Finsku zvítězila 1:3 a následně 5:3 s Kanadou a měla šanci na postup do finálové čtyřky.⁷⁵²

Právě tato vítězství rozpoutala skandál, který se týkal účasti Mirosława Sikory za reprezentaci západního Německa. Původně to byl polský občan, který v roce 1977 svou vlast reprezentoval na mistrovství světa juniorů do dvaceti let. Následně emigroval do západního Německa, kde v roce 1986 získal občanství, a o rok později se objevil na soupisce na mistrovství světa a Evropy. NSR se před nasazením Sikory nechalo informovat, zda je způsobilý na turnaji nastoupit, což jim bylo písemně potvrzeno

⁷⁴⁶ *Nejdříve lyže, potom hokej.* In: Ibidem. Číslo 62, ročník 67. 16. března 1987, s. 8.

⁷⁴⁷ Jednalo se o dva vyrovnané zápasy, které dopadly jednou ve prospěch Československa a podruhé Švédska. *Soupeř lepší v přesilovkách.* In: Ibidem. Číslo 75, ročník 67. 31. března 1987, s. 8.

⁷⁴⁸ Jedna výhra a prohra pro Československo. *Komu řekla generálka víc?* In: Ibidem. Číslo 80, ročník 67. 6. dubna 1987, s. 8.

⁷⁴⁹ *Výhra 9:1 a 12:2 Jen zpestřený trénink.* In: Ibidem. Číslo 86, ročník 67. 13. dubna 1987, s. 8.

⁷⁵⁰ *Před Vídní stojíme na zemi.* In: Ibidem. Číslo 70, ročník 67. 25. března 1987, s. 8.

⁷⁵¹ *Šest zájemců o tři medaile.* In: Ibidem. Číslo 84, ročník 67. 10. dubna 1987, s. 8.

⁷⁵² *Neporažen jen obhájce titulu.* In: Ibidem. Číslo 93, ročník 67. 22. dubna 1987, s. 8.

Janem-Åkem Edvinssonem, generálním tajemníkem LIHG, který ale zkontroloval špatný rok juniorského mistrovství.

Finsko po prohraném zápase podalo proti hráči protest, protože ve stanovách bylo pravidlo, které umožňovalo start pouze za jednu reprezentaci. Na mimořádném setkání došlo k hlasování výkonné rady LIHG, která rozhodla o vyloučení Mirosława Sikory a kontumaci dvou utkání, proti Finsku a Kanadě, s novým výsledkem 5:0 pro Finsko a Kanadu.⁷⁵³ Tímto však celá situace neskončila a plnila novinové články dále. Trenér západního Německa Xaver Unsinn prohlásil: *každý svaz chovatelů králíků má lepší a přesnější stanovy než IIHF a celý šampionát přirovnává k velké samoobsluze, kde si každý bere body, jak chce.*⁷⁵⁴ Tým NSR se odvolal k Zemskému soudu ve Vídni a ten prozatímně rozhodl o tom, že by se vše mělo vrátit do původního stavu. Pokud by k tomu nedošlo, mělo LIHG zaplatit pokutu ve výši 400 000 šilinků a navíc hrozilo všem představitelům, kteří o kontumaci rozhodli, dvouměsíční vězení. Chybu LIHG udělalo jednak v dopise, kterým hráče schválilo, a zároveň trestem, který byl pro tým NSR odhlasován, protože nebyl ve stanovách. Podle řádu organizace měl být tým vyloučen ze soutěže a v následujícím roce startovat v nižší výkonnostní skupině. Direktorát LIHG tedy rozhodl o navrácení bodů do původního stavu, s tím ale nesouhlasily reprezentace Finska a Kanady a hrozily svým odjezdem z šampionátu. Situaci nakonec vyřešilo Československo, když s týmem Západního Německa vyhrálo svůj zápas a NSR tým nepostoupila do bojů o první až čtvrtou příčku.⁷⁵⁵

Československo z původní nevýhody vytěžilo druhé průběžné místo za prvním SSSR, protože poslední čtyři zápasy druhé části mělo slabší soupeře. O medailové umístění se utkal i tým Švédska a Kanady. Druhé polovině vévodily NSR a Finsko následované USA. Švýcarsko bez zisku jediného bodu po první části skončilo na posledním místě, ale dále mělo šanci bojovat o udržení ve skupině. Mistrovství Evropy bylo vyhodnoceno dle výsledků první části turnaje. Zlato si do své vlasti odvážel SSSR,

⁷⁵³ *W. Germans stripped of victories.* In: *The Winnipeg Sun*. Winnipeg, Manitoba, Kanada. Číslo 96, ročník 7. 23. dubna 1987, s. 74.

⁷⁵⁴ *Nemají na archív?* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 21, ročník 35. 26. května 1987, s. 18.

⁷⁵⁵ *Co všechno je ve hře?* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 97, ročník 67. 27. dubna 1987, s. 8.

stříbro ČSSR a bronz Finsko. Následující tři příčky patřily Švédsku, NSR a Švýcarsku.⁷⁵⁶

Finále započalo 29. 4. a obě utkání, SSSR-Kanada i ČSSR-Švédsko, přinesla remízu. Další zápas SSSR se Švédskem překvapivě skončil taktéž remízou a Československu se podařilo nad Kanadou zvítězit. Průběžně se tedy ČSSR dostalo na první příčku. O všem rozhodovalo poslední střetnutí. Československo bylo poraženo SSSR 2:1 a Švédsko zvítězilo nad kanadskou reprezentací vysoko 9:0. Zlatou medaili si svými výkony zasloužilo Švédsko⁷⁵⁷, stříbro SSSR a bronz Československo. Neoblíbenou čtvrtou příčku obsadila Kanada. Zápas o 5. – 8. místo se prolínaly s finálovou skupinou. I vzhledem k předchozím výsledkům se Finsku podařilo získat 11 bodů a zvítězit. Šestou příčku obsadilo Západní Německo, sedmou USA a poslední, osmá příčka zůstala Švýcarsku, které mělo na kontě 10 proher.⁷⁵⁸

Nepříjemností se pro USA stala dopingová kontrola Scotta Younga po zápase s Československem, která prokázala přítomnost pseudoephedrinu a hydrochloridu, jež byly součástí léku na alergii a respirační choroby. Hráč měl údajně užít lék Sinutab. Na základě této skutečnosti byl výsledek upraven na 4:0 pro Československo. Počet bodů změněn nebyl, protože Československo v zápase zvítězilo 4:2. Bylo však rozhodnuto, že Scott Young má na osmáct měsíců⁷⁵⁹ zakázáno hrát na mezinárodních šampionátech.⁷⁶⁰

Tým All Stars roku 1987 se dle novinářů skládal z Dominika Haška z ČSSR v brance, Udo Kießlinga z NSR a Vjačeslava Fetisova z SSSR v obraně a Gerda Truntschka z NSR, Sergeje Makarova a Vladimira Krutova z SSSR v útoku. Druhá šestice hráčů vypadala následovně: Peter Lindmark ze Švédska, který měl střežit bránu, Kanadčan Craig Hartsburg a zástupce Sovětského svazu Alexej Kasatonov na postech

⁷⁵⁶ *V dějišti mistrovství světa skončilo ME.* In: Ibidem. Číslo 98, ročník 67. 28. dubna 1987, s. 8.

⁷⁵⁷ Naposledy titul mistrů světa získali v roce 1962. *Swedes savor sweetest title yet.* In: *Calgary Herald.* Calgary, Alberta, Kanada. 4. května 1987, s. F1.

⁷⁵⁸ *Mistrovství světa a Evropy v číslech.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport.* Praha: Melantrich. Číslo 21, ročník 35. 26. května 1987, s. 21.

⁷⁵⁹ Trest byl nakonec upraven, aby mohl hrát na ZOH v Calgary v roce 1988. *Young given OK.* In: *The Boston Globe.* Boston, Massachusetts, USA. Číslo 103, ročník 232. 10. října 1987, s. 26.

⁷⁶⁰ *Team USA player suspended.* In: *The Tampa Tribune.* Tampa, Florida, USA. Číslo 102, ročník 94. 30. dubna 1987, s. 2C.

obránců a útočná trojice Kevin Dineen a Tony Tanti z Kanady a Dušan Pašek, kapitán československé reprezentace. Hlavní roztrpčení v československém tisku se týkalo hlasování, protože z 360 novinářů, kteří se hlasování účastnili, byla velká část⁷⁶¹ z NSR, což ovlivnilo výsledek a byli neprávem zvoleni 2 hráči z NSR, kteří by se do výběru za běžné situace nedostali.

Výběr nejlepších hráčů dle LIHG byl již vybrán adekvátněji, ač se některá jména objevila opakovaně. Za nejlepším brankářem turnaje byl zvolen Dominik Hašek, z útočníků se jednalo o Vladimira Krutova a za nejúspěšnějšího obránce byl vybrán Craig Hartsburg. Dle kanadského bodování byl nejúspěšnější Vladimír Krutov, následovaný Sergejem Makarovem a Igorem Larionovem. Čechoslováci se do první desítky neprobojovali. Ani soutěž slušnosti nebyla pro Československo nijak úspěšná, v celkovém pořadí skončilo se 141 trestnými minutami až na páté příčce. První se umístilo Švýcarsko, které na lavičce strávilo pouze 109 minut.⁷⁶²

Rok 1987 dále pokračoval Kanadským pohárem, který začal na konci srpna a svého vítěze znal po finálových zápasech 15. září 1987. Místo pořádání bylo opět rozptýleno do několika severoamerických měst: Calgary, Halifax, Hamilton, Montréal, Regina a Sydney. Wayne Gretzky a Mario Lemieux z kanadského týmu nakonec zaslouženě pozvedli pohár turnaje, když se svým týmem zvítězili nad SSSR. Československo skončilo již v semifinále, kam postupovalo ze čtvrté příčky a porazila jej Kanada.⁷⁶³ V pořadí jednadvacátý ročník Ceny Izvestijí se pořádal, jako již tradičně, v druhé polovině prosince v Moskvě. Oproti předchozímu roku byla změna pouze na prvních dvou příčkách, protože Kanada po Kanadském poháru pokračovala na vítězné vlně a skončila na prvním místě, druhý byl Sovětský svaz, třetí Švédsko, čtvrté Československo, páté Finsko a nově příchozí člen, NSR, skončil poslední.⁷⁶⁴

⁷⁶¹ Podle Rudého práva se jednalo o 1/3 novinářů. *Nejlepší pětka?* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 102, ročník 67. 4. května 1987, s. 8.

⁷⁶² *Mistrovství světa a Evropy v číslech*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 21, ročník 35. 26. května 1987, s. 21.

⁷⁶³ *O Canada!* In: *The Leader-Post*. Regina, Saskatchewan, Kanada. 16. září 1987, s. B1.

⁷⁶⁴ *Izvestia Hockey Tournament. Final results*. In: *Calgary Herald*. Calgary, Alberta, Kanada. 23. prosince 1987, s. F1.

1988

Rok 1988 byl rokem olympijským, a proto se mistrovství světa a Evropy nepořádalo. Po únorových hrách byl dalším významným reprezentačním setkáním pohár Ceny Izvestijí v Moskvě. Československé trenérské duo bylo po Zimních olympijských hrách obměněno. Místo Jána Staršího a Františka Neveselého stál na střídačce Pavel Wohl a Stanislav Neveselý. Druhý jmenovaný se na tento post vrátil po třech letech.⁷⁶⁵

Pohár Ceny Izvestijí zůstal ve své vlasti, protože hokejisté SSSR bez větších problémů vyhráli. Druhé skončilo Švédsko, které prohrálo jediný zápas. Československo s jednou prohrou a remízou obsadilo příčku třetí. Velkým oceněním bylo vyhlášení, tehdy čtyřicetiletého brankáře československé reprezentace, Petra Břízy nejlepším brankářem turnaje. Byl oceněn společně s obráncem Thomasem Erikssonem ze Švédska a útočníkem Vladimírem Krutovem z SSSR.⁷⁶⁶

1989

V pořadí 52. mistrovství světa a 64. mistrovství Evropy⁷⁶⁷ se konalo ve Stockholmu. Speciálně pro tuto událost byla vystavěna rozebratelná konstrukce stadiónu Globe o průměru 85 metrů, umožňující navštívit zápas šestnácti tisícům fanoušků.⁷⁶⁸ Systém turnaje, kdy nejdříve všech osm týmů odehraje vzájemné zápasy a následně je skupina rozdělena na dvě poloviny, přetrval z předchozích let.

⁷⁶⁵ *Kdo se hodí a kdo ne?* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 32, ročník 36. 9. srpna 1988, s. 4.

⁷⁶⁶ *Síly jen na jednu třetinu*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 301, ročník 69. 22. prosince 1988, s. 8.

⁷⁶⁷ Skupinu B hostilo Norsko. Zápasy se odehrály v Oslu a Lillehammeru od 30. března do 9. dubna ve složení: Dánsko, Francie, Itálie, Japonsko, NDR, Norsko, Rakousko a Švýcarsko. Atmosféra domácího prostředí pomohla k první příčce a postupu do nejvyšší výkonnostní skupiny norské reprezentaci. Neobvyklým pořadatelem mistrovství skupiny C byla Austrálie, která v druhé polovině března uvítala na stadionu v Sydney Austrálii, Bulharsko, Čínu, Jižní Koreu, Jugoslávii, Nizozemsko, Maďarsko a Severní Koreu. Od roku 1987 nově vytvořená skupina D byla v roce 1989 v belgických městech Geel a Heist. Bylo zde celkem pět účastníků: domácí Belgie, Nový Zéland, Rumunsko, Španělsko a Velká Británie. *MS 1989 Stockholm*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 22, ročník 37. 30. května 1989, s. 15.

⁷⁶⁸ Pět Návštěv v hotelu Sheraton. In: *Ibidem*. Praha: Melantrich. Číslo 22, ročník 37. 30. května 1989, s. 22.

Dle prognóz měly o zlatou medaili bojovat týmy SSSR, Švédska, které obhajovalo o titul na domácí půdě, nevyzpytatelné Kanady, která skládala tým dle volných hráčů, ale i Finska, jež v Calgary překvapilo druhou příčkou. Československo mělo za cíl jakékoliv medailové umístění, protože po debaklu v předchozím roce došlo k obměně hráčů i realizačního týmu. Spojené státy americké na mistrovství dlouhodobě nevykazovaly úspěchy a soustředily se spíše na domácí soutěž NHL, proto se jejich účast ve finále nepředpokládala, ale očekávalo se spíše umístění v druhé polovině tabulky. Polsko a SRN byly považovány za outsidersy, kteří svedou boj o udržení v nejvyšší soutěži.⁷⁶⁹

Příprava československé širší reprezentace byla svolána do Hradce Králové, kam se dostavilo jednatřicet adeptů na mistrovství. Po neúspěchu na Zimních olympijských hrách se tým s novými trenéry snažil o návrat na výsluní. V rámci soustředění došlo k zahraničnímu výjezdu do Švédska,⁷⁷⁰ kam však odcestovalo jen dvaadvacet hokejistů, kteří představovali téměř finální sestavu pro mistrovství.⁷⁷¹ Celkem dvanáct tisíc diváků mělo možnost v Plzni vidět poslední přípravný zápas československé reprezentace před mistrovstvím. Reprezentanti Kanady zde nebyli v plné síle, protože tým čekal ještě na posily z týmů, které nepostoupí do bojů o Stanleyův pohár, i přesto byl vysoký výsledek 8:3 ve prospěchu ČSSR optimistickou vzpruhou před nadcházejícím mistrovstvím.⁷⁷² V rámci příprav byla ve hře i varianta doplnit hráče Československa o legálně hrající hokejisty v zámorí⁷⁷³, ale vzhledem k jejich uvolnění až 4 dny před konáním mistrovství se trenérské duo rozhodlo tým sestavit pouze z pro přípravu dostupných hráčů. Poslední trénink Čechoslováků proběhl ve Slaném 13. dubna se letecky přesunuli do Stockholmu.⁷⁷⁴

⁷⁶⁹ *Experience aids young U.S. hockey team.* In: *The Belleville News-Democrat*. Belleville, Illinois, USA. 15. dubna 1989, s. 6D.; *Kdo nakolik odkryl karty? Co ukázaly úvodní zápasy hokejového šampionátu.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 91, roč. 69. 18. dubna 1989, s. 8.

⁷⁷⁰ První zápas skončil remízou 2:2, druhý Československo vyhrálo 5:2. *Vítězná hokejová odvěta.* In: *Ibidem*. Číslo 75, ročník 69. 30. března 1989, s. 8.

⁷⁷¹ *Před Švédskem Hradec.* In: *Ibidem*. Číslo 68, ročník 69. 21. března 1989, s. 8.

⁷⁷² *V pohodě směr Stockholm.* In: *Ibidem*. Číslo 84, ročník 69. 10. dubna 1989, s. 8.

⁷⁷³ V úvahu přicházel: Igor Liba, Jirí Hrdina a Dušan Pašek.

⁷⁷⁴ *Chut' a spousta energie. Čs. hokejová reprezentace míří do dějiště MS.* In: *Ibidem*. Číslo 87, ročník 69. 13. dubna 1989, s. 8.

První část turnaje byla poznamenána dopingovými kontrolami, které u týmu USA způsobily nemalé problémy. Corey Millen byl pozitivně testován a po druhém ověřovacím testu, který bezprostředně po prvním potvrdil vysokou hladinu testosteronu, dostal zákaz účastnit se mezinárodních turnajů, konkrétně mistrovství světa a olympijských her po dobu osmnácti měsíců. Zároveň byly výsledky posledních dvou⁷⁷⁵ zápasů kontumačně změněny.⁷⁷⁶ Kanadský reprezentační tým se zapotil po pozitivním výsledku Randy Carlyle, který byl však druhým testem vyvrácen.⁷⁷⁷

Sovětský hokej si procházel krizí, která vygradovala v únoru 1989, kdy se proti trenérovi oficiálně postavili Igor Larionov, Vjačeslav Fetisov a další hvězdy reprezentace. Zdrojem problémů byly osobní vztahy mezi hráči a trenérem, dle hráčů neaktualizovaný přístup k tréninku a nemožnost působit v zámořské NHL a zároveň v reprezentaci.⁷⁷⁸ Svět s napětím sledoval výběr Tichonova pro mistrovství v roce 1989, kde nakonec velké hvězdy: Vjačeslav Fetisov, Igor Larionov nebo například Sergej Makarov nechyběly, ale do týmu bylo překvapivě nominováno devět nováčků.⁷⁷⁹ Právě i volba výběrného reprezentačního týmu, bez ohledu na osobní spory, přispěla k průběžnému prvnímu místu bez jediné ztráty bodu. Do první čtyřky se vešel i tým Švédska, Kanada a ČSSR. O udržení ve skupině A bojovaly týmy na 5. – 8. příčce. Ve vzájemných zápasech proti sobě stál tým Finska, NSR, Polska a USA. SSSR si díky úspěšnému startu na mistrovství odváželo titul mistrů Evropy, který se stejně jako v předchozích ročnících vyhodnocoval dle výsledků ze zápasů v první části turnaje. Druhá příčka patřila ČSSR a třetí Švédsku.⁷⁸⁰

Finálová skupina odehrála celkem tři zápasy, vždy každý s každým, a vzhledem k tomu, že se předchozí výsledky kvůli dramatičnosti turnaje nezapočítávaly, mohl se

⁷⁷⁵ S Kanadou a Českoslovenkem.

⁷⁷⁶ *Federation suspends Millen for 18 months.* In: *The Ottawa Citizen*. Ottawa, Ontario, Kanada. 22. dubna 1989, s. F2.

⁷⁷⁷ *Jets'Carlyle Innocent on dope charge. Second test negative.* In: *Edmonton Journal*. Edmonton, Alberta, Kanada. 22. dubna 1989, s. 1.

⁷⁷⁸ *Soviet hockey team embroiled in dispute.* In: *The Danville News*. Danville, Pennsylvania, USA. Číslo 135, ročník 92. 10. února 1989, s. 7.

⁷⁷⁹ *Fetisov opět v reprezentaci.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 69, ročník 69. 22. března 1989, s. 8.

⁷⁸⁰ *MS 1989 Stockholm.* In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 22, ročník 37. 30. května 1989, s. 15.

vítězem stát kdokoliv. Hned první zápas ČSSR-SSSR byl napínavý kvůli první brance, která padla až na konci třetí třetiny za záda Dominika Haška. Ve stejný den odehraný zápas Švédsko-Kanada, přinesl domácím fanouškům řadu adrenalinových chvil. Celkový výsledek 3:5 pro Kanadu byl považován za zklamání a způsobil ztížený boj o titul mistrů světa pořadateli mistrovství. Další den zápasů se soupeři prostrídali. Zápas Československo-Švédsko znemožnil domácím aspirovat na první příčku, ale Československo posunul k vyšším medailovým umístěním. Kanada v první třetině podlehla Sovětskému svazu 3:1, čemuž dvěma góly přispěl Igor Larionov. Kanada v tomto zápase na SSSR nestačila a odnesla si porážku 3:5.⁷⁸¹

Před posledními zápasy finále měly Sovětský svaz a Švédsko své pozice jisté. SSSR bez ztráty bodu aspiroval na první příčku a Švédsko, které mělo na svém kontě pouze prohry, o medailové umístění bojovat nemohlo. V případě Kanady a Československa byla situace jiná. Oba týmy stále bojovaly o stříbrnou medaili. Celkem 13 200 diváků přihlíželo poslednímu rozhodujícímu zápasu mistrovství. Kanadě první třetina přinesla dvougólový náskok, který ve druhé části zápasu Československo stáhlo na 3:3, ale během vyloučení Oldřicha Válka vstřelil Scott Stevens gól, který rozhodl o vítězství Kanady 4:3, protože, i když československá reprezentace hrála přesilovou hru pět na tři, byla třetí třetina již bez branek.⁷⁸² Po posledním utkání SSSR-Švédsko, které dopadlo ve prospěch Sovětů, bylo oznámeno, že Igor Larionov a Vladimir Krutov odehrají následující sezónu v klubu Vancouver Canucks.⁷⁸³ Zároveň byl pro odchod do zámoří uvolněn i Sergej Makarov⁷⁸⁴ a Vjačeslav Fetisov⁷⁸⁵.

⁷⁸¹ *Weaknesses not apparent as Soviets defeat Canada.* In: *The Gazette*. Montreal, Quebec, Kanada. 30. dubna 1989, s. C3.

⁷⁸² *Naši splnili cíl, získali bronz.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 102, ročník 69. 2. května 1989, s. 8.

⁷⁸³ Igor Larionov byl draftován již v roce 1985 v jedenáctém kole a Vladimir Krutov ve dvanáctém kole o rok později. *McCammon will treat Soviets the same.* In: *The Leader-Post*. Regina, Saskatchewan, Kanada. 3. května 1989, s. D4.

⁷⁸⁴ Jeho novým domovským týmem se stalo Calgary Flames. **ELITEPROSPECTS.** *Sergei Makarov*, [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/staff/52875/sergei-makarov>, 25. srpna 2023, 20:00 hodin.

⁷⁸⁵ Nastoupil v týmu New Jersey Devils. Ibidem. *Vyacheslav Fetisov*, [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/21368/vyacheslav-fetisov>, 25. srpna 2023, 20:00 hodin.

V rámci Kanadského bodování se se čtrnácti body dostalo na první místo několik hráčů a překvapivě žádný z nich nebyl ze SSSR. Jednalo se o Briana Bellowse z týmu Kanady, Vladimíra Růžičku z Československa, Kari Jalonena reprezentanta Finska a Švéda Kenta Nilssona. V soutěži slušnosti se nejlépe umístilo Polsko s 82 trestnými minutami. Československo obsadilo páté místo s počtem 118 minutami odpykaných na trestné lavici. Celkem 160 akreditovaných novinářů hlasovalo o nejlepší šestici turnaje. Do branky postavili Dominika Haška z ČSSR, do obrany byli zvoleni Vjačeslav Fetisov ze SSSR a Anders Eldebrink ze Švédska a v útoku figurovali Stephen Yzerman z Kanady a Sergej Makarov a Vjačeslav Bykov ze Sovětského svazu. Dar od oficiálního sponzora mistrovství Skloexport Bohemia Crystal dostali tři nejlepší hráči zvolení LIHG. Jejich výběr se ve 2 jménech shodoval s volbou novinářů: Dominik Hašek a Vjačeslav Fetisov. Za nejlepšího útočníka byl ale zvolen Brian Bellows z Kanady. Nově si týmy samostatně mohly zvolit tři nejlepší hráče, kteří byli následně odměněni hodinkami Citizen. Československo zvolilo opět svého brankáře Dominika Haška a útočníka Vladimíra Růžička. Třetím zvoleným hráčem byl taktéž útočník, Vladimír Svitek.⁷⁸⁶

Stockholmské mistrovství oficiálně skončilo posledním zápasem a závěrečným rozloučením 1. května. Československé reprezentaci ale mezistátní utkání mistrovstvím neskončila. Již 23. května započal Japonský pohár v Tokiu, kde se utkaly tři týmy: Japonsko, SSSR a ČSSR. Týmy Československa a Sovětského svazu se dělily o první a druhé místo, protože ve vzájemných zápasech remizovaly a nad Japonskem oba zvítězily.⁷⁸⁷ Sametová revoluce nezpřetrhala hokejové vazby a v prosinci 1989 odjela do Moskvy na turnaj Ceny Izvestij i československá reprezentace. Moskva rozšířila prostory, které se k turnaji využívaly a kromě tradičního stadiónu v Lužnikách se

⁷⁸⁶ Jediným týmem, který ze svých hráčů tři nejlepší nevybral, bylo Polsko. Ostatní zvolili následující hráče: Finsko: Jari Kurri, Jukka Tammi, Hannu Virta; Kanada: Kevin Dineen, Steve Yzerman, Brian Bellows; NSR: Udo Kießling, Karl Friesen, Georg Franz; SSSR: Vjačeslav Fetisov, Sergej Makarov, Vjačeslav Bykov; Švédsko: Anders Eldebrink, Thomas Rundqvist, Jonas Bergqvist; USA: Brian Leetch, Patrick LaFontaine, Jeffrey Norton. *MS 1989 Stockholm*. In: *Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport*. Praha: Melantrich. Číslo 22, ročník 37. 30. května 1989, s. 15.

⁷⁸⁷ *Dva vítězové. Na Japonském poháru v ledním hokeji*. In: *Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. Číslo 124, ročník 37. 29. května 1989. s. 1.

zápasy odehrály i v olympijském sportovním komplexu.⁷⁸⁸ Československý reprezentační tým byl složen neobvykle a trenér Pavel Wohl na otázky novinářů, proč na turnaji nepostavil nejlepší sestavu, kterou ČSSR má, uvedl, že tento turnaj umožňuje vytríbit finální výběr pro mistrovství světa v ledním hokeji. Takto k turnaji přistupovala i řada jiných týmů.⁷⁸⁹ O překvapení se postaral 20. prosinec 1989, kdy Československo porazilo na domácí půdě SSSR 4:3, Švédsko prohrálo s NSR 3:2 a kanadská reprezentace přišla o dva body s Finskem. Na základě těchto výsledků nebylo o vítězi jasno a rozhodoval poslední den turnaje.⁷⁹⁰ Tým Čechoslováků měl na kontě jednu remízu a jednu prohru, což celkově stačilo na druhou příčku za prvním SSSR, jež zaváhal jen jednou. Třetí místo překvapivě obsadilo Finsko, následované Kanadou a NSR. Poslední příčku neočekávaně obsadilo Švédsko, které získalo pouze jediný bod za remízu s týmem ČSSR.⁷⁹¹

⁷⁸⁸ *Začínáme s Finskem.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 278, ročník 70. 25. listopadu 1989, s. 8.

⁷⁸⁹ *Cena izvestijí je turnaj, v němž trenéři experimentují.* In: *Ibidem.* Číslo 297, ročník 70. 18. prosince 1989, s. 8.

⁷⁹⁰ *Odmítl předčasné rozhodnutí. Tři týmy hrají o vítězství v Ceně Izvestijí.* In: *Ibidem.* Číslo 300, ročník 70. 21. prosince 1989, s. 8.

⁷⁹¹ *Soviets Blow Canadians out of the water.* In: *Red Deer Advocate.* Red Deer, Alberta, Kanada. 23. prosince 1989, s. 3B.

Vybraní českoslovenští hokejisté v zámoří 80. léta 20. století

V osmdesátých letech 20. století se do zámořských klubů dostalo nespočet Čechoslováků, kteří zde zanechali menší či větší stopu. Cesta do NHL byla možná legálně či ilegálně. Při neúspěchu hráče v zámoří byla v řadě případů náhradní variantou evropská liga, která však u nelegálního odchodu nebyla možná, protože na základě dohody nesměl emigrant po určitou dobu v evropské hokejové lize nastoupit. Níže jsou zařazeni pouze reprezentanti Československa v seniorské kategorii, kterým se podařilo dostat do zámoří buď pod hlavičkou Pragosportu, nebo nelegálně na vlastní pěst.

Na konci osmdesátých let byla řada hráčů, kteří se v NHL více neuplatnili, nebo byl jejich úspěch spíše v letech devadesátých. Jedná se především o Jiřího Látala, který působil ve Philadelphia Flyers. Miloslava Hořavu, jehož kariéra v NHL byla spjata s New York Rangers, ale zahraniční úspěchy slavil spíše ve Švédsku na počátku 90. let a Jaroslava Ševčíka, jenž v NHL odehrál třináct zápasů za Québec Nordiques, ale zbytek své kariéry v zámoří strávil v AHL, a mnozí další.

Peter Šťastný, Anton Šťastný a Marián Šťastný

Bratři Šťastní se narodili v Bratislavě. Všichni tři slavili úspěchy v československé hokejové lize. Za jejich působení v sezóně 1978/79 se klub stal vítězem československé ligy. Jednalo se o první slovenský tým, kterému se podařilo ligu vyhrát. Zároveň se všichni tři v této sezóně dostali do desítky nejproduktivnějších hráčů ligy. Marián Šťastný, na první příčce, nastoupil ke čtyřiceti zápasům, vstřelil 39 gólů a k tomu měl na kontě dalších 35 asistencí. Peter Šťastný odehrál o zápas méně, skončil čtvrtý a nastřílel 32 branek a k dalším 23 dopomohl svou přihrávkou. Poslední z bratrů Anton se umístil šestý. Po 43 zápasech měl ve statistikách zapsáno 32 branek a 19 přihrávek.⁷⁹²

K emigraci se nejprve odhodlali Anton a Peter Šťastní. Z hokejového zájezdu v Rakousku, kam mohla Petera doprovázet i těhotná manželka Darina, se jim podařilo kontaktovat Gillese Legeera, který jim útěk zařídil. S bratry podepsal klub Québec

⁷⁹² GUT, Karel, PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986. s. 224 – 225; *Gotwaldov se rozloučil s I. hokejovou ligou vítězstvím*. In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa*. Číslo 72, ročník 59. 26. března 1979, s. 7.

Nordiques exkluzivní smlouvu a quebecký tým za hráče zároveň zaplatil československé hokejové federaci 50 000 dolarů.⁷⁹³ Marián Šťastný se ze zájezdu navrátíl zpět do Československa, kde jej s okamžitou platností vyloučili z týmu Slovan Bratislava i z reprezentačního celku. Následovalo pronásledování státní bezpečností. V létě 1981 se mu podařilo i s manželkou utéci za bratry do Kanady.⁷⁹⁴ Oficiální verze v kanadském tisku hovoří o jeho úřady schválené cestě do Jugoslávie, kde se mu podařilo sehnat třídní výjezdní povolení do Rakouska, odkud zamířil přímo na kanadskou ambasádu.⁷⁹⁵

Peter Šťastný 19. října 1989 ve třiatřiceti letech jako první hráč z Evropy pokořil hranici 1 000 bodů v NHL. V zámoří hrál společně s Antonem a Mariánem⁷⁹⁶ v letech 1980 – 1990 za Québec Nordiques. Peter Šťastný se v roce 1984 účastnil Kanadského poháru s javorovým listem na hrudi a dokonce se mu podařilo vstřelit předposlední gól v utkání proti Čechoslovákům. Využíval své znalosti týmu a především hráčů, jež znal z ligových i reprezentačních zápasů z doby, kdy Československo reprezentoval. Z Quebecu se přesunul do New Jersey Devils.⁷⁹⁷ Před hokejovým důchodem byl ještě v St. Louis Blues. Anton dal přednost týmu Halifax Citadel, kde však odehrál pouze 16 zápasů a poté se přesunul do Švýcarska. Marián již v roce 1985 na jednu sezónu odešel do Toronto Maple Leafs odkud také zamířil do Švýcarska. Peter Šťastný v dresu Slovenska reprezentoval na Zimních olympijských hrách v Lillehammeru v roce 1994 a v následujícím roce na mistrovství světa v ledním hokeji skupiny B. V letech 2001 – 2005 byl generálním manažerem slovenského ledního hokeje.⁷⁹⁸

Vítězslav Ďuriš

Karvinský rodák zahájil svou hokejovou kariéru v Plzni, kam se po absolvování základního vojenského výcviku v Jihlavě vrátil. Sezóna 1979/80, poslední, kterou

⁷⁹³ *Hockey stars "escape"* In: *The Windsor Star*, Windsor, Ontario, Kanada. 9. září 1980, s. 7.

⁷⁹⁴ *The Stastny affair*. In *The Belleville News-Democrat*. Belleville, Illinois. 2. března 1981, s. D2.

⁷⁹⁵ **Hoover Institution, Stanford, California** 94305-6010, USA. Radio Free Europe/Radio Liberty broadcast records, Box 1629, Call Number 2000C120. Sport Magazine.

⁷⁹⁶ Vzhledem k pozdější emigraci byl v týmu až od roku 1981 a ukončil spolupráci v roce 1985.

⁷⁹⁷ Období 1990 – 1993. **FELT, Karel**. *Stanley cup*. Praha: Cesty, 1992, s. 106 – 109.

⁷⁹⁸ **ELITEPROSPECTS**. *Marian Stastny*. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/28757/marian-stastny>; *Anton Stastny*. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/28740/anton-stastny>, *Peter Stastny*. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/21343/peter-stastny>. 2. září 2023, 12:00 hodin.

strávil v Československu, byla olympijská a Vítězslav Ďuriš v ní reprezentoval svou vlast na ZOH v Lake Placid. V roce 1980 se mu během dovolené v západním Německu⁷⁹⁹ podařilo emigrovat do Kanady, čtrnáct dnů po bratřech Šťastných. Jeho novým domovským klubem se stalo Toronto Maple Leafs,⁸⁰⁰ kde však strávil jen jednu sezónu a následně byl přesunut na farmu v Cincinnati Tigers. Kvůli zranění ztratil výkonnost a po třech letech se vrátil do Evropy, kde se uchytil nejprve v západoněmeckém Iserlohnu, poté v Landshutu a posledním domácím týmem se mu stal Freiburg.⁸⁰¹

Jiří Bubla a Ivan Hlinka

V Ústní nad Labem se 27. ledna 1950 narodil Jiří Bubla. Od dvanácti let se soustavně věnoval lednímu hokeji ve svém domovském klubu v Litvínově. Od sezóny 1967 – 1968 se začal objevovat na soupisce „A“ týmu Litvínova.⁸⁰² Pod vedením kapitána Ivana Hlinky odehrál i následující sezónu, ve které skončil na 8. pozici v rámci bodování celého týmu. Následně nastoupil základní vojenskou službu a hrál za Duklu Jihlava, odkud odcházel zpět do Litvínova. Dalším československým týmem, ve kterém se zapsal do statistik, byla Sparta Praha, kam se přesunul v průběhu sezóny 1979 – 1980, zde působil až do roku 1981. Od sezóny 1970 – 1971 byl součástí československého národního hokejového týmu, dvakrát reprezentoval Československo na olympijských hrách, konkrétně v roce 1976 v Innsbrucku a 1980 v Lake Placid. Během svého působení v reprezentaci získal: tři zlaté, pět stříbrných a jednu bronzovou medaili z mistrovství světa v ledním hokeji, na zimních olympijských hrách s týmem jednou obsadil stříbrnou příčku.⁸⁰³

Rodina Ivana Hlinky pocházela ze severních Čech, kde se také 26. ledna 1950 narodil. V Československu svou hráčskou kariéru prožil v Litvínově. Do národního

⁷⁹⁹ Byl zde i s manželkou a synem.

⁸⁰⁰ *Third Czech player defects to Canada*. In: *Red Deer Advocate*. Red Deer, Alberta, Kanada. 3. září 1980, s. 4B.

⁸⁰¹ **ELITEPROSPECTS.** *Vitezslav Duris*. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/71630/vitezslav-duris>, 2. září 2023, 12:00 hodin.

⁸⁰² Odehrál celkem 3 zápasy, bez získání bodů za asistenci nebo vstřelenou branku.

⁸⁰³ **ELITEPROSPECTS.** *Jiri Bubla*. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/42830/jiri-bubla>, 14. září 2022, 5:00 hod.; **Archiv bezpečnostních složek**. Fond: V/MV. Sign. V-39580MV, Vyšetřovací spis číslo: VS 50/86. Jiří Bubla a Ivana Bublová, s. 4-5, 14-15, 33.

hokejového týmu se poprvé dostal v roce 1969 a nepřetržitě byl do něj nominován⁸⁰⁴ až do svého odchodu do zámoří v roce 1981. Mohl se chlubit zlatými, stříbrnými i bronzovými medailemi z mistrovství světa a jednou druhou⁸⁰⁵ a třetí⁸⁰⁶ příčku ze zimních olympijských her.

V březnu 1981 odjel generální manažer týmu Vancouver Canucks Jake Milford do Československa, kde vyjednával s ČSTV o možnosti podepsat smlouvu s hráči ledního hokeje. Rozhodovalo se o Bohuslavu Ebermannovi, Ivanu Hlinkovi, Jiřím Bublovi, Vladimíru Martincovi a Jaroslavu Pouzarovi, protože podmínkou pro angažmá v zámoří ze strany ČSTV byl minimální věk hráčů 28 let. Smlouva byla dojednána pro Jiřího Bublů a Ivana Hlinku, kteří ve věku 31 let mohli oficiálně hrát v Kanadském týmu Vancouver Canucks.⁸⁰⁷ Mezinárodní oddělení československého svazu tělesné výchovy (Pragosport-zahraněční služby) dojednalo smlouvu od 1. září 1981 do 31. srpna 1983.

Ivan Hlinka ve Vancouveru strávil pouze dvě sezóny, odehrál 137 utkání a měl na kontě 42 gólů a 81 přihrávek. Navíc byl v play off přítomen dalším šestnácti zápasům, během kterých se do statistik zapsal třemi góly a deseti asistencemi. Prodloužení smlouvy ze strany Pragospportu nezískal, a protože nechtěl emigrovat, navrátil se zpět do Evropy, kde další dvě sezóny odehrál ve švýcarském týmu EV Zug. Po návratu do Československa se stal na dva roky hrajícím asistentem trenéra v rodném Litvínově. Následně převzal funkci trenéra hlavního a na jednu sezónu byl na tomto postu i ve Freiburgu. V sezóně 1991/92 se stal trenérem národního hokejového týmu, který dovedl až na Olympijské hry v Naganu. Jeho trenérská kariéra nadále pokračovala v Litvínově a reprezentaci až do roku 2000, kdy se nejdříve stal asistentem trenéra a následně na jeden a půl sezóny i hlavním trenérem týmu Pittsburgh Penguins. Byl prvním neamerickým hlavním trenérem v NHL.⁸⁰⁸

⁸⁰⁴ V roce 1980 pro zranění kolene nenastoupil na ZOH v Lake Placid.

⁸⁰⁵ 1976, Innsbruck.

⁸⁰⁶ 1972, Sapporo.

⁸⁰⁷ **GALLAGHER, Tony.** *Nilsson gets an A for ability. The forgotten Swede. Ice Chips.* In: The Providence. Vancouver, British Columbia, Kanada, 10. března 1981. s. C2.

⁸⁰⁸ **KRAUS, Radek. BREJLA, Martin.** *100 nejlepších Čechů a Slováků v NHL.* Praha: Columbus, 2000, s. 68 – 69.; **ELITEPROSPECTS.** *Ivan Hlinka.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/38671/ivan-hlinka>, 14. září 2022, 5:30 hod.

Bubla do zahraničí vycestoval i se svojí druhou manželkou Ivanou Bublovou rozenou Podolníkovou a synem Janem⁸⁰⁹ a Štěpánem⁸¹⁰. Následně byl Pragospport dvakrát požádán o prodloužení pobytu, Jiří Bubla s rodinou na základě toho mohl oficiálně pobývat v zahraničí až do 31. srpna 1985. Během působení ve Vancouveru se rodina pravidelně vracela do Československa za příbuznými. Vzhledem k tomu, že se v termínu ukončení smlouvy nevrátili zpět do vlasti, a zároveň mu nebylo uděleno další prodloužení smlouvy ze strany ČSTV, spáchali trestný čin opuštění republiky podle §109 odstavce 2 trestního zákona, na základě čehož byl Jiří Bubla v nepřítomnosti odsouzen k osmnácti měsícům odnětí svobody nepodmíněně. Ivana Bublová obdržela trest ve výši jednoho roku. Zároveň manželům propadl veškerý majetek. Dne 26. května 1986 Obvodní soud pro Prahu 4 své rozhodnutí odůvodnil: *soud dospěl při ukládání trestu k závěru, že především u obžalovaného Bubly, který zneužil svého služebního pobytu, je na místě přísnější nepodmíněný trest odnětí svobody a to v trvání osmnácti měsíců.*⁸¹¹

V další sezóně nastoupil Jiří Bubla ve věku 35 let za Vancouver Canucks jako nejstarší hráč.⁸¹² V průběhu sezóny se několikrát zranil a využil nuceného volna k návštěvě Evropy, kde se snažil vyjednat navrácení majetku, který mu měl být v rámci soudního řízení odebrán. Zároveň se spekulovalo o jeho práci skauta pro NHL,⁸¹³ což dementoval v novinovém článku pro Edmonton Journal v únoru 1986.⁸¹⁴ Na konci sezóny 1985-1986 ve věku 36 let odešel do hokejového důchodu. V souvislosti se jménem Jiří Bubla je v roce 1987 spojeno pašování heroinu v Rakousku. Manželka Jiřího Bubly k jeho pobytu v Rakousku řekla: *manžel odjel do Evropy v březnu, aby se účastnil mistrovství světa v ledním hokeji ve Vídni, následně chtěl navštívit přátele*

⁸⁰⁹ V den odjezdu mu byli 4 roky.

⁸¹⁰ V den odjezdu mu bylo necelých 8 měsíců.

⁸¹¹ **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: V/MV. Sign. V-39580MV, Vyšetřovací spis číslo: VS 50/86. Jiří Bubla a Ivana Bublová, s. 44.

⁸¹² *Canucks save best for last.* In: *The Vancouver Sun*, Vancouver British Columbia, Kanada, 19. října 1985, s. E1.

⁸¹³ *Canucks' Bubla back in Prague to check draft picks: sources.* In: *The Ottawa Citizen*. Ottawa, Ontario, Kanada. 23. ledna 1986, s. C5.

⁸¹⁴ *Bubla denies recruiting Czech Hockey players.* In: *Edmonton Journal*. Edmonton, Alberta, Kanada. 12. února 1986, s. E2.

v Evropě.⁸¹⁵ Jiří Bubla byl zatčen 17. dubna 1987 při příjezdu do Rakouska a vzhledem k obavám z jeho útěku před soudním přelíčením byl umístěn do věznice s maximální ostrahou ve Vídni Landes-gericht.⁸¹⁶ Dle soudu měl Jiří Bubla společně s dalšími sedmi osobami z různých částí světa v posledních pěti letech propašovat 30 kg heroinu z Rakouska do Vancouveru. Odhadní cena, za kterou mohl být heroin prodán, dohromady činila 10 milionů dolarů. Heroin z Pákistánu a Thajska měl být pašován v balíčkách cigaret, plechovkách s kávou a čokoládových bonbonech. Pašování se měl Jiří Bubla účastnit v letech 1983 – 1986 a celkově se u něho mělo jednat o 4 kg této drogy.⁸¹⁷ K rozhodnutí soudu došlo až 24. listopadu 1987, kdy byl Jiří Bubla odsouzen k pěti letům vězení a pokutě ve výši 17 300 kanadských dolarů.⁸¹⁸ K propuštění Jiřího Bubly nakonec došlo o čtrnáct měsíců dříve, pro dobré chování.

Miroslav Fryčer

V Opavě se 27. září 1959 narodil odvážný mladý muž, který se bez znalosti jazyka nebál emigrovat v jednadvaceti letech do zámoří. Miroslav Fryčer začínal v hokejovém klubu ve Vítkovicích. V sezóně 1976/77 byl nominován do národního hokejového týmu do osmnácti let a jeho reprezentační kariéra dále pokračovala. Naposledy svou vlast reprezentoval v sezóně 1980/81, následujícího roku emigroval a začal působit v Québec Nordiques,⁸¹⁹ kde hrál s bratry Šťastnými, dokud nebyl vyměněn za Wilfa Paiementa s týmem Toronto Maple Leafs.⁸²⁰ V rámci NHL na konci své kariéry v zámoří vystřídal i týmy Detroit Red Wings a Edmonton Oilers. V sezóně 1989/90 se přesunul do německého Freiburgu a po jednu sezónu působil i v italské lize. Po ukončení aktivní hráčské kariéry se stal trenérem Vítkovic, Havířova a také

⁸¹⁵ *Ex-Canuck faces drug charges in Austria.* In: *The Vancouver Sun.* Vancouver, British Columbia, Kanada. Číslo 15, ročník 102. 26. května 1987, s. A1. (překlad autorem)

⁸¹⁶ **FAYERMAN, Pamela.** *Ex-Canuck writes nothing on jailing.* In: *Ibidem.* Číslo 21, ročník 102. 3. června 1987, s. A10.

⁸¹⁷ **FAYERMAN, Pamela.** *Ivana Bubla crushed by news of husband Jiri's heroin conviction.* In: *Ibidem.* Číslo 161, ročník 102. 19. listopadu 1987, s. A3.

⁸¹⁸ *Bubla sentenced to five years.* In: *Ibidem.* Číslo 165, ročník 102. 24. listopadu 1987, s. A1.

⁸¹⁹ *Nordiques obtain Czechoslovak star.* In: *The Gazette.* Montreal, Quebec, Kanada. Ročník 204. 2. října 1981, s. 17.

⁸²⁰ Jedenáct zápasů odehrál i za tým AHL Fredericton Express.

zahraničních týmů v Itálii, Polsku a Francii. Poslední trenérský post zastával v klubu Orli Znojmo.⁸²¹

Peter Ihnačák a Miroslav Ihnačák

Bratři Ihnačákovi pocházeli z deseti sourozenců a měli v zahraničí poměrně velkou část rodiny, což jim způsobovalo nemalé problémy v reprezentaci, ale i v rámci domácích soutěží. Draft v roce 1982 zahrnoval oba bratry Ihnačákovy. Miroslav figuroval až na 171. místě a vybralo si jej Toronto Maple Leafs, jeho bratr Peter byl u stejného týmu již na místě 25. Peter Ihnačák k emigraci využil Mistrovství světa v ledním hokeji ve Finsku v roce 1982. Odehrál všechny zápasy s reprezentací a následně se lodí přemístil do Švédska, odkud utekl do Kanady.⁸²²

Poté co starší z bratrů Peter Ihnačák emigroval během reprezentace ve Finsku, se situace pro Miroslava ještě zhoršila a nemohl vycestovat ani do Maďarska nebo Polska. Když Miroslav Ihnačák dostal povolávací rozkaz, rozhodl se pro emigraci za svým bratrem Peterem. Po Vánocích roku 1985 se v Bratislavě v hotelu Carlton setkal s lidmi, kteří mu pomohli nelegálně opustit Slovensko v kufru auta. Následně se ve Vídni setkal se zástupci Toronto Maple Leafs, kteří jej ukryli do tajného bytu, aby nebyl unesen nazpět, než se připravila dokumentace.⁸²³ Následně byl transportován na letiště a odtud odletěl do Kanady.⁸²⁴

Peter Ihnačák odehrál osm sezón za Toronto Maple Leafs. Po ukončení kariéry v NHL se přesunul do německého Mnichova, odtud pak do Freiburgu a Krefelderu. Během své kariéry v NHL nastřílel 106 branek a zapsalo se mu 175 asistencí. Bratr Miroslav odehrál v NHL jen 56 zápasů, během kterých vstřelil 8 gólů a u dalších devíti měl připisovanou asistenci. Torontem byl Miroslav velmi často posílán na farmu. Do statistik se mu zapsal tým Newmarket Saints, Red Wings a Halifax Citadels.

⁸²¹ **KRAUS, Radek. BREJLA, Martin.** *100 nejlepších Čechů a Slováků v NHL.* Praha: Columbus, 2000, s. 18.; **ELITEPROSPECTS.** *Miroslav Frycer.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/71458/miroslav-frycer>, 14. září 2022, 5:30 hodin.

⁸²² *Czech hockey player defects.* In: *The Sault Star.* Sault st. Marie, Ontario, Kanada. 24. dubna 1982, s. A2.

⁸²³ **PINCHEVSKY, Tal.** *Breakaway: From Behind the Iron Curtain to the NHL-The Untold Story of Hockey's Great Escapes.* New Jersey: John Wiley & Sons, 2012.

⁸²⁴ **PAMĚŤ NÁRODA.** *Miroslav Ihnačák.* [online], dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/sk/ihnacak-miroslav-1962>, 15. září 2022, 7:00 hodin.

V devadesátých letech vystřídal řadu klubů v Evropě, především v Německu a v roce 1998 se vrátil na Slovensko, kde hrál za Košice.⁸²⁵

Miroslav Dvořák

Odchovanec českobudějovického Motoru Miroslav Dvořák, odehrál v lize celkem dvanáct sezón s několika přestávkami. Jednou z nich bylo působení v Dukle Jihlava, během své základní vojenské služby, další pak schválený výjezd do zámoří či následné angažmá v Německu. V národním hokejovém týmu se na soupisce poprvé objevil v sezóně 1969/70,⁸²⁶ ale pravidelně byl nominován v průběhu let 1973-1983.⁸²⁷

Roku 1982 byl v draftu z 46 místa vybrán do Philadelphia Flyers. Vzhledem k věku byl jeho odchod legálně umožněn a mohl od začátku sezóny 1982/83 nastoupit za tým jenž si jej v draftu vybral. V NHL za tři sezóny odehrál 211 zápasů a vzhledem k postu obránce neměl příliš mnoho vstřelených branek, pouze 11, ale jeho úlohou byly tvrdá hra a souboje. Asistencí si během svého působení zapsal 76. Po vypršení smlouvy v NHL byl tři roky v německé lize v týmech Kassel a Essen-west, odkud byl povolán zpět do svého domovského týmu, ve kterém ve svých 38 letech strávil poslední sezónu.⁸²⁸

Milan Nový

Milan Nový se narodil 23. září 1951 v Kamenných Žehrovicích nedaleko Kladna, kde strávil většinu své ligové kariéry. Povinnou přestávkou byla pouze základní vojenská služba, kterou vykonával v Jihlavě v letech 1972 – 1974. V československém reprezentačním výběru do 19 let působil od sezóny 1969/1970 a o dva roky později již nastupoval za seniorské mužstvo. S reprezentačním celkem získal na mistrovstvích světa dvě zlaté, čtyři stříbrné a jednu bronzovou medaili. Olympijské stříbro měl na krku jedinkrát, v Innsbrucku v roce 1976. Ligovou soutěž poprvé vyhrál v sezóně 1973/74 s Duklou Jihlava. Další pět titulů již slavil s kladenským týmem. Opakovaně

⁸²⁵ ELITEPROSPECTS. Miroslav Ihnacak. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/28885/miroslav-ihnacak>, 15. 9. 2022, 7:00 hodin.; KRAUS, Radek. BREJLA, Martin. *100 nejlepších Čechů a Slováků v NHL*. Praha: Columbus, 2000, s. 160 – 161.

⁸²⁶ Tým do devatenácti let.

⁸²⁷ ELITEPROSPECTS. Miroslav Dvorak. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/27110/miroslav-dvorak>, 15. září 2022, 8:00 hodin.

⁸²⁸ KRAUS, Radek. BREJLA, Martin. *100 nejlepších Čechů a Slováků v NHL*. Praha: Columbus, 2000, s. 20-21.

získal ocenění nejproduktivnější hráč, a to jak v rámci domácí soutěže, tak i na mezinárodní úrovni.⁸²⁹

Do zámoří se dostal se svolením Československa na sezónu 1982/1983. V draftu si jej vybral tým Washington Capitals, jakožto 58. hráče. Odehrál zde 75 zápasů, během nichž nasbíral 18 gólů a 30 asistencí. Do Washingtonu odjel i s manželkou Ivanou a dcerou Klárou, která pod československým velvyslanectvím nastoupila do školy. Vzhledem k jazykové bariéře měli soukromého učitele angličtiny na jednu až dvě hodiny denně.⁸³⁰ Po návratu do Evropy zamířil na dvě sezóny do Švýcarska a jeden rok pobyl ve Vídni. Ani po návratu do Československa v roce 1986 neukončil svou hokejovou kariéru a další tři sezóny oblékal dres Kladna.⁸³¹

Jaroslav Pouzar

Legálně hrajícím hráčem v NHL⁸³² se stal i Jaroslav Pouzar, který v Československu svou kariéru hráče a následně i sportovního činovníka zasvětil klubu Motor České Budějovice. Pochází z malé vesnice Čakovec, nedaleko Českých Budějovic. V počátcích jeho kariéry, v letech 1971 – 1973, trénoval Motor České Budějovice Luděk Bukač, který mu svou náročností dopomohl k vyšší výkonnosti. Od sezóny 1972/73 nastupoval za reprezentační celek, se kterým vybojoval dva tituly mistrů světa, tři stříbrné a jednu bronzovou medaili. Na Olympijských hrách v Innsbrucku se podílel na zisku druhé nejvyšší příčky.⁸³³

Jaroslav Pouzar byl během draftu v roce 1982 vybrán na 83. místě týmem Edmonton Oilers. Tým jel poté do Československa vyjednávat podmínky.⁸³⁴ Smlouva byla ze strany Československa schválena na tři roky a dále prodloužena nebyla. Jaroslav Pouzar se poté přesunul do týmu ECD Iserlohn v Německu, ale na finále Stanley cupu

⁸²⁹ GUT, Karel; PACINA, Václav. *Malá encyklopedie ledního hokeje*. Praha: Olympia, 1986. s. 315.

⁸³⁰ Hoover Institution, Stanford, California 94305-6010, USA. Theodor Procházka papers, Box 3, Call Number 81104. Zpravodaj ve Washingtonu.

⁸³¹ ELITEPROSPECTS. *Milan Novy*. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/36252/milan-novy>, 16. dubna 2022. 15:00 hodin.

⁸³² Splnil podmínky 150 zápasů za národní hokejový tým a zároveň byl starší 30 let.

⁸³³ ČESKÁ TELEVIZE. *13. komnata Jaroslava Pouzara*, ČT1, 28. dubna. 2006, 15.00. Dostupné také z: <https://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/206562210800015/>.

⁸³⁴ *Czeching out a draft choice*. In: *Edmonton Journal*. Edmonton, Alberta, Kanada. 15. června 1982, s. E3.

sezóny 1986/87 byl schválen jeho start za tým Edmontonu a Jaroslav Pouzar si tím připsal další vítězství. Historicky se jedná o prvního československého hráče, který získal Stanleyův pohár, a to hned třikrát v rámci čtyř sezón za Edmonton Oilers v letech 1982 – 1987.⁸³⁵ Ani poté se nevrátil zpět do Československa a až do konce své kariéry působil v německých klubech. Po hráčské kariéře začal podnikat v oblasti sportu a stal se prezidentem českobudějovického týmu.⁸³⁶

František Černík a Milan Chalupa

František Černík a Milan Chalupa sice pocházeli z jiné části Československa, ale věkově i sportovním směřováním k sobě měli velmi blízko. Černík se narodil 4. července 1953 na Vysočině a jeho domovským klubem byla Dukla Jihlava. Chalupa byl jen o necelý měsíc starší, narodil se 3. června 1953 v Novém Jičíně nedaleko Ostravy, kde také působil v klubu ve Vítkovicích ale s Františkem Černíkem se potkal v Dukle Jihlava v sezónách 1976 -1978, když zde vykonával základní vojenskou službu. Společně reprezentovali Československo na několika šampionátech a Olympijských hrách v Sarajevu. Jejich zámořský osud byl v sezóně 1984/85 spjat s Detroitem Red Wings.⁸³⁷ V draftu byl Milan Chalupa vybrán na 49 místě a František Černík přišel do Detroitu jakožto volný hráč. Po jedné odehrané sezóně se oba vydali do Německa, Milan Chalupa do Freiburgu a František Černík do Kaufbeurenu.⁸³⁸

Petr Klíma

Petr Klíma se narodil v Chomutově 23. prosince 1964. Jeho otcem byl Josef Klíma, československý hokejový útočník a trenér, a matkou Květa Klímová rozená Dvořáková. Vzhledem k hokejové minulosti Josefa Klímy byl i Petr Klíma veden k lednímu hokeji. Vzdělání na střední škole ovlivnila možnost hrát v kvalitním

⁸³⁵ *A glorious week in the life of Stanley.* In: *Edmonton Journal.* Edmonton, Alberta, Kanada. 7. července 1987, s. C4.

⁸³⁶ **KRAUS, Radek. BREJLA, Martin.** *100 nejlepších Čechů a Slováků v NHL.* Praha: Columbus, 2000, s. 20-21.

⁸³⁷ František Černík byl v zámoří úspěšnější. Byl nasazen ve 49 zápasech. Vstřelil pět gólů a čtyřikrát na gól nahrál. Milan Chalupa odehrál jen čtrnáct zápasů a body obdržel pouze za asistence. Ibidem, s. 190.

⁸³⁸ František Černík následně hrál i dvě sezóny v Rakouku. **ELITEPROSPECTS.** *Fratisek Cernik.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/54226/frantisek-cernik>; *Milan Chalupa.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/102697/milan-chalupa>, 16. dubna 2022. 18,00 hodin.

dorosteneckém klubu v Litvínově. Byl opakovaně nominován do mládežnických reprezentačních výběrů do dvaceti let. V sezóně 1982 – 1983 byl platným členem prvoligového týmu. Následně nastoupil základní vojenskou službu, během které hrál za Duklu Jihlava, a také byl v národním hokejovém mužstvu Československa, se kterým v sezónách 1983 – 1985 nastoupil k dvaceti osmi zápasům. V červnu 1985, po ukončení základní vojenské služby, nastoupil do prvoligového hokejového klubu Chemické závody Litvínov.⁸³⁹

Petr Klíma 13. srpna 1985 vycestoval společně s národním hokejovým týmem Československa na soustředění do NSR. V souvislosti s příjezdem reprezentantů se měli v okolí pohybovat agenti klubů NHL z Kanady. Na základě toho byly hráčům odebrány cestovní pasy a došlo k ideologickému rozhovoru o škodlivosti možné emigrace. Vzhledem k tomu, že si vedení výpravy uvědomovalo riziko možné emigrace hráčů, upravilo denní režim hráčů a zvýšilo dohled nad hráči po celou dobu zájezdu. V neděli 18. srpna 1985 Klíma odešel z tréninkového soustředění v Rosenheimu: *Po příjezdu mužstva asi ve 22:00 hod. z Rosenheimu, kde sledovalo zápas místního SC s EV Landshuten, do Nuzdorfu se hráč Klíma nedostavil na večeri. Po půlhodinové nepřítomnosti a zjištění, že v objektu Nuzdorfen Hob není, se hráče Klímu vydali hledat trenéři dr. J. Starší a F. Pospíšil do objektu Gästenhausu Binder, kde byla výprava ubytována. Vedoucí výpravy zůstal s hráči v restauraci. Na ubytovně bylo zjištěno, že ani v tomto objektu není a že na pokojí nemá svoje zavazadlo.*⁸⁴⁰ Na pokojí měl ponechat pouze pohlednici se stručným vzkazem: *Čau-kozel,*⁸⁴¹ což byla jeho přezdívka. Vzhledem k tomu, že se během noci Petr Klíma nevrátil na ubytování, kontaktovalo vedení výpravy velvyslanectví v Bonnu a ÚV ČSTV. Tréninkové soustředění nebylo předčasně ukončeno a ostatní hráči se navrátili zpět do Československa dle plánu 21. srpna 1985. Během návratu byl pas Petra Klímy odevzdán na hraničním přechodu ve Strážném Správě pasů a víz Ministerstva vnitra ČSSR.⁸⁴²

⁸³⁹ Ibidem. *Petr Klíma*. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/72145/petr-klíma?sort=season>, 20. září. 2021, 11:00 hodin; **Archiv bezpečnostních složek**. Fond: V/Ústí nad Labem. *Vyšetřovací spis číslo 207/85*, sign. V11663 Ústí nad Labem Klíma.

⁸⁴⁰ Ibidem, s. 14.

⁸⁴¹ Ibidem.

⁸⁴² Ibidem.

Dle výpovědi jeho otce: *Ještě krátce potom co zůstal v NSR, telefonoval domů. Vysvětlil nám rodičům, že se rozhodl odejít do USA, přičemž využil lákavé nabídky tamních funkcionářů družstev ledního hokeje.*⁸⁴³ Následně rodině napsal z USA vřelý dopis, ve kterém se rozepsal o prvním gólu, který vstřelil během zápasu s Minesotou. Na počátku svého působení bydlel u rodiny slovensko-polského původu, kam za ním pravidelně docházela učitelka anglického jazyk, ale dle dopisu se měl v plánu přestěhovat. Do USA za ním měla přijet i jeho partnerka, které se ve stejné době podařilo emigrovat do NSR a následně do Kanady.⁸⁴⁴

Cesta do emigrace však byla naplánována již v roce 1983, kdy se Petr Klíma na Mistrovství světa juniorů v ledním hokeji 1984⁸⁴⁵ setkal se skautem Detroitu Alexem Davidsonem a oznámil mu, že k zahájení kariéry v NHL může dojít až po dokončení základní vojenské služby,⁸⁴⁶ aby nebyl označen za dezertéra.⁸⁴⁷ Petr Klíma o devět měsíců později, na Kanadském poháru v roce 1984 ve Vancouveru, podepsal tajnou smlouvu s Detroit Red Wings na deset let, platnou pro sezónu 1984/1985,⁸⁴⁸ s podmínkou, že pokud by každou sezónu vstřelil 25 gólů, bude se smlouva prodlužovat o další rok.⁸⁴⁹ V červenci 1984 se na karlovarském festivalu Petr Klíma setkal s člověkem, který jej informoval o možnosti emigrovat v Německu během soustředění. Dle rozhovoru z roku 2022 Petr Klíma uvedl, že i přesto, že byl předem informován o možnosti emigrovat, neodjížděl rozhodnutý a neřekl o svých úmyslech ani otci.⁸⁵⁰ Dne 20. prosince 1985 byl v Mostě odsouzen k odnětí svobody dva a půl roku nepodmíněně a k propadnutí majetku za trestný čin opuštění republiky podle §109 odst. 2 trestního zákona s odůvodněním: *Společenská nebezpečnost jednání*

⁸⁴³ Ibidem, s. 5.

⁸⁴⁴ Ibidem, s. 7-12.

⁸⁴⁵ Konáno 25. prosince 1983 – 3. ledna 1984 ve Švédském Norrköpingu a Nyköpingu.

⁸⁴⁶ Detroit Red Wings měl dokonce oslovit funkcionáře týmu Dukla Jihlava a pokusit se získat Petra Klímu oficiálně pro svůj tým. **HOCKEY DRAFT CENTRAL** [online], dostupné z: <http://www.hockeydraftcentral.com/1983/83086.html>, 9. září 2022, 10:30 hodin.

⁸⁴⁷ Ibidem.

⁸⁴⁸ Dle rozhovoru chtěl emigrovat již ve Vancouveru, ale po domluvě se rozhodl o posunutí až po ukončení základní vojenské služby.

⁸⁴⁹ Ibidem.; **HOCKEY ZONE PLUS**. *Petr Klíma*. [online], dostupné z: <https://hockeyzoneplus.com/salaries/18246:petr-klima>, 9. září 2022, 10:30 hodin; *Petr Klíma, Bomby k tyči* [online], dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=oq2f_fjukQo 9. září 2022, 10:00 hodin.

⁸⁵⁰ Ibidem.

*obviněného je vysoká nejen proto, že se tr. činu dopustil jako čs. reprezentant, jako sportovec, který byl poctěn tím, že mohl reprezentovat naši republiku, ale také proto, že se jeho jednání stalo známé v široké veřejnosti. Tím mohlo nepříznivě ovlivnit myšlení především mladých lidí.*⁸⁵¹

Petr Klíma působil jako hráč v NHL až do roku 1999, celkově se tedy jednalo o třináct sezón, během kterých odehrál 784 zápasů, vstřelil 313 gólů a odseděl si 671 trestných minut. V roce 1990 získal se svým týmem Edmonton Oilers Stanley Cup, když vstřelil rozhodující branku v nejdelším zápase finále NHL. Ten se prodlužoval celkem třikrát a do poslední vstřelené branky trval 115 minut a 13 sekund.

František Musil

František Musil se narodil 17. prosince 1964 ve Vysokém Mýtě do rodiny Františka Musila, dělníka, a Hany Musilové, rozené Zvárové, zaměstnané na postu kuchařky.⁸⁵² V šestnácti letech se na postu obránce objevil na soupisce TJ Pardubic. Byl součástí reprezentačního týmu Československa do osmnácti let a od sezóny 1981/1982 i do dvaceti let.⁸⁵³ Maturoval v roce 1983 na gymnáziu v Hradci Králové, následně se přihlásil na Pedagogickou fakultu v Hradci Králové, kde byl po roce vyloučen pro neplnění studijních povinností. Téměř plynule nastoupil základní vojenskou službu a hrál lední hokej za Duklu Jihlava. K osobě Františka Musila se státní aparát vyjádřil následujícím způsobem: *Jeho pracovní morálka byla na požadované úrovni. K tréninku přistupoval zodpovědně, což dokazovaly i jeho hokejové výsledky. Byl zařazován do reprezentačních mládežnických a juniorských družstev ČSSR.*⁸⁵⁴ Již v roce 1983 si jej v pouhých osmnácti letech během vstupního draftu vybral tým Minnesota. Jednalo se o druhé kolo a v pořadí byl třicátým osmým

⁸⁵¹ **Archiv bezpečnostních složek**, Fond: V/Ústí nad Labem. *Vyšetřovací spis číslo 207/85*, sign. V11663 Ústí nad Labem Klíma, s. 22 – 25.

⁸⁵² Ibidem. Fond: V/Hradec Králové, signatura: V – 6923 Hradec Králové – Musil. *Vyšetřovací spis: ČVS-153/86*, s. 1., 7.

⁸⁵³ **ELITEPROSPECTS**. *Frantisek Musil*. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/23299/frantisek-musil>, 21. srpna 2022, 6:00 hodin.

⁸⁵⁴ **Archiv bezpečnostních složek**, Fond: V/Hradec Králové, signatura: V – 6923 Hradec Králové – Musil. *Vyšetřovací spis: ČVS-153/86*, s. 14.

draftovaným hráčem.⁸⁵⁵ Následně se Lou Nanne, generální manažer týmu, pokusil o legální získání Františka Musila, avšak Československé úřady výjezd nepovolily, protože minimální věková hranice pro výjezd do zámoří byla stanovena na 30 let. Základní vojenskou službu ukončil František Musil v červnu 1986, do té doby nechtěl Československo ilegálně opustit.⁸⁵⁶

František Musil během své kariéry v reprezentačním týmu Československa získal na mistrovstvích celkem čtyři stříbrné a jednu bronzovou medaili v juniorských a mládežnických kategoriích do 18 a 20 let, v dospělé kategorii má na kontě od každé z medailí po jednom kusu.⁸⁵⁷

Dne 8. července 1986 odjel František Musil společně se svou přítelkyní⁸⁵⁸ pod záštitou Cestovní kanceláře mládeže do Jugoslávie. Z této cesty se zpět do Československa nevrátil a od 24. července 1986 pobýval bez svolení československých úřadů v zahraničí.⁸⁵⁹ K emigraci mu pomohl generální manažer týmu z Minnesoty North Stars Lou Nanne a právník Rich Winter, kteří se osobně vydali do Jugoslávie.⁸⁶⁰ Emigrace neprobíhala zcela hladce, protože se Rich Winter společně s Františkem Musilem sešel přímo v hotelovém rezortu v Umagu a společně se vydali na cestu na konzulát v Bělehradě. Mezitím pro Musila Lou Nanne vyjednal potřebné dokumenty se senátorem Minnesoty Davem Durentbergerem a emigračním oddělení USA. Vše bylo připraveno v Záhřebu, a proto, když se Winter spojil s kanceláří Minnesoty North Stars, byli posláni z Bělehradu do Záhřebu. Cestou do Záhřebu se jim rozbilo auto z půjčovny

⁸⁵⁵ **HOCKEY DRAFT CENTRAL** [online], dostupné z: <http://www.hockeydraftcentral.com/1983/83rnd2.htm>, 10. července 2022, 13:00 hodin.

⁸⁵⁶ *Czech dreams of Stanley Cup. Musil leaves home for Stars.* In: *Wausau Daily Herald*. Wausau, Wisconsin, USA; 20. července 1986, s. 5B.

⁸⁵⁷ **ELITEPROSPECTS.** *Frantisek Musil.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/23299/frantisek-musil>, 21. srpna 2022, 6:00 hodin.

⁸⁵⁸ Ve výpovědi otec Františka Musila uvádí jméno přítelkyně: Marcela Háchová (**Archiv bezpečnostních složek**. Fond: V/Hradec Králové, signatura: V – 6923 Hradec Králové – Musil. Vyšetřovací spis: ČVS-153/86, s. 27), avšak následně za Františkem Musilem emigrovala do USA tenistka Andrea Holíková (*Czech Seeks Asylum*. In: *Newsday*, Nassau Edition; Hempstead, New York, USA. Číslo 82, ročník 47. 23. listopadu 1986)

⁸⁵⁹ **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: V/Hradec Králové, signatura: V – 6923 Hradec Králové – Musil. Vyšetřovací spis: ČVS-153/86

⁸⁶⁰ *Czech dreams of Stanley Cup. Musil leaves home for Stars.* In: *Wausau Daily Herald*. Wausau, Wisconsin, USA. 20. července 1986, s. 5B.

a museli auto dotlačit k další půjčovně, následně absolvovali šestihodinovou cestu do Záhřebu. Po vyřízení všech dokumentů se přesunuli na letiště, kde František Musil zakoupil pohledy, které zaslal své nejbližší rodině a své přítelkyni do hotelu v Umaguv nichž vysvětlil své důvody k emigraci.⁸⁶¹ František Musil podepsal pětiletý kontrakt s týmem North Stars, za nějž již v první sezóně odehrál 72 zápasů.⁸⁶²

V listopadu 1986 za Františkem Musilem emigrovala Andrea Holíková, československá tenistka, která se v roce 1985 stala juniorskou vítězkou Wimbledonu.⁸⁶³ Na konci léta 1987 Československo povolilo Františku Musilovi staršímu a Haně Musilové, rodičům Františka Musila, výjezd do USA. Vše proběhlo legálně dle žádosti, ve které musel František Musil přislíbit, že za své rodiče zaplatí veškeré výdaje. Celkově obdrželi vízum na 62 dnů, avšak mladší syn musel zůstat v Československu. K jejich návratu zpět do Československa František Musil řekl: *jejich domovem je Československo a bylo by velice složité změnit to. Československo je krásné místo k životu, ale já jsem tam již vše, co bylo možné v hokeji dokázat, dokázal. Poté, co viděli můj nový domov, jsou šťastní.*⁸⁶⁴

Od sezóny 1990 – 1991 hrál František Musil za Calgary Flames a zároveň se mohl vrátit zpět do československého národního hokejového týmu. V NHL odehrál celkem 14 sezón, vstřelil na postu obránce 34 gólů, 106 asistencí a byl potrestán celkem 1241 trestnými minutami.⁸⁶⁵

Petr Nedvěd

Jaroslav Nedvěd a Soňa Nedvěďová, rozená Šoufková, se v Liberci 9. prosince 1971 stali rodiči Petra Nedvěda. Stejně jako starší bratr Jaroslav byl veden

⁸⁶¹ *Mystery, intrigue of a flight to freedom.* In: *Calgary Herald.* Calgary, Alberta, Kanada. 26. července 1986, s. C1.

⁸⁶² **ELITEPROSPECTS.** *Frantisek Musil.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/23299/frantisek-musil>, 21. srpna 2022, 6:00 hodin.

⁸⁶³ *Tenistka Andrea Holíková.* In: *Rudé právo, Orgán ústředního výboru komunistické strany Československa.* Číslo 276, ročník 67. 22. listopadu 1986, s. 8.; *Newest Czech star planning to defect.* In: *Fort Lauderdale News.* Fort Lauderdale, Florida, USA. 22. listopadu 1986, s. 2C.

⁸⁶⁴ **ZGODA, Jerry.** *Musils get taste of Minnesota. Parents of North Star visit Cities.* In: *Star Tribune,* Minneapolis, Minnesota, USA. Číslo 193, ročník 6. 14. října 1987, s. 9D. (překlad autora)

⁸⁶⁵ **ELITEPROSPECTS.** *Frantisek Musil.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/23299/frantisek-musil>, 21. srpna 2022, 6:00 hodin.

ke sportu již od raného mládí. Otec Jaroslav Nedvěd starší byl od roku 1962 až do roku 1979 aktivním hráčem československé hokejové soutěže.⁸⁶⁶ V Liberci absolvoval základní školu, kde navštěvoval sportovní třídu zaměřenou na lední hokej, následně nastoupil na Střední odbornou školu Meziboří u Liberce, obor mechanik opravář. Posudek o jeho působení ve škole hovoří následujícím způsobem: *Ve III. ročníku zameškal v I. pololetí 330 hodin z plánovaných 400 hodin výuky. Nejevil zájem o učební obor. Veškerý svůj zájem věnoval hokeji. Povahy byl družné, veselý, v skupině oblíbený. V kolektivu zaujímal vedoucí postavení.*⁸⁶⁷

Vyrostl v hokejovém klubu TJ Litvínov. V sezóně 1988 – 1989 hrál za dorostence. Když byl ve 3. Ročníku na SŠ, zúčastnil se hokejového zájezdu do Kanady, konkrétně turnaje Midget AAA World Invitational Tournament, který byl organizován pro hráče do osmnácti let.⁸⁶⁸ Matka k zájezdu ve výpovědi uvedla: *Konkrétnější podobu dostal tento zájezd někdy koncem roku, a to v měsíci listopadu, kdy Petr přišel s tím, že se jedná o sportovní zájezd v délce asi 25 dnů s tím, že se cestuje 10. 12. 1988 a návrat je 3. 1. 1989. Dále také uvedl, že cena zájezdu je cca 20 000 Kč. Tuto částku za syna manžel uhradil.*⁸⁶⁹ Petr Nedvěd na turnaji získal nejvíce bodů, celkově v sedmi zápasech vstřelil šestnáct gólů a desetkrát mu byla zapsána asistence. Především jeho přičiněním mohl tým Litvínova nad hlavou zvednout pohár turnaje. V průběhu turnaje vyřkl přání hrát v budoucnu v NHL. *Doufám, že se znovu dostanu do Kanady, a až se vrátím, doufám, že jako hráč a ne jako návštěvník.*⁸⁷⁰ Při otázce, kdy ho mohou v NHL očekávat, odpověděl, že se ho mají zeptat za pět let.

Čerstvě sedmnáctiletý mladík 2. ledna 1989 odešel ve dvě hodiny ráno z hotelu, kde byl československý tým ubytován, a na stanici Královské kanadské jízdní policie

⁸⁶⁶ **ELITEPROSPECTS.** *Jaroslav Nedved.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/341690/jaroslav-nedved>, 6. září 2022, 16:30 hodin.; ABS, fond: V/ÚL, signatura: V-12594 Ústí nad Labem, vyšetřovací spis: VS-ČVS-170/89, s. 4 - 8.

⁸⁶⁷ **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: V/ÚL, signatura: V-12594 Ústí nad Labem, vyšetřovací spis: VS-ČVS-170/89, s. 16.

⁸⁶⁸ **MONTE, Stewart.** *This was a Buffalo stampede.* In: *Calgary Herald.* Calgary, Alberta, Kanada, 31. prosince 1988, s. D5.

⁸⁶⁹ **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: V/ÚL, signatura: V-12594 Ústí nad Labem, vyšetřovací spis: VS-ČVS-170/89, s. 6.

⁸⁷⁰ **MONTE, Stewart.** *Age could delay Canadian dream.* In: *Calgary Herald.* Calgary, Alberta, Kanada, 3. ledna 1989, s. 1 – 2.

sdělil, že chce zůstat v Kanadě, a požádal o status uprchlíka. Zbytek týmu odletěl dle plánu a navrátil se 3. ledna 1989 zpět do Československa.⁸⁷¹ O emigraci syna Soňa Nedvědová vypověděla: *Petr asi ve dvou případech telefonoval bývalému manželovi s tím, že ho informoval o tom, jak hrají v Kanadě. O tom, že se kolem Petra v Kanadě něco děje jsem se dozvěděla od manžela, který se vrátil dne 3. ledna 1989 z Prahy z letiště a řekl mi, že se Petr s výpravou nevrátil. Údajně mu již krátce před jejich návratem z Kanady naznačil do telefonu, že o něho mají zájem v Kanadě, ale neřekl mu nic o tom, že se nevrátí. Manžel mu na to měl říct, aby neblbnul a vrátil se zpět do ČSSR.*⁸⁷² O emigraci Petr Nedvěd nebyl přesvědčen do poslední chvíle. Věděl, že nebude cesty zpět a že se tím de facto zřekne svého zázemí v ČSSR a i možnosti setkat se s rodinou. Byl si však také vědom toho, že by jej čekala základní vojenská služba a oficiální začlenění do NHL by bylo v budoucnu těžší. Začátky byly složité, protože byl na draft do NHL mladý a neměl jistotu smlouvy a ani peněz do budoucna. Výhodou bylo zázemí v rodině Čechoslováků žijících v Kanadě a snaha ze strany Seattlu získat jej do týmu. I přes usilovnou práci právníků nemohl půl roku hrát a účastnil se pouze tréninků. V sezóně 1989 – 1990 úřady oficiálně rozhodly o jeho zařazení do hokejového týmu Seattle Thunderbirds, který byl součástí WHL.⁸⁷³ Rodiče i bratr byli předvoláni na policii, museli předat vlastnictví Petra Nedvěda⁸⁷⁴ a *dne 6. ledna 1989 ředitel SOU chemického s. Tibor Takáč vyřadil Petra Nedvěda ze stavu žáků SOU, v důsledku nenavrácení žáka ze zájezdu v Kanadě.*⁸⁷⁵

Sezóna 1990/1991 byla pro Petra Nedvěda první v NHL, byl draftován v prvním kole jako druhý v pořadí do Vancouver Canucks se smlouvou ve výši

⁸⁷¹ **BOARD, Mike, LAMB, Mike, JOHNSON, Anthony.** *Czech player defects here.* In: Calgary Herald. Calgary, Alberta, Kanada, 3. ledna 1989, s. 1.

⁸⁷² **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: V/ÚL, signatura: V-12594 Ústí nad Labem, vyšetřovací spis: VS-ČVS-170/89, s. 7.

⁸⁷³ *Petr Nedvěd, v 17 emigrantem. Bomby k tyči.* [online], dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=qjFXmBSQbGI>, 3. září 2022, 18:00 hodin.; **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: V/ÚL, signatura: V-12594 Ústí nad Labem, vyšetřovací spis: VS-ČVS-170/89.; **ELITEPROSPECTS.** *Jaroslav Nedved.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/341690/jaroslav-nedved>, 6. září 2022, 16:30 hodin.

⁸⁷⁴ *Petr Nedvěd, v 17 emigrantem. Bomby k tyči.* [online], dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=qjFXmBSQbGI>, 3. září 2022, 18:00 hodin.

⁸⁷⁵ **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: V/ÚL, signatura: V-12594 Ústí nad Labem, vyšetřovací spis: VS-ČVS-170/89, s. 17.

149 975 amerických dolarů.⁸⁷⁶ Dle jeho vlastních slov se jednalo o větší skok, než jaký měl za sebou při změně týmu z Litvínova do Seattlu. Za 61 zápasů získal pouze 16 bodů, v následující sezóně na tom byl výkonnostně lépe se ziskem 37 bodů, ale největší posun lze zaznamenat v sezóně 1992 – 1993, kdy za 84 zápasů získal 71 bodů, za tímto postupem stála především změna jídelníčku a letní příprava.⁸⁷⁷ Celkově si v NHL přišel na 33 749 966 amerických dolarů, na dnešní přepočten by se jednalo o 52 661 820 amerických dolarů.⁸⁷⁸

Michal Pivoňka

Československý hokejový centrální, Michal Pivoňka, se narodil 28. ledna 1966 v Kladně do sportovně vedené rodiny.⁸⁷⁹ V sezóně 1983 – 1984, ve svých sedmnácti letech, hrál za tým TJ Poldi SONP Kladno, který se pokusil dostat do první československé ligy, avšak v boji o postup s týmem TJ Škoda Plzeň neuspěl, Plzeňský klub tak svou účast v nejvyšší československé soutěži uhájil. V následující sezóně 1984 – 1985, po studiu na gymnáziu, nastoupil základní vojenskou službu a zapsal se do soupisek týmu ASD Dukla Jihlava, se kterou se stal mistrem československé nejvyšší hokejové ligy. Po sezóně 1985 – 1986 se měl Michal Pivoňka přesunout do Prahy, kde byl přijat na Fakultu tělesné výchovy a sportu a zároveň zde získal angažmá v TJ Sparta ČKD Praha.⁸⁸⁰

⁸⁷⁶ **HOCKEY ZONE PLUS.** *Petr Nedvěd.* [online], dostupné z: <https://www.hockeyzoneplus.com/salaries/53090:petr-nedved>, 1. září 2022, 11:00 hodin.

⁸⁷⁷ *Petr Nedvěd, v 17 emigrantem. Bomby k tyči.* [online], dostupné z <https://www.youtube.com/watch?v=qjFXmBSQbGI>, 3. září 2022, 18:00 hodin.; **ELITEPROSPECTS.** *Petr Nedved.* [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/player/8684/petr-nedved>, 6. září 2022, 16:30 hodin.

⁸⁷⁸ **HOCKEY ZONE PLUS.** *Petr Nedvěd.* [online], dostupné z: <https://www.hockeyzoneplus.com/salaries/53090:petr-nedved>, 1. září 2022, 11:00 hodin.

⁸⁷⁹ Otec Lubomír Pivoňka byl oštěpař, který se v roce 1968 účastnil Mistrovství Československa v atletice, kdy v hodů oštěpem vybojoval bronzovou medaili. Následně se stal trenérem oštěpařů, mezi jeho významné svěřence patřil například Miloš Steigauf. **KLADNO HÁZÍ.** [online], dostupné z: <http://www.kladnohazi.cz/index.php/en/o-zavode/profil-y-memori%C3%A1lov%C3%BDch-osobnost%C3%AD>, 12. září 2022, 10:30 hodin.; **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: V/MV, Sign. V-39786MV Vyšetřovací spis VS-596/86, s. 4 – 5.

⁸⁸⁰ **Archiv bezpečnostních složek.** Fond: V/MV, Sign. V-39786MV Vyšetřovací spis VS-596/86, s. 48.; **ELITEPROSPECTS.** *Michal Pivonka.* [online], dostupné z <https://www.eliteprospects.com/player/31112/michal-pivonka>, 10. září 2022, 20:00 hodin.

Byl významným reprezentantem Československa v juniorské kategorii. S reprezentačními týmy, do osmnácti a do dvaceti let, získal celkem dvakrát bronzovou a stříbrnou medaili. V roce 1985 se stal nejlepším juniorským hráčem na světě,⁸⁸¹ zároveň se v tomto roce účastnil i Mistrovství světa v ledním hokeji v Praze, kde s československou reprezentací vybojoval první příčku.⁸⁸²

Před začátkem hokejové sezóny 1986/1987 vycestoval Michal Pivoňka společně se svou přítelkyní Renátou Nekvidovou do Jugoslávie na dovolenou s Cestovní kanceláří mládeže. Bez povolení československých úřadů zůstali po čtrnácti dnech povoleného výjezdu do zahraničí společně mimo Československo. Jeho otec k nepovolenému pobytu v zahraničí řekl následující: *V době, kdy se měl vrátit, telefonoval domů, že se rozhodl zůstat v zahraničí. To již měl volat z Itálie.*⁸⁸³ Michal Pivoňka i jeho partnerka byli okresním soudem v Kladně 13. ledna 1987 odsouzeni ke dvěma rokům odnětí svobody a propadnutí majetku.⁸⁸⁴

„Zásnubní tanec“ Michala Pivoňky se zástupci NHL a Michalem trval celkem dva roky. Jack Button, vedoucí personálního a náborového oddělení Washington Capitals, se s Michalem Pivoňkou v zahraničí setkal celkem sedmkrát. Vzhledem k obecně známému faktu, že hráčům z východního bloku není umožněno v mladém věku hrát oficiálně v zámoří, se Jack Button nepokoušel kontaktovat československé úřady s oficiální žádostí na smlouvu v NHL. Michal Pivoňka měl dvě podmínky pro působení v zahraničí. Chtěl dokončit základní vojenskou službu v Československu a nechtěl vycestovat bez své přítelkyně.⁸⁸⁵

Jeho emigrace podnítila v americkém tisku diskuzi o emigraci z politických a ekonomických důvodů. *Jsmo rádi, že je do této země někdo přijat po útěku z nedemokratické vlasti, a zdá se pravděpodobné, že československý přeběhlík Michal Pivoňka dodá lesku americkému hokeji, zatímco bude kapitalisticky vydělávat na ledě. Musíme však připomenout rozdíl v zacházení s Pivoňkou a tisíci Haitanů*

⁸⁸¹ BEARE, Ted. *Bear sport Facts*. In: *The Expositor*. Brantford, Ontario, Kanada. 3. ledna 1986, s. 9.

⁸⁸² ELITEPROSPECTS. *Michal Pivonka*. [online], dostupné z <https://www.eliteprospects.com/player/31112/michal-pivonka>, 10. září 2022, 20:00 hodin.

⁸⁸³ Archiv bezpečnostních složek. Fond: V/MV, Sign. V-39786MV Vyšetřovací spis VS-596/86, s. 5.

⁸⁸⁴ Ibidem, s 42 – 43.

⁸⁸⁵ *Czech-ing out. A leading hockey prospect defects an joins the Capitals*. In: *The Philadelphia Inquirer*. Philadelphia, Pennsylvania, USA. 23. července 1986, s. 28.

*a Salvadořanů, kteří byli posláni zpět do svých ubohých zemí, protože byli považováni za pouhé ekonomické uprchlíky, nikoli za politické disidenty s důvodným strachem z pronásledování ve své vlasti. Příště by si asi měli zabalit puk do batohu.*⁸⁸⁶

První kontrakt v NHL podepsal dvacetiletý Michal Pivoňka na pět let s Washington Capitals za milion amerických dolarů.⁸⁸⁷ Již v první sezóně odehrál 73 zápasů, ve kterých získal 43 bodů a byl v pořadí devátý ve svém novém domovském klubu. Za svou kariéru ve Washington Capitals odehrál třináct sezón, připsal si celkem 418 asistencí, což bylo po několika let klubovým rekordem, a vydělal si 7 113 857 amerických dolarů.⁸⁸⁸

⁸⁸⁶ ANDERSON, Jack; SPEAR, Joseph. *Washington Merry-Go-Round. Mini-Editorial*. In: *The Call-Leader*. Elwood, Indiana, USA. 6. srpna 1986, s. 2. (vlastní překlad autorky)

⁸⁸⁷ HOCKEY ZONE PLUS. *Michal Pivonka*. [online], dostupné z: <https://www.hockeyzoneplus.com/salaries/97279-michal-pivonka>, 5. září 2022, 16:30 hodin.

⁸⁸⁸ Ibidem.; ELITEPROSPECTS. *Michal Pivonka*. [online], dostupné z <https://www.eliteprospects.com/player/31112/michal-pivonka>, 10. září 2022, 20:00 hodin.

Závěr

V předkládané práci se soustředím na dvacet let historie československého reprezentačního mužstva ledního hokeje, jež přineslo turbulentní změny ve všech sférách lidského života. Období 1970 – 1989 je pečlivě voleno s ohledem na politickou i sportovní situaci. Rok 1968 byl v souvislosti s okupací Československa fanoušky i hráči reflektován na Mistrovství světa a Evropy v roce 1969. Zimní olympijské hry v roce 1968 zahrnovaly i mistrovství světa a Evropy. Rokem 1972 se turnaje oddělily a v olympijském roce se konal jak šampionát, tak i hokejový olympijský turnaj. Zároveň rokem 1970 započal protest Kanady vůči hokejistům východního bloku, jenž se projevoval neúčastí národní reprezentace na mistrovstvích světa i ZOH. Sametová revoluce v roce 1989 přinesla změny v celé československé společnosti, včetně hokejového hnutí. Uvolnění hranic způsobilo odchody hráčů do zahraničí, což značně komplikovalo sestavování národního hokejového týmu, ale na druhou stranu přinášeli hráči do Československa a následně České republiky nové způsoby hry především ze zámořské NHL.

V práci reflektuji významné události související se sportem, ale i společenskou změnou, která během 70. a 80. let 20. století nastala. V rámci mnou sledovaného období získalo ČSSR na zimních olympijských hrách v hokejovém turnaji dvakrát stříbrnou medaili, a to v letech 1976 a 1984, třetí příčku obsadilo v roce 1972 a v letech 1980 a 1988 opouštělo ZOH bez medailového umístění. Československo v celé své hokejové historii zlatou olympijskou medaili nezískalo. Česká republika se zlatým úspěchem mohla chlubit až v roce 1998, kdy nečekaně zvítězila v Naganu. Slovensko na nejvyšším stupni vítězů nikdy nestálo. Nejlepší umístění mělo v roce 2022 v rámci Zimních olympijských her v Pekingu. Co se týče mistrovství světa v ledním hokeji, Československo na jedné z prvních třech příček nestálo pouze v roce 1986, z ostatních šampionátů si přivezlo pět bronzových, sedm stříbrných a čtyři zlaté medaile. Na území Československa si diváci mohli atmosféru mistrovství světa užít celkem třikrát, z čehož rok 1972 a 1985 Čechoslovákům přinesl titul mistrů světa a v roce 1978 si vysloužili příčku druhou. Sportovní analýzy tedy v letech 1920 – 1992 pro Československo zaznamenaly osm hokejových olympijských medailí a čtyřiatřicetkrát stanul jeho tým u příležitosti mistrovství světa v ledním hokeji na první až třetí příčce.

Rok 1990 nepřinesl Československu jen nový název, ale také se změnilly podmínky pro herní možnosti v zahraničí. Reprezentační tým Československa musel pro sezónu 1989/90 oproti předchozímu roku postrádat čtyři hráče, jež dali přednost evropské nebo zámořské lize. Z československého národního hokejového týmu hrajícího na Mistrovství světa v roce 1990 se v následující sezóně do zahraničí vydalo celkem patnáct ledních hokejistů a pouze tři z nich se účastnili Mistrovství v roce 1991. Z původní sestavy z roku 1990 zůstalo pouze osm hráčů. Tato obměna způsobila nemalé problémy a výsledky na mistrovstvích i na Kanadském poháru byly daleko za očekáváním. Odchody hráčů se podepsaly i na výkonech dalších týmů východního bloku včetně SSSR, který postupně přicházel o své prvenství v ledním hokeji.

První část práce, která se věnuje historickému kontextu doby a trenérům národního hokejového mužstva, spíše shrnuje jednotlivá fakta a je deskriptivní. Zde bylo cílem čtenáře uvést do problematiky a ukázat důsledky okupace v roce 1968 na Mistrovství světa v ledním hokeji v roce 1969, na základě kterého došlo k postupné hráčské obměně týmu. V roce 1970 nastoupilo na mistrovství světa oproti roku 1969 šest nových hráčů a v roce 1971 bylo nováčků dokonce osm. Trenérské duo vydrželo na svém postu až do roku 1973.

Další části, zabývající se zimními olympijskými hrami, v úvodu srovnávají ekonomickou a marketingovou stránku jednotlivých akcí. Díky tomu jsou viditelné změny týkající se například organizace programu, dílčích akcí, financování anebo zájmu diváků u obrazovek i přímo v místě konání. Zimní olympiády získaly na oblibě a mnou v počátku predikovaný nárůst sportovců se až na výjimku v Lake Placid potvrdil. Počet zúčastněných států i sportovců se postupně zvyšoval z 1 003 reprezentantů v Sapporu až na 1 423 v Calgary. Primární i sekundární zdroje jak z České republiky, tak i ze zahraničí umožnily detailní náhled na zimní olympijské hry. Zároveň se tato kapitola nevěnuje pouze všeobecným věcem, ale více rozpracovává například chřipkovou epidemii v Innsbrucku a její dopad na realizační tým národního hokejového týmu Československa, přebudování olympijské vesnice Ray Brook na věznici, která je funkční do dnešních dnů, symbolické 88 denní putování olympijského ohně v rámci ZOH v roce 1988 a mnohé další.

Kapitoly o mistrovstvích světa a Evropy v ledním hokeji v jednotlivých sezónách jsou rozšířeny o další šampionáty a důležité hokejové akce pořádané v daném

roce. Pozice Sovětského svazu na mezinárodní hokejové úrovni byla neotřesitelná. V rámci mistrovství světa první příčku neobhájil pouze v letech 1972, 1976, 1977, 1985 a 1987. Mistrem Evropy, ve sledovaném období dvaceti let nebyl pouze ve čtyřech případech. Dlouho očekávaný návrat Kanady na mistrovství přišel v roce 1977, ale ani tým z kolébky ledního hokeje na prvenství SSSR nic nezměnil. Z tohoto popisu by se mohlo zdát, že i Československo stálo ve stínu úspěchů SSSR, nebylo tomu tak, protože v sedmdesátých letech platilo za jediný tým, který mohl vedle SSSR aspirovat na vítězství.

Odpověď na výzkumnou otázku: Jakým způsobem se organizačně lišily olympijské hry a mistrovství světa a Evropy v ledním hokeji v 70. a 80. letech 20. století, je rozpracována v částech o ZOH a mistrovstvích světa a Evropy. Hokejová mistrovství byla koncipována s důrazem na samostatnou disciplínu ledního hokeje, kdežto olympijské hry zahrnovaly sportů více, a tudíž i náročnost na přípravu a koordinaci byla výrazně vyšší. Mezi účastníky olympijského hokejového turnaje bylo v průměru dvanáct týmů, jež bojovalo ve dvou skupinách. Oproti tomu mistrovství světa bylo rozděleno na tři výkonnostní skupiny, v posledních letech dokonce čtyři, jež svůj turnaj odehrávaly samostatně. Boj o titul mistra byl možný pouze v nejvyšší skupině, která byla do roku 1975 šestičlenná a následně se rozrostla na osm reprezentačních celků. Původní herní systém, kdy byly odehrány zápasy každý s každým, se v roce 1979 změnil. Došlo k vytvoření dvou skupin po čtyřech, ze kterých postupovaly dva nejlepší týmy do finále a zbytek sehrál zápasy o udržení ve skupině. Jasně viditelný rozdíl v přístupu k profesionalismu hráčů, jenž se v rámci mistrovství v průběhu let začal tolerovat, ale na olympijské hry byl sportovcům, jež za svou činnost získali finanční ohodnocení, vstup odepřen.

Československý národní hokejový tým nikterak významně neovlivnil legální odliv hráčů v 80. letech 20. století, protože se jednalo o státem regulovanou záležitost. Do zámoří mohli hráči odcházet až po splnění svých reprezentačních povinností, ve věku minimálně 30 let. Tyto podmínky ani v nejmenším neohrožovaly sestavování reprezentačního týmu. Jasně to dokazuje například začlenění legálně hrajícího hráče v NHL Miroslava Dvořáka do národního reprezentačního mužstva Československa. Během svého angažmá ve Philadelphia Flyers byl povolán na Mistrovství světa a Evropy v roce 1983. Jinak tomu bylo v případě sportovní emigrace. Způsob odchodu velmi záležel na rodinné situaci daného hráče. Pokud neměl v Československu závazky,

volil často odchod v rámci sportovní akce. V opačném případě se snažil i s rodinou dostat do zahraničí pod záminkou dovolené a následně se přesunout do USA nebo Kanady. Část zabývající se odchody do zámoří zahrnuje osobní příběhy ledních hokejistů. Tato pasáž přináší nové náhledy na historické události a jejich odraz v Československu i zámoří pomocí dobového tisku.

Prolínání politiky a sportu v rámci mezinárodních hokejových vztahů je zachycenou v celé práci a ukazuje, jakým způsobem studená válka ovlivňovala sportovní kolbiště. Ač se bojkoty v rámci hokejového světa zdají skrytější než například během letních olympijských her v Moskvě a Los Angeles, ovlivnila politika počty účastníků na dílčích i největších hokejových akcích. Vyjádření politického postoje Čechoslováků během šampionátů bylo nejvíce viditelné v roce 1969 během Mistrovství světa a Evropy ve Stockholmu. Další projevy nesouhlasu zaznívaly spíše ze strany československé emigrace, a to jak v rozhlasovém vysílání rádia Svobodná Evropa, tak i od fanoušků v hledišti na mezinárodních akcích. Jasným příkladem se stal transparent na Mistrovství světa a Evropy v roce 1983 v Mnichově, na kterém se skvěl nápis: Bijte Rusy na věčné časy a nikdy jinak, který byl viditelný i během přímého přenosu v Československé televizi.

Vzhledem k mému dlouhodobému zájmu o historii ledního hokeje se mi podařilo shromáždit velké množství primárních zdrojů, které nejsou v literatuře běžně využívány, ale pro svůj rozsah v práci využity nebyly, a proto doufám, že se i do budoucna budu moci dané problematice věnovat.

Bibliografie

Primární zdroje

Archiv bezpečnostních složek

Fond: A/10 - 199, inventární jednotka 181.

Fond: Cesta, OB r. č. 11517 BN.

Fond: Emigrace, OB r. č. 11529.

Fond: OB r. č. 11529 Br.

Fond: Obrana, OB r. č. 11517 Br.

Fond: Švýcarsko, OB r. č. 11529.

Fond: V/Hradec Králové, signatura: V – 6923 Hradec Králové – Musil. Vyšetřovací spis: ČVS-153/86.

Fond: V/MV, signatura: V-39580MV, Vyšetřovací spis číslo: VS 50/86.

Fond: V/MV, signatura: V-39786MV Vyšetřovací spis VS-596/86.

Fond: V/MV, signatura: V-2654MV, Bohumil Modrý a spol.

Fond: V/ÚL, signatura: V-12594 Ústí nad Labem, vyšetřovací spis: VS-ČVS-170/89.

V/Ústí nad Labem. Vyšetřovací spis číslo 207/85, sign. V11663.

Sbírka Správa vyšetřování StB – vyšetřovací spisy (V): arch. č. V-5471 HK.

Výjezdni doložka Richard Farda, Karta emigrace.

Archiv Ministerstva zahraničních věcí

Fond: Odeslané zprávy 1969.

Fond: Došlé zprávy 1969.

Fond: Generální sekretariát – tajné 1955 – 1964, 1965 – 1969.

Fond: Teritoriální odbory 1965 – 69, SSSR, Sportovní agenda 020/114.

Fond: Teritoriální odbory – Tajné, SSSR 1960 – 1964. Karton číslo: 2.

Fond: Politické zprávy – tajné, 1968 – 1969, Bulharsko. Karton číslo: 31.

Fond: Politické zprávy – tajné, 1965 – 1969, SSSR. Karton číslo: 13.

Fond: Politické zprávy – tajné 1968 – 1969, NDR. Karton číslo: 91.

Archiv tělesné výchovy a sportu

Sbírka Lední hokej 1909 -2021. Nad. č. 160.

Fond Olympijské hry 1900 – 2018. Nad. č. 167.

Fond Josef Rössler – Ořovský. Nad. č. 104.

Hoover Institution, Stanford, California 94305-6010, USA.

Albert H. Arkus papers. Call Number 2011C21.

Radio Free Europe/Radio Liberty broadcast records. Call Number 2000C120.

Ferdinand Peroutka papers. Call Number 84052.

Theodor Procházka papers. Call Number 81104.

**Olympic Studies Centre - Archiv mezinárodního olympijského výboru
Lausanne**

Correspondence of the NOC of Czechoslovakia. D-RM01.TCHEC/004. Box 260.

Oficiální reporty

Eishockey-Welt-und Europameisterschaft. 3.-19. April 1975 Bundesrepublik Deutschland. Dokumentation. Sportinformationsdienst, 1975.

Lake Placid 80. Olympic opening ceremony. Sport & Culture U.S.A., Salt Lake City, Utah, 1980.

Mistrzostwa swiata w hokeju na Lodzie. Katowice, 1976. Biuro zawodów MS'76, Katowice, 1976.

Olympic Marketing Fact File. Lausanne: International Olympic Committee, 2019.

Official Report of the 1980 Olympic Winter Games. Ed Lewi Associates, Inc., 1980.

Official Report of the 1984 Olympic Winter Games. Oslobodenje: Sarajevo, Jugoslávie, 1984.

Pre-Olympic Information. Ice Hockey. XIII. Olympic Winter Games, Lake Placid, N.Y. United States Olympic Committee, 1979.

Seoul Calgary 1988. Official report. United States Olympic Committee: Sandy, Utah, USA, 1988.

The XI. Olympic Winter Games Sapporo 1972. Official report. Japan: Toppan Printing Co., 1973.

The official report of the XII Olympic Winter Games Innsbruck 1976, Final report, Innsbruck: OffsetBuchdruckGassier, 1977.

World and European Championships in Finland April 1974. Press buletin: Finsko, 20. 4. 1974.

World Ice Hockey Championship. 1975, B Pool. WM, 1975.

Minutes of The World Ice Hockey Championship. Pool C. Sofie, 1975.

XV Olympic Winter Games: official report. Calgary, Alberta, Kanada: Comité d'organisation des XVes Jeux Olympique d'hiver, 1988.

Periodika

- Abilene Reporter-News*. Abilene, Texas, USA. 1974.
- Alberni Valley Times*, Alberni, British Columbia, Kanada. 1975, 1987.
- Anderson Herald*. Anderson, Indiana, USA. 1971.
- Berwyn Life*. Berwyn, Illinois, USA. 1974.
- Calgary Herald*. Calgary, Alberta, Kanada. 1971, 1984, 1986, 1987, 1988, 1989.
- Cambridge Evening News*. Cambridge, Cambridgeshire, Velká Británie. 1980.
- Corpus Christi Caller-Times*. Corpus Christi, Texas, USA. 1978.
- Courier-Post*. Camden, New Jersey, USA. 1981.
- Československý sport. Deník ústředního výboru ČSTV*. Praha: Orbis. 1970 – 1989.
- Democrat and Chronicle*. Rochester, New York, USA. 1980.
- Detroit Free Press*. Detroit, Michigan, USA. 1980.
- Edmonton Journal*. Edmonton, Alberta, Kanada. 1969, 1982, 1985, 1986, 1987, 1989.
- Florence Morning News*. Florence, Jižní Karolína, USA. 1978.
- Fort Lauderdale News*. Fort Lauderdale, Florida, USA. 1986.
- Great Falls tribune*. Great Falls, Montana, USA. 1976.
- Green Bay Press-Gazette*. Green Bay, Wisconsin, USA. 1971.
- Intelligencer Journal*. Lancaster, Pennsylvania, USA. 1979.
- Journal of Sport History*. Svazek: 34, číslo: 2. 2007.
- Lansing State Journal*. Lansing, Michigan, USA. 1981.
- Lodi California News-Sentinel*, Lodi, Kalifornie, USA. 1980.
- Marketing Matters*. The Olympic Marketing Newsletter. International Olympic Committee. 2001.
- Nanaimo Daily News*. Nanaimo, Britská Kolumbie, Kanada. 1973, 1980.
- Naša univerzita*, Číslo 9. – 10., ročník IV. 1964.
- Newsday*, Nassau Edition; Hempstead, New York, USA. 1986.
- News-Press*. Fort Myers, Florida, USA. 1980.
- North Bay Nugget*. North Bay, Ontario, Kanada. 1982, 1983.
- Palladium-Item*. Richmond, Indiana, USA. 1978.
- Red Deer Advocate*. Red Deer, Alberta, Kanada. 1980, 1984, 1985, 1987, 1989.
- Rudé právo: orgán Československé sociálně demokratické strany dělnické*. Praha: [s.n.], 1947-1989.
- Ski. Incorporating Ski Life*. New York: UPD Publishing Corporation. Číslo 36, ročník 8.
- Spartánská jízda*. Praha: HC Sparta Praha, 2. října 2008.

Sportovní ročenka. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1984. Ročník 1984.

Sportovní ročenka. Praha: Sportovní a turistické nakladatelství, 1987. Ročník 1987.

Stadión, časopis pro tělesnou výchovu a sport., Praha: Melantrich. 1970–1989.

Star-Gazette. Elmira, New York, USA. 1988.

Star Phoenix. Saskatoon, Saskatchewan, Kanada. 1974, 1975, 1978, 1984.

Star Tribune, Minneapolis, Minnesota, USA. 1987.

Statesman Journal. Salem, Oregon, USA. 1970.

Tallahassee Democrat. Tallahassee, Florida, USA. 1988.

Tampa Bay Times. Saint Petersburg, Florida, USA. 1973, 1981, 1985.

The Baltimore Sun. Baltimore, Maryland, USA. 1987.

The Bangor Daily News. Bangor, Maine, USA. 1978.

The Belleville News-Democrat. Belleville, Illinois, USA. 1981, 1989.

The Bismarck Tribune. Bismarck, Severní Dakota, USA. 1970.

The Boston Globe. Boston, Massachusetts, USA. 1977, 1987.

The Buffalo News. Buffalo, New York, USA. 1982.

The Calgary Albertan. Calgary, Alberta, Kanada. 1972.

The Call-Leader. Elwood, Indiana, USA. 1986.

Times Colonist. Victoria, Britská Kolumbie, Kanada. 1973, 1976.

The Columbia Record. Kolumbia, Jižní Karolína, USA. 1988.

The Colonist. Victoria, Britská Kolumbie, Kanada. 1986.

The Daily Journal. Vineland, New Jersey, USA. 1988.

The Danville News. Danville, Pennsylvania, USA. 1989.

The Expositor. Brantford, Ontario, Kanada. 1986.

The Gazette. Montreal, Quebec, Kanada. 1972, 1977, 1981, 1989.

The Herald-News. Bergen. Passaic, New Jersey, USA. 1969.

The Chico Enterprises-Record. Chico, Kalifornie, USA. 1971.

The Ithaca Journal. Ithaca, New York, USA. 1977.

The Kansas City Times. Kansas City, Missouri, USA. 1984

The Kingston Whig-Standard, Kingston, Ontario, Kanada. 1975, 1977, 1978.

The Leader Post. Regina, Saskatchewan, Kanada. 1974, 1978, 1979, 1987, 1988, 1989.

The Los Angeles Times. Los Angeles, Kalifornie, USA. 2014.

The Missoulian. Missoula, Montana, USA. 1974.

The Montreal Star. Montreal, Quebec, Kanada. 1977.

The Morning Call. Allentown, Pennsylvanie, USA. 1979.
The New York times magazine. New York, USA. 1972, 1976.
The News. Paterson, New Jersey, USA. 1982.
The Ogden Standard Examiner. Ogden, Utah, USA. 1975.
The Ottawa Citizen. Ottawa, Ontario, Kanada. 1986, 1989.
The Philadelphia Inquirer. Philadelphia, Pennsylvania, USA. 1986.
The Pittsburgh press. Pittsburgh, Pennsylvania, USA. 1988.
The Providence. Vancouver, Britská Kolumbie, Kanada. 1977, 1981, 1984, 1987.
The Record. Hackensack, New Jersey, USA. 1986.
The Reporter Dispatch. White Plains, New York, USA. 1979.
The San Francisco Examiner, San Francisko, Kalifornie, USA. 1969.
The Sault Star. Sault St. Marie. Ontario, Kanada. 1979, 1982, 1988.
The Standard-Star. New Rochelle, New York, USA. 1980.
The Sun Times. Owen Sound, Ontario, Kanada. 1985.
The Tampa Tribune. Tampa, Florida, USA. 1987.
The Time-News. Twin Falls, Idaho, USA. 1969, 1982.
The Toronto Star. Toronto, Ontario, Kanada. 1981.
The Vancouver Sun, Vancouver, British Columbia, Kanada. 1975, 1977, 1978, 1980, 1984, 1985, 1987.
The Windsor Star. Windsor, Ontario, Kanada. 1969, 1974, 1977, 1980.
Winnipeg Sun. Winnipeg, Manitoba, Kanada. 1987.
Winston-Salem Journal. Winston-Salem, Severní Karolína, USA. 1981, 1988.
Fort Worth Star Telegram. Fort Worth, Texas. 1973.
Večerník – Praha. List všech Pražanů. Praha: Pragoprint. Číslo 108, ročník 13, 10. května 2003.
Wausau Daily Herald. Wausau, Wisconsin, USA. 1970, 1986.

Audiovizuální zdroje

Archiv České televize. *Hokej!!!* Česká televize, 2001. (Pro ČT vyrobil Chronosfilm, S. R. O.), Petr Jančárek.

Archiv D. Pan profesor. Česká televize, 2022.

Bomby k tyči. Petr Klíma. [online], dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=oq2f_fjukQo.

Bomby k tyči. Petr Nedvěd, v 17 emigrantem. [online], dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=qiFXmBSQbGI>.

ČESKÝ ROZHLAS. Region Vysočina. *Dobré dopoledne*. 17. května 2016.

ČESKÁ TELEVIZE. 13. komnata Jaroslava Pouzara, ČT1, 28. dubna. 2006, 15.00.

Hokejové zlato z Prahy [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Wt4L15OPaDA&t=363s>.

IOC. *Calgary 1988 Closing Ceremony*. [online], dostupné z: <https://olympics.com/en/video/calgary-1988-closing-ceremony>

IOC. *Calgary 1988 Official Film. 16 Days of Glory*. [online], dostupné z: <https://olympics.com/en/original-series/episode/calgary-1988-official-film-calgary-88-16-days-of-glory>.

Mistrovství světa v hokeji 1983 - Finále - Československo - Sovětský Svaz [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=bdgBhB31Plw>.

PAMĚŤ NÁRODA. Miroslav Ihnačák. [online], dostupné z: <https://www.pametnaroda.cz/sk/ihnacak-miroslav-1962>.

Victory Sports. 1977-05-04 Sweden vs Canada (World Hockey) [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=BKRR1vz7Uvg>.

1987 Punch-up in Piastany 1987 World Junior Ice Hockey Championships Canada vs. Soviet Union (1/4/87) [online]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=Ojx-ljybkH8>.

Sekundární zdroje

Literatura

ANDRŠT, Zdeněk. *Zlato z Katovic*. Praha: Olympia, 1976.

AXELROD, Alan. *The Real History of The Cold War. A New Look at the Past*. New York: Sterling Publishing Company, 2009.

BAKER, Eugene H; BAKER, Donna. *XIII. Olympic Winter Games. Lake Placid. 1980*. Rand McNally: Chicago, 1979.

BAKER, John William. *Playing with God: Religion and Modern Sport*. Cambridge: Harvard University Press, 2007.

BUKAČ, Luděk, SUCHAN, František. *Luděk Bukač: moje hokejové století: autobiografie*. Brno: Jota, 2018.

COUBERTIN, Pierre de., MÜLLER, Norbert. *Olympism: Selected writings*. Lausanne: International Olympic Committee, 2000.

- COUBERTIN, Pierre de.** *Olympijské paměti.* Olympia, Praha 1977.
- DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *Olympijské hry 1980. Hry 22. Olympiády, Moskva: 23. zimní olympijské hry, Lake Placid.* Bratislava: Olympia, 1981.
- DOBROVODSKÝ, Vladimír, PROCHÁZKA, Karel.** *14. zimní olympijské hry. Sarajevo 1984.* Praha: Olympia, 1985.
- DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *15. zimní olympijské hry Calgary 1988.* Praha: Olympia, 1988.
- FELT, Karel.** *Stanley cup.* Praha: Cesty, 1992.
- FIDLING, John, PELLE, Kimberly.** *Encyclopedia of the Modern Olympic Movement.* Greenwood. London: Greenwood, 2005.
- FLYVBJERG, Bent a kol.** *The Oxford Olympics Study 2016: Cost and Cost Overrun at the Games.* Oxford: Saïd Business School, 2006.
- GALFORD, Ellen.** *The XXIII Olympiad: Los Angeles 1984, Calgary 1988.* Los Angeles: World Sport Research & Publications, 1996.
- GUT, Karel, PACINA, Václav.** *Malá encyklopedie ledního hokeje.* Praha: Olympia, 1986.
- HYNEK, Nikola; EICHLER, Jan.; MAJERNÍK, Lubomír.** *Konflikt a obnova v Afghánistánu: kontext, prostředí a zájmy.* Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2012.
- JENŠÍK, Miloslav.** *Zlatá kniha ledního hokeje: historie a současnost nejrychlejší sportovní hry.* Praha: XYZ, 2011.
- JOYCE, Gare.** *When the Lights Went Out: How One Brawl Ended Hockey's Cold War and Changed the Game.* Toronto: Anchor Canada, 2007.
- KOSÍK, Miloš.** *Olympismus.* Brno: Tribun EU, 2010.
- KRAUS, Radek.; BREJLA, Martin.** *100 nejlepších Čechů a Slováků v NHL.* Praha: Columbus, 2000.
- LAFLAMME, Robert.; LÉGER, Gilles.** *Bratia Šťastní. Pravda o legendárním útěku za železnou oponu.* Bratislava: Slovart SK, 2014.
- NOVOTNÝ, Pavel.** *Mistrovství světa v ledním hokeji, '72.* Praha: Olympia, 1973.
- NOVOTNÝ, Pavel.** *Mistři! Kronika 50. mistrovství světa a 61. mistrovství Evropy v ledním hokeji.* Praha: Olympia, 1985.
- PEKÁREK, Jiří, DOBROVODSKÝ, Vladimír.** *Olympijské hry 1976: 21. olympijské hry, Montreal-12. zimní olympijské hry, Innsbruck.* Praha: Olympia, 1977.
- PIERCE, Alan.** *Miracle on Ice.* Minnesota, USA: ABDO, 2005.

PINCHEVSKY, Tal. *Breakaway: From Behind the Iron Curtain to the NHL-The Untold Story of Hockey's Great Escapes.* New Jersey: John Wiley & Sons, 2012.

PRIŠČÁK, Jaroslav, ROHÁČKOVÁ, Ivana, ŠULC, Arnošt, LAKOMÝ, Petr. *Sport se jménem Dukla: šedesát let armádního vrcholového sportu 1948-2008.* 2., upr. vyd. Praha: Ministerstvo obrany - Prezentační a informační centrum MO, 2008.

PROCHÁZKA, Karel. *Olympijské hry od Athén 1896 po Moskvu 1980.* Praha: Olympia, 1984.

SÁBL, Václav; SIGMUND, Stanislav; GUT, Karel. *Kniha o Československém hokeji.* Praha: Olympia, 1969.

SCHAAP, Dick. *The 1984 Olympic Games: Sarajevo/Los Angeles.* Random House New York, New York, USA, 1984.

STRÁNSKÝ, Jiří; ONDROUŠEK, Kamil. *Historie československého a českého hokeje 1908 – 1999.* Praha: Vyšehrad. 1999.

SVOBODA, Ludvík. *Encyklopedie antiky.* Praha: Academia, 1973.

VUIC, Jason. *The Sarajevo Olympics: A History of the 1984 Winter Games.* University of Massachusetts Press: Massachusetts, USA, 2015.

ŽURMAN, Zdeněk. *Hokejový dirigent.* Praha: Naše vojsko, 1989.

Lake Placid 80. Olympic opening ceremony. Sport & Culture U.S.A.: Salt Lake City, Utah, 1980.

Pravidla ledního hokeje: 1975-1978 : platná od 1. září 1975. Přeložil Adamec, Q. Praha: Olympia, 1975.

Uhříněves a okolí: historie a současnost městské části Praha 22. Uhříněves: Občanské sdružení Uhříněves, 2014.

Internetové zdroje

ČESKÝ OLYMPIJSKÝ VÝBOR. *Sportovci - Lake Placid 1980.* [online], dostupné z: <https://www.olympijskytym.cz/>.

HOCKEYARCHIVES. *Archives* [online], dostupné z: <http://www.hockeyarchives.info/archives.htm>.

HOCKEY DRAFT CENTRAL [online], dostupné z: <https://www.hockeydraftcentral.com/1960sfacts.htm>.

HOCKEY ZONE PLUS. *Salary database,* [online], dostupné z: <https://hockeyzoneplus.com/>.

IIHF. *Hall of Fame* [online], dostupné z: <https://www.iihf.com/en/static/5114/hall-of-fame>.

IOC. *Karl SCHRANZ - Olympic Alpine Skiing.* [online]. Dostupné z: <https://www.olympic.org/karl-schranz>.

IOC. *Olympic Winter Games Mascots from Innsbruck 1976 to PyeongChang 2018.* [online]. Dostupné z: <https://stillmed.olympic.org/media/Document%20Library/OlympicOrg/Factsheets-Reference-Documents/Games/Mascots/Reference-document-OWG-Mascots-from-Innsbruck-1976-to-PyeongChang-2018.pdf>.

KLADNO HÁZÍ. [online], dostupné z: <http://www.kladnohazi.cz/index.php/en/o-zavode/profily-memori%C3%A1lov%C3%BDch-osobnost%C3%AD>.

ELITEPROSPECTS. [online], dostupné z: <https://www.eliteprospects.com/>.

FCI Ray Brook [online], dostupné z: <https://www.bop.gov/locations/institutions/rbk/>.

KURZY. *Historie kurzů měn.* [online]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/kurzy-men/historie/USD-americky-dolar/>.

OLYMPEDIA. [online]. Dostupné z: <http://www.olympedia.org/>.

SÍŇ SLÁVY ČESKÉHO HOKEJE [online], dostupné z: <https://www.sinslavycslh.cz/>.

The USA Government. *Costs to Plan and Stage the Games in the United States.* United States General Accounting Office: 2001. [online], dostupné z: <https://www.gao.gov/assets/gao-02-140.pdf>.

VŠE. *Prorektorka pro mezinárodní vztahy* [online], dostupné z: <https://www.vse.cz/informace-o-vse/profil-skoly/vedeni-vse/prorektorka-pro-mezinarodni-vztahy/>.

Další zdroje

Fotografický archiv autora. Le Musée Olympique, Lausanne.